

Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

Landelijk afvalbeheerplan 2017-2029

Slimmer omgaan met grondstoffen

Ontwerp tweede wijziging

Inspraaknotitie

Datum 23 maart 2020

Colofon

DGMI
Directie Duurzame leefomgeving en
Circulaire Economie

Rijnstraat 8, Den Haag

Contact voor vragen: afvalbeheer@rws.nl

Indienen zienswijzen: Bij voorkeur digitaal via het speciale
zienswijzeformulier dat u kunt bereiken via
www.LAP3.nl

Indien toch gewenst per post:
Directie Participatie
Postbus 30316, 2500 GH Den Haag
Graag vermelden: tweede wijziging LAP3

Mondeling:
Hiervoor kunt u een afspraak maken via
de helpdesk afvalbeheer van
Rijkswaterstaat.
Deze is bereikbaar op werkdagen van
9:00 - 12:00 op telefoonnummer
088 797 7102, kies optie 3.

Inhoudsopgave

1.	Inleiding en leeswijzer	4
2.	Ter inzage leggen, inspreken, en verdere procedure	5
	2.1. Inzage en inspraak	5
	2.2. Verdere procedure	5
3.	Hoofdpijnen en samenvatting van de 2 ^{de} wijziging LAP3	6
4.	Wijzigingen beleidskader als gevolg van implementatie Kra	9
5.	Wijzigingen beleidskader als gevolg van de Omgevingswet	14
6.	Overige wijzigingen beleidskader LAP (delen A t/m D)	20
7.	Wijzigingen sectorplannen (deel E)	33
8.	Wijzigingen bijlagen LAP (deel F)	54
	Bijlage 1: Staatcourantpublicatie vaststelling LAP3	55
	Bijlage 2: Hoofdstuk B.3 Gescheiden houden van afvalstoffen	56
	Bijlage 3: Hoofdstuk B.6 Onderscheid afvalstof en product	81
	Bijlage 4: Hoofdstuk D.4 Vergunnen van mengen	87
	Bijlage 5: Lijst met afvalcategorieën (Bijlage 5 LAP, F.5.2)	99
	Bijlage 6: Hoofdstuk A.8; LAP3 en de Omgevingswet	117
	Bijlage 7: mLCA Emissie naar de bodem (Bijlage 9 LAP)	121

1. Inleiding en leeswijzer

Inleiding en aanleiding

Het derde Landelijk afvalbeheerplan 2017-2023 (het LAP) is op 28 november 2017 vastgesteld en op 28 december 2018 in werking getreden (Stcrt. 2017 nr. 68028; zie bijlage 2 van deze inspraaknotitie). De Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat heeft op 16 juni 2019 de eerste wijziging van het LAP vastgesteld. Deze is op 19 juli 2019 in werking getreden.

De voorliggende inspraaknotitie bevat het voornemen om het LAP voor een tweede keer tussentijds te wijzigen. Er zijn meerdere redenen voor deze wijziging:

- Op 5 juli 2020 wordt de herziene Europese kaderrichtlijn afvalstoffen (kra) van kracht. Deze wijziging brengt het LAP in lijn met de gewijzigde Kra en de implementatie daarvan in de nationale regelgeving. Het betreft een aantal wijzigingen die met name te maken hebben met afvalscheiding, aangepaste begrippen en verwerking van afgewerkte olie.
- In het LAP wordt de terminologie van de Wet milieubeheer (Wm) en de daarop gebaseerde regelgeving, zoals het Activiteitenbesluit, gebruikt. Met de komst van de Omgevingswet (Ow) en de daarop gebaseerde regelgeving (zoals het Besluit activiteiten leefomgeving) is het zaak het LAP in lijn te brengen met de daarin gehanteerde begrippen en bepalingen. De systematiek van het omgevingsrecht wijzigt. Dit heeft gevolgen voor handelingen met afvalstoffen. Zo verdwijnt het begrip 'inrichting' en wordt dit vervangen door regulering per 'milieubelastende activiteit'.
- Ten derde wordt het LAP geactualiseerd op ontwikkelingen bij diverse specifieke afvalstoffen en leiden enkele vragen uit de praktijk tot aanpassingen.
- Tot slot wordt een aantal opmaak-, tekst- en typefouten gecorrigeerd.

Met deze tweede wijziging wordt al bovenstaande in één keer verwerkt en zal de wijziging van het LAP naar verwachting op 1 januari 2021 in werking treden.

Opbouw en leeswijzer

Hoofdstuk 2 bevat informatie over het ter inzage leggen van deze inspraaknotitie en de mogelijkheid een zienswijze in te dienen.

Hoofdstuk 3 beschrijft de hoofdlijnen van de voorgenomen wijziging van het LAP.

De hoofdstukken 4 t/m 8 geven de feitelijke wijzigingen van de teksten van LAP weer. Dat kan gaan van een aanpassing van enkele woorden tot een herziening van een hele paragraaf. Op de daar gepresenteerde teksten kan worden ingesproken.

Steeds wordt exact aangegeven op welke wijze het LAP gewijzigd gaat worden. Dit wordt, indien dit nodig is, toegelicht. Waar het zinvol is, worden de wijzigingen als volgt gepresenteerd:

- bestaande LAP-tekst die vervalft is doorgestreept: ~~vervallen tekst~~
- nieuwe tekst is onderstreept: nieuwe tekst
- langere stukken (tussenliggende) tekst die onveranderd blijft, wordt vervangen door: ...()...

In een aantal gevallen zullen de voorgenomen wijzigingen ook leiden tot aanpassingen in de toelichtende delen van het LAP. Deze zijn niet opgenomen in deze notitie, omdat zij geen kern zijn van het vast te stellen beleid.

Let op!

Bij de teksten voor de wijziging van het LAP in deze inspraaknotitie is rekening gehouden met wet- en regelgeving die nog niet in werking is getreden of nog vastgesteld moet worden. Dit betreft bijvoorbeeld de Omgevingswet, de Invoeringswet Omgevingswet en gedelegeerde regelgeving zoals het Besluit activiteiten leefomgeving. Dit geldt eveneens voor het wetsvoorstel ter implementatie van de kaderrichtlijn afvalstoffen¹ en gedelegeerde regelgeving, zoals het voorgenomen Besluit gescheiden inzameling huishoudelijke afvalstoffen. Voor zover het gaat om wet- en regelgeving is uitgegaan van Kamerstukken of de openbare versie ten tijde van internetconsultatie. Indien deze regelgeving bij inwerkingtreding of vaststelling anders luidt dan nu weergegeven in deze inspraaknotitie, zullen de teksten voorafgaand aan de inwerkingtreding van het LAP overeenkomstig aangepast worden.

---

¹ Kamerstukken II 2018/19, 35 267, nr. 2.

2. Ter inzage leggen, inspreken, en verdere procedure

2.1. Inzage en inspraak

Het ontwerp van de tweede wijziging van het LAP (deze inspraaknotitie) ligt gedurende zes weken ter inzage. De inspraaknotitie wordt, gelijktijdig met de terinzagelegging ervan, voorgelegd aan de beide kamers der Staten-Generaal. De inspraakperiode wordt aangekondigd in de Staatscourant en twee landelijke dagbladen. De inspraaknotitie alsook de oorspronkelijke tekst van het LAP die met deze inspraaknotitie wordt gewijzigd, zijn te raadplegen op www.LAP3.nl. Bij het ministerie van IenW in Den Haag (Rijnstraat 8) ligt eveneens een papieren versie van deze inspraaknotitie ter inzage.

Eenieder kan tijdens de periode van de terinzagelegging een zienswijze indienen. Dit kan uitsluitend op de wijzigingen van het LAP die in onderhavige notitie worden voorgesteld en niet op al bestaande teksten.

Inspraakreacties, met vermelding van 'inspraak 2e wijziging LAP3', kunnen tot en met de laatste dag van de terinzagelegging schriftelijk worden ingediend op één van onderstaande wijzen:

- Bij voorkeur digitaal via het speciale zienswijzeformulier dat u kunt bereiken via www.lap3.nl.
- Indien toch gewenst per post, te adresseren aan:
Directie Participatie
Postbus 30316, 2500 GH Den Haag
Graag vermelden: 'inspraak tweede wijziging LAP3'
- Mondeling:
Hiervoor kunt u een afspraak maken via de Helpdesk Afvalbeheer van Rijkswaterstaat, bereikbaar op werkdagen van 9:00 - 12:00, telefoonnummer 088 797 7102, kies optie 3.

2.2. Verdere procedure

Alle zienswijzen worden bekeken op hun mogelijkheid om de voorgenomen wijzigingen van het LAP te verbeteren. Ze worden vervolgens voorzien van een reactie in een Nota van antwoord waarbij de Minister voor Milieu en Wonen zal aangeven tot welke wijzigingen van het LAP de inspraakreacties uiteindelijk leiden.

De vaststelling van de tweede wijziging van het derde LAP zal door de Minister voor Milieu en Wonen bekend worden gemaakt in de Staatscourant. De tweede wijziging zal, samen met de Nota van Antwoord, naar beide Kamers der Staten-Generaal worden gestuurd. De stukken worden ook gepubliceerd op de website van het LAP: www.lap3.nl.

De Nota van Antwoord ten behoeve van de tweede wijziging van het LAP bevat de antwoorden op alle inspraakreacties die gaan over de voorgenomen wijzigingen zoals opgenomen in deze inspraaknotitie. Insprekers ontvangen geen individuele reactie op hun inspraak.

3. Hoofdpijnen en samenvatting van de 2de wijziging LAP3

Hieronder wordt de tweede wijziging kort samengevat. In hoofdstuk 4 zijn alle voorgenomen wijzigingen stuk voor stuk opgenomen en waar relevant van een inhoudelijk toelichting voorzien.

Aanleiding voor de wijziging

Een eerste aanleiding is de herziene kaderrichtlijn afvalstoffen (verder: Kra) die per 5 juli 2018 in werking is getreden en in alle EU lidstaten moet worden geïmplementeerd. Voor een groot deel betreft de implementatie een wijziging van wet- en regelgeving (vb. Het Besluit gescheiden inzameling huishoudelijke afvalstoffen). Voor de implementatie is ook een wijziging van het LAP noodzakelijk via deze tweede wijziging (vb. wijzigen minimumstandaard voor afgewerkte olie).

Een tweede aanleiding, reeds aangekondigd bij de eerste wijziging, is het van kracht worden van het stelsel van de Omgevingswet. Per 1-1-2021 moet het LAP naadloos aansluiten op de bepalingen rond afvalstoffen die in het Besluit activiteiten leefomgeving een plek hebben gekregen.

Tot slot past deze tweede wijziging in het dynamische karakter van het LAP waardoor ingespeeld kan worden op ontwikkelingen die van belang zijn voor de transitie naar een circulaire economie die niet kunnen wachten tot een volgend LAP.

De belangrijkste wijzigingen kort samengevat

Nieuw hoofdstuk 'afvalscheiding'

Zowel de implementatie van de Kra als de komst van de Omgevingswet (Ow) vragen om aanpassingen in het LAP. Vanwege de omvang van de aanpassingen is besloten het hoofdstuk 'Afvalscheiding' volledig te herschrijven. De inhoudelijk belangrijkste wijzigingen en toevoegingen betreffen:

- De wettelijke gronden op basis waarvan een gemeente af kan wijken van het verplicht gescheiden inzamelen van metaal, glas, kunststof en bioafval van huishoudens (gft) zijn nader uitgewerkt in dit hoofdstuk.
- Op basis van de Omgevingswet wordt in het LAP opgenomen wanneer het aan de bron scheiden van bedrijfsafval 'gevergd kan worden'. Dit beleid is ook ter implementatie van de bepalingen uit de Kra over bronscheiding van bepaalde afvalstoffen. Het nieuwe hoofdstuk 'afvalscheiding' is van belang voor alle bedrijven in Nederland waar bedrijfsafval ontstaat. Opgenomen aspecten zijn:
  - Het moet zowel voor een ondernemer als voor een toezichthouder zonder complexe analyses duidelijk zijn wat er in een specifiek geval ten aanzien van scheiden aan de bron geldt.
  - De geldende regels moeten voor de ondernemer uitvoerbaar zijn en geen buitensporig hoge kosten opleveren. Hierbij zijn de in het bestaande beleid gebruikte bestaande kostentoets en de bedrijfsactiviteiten als uitgangspunt genomen.
  - Bronscheiden wordt alleen gevergd wanneer dat meerwaarde heeft ten aanzien van de kwaliteit van de verkregen materialen en zo bijdraagt aan de transitie naar een circulaire economie.

Grondig herzien hoofdstuk 'Mengen'

Ook het hoofdstuk 'mengen' is herschreven. Ten eerste om aan te sluiten bij het nieuwe hoofdstuk 'afvalscheiding', maar ook omdat de mengbepalingen zoals die nu in het Activiteitenbesluit milieubeheer (Abm) staan, met de overgang naar de Omgevingswet een andere systematiek volgen. Mengen van afvalstoffen is onder de systematiek van de Omgevingswet een 'milieubelastende activiteit' en is in een aantal gevallen vergunningplichtig. Hoewel de omvang van de wijzigingen er toe heeft geleid dat het hele hoofdstuk is herschreven, zijn de uitgangspunten van het mengbeleid niet wezenlijk veranderd ten opzichte van het nu geldende LAP. Het hoofdstuk is tevens verplaatst van deel B van het LAP naar deel D van het LAP en heeft nu als titel 'Vergunnen van mengen'

Hoofdstuk 'afval of niet' herschreven

Artikel 6 van de kaderrichtlijn afvalstoffen voor de einde-afvalstatus van afvalstoffen is gewijzigd. Dit maakt aanpassing van hoofdstuk B.6 van het LAP nodig. Daarnaast bevat het huidige hoofdstuk veel als beleid aangemerkte passages die eigenlijk geen beleid zijn, maar een weergave van wetgeving en jurisprudentie. Dit wordt aangepast. Ten derde vindt de actualisatie van het hoofdstuk ook plaats om dit hoofdstuk en de vernieuwde Leidraad Afval of product (oktober 2019) naadloos op elkaar aan te laten sluiten.

Minimumstandaard en exportbeleid voor afgewerkte olie

De minimumstandaard voor de verwerking van afgewerkte olie staat op dit moment het opwerken tot brandstof toe. De kaderrichtlijn afvalstoffen geeft echter aan dat als regeneratie tot basisolie mogelijk is, lidstaten hier ook op moeten sturen. Omdat gebleken is dat regeneratie in de omringende landen mogelijk is – en al gebeurt – worden zowel de minimumstandaard als het beleid voor grensoverschrijdend transport van afgewerkte olie aangepast.

Luiers en incontinentiemateriaal

Meerdere initiatieven zijn in voorbereiding om delen van luiers en incontinentiemateriaal te recyclen. Deze recycling mag echter geen onaanvaardbare risico's voor mens en milieu met zich meebrengen. De aanwezigheid van medicijnen in luiers is daarom een aandachtspunt. Het RIVM heeft een methodiek ontwikkeld om vast te stellen of eventuele risico's inderdaad afdoende worden weggenomen. Deze methodiek wordt in het LAP opgenomen zodat initiatieven die leiden tot materialen die weer op de markt worden gebracht in het kader van vergunningverlening hieraan worden getoetst.

Kostenniveau Matrasrecycling

Het LAP kent voor matrassen de mogelijkheid deze te laten verbranden indien verwerking meer kost dan €205,- per ton. Voor matrassen is dit indertijd opgenomen in het LAP vanwege het beperkte aantal verwerkers en de relatief beperkte capaciteit voor recycling, met als doel te voorkomen dat sturen naar recycling zou kunnen leiden tot prijsopdrijving. Nu wordt voorgesteld deze grens te schrappen.

In het kader van matrassen wordt gewerkt aan uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV). Hiermee verschuiven deze kosten van de ontdoener/gemeente naar de producent en is voor die partijen het risico op prijsopdrijving weggenomen. Dit maakt de redelijkheidsgrens voor matrassen niet langer noodzakelijk. Daarnaast is de verwerkingscapaciteit in Nederland, op het moment dat het gewijzigde LAP in werking treedt, voldoende om in Nederland gescheiden ingezamelde matrassen te recyclen.

Deze wijziging doet niks af aan het feit dat er nog wel uitgezonderd kan worden van de minimumstandaard indien de aard en samenstelling recycling niet toelaat, zoals matrassen die nat of vervuild zijn.

Verwerking van banden

Op dit moment is voor vrijwel alle banden recycling mogelijk. Echter, door aanwezigheid van milieubelastende stoffen staan een aantal afzetroutes van rubbergranulaat uit banden ter discussie. Voor banden lijkt daarom chemische recycling op basis van pyrolyse een goed alternatief. De minimumstandaard wordt aangepast om dit mogelijk te maken. Vereist wordt dat hierbij ten minste 40 gewichtsprocent van de stof carbon black voor recycling uit rubbergranulaat terug wordt gewonnen. Bij deze verwerkingstechniek komt tevens olie vrij waarvoor nog geen recyclingtoepassing voor handen is, bijvoorbeeld als grondstof voor de productie van kunststoffen. Afzet van deze fractie als brandstof wordt daarom toegestaan, maar op termijn is ook recycling van de oliefractie het doel.

Wijzigingen van toelichtende teksten LAP

Zoals in de leeswijzer van het LAP is aangegeven maakt het LAP onderscheid tussen 'vastgesteld beleid' en 'toelichting'. Toelichting betreft uitleg van en achtergronden bij het beleid, maar ook uitleg van wet- en regelgeving. Uitsluitend op het vast te stellen beleid is inspraak zinvol en mogelijk. Het beleid is per hoofdstuk van het LAP weergegeven in de laatste paragraaf (kern van het beleid). Daarom zijn in deze inspraaknotitie uitsluitend wijzigingen opgenomen die betrekking hebben op deze 'kern van het beleid'.

Deze wijzigingen kunnen ook leiden tot wijzigingen in de toelichtende delen van het LAP. Daarnaast kan ook gewijzigde wet- en regelgeving leiden tot wijzigingen van toelichting hierop. De te wijzigen teksten die uitsluitend een toelichtend karakter hebben, zijn niet opgenomen in deze inspraaknotitie omdat daar geen inspraak op mogelijk is. Deze wijzigingen worden gelijktijdig met de vaststelling van Nota van Antwoord en de 'kern van beleid' doorgevoerd en gepubliceerd op LAP3.nl.

Een aantal wijzigingen dat uitsluitend een toelichtend karakter heeft, betreft (niet limitatief):

- Actualiseren van paragraaf A.1.1 (inhoud afvalbeheerplan), paragraaf A.2.3 (reikwijdte LAP), paragraaf A.3.3 (Europese Doelstellingen);
- Aanvullen van B.15.4 met een overzicht grote installaties voor nuttige toepassing en verbranden, als gevolg van bepalingen uit art.28 van de herziene kaderrichtlijn afvalstoffen;

- Opnemen van een nieuwe paragraaf met uitleg over artikel 10.37 Wm over 'afgifte' in hoofdstuk A.4 (algemene uitgangspunten);
- Opnemen van de KCA-lijst, de welles/nietes lijst voor bioafval van huishoudens (=gft) en de welles/nietes lijst voor textiel in een nieuwe bijlage 12 van het LAP.

Dergelijke wijzigingen in de toelichting zullen gelijk met de definitieve teksten van wijziging van de kern van beleid worden doorgevoerd en bekendgemaakt.

4. Wijzigingen beleidskader als gevolg van implementatie Kra

In onderstaande paragrafen 1 t/m 5 staan de voorgenomen wijzigingen van het LAP die het gevolg zijn van de implementatie van de gewijzigde kaderrichtlijn afvalstoffen (Kra) die op 5 juli 2018 in werking is getreden. Het grootste deel van de implementatie gebeurt via aanpassing van wet- en regelgeving. Een ander deel wordt geïmplementeerd via aanpassing van het LAP. Deze zijn onderstaand weergegeven. Eerst wordt een korte toelichting gegeven op de wijziging. Vervolgens is de wijziging van de tekst in het LAP aangegeven.

Onderstaande wijzigingen hebben betrekking op tekst uit de LAP-delen A, B, C en D. Wijzigingen als gevolg van de implementatie Kra in sectorplannen zijn opgenomen in hoofdstuk 7 van deze inspraaknotitie.

1. Definities en begrippen

Toelichting:

Verschillende definities en begrippen worden aangepast aan de nieuwe of gewijzigde definities in de Kra en/of de Wet milieubeheer, die per 1 juli 2020 middels de Implementatiewet wijziging EU-kaderrichtlijn afvalstoffen 2018 gewijzigd wordt. Een aantal van deze begrippen wordt in bijlage F.3 van het LAP van een extra invulling of uitleg voorzien en is opgenomen in onderstaande tabel met wijzigingen. Ook LAP definities die worden geschrapt en vervangen door de definities uit de Wm of Kra zijn in de tabel opgenomen.

Definities die één op één worden overgenomen uit de wetgeving zijn niet aan inspraak onderhevig en staan niet in onderstaande tabel. Ze worden echter wel opgenomen in de begrippenlijst van het LAP.

Voorgenomen wijziging:

1. Onderstaande definities worden gewijzigd:

Afvalstoffen * <u>of Afval</u>	Alle stoffen, ~~preparaten~~ <u>mengsels</u> of voorwerpen waarvan de houder zich ontdoet, voornemens is zich te ontdoen of zich moet ontdoen. * : Wet milieubeheer
Bioafval *	Biologisch afbreekbaar tuin- en plantsoenafval, levensmiddelen- en keukenafval van huishoudens, kantoren, restaurants, groothandel, kantines, cateringfaciliteiten en winkels en vergelijkbare afvalstoffen van de levensmiddelenindustrie. * : Wet milieubeheer <u>Toelichting:</u> <u>De volgende afvalstoffen vallen geheel of gedeeltelijk onder het begrip 'bioafval' en worden in het LAP gebruikt om specifieke vormen van bioafval aan te duiden: gft-afval, levensmiddelenafval, groenafval, swill, grof tuinafval, plantsoenafval, organisch bedrijfsafval, etc.</u>
Bouw- en slooafval	~~Afvalstoffen die vrijkomen bij het bouwen, renoveren en slopen van gebouwen en andere bouwwerken, waaronder ook werken in de weg- en waterbouw.~~ <u>Afvalstoffen die geproduceerd worden door bouw- en sloopwerkzaamheden.</u> * : <u>Kaderrichtlijn afvalstoffen</u>
Gft-afval	Groente-, fruit- en tuinafval, <u>zijnde bioafval afkomstig van huishoudens (zie ook 'bioafval')</u> .
~~Kaderrichtlijn of Kaderrichtlijn afvalstoffen~~	~~Richtlijn nr. 2008/98/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 19 november 2008 betreffende afvalstoffen en tot intrekking van een aantal richtlijnen (PbEU L 312).~~
Materiaalterugwinning *	Andere handeling voor nuttige toepassing dan de terugwinning van energie en de herverwerking tot materialen die bestemd zijn om te worden gebruikt als brandstoffen of andere middelen voor het opwekken van energie. Daartoe behoren onder meer voorbereiding voor hergebruik, recycling en opvulling. * : Kaderrichtlijn afvalstoffen <u>Toelichting:</u> <u>Onder materiaalterugwinning valt</u> - <u>voorbereiding voor hergebruik**</u> , - <u>recycling** en</u>

	<p>- <u>alle vormen van 'andere nuttige toepassing'</u>** met uitzondering van:</p> <ul style="list-style-type: none"> o <u>inzetten als brandstof en</u> o <u>bewerken tot materialen die bestemd zijn om te worden gebruikt als brandstof</u> <p>** : zie <u>eigen definitie elders in deze bijlage</u></p>
Nuttige toepassing *	<p>Elke handeling met als voornaamste resultaat dat afvalstoffen een nuttig doel dienen door hetzij in de betrokken installatie, hetzij in de ruimere economie, andere materialen te vervangen die anders voor een specifieke functie zouden zijn gebruikt, of waardoor de afvalstof voor die functie wordt klaargemaakt. <u>De afvalstoffen dienen, gelet op het arrest Edilizia van het Hof van Justitie van de Europese Unie (HvJ-EU van 28 juli 2016, C-147/15, Città Metropolitana di Bari v Edilizia Mastrodonato Srl, ECLI:EU:C:2016:606)C-147/15 van het Europese Hof van Justitie, volgens de meest recente wetenschappelijke en technisch kennis geschikt te zijn voor het vervangen van primaire materialen. Tot , tot welke handelingen van nuttige toepassing behoren in ieder geval behoren handelingen die zijn genoemd in bijlage II bij de kaderrichtlijn afvalstoffen (2008/98/EG).</u></p> <p>* : Wet milieubeheer</p> <p>Toelichting: <u>De afvalstoffen dienen, gelet op het arrest Edilizia van het Hof van Justitie van de Europese Unie (HvJ-EU van 28 juli 2016, C-147/15, Città Metropolitana di Bari v Edilizia Mastrodonato Srl, ECLI:EU:C:2016:606), volgens de meest recente wetenschappelijke en technisch kennis geschikt te zijn voor het vervangen van primaire materialen.</u></p>
<u>Uitgebreide</u> pProducenten- verantwoordelijkheid	<p><u>Verantwoordelijkheid voor producenten en importeurs voor hun product in het afvalstadium.</u></p> <p><u>De gehele of gedeeltelijke financiële of organisatorische verantwoordelijkheid van degenen die stoffen, mengsels of producten in de handel brengen voor het beheer van de van die stoffen, mengsels of producten overgebleven afvalstoffen.</u></p>
Stedelijk afval * [algemene betekenis]	<p>Afval — niet zijnde waterig afval — dat is ingezameld door en/of in opdracht van gemeenten; voor Nederland is dit met name huishoudelijk afval en grof huishoudelijk afval, maar ook het door of in opdracht van gemeenten ingezameld afval van openbare ruimten en door en/of in opdracht van gemeenten ingezameld afval van met name kleine bedrijven valt onder deze definitie.</p> <p>a) <u>gemengd afval en gescheiden ingezameld afval van huishoudens, met inbegrip van papier en karton, glas, metaal, plastic, bioafval, hout, textiel, verpakking, afgedankte elektrische en elektronische apparatuur, afgedankte batterijen en accu's, en grofvuil, met inbegrip van matrassen en meubels;</u></p> <p>b) <u>gemengd afval en gescheiden ingezameld afval uit andere bronnen indien dat afval in aard en samenstelling vergelijkbaar is met afval van huishoudens;</u></p> <p><u>Stedelijk afval omvat niet afval van productie, landbouw, bosbouw, visserij, septische tanks en het riolerings- en zuiveringsstelsel, met inbegrip van zuiveringsslib, afgedankte voertuigen of bouw- en sloopafval.</u></p> <p><u>Deze definitie doet geen afbreuk aan de toewijzing van verantwoordelijkheden voor afvalbeheer tussen publieke en private actoren</u></p> <p>* : kaderrichtlijn afvalstoffen</p>

2. De diverse aanpassingen in de begrippen die hierboven zijn genoemd werken vrijwel overal direct door in het LAP. Op enkele punten moet ook de tekst van het LAP worden gewijzigd:

Sectorplan 64 zowel in paragraaf I als in paragraaf II
| PCB-houdende producten of ~~preparaten~~ mengsels (...)

Sectorplan 51, voetnoot 1

Voor autowrakken geldt een regeling voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid; zie het Besluit beheer autowrakken. Hierin zijn onder andere minimale eisen voor verwerking opgenomen waaraan producenten (dit is met inbegrip van importeurs) en ~~importeurs~~ moeten voldoen en hiervoor geldt een eigen opzet van monitoring. Het besluit kent ook eigen begrippen (zo is bijvoorbeeld sprake van 'hergebruiken als product'). Voor het toetsen of producenten en ~~importeurs~~ voldoen aan het verplichtingen in het kader van de regeling voor uitgebreide producentverantwoordelijkheid gelden vanzelfsprekend de eisen en begrippen zoals die in het besluit worden aangehouden en niet de begrippen zoals die in het LAP worden gehanteerd.

Sectorplan 52, voetnoot 1

Voor autobanden als bedoeld in het Besluit beheer autobanden geldt een uitgebreide producentenverantwoordelijkheid; in dit besluit zijn onder andere minimale eisen voor verwerking opgenomen waaraan producenten ~~en importeurs~~ (dit is met inbegrip van importeurs) moeten voldoen en hiervoor geldt een eigen opzet van monitoring maar kent ook eigen begrippen (zo is bijvoorbeeld sprake van 'hergebruik als materiaal'). Voor het toetsen of producenten ~~en importeurs~~ voldoen aan het verplichtingen in het kader van de regeling voor uitgebreide producentverantwoordelijkheid gelden vanzelfsprekend de eisen en begrippen zoals die in Besluit worden aangehouden en niet deze minimumstandaard.

Paragrafen A.4.3.5.2, A.4.3.7.1 en F.6.5 worden als volgt gewijzigd:

| 'Kaderrichtlijn' of 'kaderrichtlijn' wordt vervangen door 'kaderrichtlijn afvalstoffen'

2. Uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (Hoofdstuk A.5)

Toelichting:

De Kra kent diverse nieuwe bepalingen met betrekking tot het instrument van uitgebreide producentenverantwoordelijkheid. Zowel het wettelijke kader voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV) als het LAP worden hieraan geactualiseerd. Als gevolg daarvan zijn de criteria wanneer UPV overwogen kan worden achterhaald. Deze worden uit het LAP geschrapt.

Voorgenomen wijziging:

De volgende alinea's worden geschrapt uit par. A.5.7:

~~Bij de afweging of producentenverantwoordelijkheid een geschikt instrument is voor een afvalstroom spelen onderstaande criteria een rol:~~

- ~~1. De controlemogelijkheid op producten tijdens het afvalstadium;~~
- ~~2. De mogelijkheid om met producentenverantwoordelijkheid de milieugevolgen van een product in de gehele keten te verminderen;~~
- ~~3. Aanwezige stimulansen voor afvalverwerking;~~
- ~~4. De beschikbaarheid van alternatieve beleidsinstrumenten;~~
- ~~5. Politieke prioriteiten.~~

~~Voordat daadwerkelijk een besluit kan worden genomen of producentenverantwoordelijkheid een geschikt beleidsinstrument is voor een bepaalde afvalstroom moet een uitgebreider onderzoek van de afvalstroom en consultatie van de stakeholders plaatsvinden. Bij de invoering van producentenverantwoordelijkheid voor een nieuwe afvalstof wordt niet alleen gekeken of producentenverantwoordelijkheid een geschikt instrument is, maar ook of de reikwijdte van het instrument producentenverantwoordelijkheid moet worden aangepast en/of uitgebreid.~~

3. Afvalscheiding (Hoofdstuk B.3)

Toelichting:

Zowel de Kra-implementatie als de Omgevingswet vragen om aanpassingen. Vanwege de omvang van de aanpassingen is besloten het hoofdstuk 'Afvalscheiding' volledig te herschrijven. De inhoudelijk belangrijkste wijzigingen en toevoegingen betreffen:

- De wettelijke gronden op basis waarvan een gemeente af kan wijken van het verplicht gescheiden inzamelen van metaal, glas, kunststof en bioafval van huishoudens (gft) zijn nader uitgewerkt in dit hoofdstuk.
- Op basis van de Omgevingswet wordt in het LAP opgenomen wanneer het aan de bron scheiden van bedrijfsafval 'gevergd kan worden'. De in dit hoofdstuk van het LAP opgenomen uitwerking is van belang voor alle bedrijven in Nederland waar bedrijfsafval ontstaat. Bij de opgenomen uitwerking zijn onder meer de volgende aspecten betrokken:
  - Het moet zowel voor een ondernemer als voor een toezichthouder zonder complexe analyses duidelijk zijn wat er in een specifiek geval ten aanzien van scheiden aan de bron geldt.
  - De geldende regels moeten voor de ondernemer uitvoerbaar zijn tegen en geen buitensporig hoge kosten opleveren. Hierbij zijn de in het bestaande beleid gebruikte bestaande kostentoets en de bedrijfsactiviteiten als uitgangspunt genomen..
  - Bronscheiden wordt alleen gevergd wanneer dat meerwaarde heeft ten aanzien van de kwaliteit van de verkregen materialen en zo bijdraagt aan de transitie naar een circulaire economie.

Voorgenomen wijziging:

In bijlage 2 van deze inspraaknotitie staat de integrale nieuwe tekst van dit hoofdstuk. Inspraak is uitsluitend mogelijk op de paragrafen die aldaar in de laatste paragraaf zijn aangewezen als kern van beleid.

4. Onderscheid afval of product (Hoofdstuk B.6) – update hoofdstuk aan Kra en leidraad

Toelichting:

Artikel 6 van de kaderrichtlijn afvalstoffen die gaat over de einde-afvalstatus van afvalstoffen is gewijzigd. Dit maakt aanpassing van hoofdstuk B.6 van het LAP noodzakelijk. Daarnaast bevat het hoofdstuk veel als beleid aangemerkte passages die eigenlijk geen beleid zijn, maar een weergave van wetgeving en jurisprudentie. Dit wordt aangepast. Ten derde vindt een actualisatie van het hoofdstuk ook plaats om dit hoofdstuk en de vernieuwde Leidraad Afval of product (oktober 2019) naadloos op elkaar aan te laten sluiten.

Bovenstaande leidt tot zo veel wijzigingen, dat het hele hoofdstuk is herschreven. In bijlage 3 van deze inspraaknotitie staat de integrale nieuwe tekst van dit hoofdstuk. Inspraak is uitsluitend mogelijk op de paragrafen die aldaar in de laatste paragraaf zijn aangewezen als kern van beleid.

Voorgenomen wijziging:

1. Zie bijlage 3 bij deze inspraaknotitie voor het nieuwe hoofdstuk. Paragraaf 6.2 '(Voortgezet gebruik, bijproduct en einde-afval' is kern van beleid. De overige paragrafen zijn uitleg van wet- en regelgeving. Uitsluitend op paragraaf 6.2 kan worden ingesproken.
2. Een voetnoot die hoort bij bepalingen uit F.6.4 (overwegingen en achtergronden bij voorbereidende handelingen) wordt als volgt gewijzigd:

76 Uitsluitend wanneer een dergelijke metaalfractie voldoet aan einde-afvalcriteria of –voorwaarden, kan al eerder in het verwerkingsproces dan bij inzet in de staalfabriek sprake zijn van R4. Zie hiervoor hoofdstuk B.6 'Onderscheid afval of product'.

3. Paragraaf A.4.3.5.1, laatste aandachtstreepje wordt als volgt gewijzigd:

Een handeling die voorafgaat aan het moment dat een afvalstof voldoet aan art. 6 van de kaderrichtlijn (einde-afvalstatus) (zie verder hoofdstuk B.6 'Onderscheid afval of product') ~~en dit door het bevoegd gezag ook zo is beoordeeld~~, is een handeling waarmee de verwerking wordt voltooid. Dit is altijd een definitieve handeling.

5. Indelen van R-handelingen

Toelichting:

Met de wijziging van de Kra middels richtlijn (EU) 2018/851 zijn de voetnoten van sommige handelingen van nuttige toepassing uit bijlage II van de kaderrichtlijn afvalstoffen (de zogenaamde R-handelingen) aangepast waardoor ook voorbereiding voor hergebruik en bepaalde vormen van andere nuttige toepassing onder deze R-handelingen kunnen vallen. Dit leidt ook tot aanpassingen in paragraaf F.6 'Indeling van verwerking'.

Voorgenomen wijzigingen:

De tekst van F.6.5 worden als volgt gewijzigd:

F.6.5 Recycling/terugwinning van materialen en stoffen (bij paragraaf A.4.3.6)

Een afvalstof is gerecycled ...()

Het hiervoor staande betekent het volgende:

Indelen als handeling R3, R4 of R5

- Er is sprake van respectievelijk R3, R4 of R5 als een afvalstof met deze handeling wordt ingezet met als hoofddoel recycling/terugwinning, waarbij sprake is van vervanging van primaire
  - a) organische stoffen, niet zijnde oplosmiddelen,
  - b) metalen of metaalverbindingen, of
  - c) anorganische materialen.
- Zie onder meer uitspraak Raad van State van 14 juni 2006, nr. 200510500/1.
- Er is geen sprake van R3, R4 of R5 als ook nog geen sprake is van feitelijke vervanging van primaire materialen, maar slechts van het beschikbaar krijgen van de materialen voor latere nuttige toepassing (zie onder meer uitspraak Raad van Staten nr. 200404406/1). In dit geval is wel sprake van een voorbehandeling die als aparte voorbereidende handeling wordt aangemerkt. Feitelijke inzet als R3, R4 of R5 vindt later en/of elders plaats. De voorbereidende handeling wordt dan aangemerkt als R12.

~~Ook is er geen sprake van R3, R4 of R5 als er überhaupt geen recycling plaatsvindt. Dit kan voorkomen als bijvoorbeeld anorganische afvalstoffen worden ingezet voor het opvullen van mijnen. Dit is een R-handeling zonder nummer (d.w.z. komt niet expliciet voor op de bijlage bij de Kra), zie ook paragraaf F.6.7.~~

- Er is sprake van het onderscheid D1-R3 of D1-R5 als een afvalstof zonder voorbehandeling op of in de bodem wordt gebracht. Het onderscheid tussen D1 en R3 respectievelijk R5 is in paragraaf A.4.3.7.2 nader uitgewerkt.
- Bij de handelingen R3, R4 of R5 kan het gaan om een recyclinghandeling, maar het kan ook gaan om voorbereiding voor hergebruik en, voor R3 en R5, ook om opvulling. ^[x]
- ^[x] Met de wijziging van de Kra middels richtlijn (EU) 2018/851 zijn de voetnoten van sommige R-nummers aangepast waardoor ook voorbereiden voor hergebruik en andere nuttige toepassing onder deze R-handelingen kunnen vallen.

5. Wijzigingen beleidskader als gevolg van de Omgevingswet

In onderstaande paragrafen 6 t/m 11 staan de voorgenomen wijzigingen van het LAP als gevolg van het aanpassen van het LAP aan de systematiek en terminologie van de Omgevingswet. Telkens is eerst een toelichting opgenomen over de noodzaak of wenselijkheid van de wijziging. Vervolgens is de wijziging van de tekst in het LAP aangegeven.

Onderstaande wijzigingen hebben betrekking op tekst uit de LAP-delen A, B, C, D en F. Wijzigingen als gevolg van de Omgevingswet in sectorplannen (Deel E) zijn opgenomen in paragraaf 7 van deze inspraaknotitie.

6. Gewijzigde definities en begrippen (Bijlage F.03)

Toelichting:

De Omgevingswet kent andere begrippen dan het LAP. Bijlage F.03 van het LAP wordt in overeenstemming gebracht met de nieuwe definities en begrippen uit de Omgevingswet. Definities die één op één worden overgenomen uit de Omgevingswet zijn niet aan inspraak onderhevig en staan niet in onderstaande tabel.

Ter toelichting op de wijziging nog het volgende:

- De begrippen 'inrichting' en 'installatie' kent de Ow niet. De Ow gaat uit van 'milieubelastende activiteiten';
- Op het gebied van grond en baggerspecie wijzigen de benamingen van de kwaliteitsklassen. De definitie van 'toepasbare grond of baggerspecie' wordt overeenkomstig aangepast.
- IBC-bouwstoffen (IBC staat voor isoleren, beheersen en controleren) bestaan niet meer onder de Ow en ook IBC-toepassingen op stortplaatsen zijn niet meer mogelijk. De begrippen IBC-bouwstof en niet-IBC-bouwstof worden daarom geschrapt uit de begrippenlijst en uit het LAP.

Voorgenomen wijzigingen:

Toepasbare grond of baggerspecie	Partijen grond of <u>partijen</u> baggerspecie die <u>overeenkomstig artikel 29 van voldoen aan de in</u> het Besluit bodemkwaliteit <u>zijn ingedeeld opgenomen</u> maximale waarden voor met behulp van de kwaliteitsseisen die gelden voor de <u>volgende de</u> kwaliteitsklassen <u>van grond</u> : 'landbouw/natuur', 'wonen', 'industrie', of de volgende bodemkwaliteitsklassen <u>van baggerspecie</u> : 'niet verontreinigd', 'licht verontreinigd', 'matig verontreinigd'. ~~B of voor grootschalige toepassingen op of in de bodem of oever van een oppervlaktewaterlichaam. Partijen zijn direct toepasbaar als deze zonder verwerking, anders dan ontwateren, toepasbaar zijn op grond van het Bbk.~~
IBC-Bouwstof	Een bouwstof die vanwege de mate van emissie alleen met isolatie-, beheers- en controlemaatregelen mag worden toegepast conform het Besluit bodemkwaliteit.
Inrichting [*]	Elke door de mens bedrijfsmatig of in een omvang alsof zij bedrijfsmatig was, ondernomen bedrijvigheid die binnen een zekere begrenzing pleegt te worden verricht. [*] : Wet milieubeheer
Installatie [*]	Een vaste technische eenheid waarin een of meer van de in bijlage I of in deel 1 van bijlage VII vermelde activiteiten en processen alsmede andere op dezelfde locatie ten uitvoer gebrachte en daarmee rechtstreeks samenhangende activiteiten plaatsvinden die technisch in verband staan met de in die bijlagen vermelde activiteiten en die gevolgen kunnen hebben voor de emissies en de verontreiniging. [*] : Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (waar het begrip eigenlijk wordt gebruikt als IPCC installatie)
Niet-IBC-bouwstof	Een bouwstof die zo weinig emissie naar de bodem vertoont dat nuttige toepassing mogelijk is zonder de isolatie-, beheers-, en controlemaatregelen conform het besluit van 22 november 2007, houdende regels inzake de kwaliteit van de bodem (Besluit bodemkwaliteit).

7. Aanpassingen teksten aan de begrippen en terminologie (door heel het LAP heen)

Toelichting:

De Omgevingswet kent een andere structuur en ook andere begrippen dan de Wet milieubeheer en daarop gebaseerde regelgeving. Dit heeft als gevolg dat de volgende begrippen niet meer worden gebruikt en ook in het LAP vervangen worden door alternatieven of weggelaten: 'Inrichting', 'type-A, type-B en type-C inrichting', 'afvalverwerkende inrichting'. Dit leidt tot aanpassingen in onderstaande tekstdelen van het LAP die behoren tot de 'kern van beleid':

Voorgenomen wijzigingen:

1. A.2.6 De tweede volzin van de inleidende alinea wordt als volgt gewijzigd:

Dit komt de duidelijkheid ten goede en er wordt mee bereikt dat in Nederland op uniforme manier de vergunningverlening en handhaving plaatsvindt voor afvalverwerkende inrichtingen milieubelastende activiteiten met afvalstoffen plaatsvindt.

2. A.2.7, voetnoot 7: De eerste zin van de voetnoot wordt als volgt gewijzigd:

Indien het mogelijk is afvalstoffen ~~binnen een inrichting~~ op te slaan in afwachting van verwerking overeenkomstig de minimumstandaard heeft dit de voorkeur boven direct verwerken in afwijking van de minimumstandaard.

3. A.4.3.2 (oude nummering) – laatste aandachtstreepje wordt als volgt gewijzigd:

De indeling van een afzonderlijke handeling kan verschillen van de indeling van een gehele installatie of ~~inrichting~~ locatie waar de handeling plaatsvindt.

4. B.4.11 Onder 'definities' en 'beroepsmatig inzamelen' worden de volgende zinnen gewijzigd:

Met inzamelen wordt bedoeld het verzamelen van afvalstoffen, met inbegrip van voorlopig sorteren en de voorlopige opslag van afvalstoffen, en het transporteren van deze afvalstoffen naar een ~~inrichting~~ locatie voor verwerking of een toepassingslocatie. ...()...
...()... Indien de handeling 'voorlopige opslag' plaatsvindt, dan gebeurt dit ~~binnen een inrichting~~ tijdens het overslaan van afvalstoffen.
...()...
Geen sprake is van inzamelen noch van vervoeren:
o als een bedrijf afvalstoffen wegbrengt die op ~~binnen~~ zijn eigen ~~inrichting~~ locatie zijn ontstaan; en
o dit bedrijf ~~geen inrichting is die zich niet~~ met afvalbeheer bezighoudt, en
o ~~Dit transport wordt niet beroepsmatig~~ wordt uitgevoerd.
...()...
Van beroepsmatige inzameling is geen sprake indien afvalstoffen als vorm van serviceverlening worden meegenomen bij een ~~buiten de inrichting uitgevoerde~~ activiteit waarbij: ...()...

5. B.5.6, diverse zinnen worden als volgt gewijzigd:

Voor het onderscheid tussen opslaan en overslaan is de verblijftijd een belangrijk criterium. In onderstaande tabel 6 is aangegeven bij welke maximale verblijftijd van afvalstoffen ~~binnen een inrichting op een locatie waar afvalstoffen worden verwerkt of opgeslagen~~ sprake kan zijn van overslaan. Bij een langere verblijftijd is sprake van opslaan.
...
tabel 6 Maximum verblijftijd van afvalstoffen ~~binnen een inrichting op een locatie~~ tijdens het overslaan
...
Voor tijdelijke opslag van brandbaar afval in afwachting van verwerking in een AVI geldt de restrictie dat dit uitsluitend wordt toegestaan ~~binnen een inrichting op het terrein~~ van de verbrandingsinstallatie of op een stortplaats, mits deze tijdelijke opslag ...()...
...
Deze opslagtermijn van ...()... kan uitsluitend worden toegestaan, indien:
• afvoer van de betreffende scheepsafvalstof naar in Nederland gelegen ~~inrichtingen~~ locaties die de afvalstof tenminste even hoogwaardig als de minimumstandaard verwerken, niet mogelijk is; en
• afvoer van de betreffende scheepsafvalstof naar in Nederland gelegen ~~inrichtingen~~ locaties waar tijdelijke opslag plaatsvindt, niet mogelijk is; en
• het voorgaande ten genoegen van het bevoegd gezag is aangetoond.
...
Opslag van brandbaar afval in afwachting van afvoer naar een AVI wordt uitsluitend toegestaan ~~binnen een inrichting op het terrein~~ van de verbrandingsinstallatie of op een stortplaats. ~~Binnen~~ Op andere ~~inrichtingen~~ of locaties mag uitsluitend kortdurende opslag van brandbare afvalstoffen plaatsvinden voor zover dit past in de reguliere sorteer-of op-en overslagactiviteiten. Dergelijke ~~inrichtingen~~ locaties fungeren niet als buffer voor AVI's en komen niet in aanmerking voor een vergunning voor langdurige opslag van brandbaar afval dat is bestemd om te worden verbrand in een AVI.

6. B.10.7, onder 'Productie van vloeibare brandstoffen' wordt een aantal zinnen gewijzigd. Zie hiervoor de wijziging onder paragraaf 17.

7. B.11.5, het tweede aandachtstreepje wordt als volgt gewijzigd:

Afval met een infectierisico afkomstig van de gezondheidszorg bij mens of dier moet worden verwijderd in verbrandings~~inrichtingen~~ installaties die hier speciaal voor bestemd zijn.

8. B.12.14, uitgangspunten injectie diepe ondergrond, derde bolletje wordt gewijzigd:

~~Het oprichten van een inrichting aanleggen van een mijnbouwwerk met enkel het doel het injecteren van afvalstoffen welke niet uit de ondergrond afkomstig zijn en geen samenhang hebben met het winningsproces, is niet toegestaan.~~

9. B.13.9, tweede alinea, derde streepje wordt als volgt gewijzigd:

~~De afvalstoffen moeten naar dezelfde ontvanger en inrichting locatie worden getransporteerd en er moet dezelfde route voor elke overbrenging worden gevolgd.~~

10. B.15.6, tweede alinea, derde streepje wordt als volgt gewijzigd:

~~Het moratorium geldt niet voor het storten van baggerspecie. Baggerspeciedepots vallen buiten het moratorium, ook de depots die aanwezig zijn op de locatie waar ook binnen een inrichting van een stortplaats zijn gelegen is ingericht.~~

11. D.3.3.2, eerste aandachtstreepje wordt als volgt gewijzigd:

~~een omschrijving van alle verwerkingsroutes binnen de inrichting op de locatie~~

12. D.6.8, kern van beleid ten aanzien van handhaving, wordt als volgt gewijzigd:

De komende jaren moet bij toezicht en handhaving met name aandacht worden besteed aan:

- tijdige aanpassing van vergunningen aan LAP3;
- tijdige en juiste aanpassing van de activiteiten binnen inrichtingen na bovengenoemde actualisatie bedrijfsprocessen na actualisatie van de omgevingsvergunning aan het LAP;
- scheiding bij milieustraten;
- gescheiden houden van afvalstoffen ~~binnen alle inrichtingen op alle locaties waar afvalstoffen ontstaan, worden ingezameld, worden opgeslagen of worden verwerkt.~~

8. Vergunnen van mengen (Hoofdstuk B.7, wordt Hoofdstuk D.4)

Toelichting:

Het mengen van afvalstoffen van een ander en soms het mengen van eigen afvalstoffen is een milieubelastende activiteit in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) waarvoor in bepaalde gevallen een vergunning nodig is. Wanneer mengen kan worden vergund, is in het huidige LAP opgenomen in hoofdstuk B.7 Mengen. Het stelsel van de Omgevingswet vraagt om de nodige aanpassingen aan dit hoofdstuk, in combinatie met de aanpassingen aan het hoofdstuk B.3 Afvalscheiding. Hoewel de omvang van de wijzigingen er toe hebben geleid dat het hele hoofdstuk is herschreven zijn de uitgangspunten van het mengbeleid niet wezenlijk veranderd ten opzichte van het nu geldende LAP. Daarnaast is het hoofdstuk ondergebracht in deel D 'vergunningverlening en handhaving' als hoofdstuk 'D.4 Vergunnen van mengen'.

In bijlage 4 van deze inspraaknotitie staat de integrale nieuwe tekst van dit hoofdstuk. Paragraaf D.4.6 bevat de kern van beleid. Inspraak is alleen mogelijk op de paragrafen en teksten die aldaar in de laatste paragraaf zijn aangewezen als kern van beleid.

Voorgenomen wijziging:

1. Heel hoofdstuk B.7 wordt vervangen door het volgende:

B.7 [vervallen]

Met het inwerkingtreden van de tweede wijziging van het LAP is dit hoofdstuk vervallen. De inhoud is in geactualiseerde vorm ondergebracht in hoofdstukken B.3 [#link] en D.4 [#link].

2. Bestaande hoofdstukken D.4 t/m D.6 worden vernummerd tot D.5 t/m D.7.

3. Als hoofdstuk D.4 wordt een nieuw hoofdstuk ingevoegd met als titel 'Vergunnen van mengen'. Zie bijlage 4 bij deze inspraaknotitie.

9. Afvalcategorieën (Bijlage 11 Arm, Bijlage 5 LAP, Bijlage II Bal)

Toelichting:

Zowel de implementatie van de Kra, de komst van de Omgevingswet als de tweede wijziging van het LAP vragen om een actualisatie van de lijst met afvalcategorieën. De definitieve lijst zal worden ondergebracht als Bijlage II in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). Deze lijst geldt voor alle

bedrijven ongeacht de ondernomen bedrijfsactiviteit. Bijlage 5 van het LAP is dan nog uitsluitend informatief en wordt, na vaststelling, middels deze wijziging uit de kern van beleid gehaald.

Voorgenomen wijzigingen:

1. Bijlage 5 van het LAP wordt aangepast en in lijn gebracht met de tekst zoals bijlage II Bal per 1 januari 2021 gaat luiden. Zie bijlage 5 van deze inspraaknotitie.
2. Overall waar in het LAP naar bijlage 5 van het LAP of naar bijlage 11 van de Arm werd verwezen, wordt nu verwezen naar bijlage II van het Bal.
3. F.5.4 (kern van beleid van bijlage F.5) wordt als volgt gewijzigd:

Deze bijlage bevat geen specifieke beleidskeuzes. De informatie in deze bijlage is toelichtend. Bij een wijziging van onderdelen van deze bijlage zal geen procedure van inspraak worden gevolgd maar zal worden volstaan met bekendmaking.

In deze laatste paragraaf zijn de punten samengevat die de kern vormen van het beleid zoals opgenomen in deze bijlage. Overige informatie in deze bijlage is toelichtend. Voor wijziging van onderstaande kern van beleid zal altijd een procedure van openbare inspraak worden gevolgd. Voor wijziging van meer toelichtende delen van dit hoofdstuk zal worden volstaan met bekendmaking.

Voor deze bijlage is heel paragraaf F.5.2 onderdeel van de kern van het beleid.

10. Het Besluit omgevingsrecht (Bor) verdwijnt

Toelichting:

Het Bor gaat over in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) waarin wordt aangegeven welke activiteiten milieubelastend én vergunningplichtig zijn. De aanvraagvereisten voor een vergunning worden opgenomen in de Omgevingsregeling.

Voorgenomen wijzigingen:

D.3.8, de tekst onder het kopje 'bedrijven' wordt integraal gewijzigd:

Vergunningplichtige inrichtingen en bedrijven die:

a. afvalstoffen op- en overslaan, nuttig toepassen of verwijderen en vallen onder categorie 28.4 en 28.5 van het Bor; of

b. vallen onder het Besluit inzamelen afvalstoffen; moeten beschikken over beschrijvingen van het A&V-beleid en de AO/IC.

Verder kan bij het formuleren van maatwerkvoorschriften voor inrichtingen type B die vallen onder het Activiteitenbesluit milieubeheer gebruik worden gemaakt van de in dit hoofdstuk vastgelegde minimale onderdelen voor het A&V-beleid.

Bepaalde bedrijven die in het Besluit activiteiten leefomgeving aangewezen vergunningplichtige activiteiten met afvalstoffen uitvoeren en inzamelvergunningsplichtige bedrijven moeten bij hun aanvraag per locatie een beschrijving leveren van het A&V-beleid en de AO/IC.

Meldingsplichtige bedrijven die afvalstoffen ontvangen moeten per locatie inzicht geven in hun procedures van acceptatie en controle.

Het bevoegd gezag houdt bij het beoordelen van een vergunningaanvraag of het opstellen van een maatwerkbesluit rekening met de in dit hoofdstuk vastgelegde minimale onderdelen van het A&V-beleid en de AO/IC.

11. Het LAP in relatie tot omgevingsplannen (Hoofdstuk A.8)

Toelichting:

In de artikelen 10.14 en 10.29a van de Wet milieubeheer (Wm) is geregeld dat bij het uitoefenen van een taak of bevoegdheid krachtens artikel 4.1 van de Omgevingswet rekening moet worden gehouden met het LAP of de afval(water)hiërarchie van de Wet milieubeheer. De taken of bevoegdheden als bedoeld in artikel 4.1 Omgevingswet zien toe op de algemene regels in het omgevingsplan (gemeenten), de waterschapsverordening (waterschappen) en de omgevingsverordening (provincies). Om die reden bevat het LAP al sinds de eerste tussentijdse wijziging een hoofdstuk "LAP3 en de Omgevingswet". Met de tweede wijziging van het LAP wordt dit hoofdstuk geactualiseerd en aangevuld.

Omdat dit hoofdstuk grotendeels is herschreven, is in bijlage 6 van deze inspraaknotitie de integrale nieuwe tekst van dit hoofdstuk opgenomen.

Voorgenomen wijzigingen:

1. In het Besluit gescheiden inzameling huishoudelijke afvalstoffen is, ter implementatie van de wijziging van de kaderrichtlijn afvalstoffen (Kra) van 2018, vastgelegd dat de gemeenteraad en burgemeester en wethouders bij de uitvoering van artikel 10.21 van de Wet milieubeheer, zorg dragen voor gescheiden inzameling van een aantal bestanddelen/componenten uit het

huishoudelijk afval. Een gemeente kan voor bioafval, metaal, kunststof en/of glas (deels) afzien van gescheiden inzameling mits wordt voldaan aan specifiek genoemde uitzonderingsgronden uit de kaderrichtlijn afvalstoffen en dit in omgevingsplan/afvalstoffenverordening is opgenomen. Op dit onderwerp wordt onder meer in hoofdstuk A.8 van het LAP in gegaan (bijlage 6 bij deze inspraaknotitie). Een inhoudelijke beleidsmatige uitwerking is te vinden in hoofdstuk B.3 (bijlage 2 bij deze inspraaknotitie).

2. Onder de Wet milieubeheer is het gebruik van voedselvermalers en lozen van het maaisel op het riool verboden. Onder de Omgevingswet kunnen gemeenten zelf regels stellen. Omdat hier een nauwe relatie ligt met hoogwaardige verwerking van afvalstoffen, wordt hiertoe in hoofdstuk A.8 specifiek beleid opgenomen (bijlage 6 bij deze inspraaknotitie). Ook hier is de inhoudelijke beleidsmatige uitwerking te vinden in hoofdstuk B.3 (bijlage 2 bij deze inspraaknotitie).
3. Het reeds opgenomen beleid voor 'storten buiten stortplaatsen' en 'verbranden in de open lucht' blijft in essentie ongewijzigd, maar wordt in hoofdstuk A.8 wel op enkele punten anders geformuleerd (bijlage 6 bij deze inspraaknotitie). Tevens zijn onderstaande aanpassingen aangebracht in de hoofdstukken B.11 en B.12. Inhoudelijk gaat het hier overigens over bestaand beleid wat nu al in hoofdstuk A.8 staat, maar anders wordt geformuleerd en inhoudelijk deels overgaat naar hoofdstukken B.11 en B.12.
  - a. Onder vernummering van paragraaf B.11.5 tot B.11.6 wordt de volgende nieuwe paragraaf B.11.5 ingevoegd.

B.11.5 Verbranden van afvalstoffen in de open lucht

Verbranding van afvalstoffen in de open lucht is in principe niet toegestaan, alleen met ontheffing of vergunning, gelet op artikel 10.2 en 10.63 Wm (nog niet ingezamelde of afgegeven huishoudelijke afvalstoffen) en artikel 5.1, eerste lid, van de Omgevingswet en artikel 3.40e van het Bal. Afvalstoffen kunnen in veel gevallen hoogwaardiger worden verwerkt. In alle gevallen leidt verbranding zonder milieubescherpende voorzieningen tot emissies, met name naar de lucht, die, zowel voor het milieu als voor de menselijke gezondheid, zeer schadelijk zijn. Ook kan de verbranding van - met name grote hoeveelheden - afvalstoffen gevaar opleveren als het vuur zich ongehinderd kan verspreiden.

Er zijn echter gevallen denkbaar dat verbranding van afvalstoffen (met name houtachtige stromen), om andere redenen dan doelmatige verwerking van afvalstoffen en luchtkwaliteit, bij uitzondering toch aanvaardbaar is. Gedacht kan worden aan evenementen als paasvuren en kerstboomverbranding.

Het beleid is daarom:

- Met het verlenen van een vergunning (voor bedrijfsafvalstoffen, op grond van artikel 5.1, eerste lid, van de Omgevingswet en artikel 3.40e van het Bal) of een ontheffing (voor nog niet ingezamelde of afgegeven huishoudelijke afvalstoffen op grond van artikel 10.63 Wm) voor het verbranden van afvalstoffen, dient terughoudendheid te worden betracht.
- Het is gewenst dat gemeenten in hun omgevingsplannen (zie hoofdstuk A.8) beleid vaststellen over het verbranden van afvalstoffen in de open lucht en hierbij uitgaan van het uitgangspunt dat dit vanuit doelmatig beheer van afvalstoffen en vanwege bescherming van de luchtkwaliteit in beginsel ongewenst is en alleen bij uitzondering kan worden toegestaan.
- Verbranden van gevaarlijke afvalstoffen in de open lucht is in alle gevallen ondoelmatig afvalbeheer en vergunnen is daarom in strijd met het LAP.

- b. Aan paragraaf B.11.6 (oud B.11.5) wordt aan het eind van de tekst een extra aandachtstreepje toegevoegd.

- Verbranden van afvalstoffen in de open lucht kan slechts in uitzonderingsgevallen worden toegestaan indien geen sprake is van gevaarlijke afvalstoffen. Verbranden van gevaarlijke afvalstoffen in de open lucht is in alle gevallen ondoelmatig afvalbeheer en vergunnen is daarom in strijd met het LAP.

- c. De titel van hoofdstuk B12 wordt als volgt aangepast:

B.12. Storten (of anderszins op of in de bodem brengen)

- d. Onder vernummering van paragraaf B.12.14 tot B.12.15 wordt de volgende nieuwe paragraaf B.12.14 ingevoegd.

B.12.14 Storten buiten stortplaatsen of anderszins op of in de bodem brengen

Voor het storten, opslaan of anderszins op of in de bodem brengen van nog niet ingezamelde of afgegeven huishoudelijke afvalstoffen is het verbod van artikel 10.2 Wet milieubeheer en de mogelijkheid tot het verlenen van ontheffing daarvan op grond van artikel 10.63, tweede lid (GS), ook na inwerkingtreding van de Omgevingswet blijven bestaan. Gemeenten kunnen in het omgevingsplan regels opstellen voor de nuttige toepassing van bepaalde soorten afvalstoffen op of in de bodem.

Beleid is:

- Het storten (verwijderen) van afvalstoffen buiten stortplaatsen is ongewenst. De milieugevolgen zijn, zonder de uitgebreide voorzieningen waaraan stortplaatsen moeten voldoen, niet aanvaardbaar. Daarnaast verstoort het storten buiten stortplaatsen het functioneren van de 'stortmarkt' en ondergraaft het de landelijke regulering van stortcapaciteit (zie hoofdstuk B.15). Er zijn – vooralsnog – geen situaties denkbaar waarin storten van afvalstoffen buiten een stortplaats kan worden toegestaan.
- Voor op of in de bodem brengen als vorm van nuttige toepassing is dat anders. In het Bal zijn (net als nu in het Besluit vrijstellingen stortverbod buiten inrichtingen en in het Besluit bodemkwaliteit) voor bedrijfsafvalstoffen gevallen opgenomen waarin geen vergunning nodig is. Gelet op artikel 10.2, tweede lid van de Wm, geldt het verbod om deze afvalstoffen op of in de bodem te brengen dan niet. In alle andere gevallen is het LAP leidend. Indien niet aan de minimumstandaard of, bij het ontbreken daarvan, aan artikel 10.14 Wet milieubeheer wordt voldaan, dient
  - de vergunning (voor bedrijfsafvalstoffen) of
  - de ontheffing (voor nog niet ingezamelde of afgegeven huishoudelijke afvalstoffen) en/of
  - het maatwerkbesluit (indien men wil afwijken van algemene regels)in principe te worden geweigerd.
- Het op of in de bodem brengen van gevaarlijke afvalstoffen kan niet worden toegestaan.

Voor het op of in de bodem brengen van bedrijfsafval kan overigens een vergunningplicht in het Bal gelden (artikel 3.40c, 3.48b (zuiveringsslib), 3.48p (grond/ baggerspecie in diepe plas). In die gevallen is het LAP het toetsingskader.

- e. Aan paragraaf B.12.15 (oud B.12.14) wordt aan het eind van de tekst een extra kopje en alinea toegevoegd:

Op of in de bodem brengen buiten stortplaatsen

Het op of in de bodem brengen als vorm van verwijdering van afvalstoffen (storten) buiten stortplaatsen is ongewenst. Het op of in de bodem brengen van gevaarlijke afvalstoffen kan niet worden toegestaan. Het op of in de bodem brengen als vorm van nuttige toepassing van niet-gevaarlijke afvalstoffen kan alleen worden toegestaan wanneer dat in lijn is met de geldende minimumstandaard uit deel E van het LAP.

4. Onder de Wet milieubeheer moeten bedrijven binnen een straal van 25 meter rond hun locatie zwerfafval opruimen. Onder de Omgevingswet is het aan lokale bevoegde gezagen (gemeenten) om hierover desgewenst regels te stellen in hun omgevingsplan. Zolang gemeenten dit nog niet hebben gedaan, blijft deze verplichting via overgangsrecht nog tot 2029 van kracht. Omdat het vanuit het oogpunt van doelmatig afvalbeheer wenselijk is dat gemeenten een dergelijke regel stellen, wordt hiertoe in hoofdstuk A.8 specifiek beleid opgenomen (zie bijlage 6 bij deze inspraaknotitie).

In aanvulling hierop wordt in deel D van het LAP een kort extra hoofdstuk D.8 toegevoegd met als inhoud:

D.8 vergunningverlening voor afvalbeheer in relatie tot zwerfafval

D.8.1 achtergrond

In hoofdstuk A.8 is aangegeven dat gemeenten in hun omgevingsplan één of meer bepalingen opnemen over het opruimen van zwerfafval rond de begrenzing van locaties waar (milieubelastende) activiteiten worden verricht. Daarnaast bestaat de mogelijkheid om in een omgevingsvergunning voorschriften op te nemen voor het schoon houden van de omgeving van de locatie waar een (milieubelastende) activiteit wordt uitgevoerd. Uitgangspunt is dat in alle vergunningen waarbij rekening moet worden gehouden met het LAP het opnemen van een dergelijke bepaling wordt overwogen.

D.8.2 kern van beleid

In alle vergunningen voor activiteiten met afvalstoffen worden zo nodig voorschriften opgenomen m.b.t. het opruimen van zwerfafval ten gevolge van de betreffende activiteit in de omgeving van de locatie waar de activiteit wordt uitgevoerd.

6. Overige wijzigingen beleidskader LAP (delen A t/m D)

In onderstaande paragrafen 12 t/m 22 staan de overige voorgenomen wijzigingen van het Beleidskader. Telkens is eerst een toelichting opgenomen over de noodzaak of wenselijkheid van de wijziging. Vervolgens is de wijziging van de tekst in het LAP aangegeven. Onderstaande wijzigingen hebben betrekking op tekst die is aangemerkt als 'kern van beleid' in de LAP-delen A, B, C, D. Wijzigingen in sectorplannen (Deel E) en bijlagen (Deel F) zijn opgenomen in hoofdstuk 7 van de inspraaknotitie.

12. Afwijken van het LAP en de afwijkingsprocedure (A.2.6)

Toelichting:

In 2019 is ervaring opgedaan met voornemens tot afwijken van het LAP en de dan te volgen procedure die beschreven is in het LAP. Hieruit is een aantal leerpunten naar voren gekomen die leiden tot onderstaande wijzigingen in paragraaf A.2.6 rond 'afwijken'. Ten eerste is gebleken dat onvoldoende duidelijk is wanneer wel en niet sprake is van 'afwijken van het LAP' wanneer het minimumstandaarden betreft. Ten tweede vraagt de procedure om aanpassing, gezien afwijken meestal gepaard gaat met lopende vergunningprocedures en termijnen die daarvoor staan. De LAP afwijkingsprocedure moet hierop aangepast worden.

De procedure die bevoegde gezagen moeten volgen wanneer zij overwegen om af te wijken van het LAP wordt aangepast. Zo worden de gremia waarmee IenW afstemt geactualiseerd, wordt een aantal IenW-interne stappen geschrapt en wordt de procedure vereenvoudigd. De bestaande punten 1 t/m 9 die in paragraaf A.2.6 zijn opgenomen direct na "Voor afwijken van het LAP moet de volgende procedure worden gevolgd" worden integraal vervangen.

Voorgenomen wijziging:

Paragraaf A.2.6. wordt, na de algemene inleiding (huidige eerste alinea), onderverdeeld in 3 subparagrafen die als volgt komen te luiden (incl. inhoud):

A.2.6.1 Afwijken van de minimumstandaard

Afwijken van het LAP kan zich bijvoorbeeld voordoen bij vergunningverlening voor ~~afvalverwerkende inrichtingen milieubelastende activiteiten met afvalstoffen~~, in het bijzonder ten aanzien van de in Deel E 'Sectorplannen' vastgestelde minimumstandaarden. In hoofdstuk D.2 'Minimumstandaard' wordt aangegeven dat een vergunningaanvraag kan worden ingediend voor een andere wijze van ~~verwerking verwerken dan voor die afvalstof, op basis van de afvalhiërarchie in principe mogelijk is. de minimumstandaard die voor de betreffende (categorie van) afvalstoffen is vastgesteld.~~ Hierbij kan sprake zijn van afwijken van het LAP.

~~In de aanvraag moet dan worden aangetoond dat de aangevraagde verwerkingswijze minstens even hoogwaardig is als de minimumstandaard.~~ Afwijken van het LAP de minimumstandaard is pas aan de orde als het bevoegd gezag bijvoorbeeld:

- vergunning wil verlenen voor een beheerwijze die minder hoogwaardig is dan de minimumstandaard;
- wil afwijken van in de minimumstandaard genoemde specifieke beperkingen of specifieke techniek; of
- wil afwijken van een als voorkeursrecycling aangemerkte verwerkingswijze wil afwijken.

In geval het bevoegd gezag wil afwijken van de minimumstandaard is de procedure uit paragraaf A.2.6.3 van toepassing.

Er is ook sprake van afwijken van de minimumstandaard in onderstaande gevallen. Echter, in deze gevallen is het *niet nodig* om de afwijkingsprocedure uit paragraaf A.2.6.3 te volgen:

- Het bevoegd gezag wil een bedrijf toestemming verlenen voor het doen van proefnemingen die voldoen aan de criteria van paragraaf A.4.8.2, maar niet aan de minimumstandaard van het LAP. Zie verder paragraaf A.4.8.3.2. 'Ruimte voor proefnemingen'.
- Het bevoegd gezag wil ontheffing verlenen van het Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen om een afvalstof, die volgens de minimumstandaard hoogwaardiger verwerkt moet worden, in een voorkomend geval toch te storten.

Er is *geen sprake* van afwijken van de minimumstandaard in de volgende situaties:

- In de aanvraag voor een vergunning wordt een hoogwaardigere wijze van verwerking beschreven dan de minimumstandaard én de minimumstandaard kent daarvoor geen beperkingen;
- In de aanvraag voor een vergunning wordt met een LCA, die voldoet aan de systematiek van bijlage 9 bij dit LAP, aangetoond dat de aangevraagde verwerkingswijze minstens even hoogwaardig is als de minimumstandaard;
- In de aanvraag voor een vergunning wordt een beroep gedaan op de in de minimumstandaard aangegeven mogelijkheid om partijen, die niet voor de genoemde verwerking in aanmerking komen omwille van het feit dat deze verwerking door de aard en eigenschappen van de afvalstof niet mogelijk is of duurder is dan €205,-/ton, op een andere laagwaardigere wijze te verwerken. Hoe dit moet worden aangetoond is beschreven in paragraaf D.2.6.

- voor de verwerking van een afvalstof met ZZS wordt een beroep gedaan op de in de minimumstandaard beschreven mogelijkheid om partijen anders/laagwaardiger te verwerken indien voorschriften van REACH of de POP-verordening, of de beleidslijn ZZS daar aanleiding toe geven.

[*verplaatste tekst, niet nieuw*] Het is niet uitgesloten dat het bevoegd gezag bij de beoordeling van een aanvraag behoefte heeft aan ondersteuning, bijvoorbeeld omdat de resultaten van een levenscyclusanalyse (LCA) moeten worden beoordeeld of omdat twijfel bestaat of er voldoende informatie door de aanvrager is verstrekt. In dat stadium kan een beroep worden gedaan op de uitvoeringsorganisatie RWS-Leefomgeving voor het verstrekken van of verwijzen naar informatie, advies, enz.

A.2.6.2 Afwijken van het LAP bij het formuleren van beleid of het opstellen van plannen en verordeningen

Afwijken van het LAP kan ook aan de orde zijn bij het formuleren van beleid of het opstellen van verordeningen voor afvalstoffen ...()

...()... het LAP een toetsingskader is en dat daarvan in voorkomend geval gemotiveerd kan worden afgeweken.

A.2.6.3 Afwijkingsprocedure

Voor afwijken van het LAP moet de volgende procedure worden gevolgd:

1. Wanneer een bestuursorgaan het voornemen heeft om af te wijken van het LAP, wordt dit voornemen schriftelijk meegedeeld aan de Directeur Duurzame Leefomgeving en Circulaire Economie (DLCE) van IenW. De indiener ontvangt binnen zes weken een inhoudelijke reactie van IenW. Indien meer informatie noodzakelijk is voor de inhoudelijke reactie dan kan de termijn van zes weken worden opgeschort.
In de mededeling beschrijft het bestuursorgaan nauwkeurig van welk onderdeel van het LAP het wil afwijken, wat de afwijking inhoudt en wat de inhoudelijke argumenten zijn van het bestuursorgaan om af te wijken van het LAP. In de volgende gevallen wordt specifiek aandacht gevraagd voor het volgende:
  - Indien het gaat om vergunningverlening dient het bestuursorgaan zich ervan te vergewissen dat de mededeling in een vroegtijdig stadium aan IenW wordt gedaan met het oog op de termijnen van de vergunningverlening.
  - In het geval van omgevingsplannen, waterschapsverordeningen en omgevingsverordeningen (Omgevingswet) vindt schriftelijk mededeling plaats door toezending van een concept verordening of plan onder expliciete vermelding van de voorgenomen afwijking van het LAP en de motivering daarvan.
2. IenW beoordeelt het voornemen tot afwijken. Indien IenW het gewenst vindt, worden de begeleidingscommissie-LAP en/of IPO en VNG in gelegenheid gesteld te adviseren.
3. Als extern advies gewenst is (punt 2), dan dienen de leden van de begeleidingscommissie-LAP, en/of IPO en VNG, binnen twee weken op het voornemen tot afwijken te reageren richting IenW.
4. Als IenW het niet eens is met het voornemen om af te wijken, kan het betreffende bestuursorgaan toch besluiten om van het LAP af te wijken. Het bestuursorgaan deelt dit mee aan IenW. In de gevallen waarin beroep mogelijk is (vergunningen) besluit IenW of het definitieve besluit een reden is om beroep in te stellen tegen het besluit van het bestuursorgaan. Indien aan de orde verzoekt de minister de ILT namens hem beroep in te stellen tegen het genomen besluit.
5. Als IenW – of namens deze de ILT - het voornemen heeft om zelf van het LAP af te wijken, legt IenW dit schriftelijk voor aan de leden van de begeleidingscommissie-LAP en/of IPO en VNG wanneer IenW van oordeel is dat afstemming/overleg gewenst is.
  - De leden van de begeleidingscommissie-LAP maken - indien gewenst - individueel hun visie op de voorgenomen afwijking binnen twee weken kenbaar aan IenW.
  - Alle betrokken bestuursorganen worden geïnformeerd over het definitieve voornemen tot afwijking van het LAP.

13. Doelstellingen LAP (A.3.4)

Toelichting:

Voor de duidelijkheid wordt de verwijzing vanuit A.3.4 naar paragraaf A.3.2 vervangen door de integrale tekst van die paragraaf in de 'kern van beleid'. Inhoudelijk zitten er echter geen wijzigingen in de doelstellingen LAP.

Voorgenomen wijziging:

Paragraaf A.3.2 over doelen die specifiek in het LAP worden geformuleerd is in zijn geheel onderdeel van de kern van het beleid.

Het LAP kent naast de doelstellingen beschreven in andere beleidskaders, besluiten en regelingen de volgende doelstellingen:

- Stimuleren van preventie van afvalstoffen, zodanig dat de in de periode 1985-2014 bereikte ont koppeling tussen de ontwikkeling van het Bruto Binnenlands Product (BBP) en de ontwikkeling van het totale afvalaanbod wordt versterkt. Dit houdt in dat het totaal afvalaanbod in 2023 niet groter mag zijn dan 61 Mton en in 2029 niet groter mag zijn dan 63 Mton.
- Verhogen van het aandeel voorbereiding voor hergebruik en recycling van het totaal aan afvalstoffen van 77% in 2014 naar minimaal 85% in 2023.
- Verhogen van het aandeel voorbereiding voor hergebruik en recycling van bouw- en sloopafval van

- 92% in 2014 naar minimaal 95% in 2023.
- Verhogen van het aandeel voorbereiding voor hergebruik en recycling van industrieel afval van 81% in 2014 naar minimaal 85% in 2023.

14. Chemische recycling (A.4.2 en enkele andere passages)

Toelichting:

Het LAP maakt onderscheid in verschillende vormen van recycling. Chemische recycling is daarbij expliciet opgenomen om het te onderscheiden van 'inzet als brandstof'. Chemische recycling is in het nu geldende LAP aangemerkt als minder wenselijk dan mechanische recycling. Dat hangt vooral samen met het feit dat tot nu toe wordt verondersteld dat chemische recycling een hoog energiegebruik heeft. Dat laatste gaat wel op voor vormen van chemische recycling die zijn gebaseerd op pyrolyse of vergassen, maar niet voor alle vormen van chemische recycling. Dat is de reden om het LAP op dit punt aan te passen.

Het maken van brandstof uit afvalstoffen is geen recycling. Het maken van basischemicaliën die weer worden afgezet in de chemische industrie is wel recycling. Met name pyrolyse en vergassen kunnen voor beide routes ingezet worden en zijn feitelijk voorbehandelingen waarvan de indeling als recycling of niet afhangt van de vervolgstappen. Dit is dus niet altijd zwart/wit. Een installatie die in hoofdzaak bestempeld kan worden als recycling, maar af en toe materiaal als brandstof afvoert, kan nog steeds een recycling-installatie zijn. De bestaande LAP-tekst voorziet hier in principe al in omdat wordt gesproken van een proces dat is gericht op. Toch blijkt dit niet altijd voldoende helder. Om die reden wordt hier meer expliciet op ingegaan.

Voorgenomen wijzigingen:

1. Onderstaande begrippen in het LAP (Bijlage F.03) worden als volgt gewijzigd:

Recycling als materiaal	~~'Recycling van het oorspronkelijke functionele materiaal in een gelijke of vergelijkbare toepassing' dan wel 'Recycling van het oorspronkelijke functionele materiaal in een niet-gelijke of vergelijkbare toepassing'~~
Recycling, voorkeurs-	Recycling waarvan middels de methodiek zoals beschreven in 'bijlage 9; Uitvoeren van LCA's i.r.t. het LAP' is vastgesteld dat deze vorm voor een bepaalde afvalstroom significant meer hoogwaardig is dan andere vormen van recycling van dezelfde afvalstroom. <i>In praktijk kan dit zowel een vorm van recycling als materiaal zijn als een vorm van chemische recycling. We spreken echter alleen van voorkeursrecycling wanneer een verwerkingsvorm in de sectorplannen bij dit LAP expliciet als zodanig is aangemerkt</i>
<u>Recycling; Recycling van het oorspronkelijke functionele materiaal in een gelijke of wat betreft de vereiste kwaliteit van het materiaal- vergelijkbare toepassing, waaronder ook mechanische recycling en monomeer chemische recycling</u>	Het betreft hier vormen van recycling waar het oorspronkelijke functionele materiaal weer apart beschikbaar komt in een kwaliteit vergelijkbaar met materiaal dat voor de toepassing voordat het in de afvalfase belandde is gebruikt. <i>Het materiaal is in beginsel geschikt om weer in dezelfde keten en op een vergelijkbare wijze te worden toegepast. Voorbeelden zijn het terugwinnen van verpakkingsglas waar weer nieuwe verpakkingen van gemaakt kunnen worden, terugwinnen van PET om weer een nieuwe PET-fles van te maken, metaal wordt weer metaal, etc. Het omzetten van biologisch afbreekbaar materiaal in bruikbare compost wordt hiermee gelijkgesteld.</i> <i>Het gaat overigens om de kwaliteit van het materiaal en niet om het feit of het daadwerkelijk in dezelfde keten wordt toegepast – een heel andere toepassing die ook een hoge kwaliteit vraagt is ook goed.</i> <u>Van de verschillende vormen van chemische recycling valt monomeer chemische recycling ook onder deze omschrijving</u>
<u>Recycling; Feedstock chemische recycling en/of r</u> ~~Recycling van het oorspronkelijke functionele materiaal in een niet-gelijke of wat betreft de vereiste kwaliteit van het materiaal niet vergelijkbare toepassing~~	Alle vormen van recycling niet zijnde 'voorkeursrecycling', <u>of 'recycling van het oorspronkelijke functionele materiaal in een gelijke of vergelijkbare toepassing, waaronder ook mechanische recycling en monomeer chemische recycling' of 'chemische recycling'</u> . <i>Dit omvat alle vormen van recycling waarbij het materiaal wordt ingezet ter vervanging van andere primaire grondstoffen maar niet wordt teruggewonnen in pure en zuivere vorm. De vervangen grondstoffen hoeven dus niet identiek zijn aan het te recyclen materiaal. Voorbeelden zijn: PET (wordt in een gemengde kunststoffractie ingezet ter vervanging van hout), glas (wordt in de vorm van menggranulaat ingezet als bouwstof), etc.</i>
Recycling, chemische	Proces waarbij de afvalstof op moleculair niveau wordt afgebroken in kleinere eenheden, met als oogmerk de verkregen kleinere eenheden in te zetten bij de productie van nieuwe materialen of grondstoffen – al

	<p>dan niet vergelijkbaar met de materialen waaruit de afvalstof bestaat, maar niet zijnde brandstoffen.</p> <p><i>Het gaat hier ~~in het algemeen~~ <u>bijvoorbeeld</u> om afbreken tot eenvoudige chemische moleculen als CO, H₂, etheen en dergelijke met als doel deze vervolgens te gebruiken als basischemicaliën voor de productie van nieuwe materialen. <u>Het basisproces om het ingangsmateriaal af te breken is in deze gevallen in het algemeen pyrolyse of vergassen en deze vormen van chemische recycling worden aangemerkt als feedstock chemische recycling.</u></i></p> <p><i>Ook het afbreken van polymeren in de oorspronkelijke monomeren – bijvoorbeeld door oplossen – valt onder chemische recycling. <u>Solvolyse/oplossen van het polymeer en (magnetische) depolymerisatie vallen hier bijvoorbeeld onder. Deze vormen van chemische recycling worden aangemerkt als monomeer chemische recycling.</u></i></p>
--	--

2. Paragraaf A.4.2.1; het kader en onderschrift worden gewijzigd door chemische recycling als trede van de hiërarchie te schrappen en de beschrijvingen van c1 en c2 aan te passen:

Afvalhiërarchie	
a.	(...);
b.	(...);
c1.	recycling van het oorspronkelijke functionele materiaal in een gelijke of <u>wat betreft de vereiste kwaliteit van het materiaal</u> vergelijkbare toepassing, waaronder ook <u>mechanische recycling en monomeer chemische recycling (*)</u> ;
c2.	<u>feedstock chemische recycling en/of</u> recycling van het oorspronkelijke functionele materiaal in een niet gelijke of <u>wat betreft de vereiste kwaliteit van het materiaal</u> niet vergelijkbare toepassing (*);
~~c3.~~	~~chemische recycling (*);~~
d.	(...);
e1.	(...);
e2.	(...).
(*) Naast deze vormen van recycling kent het LAP ook nog de term 'voorkeursrecycling'. Dit is een vorm die in het algemeen valt onder ~~e1, e2 of e3~~ <u>c1 of c2</u> [of bestaat uit een combinatie daarvan], maar die in het betreffende sectorplan expliciet als voorkeursrecycling is aangemerkt. Op de consequenties van (...).	

De stappen b, ~~c1, c2~~ ~~t/m~~ ~~e3~~ en d vallen samen onder 'nuttige toepassing' en e1 en e2 vallen samen onder 'verwijdering'.

3. Paragraaf A.4.2.2 wordt herschreven:

A.4.2.2 Onderscheid tussen vormen van recycling

(...). Omdat naast behoud van grondstoffen natuurlijk ook kosten, energiegebruik, emissies bij opwerken, aanwezige verontreinigen, etc. een rol spelen, is het wenselijk om binnen vormen van recycling te kunnen sturen. Binnen recycling wordt daarom onderscheid gemaakt in ~~4-3~~ 3 vormen ~~die als volgt zijn gedefinieerd, maar (voor de volledigheid wordt eerst is ook het begrip recycling in het algemeen gedefinieerd en wordt expliciet ingegaan op chemische recycling):~~

Recycling
(...).

Recycling, chemische

Proces waarbij de afvalstof op moleculair niveau wordt afgebroken en kleinere eenheden, met als oogmerk de verkregen kleinere eenheden in te zetten bij de productie van nieuwe materialen of grondstoffen – al dan niet vergelijkbaar met de materialen waaruit de afvalstof bestaat, maar niet zijnde brandstoffen.

Het gaat hier bijvoorbeeld om afbreken tot eenvoudige chemische moleculen als CO, H₂, etheen en dergelijke met als doel deze vervolgens te gebruiken als basischemicaliën voor de productie van nieuwe materialen. Het basisproces om het ingangsmateriaal af te breken is in deze gevallen in het algemeen pyrolyse of vergassen. Deze vormen van chemische recycling worden aangemerkt als 'feedstock chemische recycling'.

Ook het afbreken van polymeren in de oorspronkelijke monomeren valt onder chemische recycling. Solvolyse/oplossen van het polymeer en (magnetische) depolymerisatie vallen hier bijvoorbeeld onder. Deze vormen van chemische recycling worden aangemerkt als 'monomeer chemische recycling'.

Het LAP gebruikt expliciet de term 'chemische recycling' om duidelijk te maken dat dit als uitgangspunt hoogwaardiger is dan inzet voor energierecuperatie. In praktijk blijkt dit nog al eens verwarring op te leveren omdat met name bij feedstock recycling de verkregen mengsels van kleine

chemische eenheden vaak ook als brandstof ingezet zouden kunnen worden. Wanneer het proces echter is gericht op het produceren van grondstoffen voor de 'maak-industrie', staat dat hoger in de hiërarchie dan 'inzet als of opwerken tot brandstof'. Het proces kan dan worden aangemerkt als een vorm van recycling.

Voor het aanmerken als installatie voor chemische recycling is het doel/oogmerk bepalend. De installatie moet primair zijn gericht zijn op recycling. Wanneer slechts incidenteel een off-spec partij als brandstof wordt afgezet is dat niet direct reden om – los van dat het voor die partij geen recycling is – de kwalificatie van het proces als geheel niet als recycling aan te merken. Dit mag echter niet structureel zijn of vanwege marktomstandigheden op voorhand de route zijn voor een vast deel van de output. Een installatie kan ook deels recycling en deels inzet als brandstof beogen, bijvoorbeeld wanneer bij het proces meerdere fracties ontstaan met ieder een eigen afzetroute. Hierbij is wel van belang dat een dergelijke installatie niet voldoet voor afvalstromen waarvoor de minimumstandaard 'recycling' is zonder nadere inperking. Een minimumstandaard 'recycling' is immers bedoeld als 100% recycling (zie paragraaf D.2.2.2 [#link] van het LAP).

De 3 vormen van recycling die het LAP vervolgens onderscheidt zijn:

(I) Recycling, voorkeurs-

Recycling waarvan middels de methodiek zoals beschreven in 'bijlage 9; Uitvoeren van LCA's i.r.t. het LAP' is vastgesteld dat deze vorm voor een bepaalde afvalstof significant meer hoogwaardig is dan andere vormen van recycling van dezelfde afvalstof.

In praktijk kan dit zowel een vorm van recycling als materiaal zijn als een vorm van chemische recycling. We spreken echter alleen van voorkeursrecycling wanneer een verwerkingsvorm in de sectorplannen van het LAP expliciet als zodanig is aangemerkt.

(II) Recycling van het oorspronkelijke functionele materiaal in een gelijke of wat betreft de vereiste kwaliteit van het materiaal vergelijkbare toepassing, waaronder mechanische recycling en monomeer chemische recycling.

Het betreft hier vormen van recycling waar het oorspronkelijke functionele materiaal weer apart beschikbaar komt in een kwaliteit vergelijkbaar met materiaal dat voor de toepassing voordat het in de afvalfase belandde is gebruikt.

Het materiaal is in beginsel geschikt (...) een zelfde kwaliteit, valt hier ook onder.

Van de verschillende vormen van chemische recycling valt monomeer chemische recycling ook onder deze trede van de afvalhiërarchie.

(III) Feedstock chemische recycling en/of recycling van het oorspronkelijke functionele materiaal in een niet gelijke of wat betreft de vereiste kwaliteit van het materiaal niet vergelijkbare toepassing. Hieronder vallen alle vormen van recycling niet zijnde 'voorkeursrecycling' of 'recycling van het oorspronkelijke functionele materiaal in een gelijke of wat betreft de vereiste kwaliteit van het materiaal vergelijkbare toepassing, waaronder mechanische recycling en monomeer chemische recycling' of 'chemische recycling'.

Dit omvat als eerste alle vormen van recycling waarbij het materiaal wordt ingezet ter vervanging van andere primaire grondstoffen maar (...) ingezet als bouwstof, etc.

Daarnaast omvat deze trede van de afvalhiërarchie ook vormen van chemische recycling gebaseerd op pyrolyse of vergassen (feedstock chemische recycling). Hoewel de kwaliteit van de verkregen secundaire materialen in het algemeen niet onder doet voor virgin materiaal zijn deze vormen van chemische recycling toch onder C2 ingedeeld vanwege het energiegebruik en het feit dat een deel van de input tijdens het proces wordt verbruikt.

Allereerst is van belang dat in dit LAP worden zowel het overkoepelende begrip 'Recycling' als de vier drie specifieke vormen worden gehanteerd. In het geval – bijvoorbeeld in een minimumstandaard – het overkoepelende begrip 'recycling' wordt gebruikt vallen hier alle vormen van recycling onder, dus c1, en c2 en c3. In het vervolg van deze paragraaf wordt nog kort een nadere duiding van enkele van deze vormen gegeven. Zie voor de doorwerking van dit onderscheid verder ook hoofdstuk B.9 'Recycling binnen de circulaire economie' en hoofdstuk D.2 'Minimumstandaard'.

Chemische recycling

Het LAP gebruikt expliciet de term 'chemische recycling' om duidelijk te maken dat dit als uitgangspunt hoogwaardiger is dan inzet voor energierugwinning. In praktijk blijkt dit nog al eens verwarring op te leveren omdat:

- naast 'oplossen' veel vormen van chemische recycling in de basis een thermisch proces zijn (vergasen, pyrolyse), en
- de verkregen mengsels van kleine chemische eenheden vaak ook als brandstof ingezet zouden kunnen worden.

Wanneer het proces echter is gericht op het produceren van grondstoffen voor de 'maak-industrie', staat dat hoger in de hiërarchie dan 'opwerken tot brandstof'. Het proces kan dan worden aangemerkt als een vorm van recycling.

In veel gevallen kost chemische recycling relatief veel energie en is daarom als uitgangspunt minder hoogwaardig dan recycling als materiaal. Dit komt tot uiting in de hiërarchie. Nu kan in specifieke gevallen van chemische recycling sprake zijn van productie van dermate specifieke grondstoffen of kan een vorm van (mechanische) recycling als materiaal zoveel energie of hulpstoffen vragen dat

voor die gevallen de vergelijking anders uitvalt. Chemische recycling kan dan toch de voorkeur krijgen boven recycling als materiaal wanneer zij voldoet aan de criteria om te spreken van voorkeursrecycling (zie volgende alinea) of wanneer op basis van een LCA van de hiërarchie kan worden afgeweken (paragraaf A.4.2.5).

Dit alles betekent dat chemische recycling dus in de basis als minst wenselijke vorm van recycling wordt aangemerkt. Dit is niet omdat het niet zou bijdragen aan de transitie naar een circulaire economie, maar vanwege vaak hoge kosten en hoog energiegebruik. In specifieke gevallen kan de bijdrage aan de transitie naar een circulaire economie echter zodanig zijn dat chemische recycling alsnog als voorkeursrecycling wordt aangemerkt.

Voorkeursrecycling

Omdat niet alle vormen van

(...)

krijgen dus alleen de status 'voorkeursrecycling' wanneer dat uitgebreid is onderbouwd.

In principe kunnen zowel vormen van chemische recycling als vormen van recycling als materiaal als 'voorkeursrecycling' worden aangemerkt.

Pas (...)

Cascadering

(...)

4. In A.4.8 (Kern van beleid) worden de kopjes 'Afvalhiërarchie' en 'Voorkeursrecycling' inclusief de bijbehorende tekst geheel geschrapt en vervangen door:

Afvalhiërarchie en Voorkeursrecycling

De paragraaf A.4.2.1 en A.4.2.2 zijn integraal kern van beleid

5. In paragraaf B.9.6 (kern van beleid van het hoofdstuk recycling) wordt de tekst van de tweede alinea over het onderscheid in vormen van recycling als volgt gewijzigd:

Binnen recycling wordt onderscheid gemaakt in de volgende vormen:

- Recycling van het oorspronkelijke functionele materiaal in een gelijke of wat betreft de vereiste kwaliteit van het materiaal vergelijkbare toepassing, waaronder mechanische recycling en monomeer chemische recycling;
- feedstock chemische recycling en/of recycling van het oorspronkelijke functionele materiaal in een niet gelijke of wat betreft de vereiste kwaliteit van het materiaal niet vergelijkbare toepassing;
- Chemische recycling.

De hierboven weergegeven volgorde van (...) aan de circulaire economie.

15. Afgifte van afvalstoffen (F.03)

Toelichting:

In het huidige LAP zijn twee vormen van 'afgifte' gedefinieerd: fysieke afgifte en juridische afgifte. De eerste lijkt te suggereren dat bij de afgifte zowel de aanbiedende partij als de ontvangende partij fysiek aanwezig moeten zijn. Dat hoeft echter niet. Daarom wordt het woord 'fysieke' geschrapt uit de definitie. Bovendien kent de Wm in artikel 10.37 alleen het begrip 'afgifte'. Artikel 10.37 Wm bepaalt namelijk aan wie afvalstoffen mogen worden afgegeven. Het begrip 'afgifte' wordt echter niet gedefinieerd in de Wm. Ook de helpdesk ontvangt vragen over 'afgifte'. Om die reden wordt aan het LAP een toelichtende paragraaf B.4.3 over 'afgifte' toegevoegd met uitleg over art. 10.37 Wm. De definitie van 'afgifte' wordt bovendien gewijzigd.

Als gevolg van beide bovenstaande wijzigingen is gebleken dat het duidelijker is om geen definitie te hebben voor 'juridische afgifte': deze term wordt niet gebruikt in de wetgeving, maar uitsluitend in het LAP. Hij vult het begrip 'afgifte' aan met een bepaling over het overgeven van het 'eigendom' van de afvalstoffen. Waar deze definitie in teksten wordt gebruikt, wordt dit vervangen door de toelichting 'dat ook het eigendom van de afvalstoffen overgaat' bij de betreffende afgifte. Zo blijft 'afgifte' volledig gekaderd binnen de bepalingen van artikel 10.37 Wm.

Voorgenomen wijziging:

Onderstaande definities uit bijlage F.3 van het LAP worden gewijzigd en deels geschrapt:

Afgifte van afvalstoffen, fysieke-	Feitelijk afgifte van afvalstoffen; de ontvanger krijgt bij afgifte het bezit van de afvalstoffen, maar niet noodzakelijkerwijs het eigendom. <u>Door afgifte van een afvalstof krijgt een rechtspersoon of natuurlijke persoon het bezit van de afvalstof.</u>
------------------------------------	--

	<u>N.B.: Deze definitie zegt niets over de goederenrechtelijke verhoudingen tussen de betrokken partijen ten aanzien van de afvalstof. Met bezit wordt uitsluitend bedoeld dat men de afvalstof onder zich heeft.</u>
Afgifte van afvalstoffen, juridische	Afgifte van afvalstoffen waarbij de ontvanger niet of niet uitsluitend het bezit krijgt van de afvalstoffen maar juist of ook het eigendom van de afvalstoffen.

16. Beroep doen op bepaling in minimumstandaard 'niet voor recycling geschikt' op basis van aard of samenstelling of de prijs van afvalbeheer.

Toelichting:

In een aantal minimumstandaarden is een passage opgenomen waarin staat dat een andere, laagwaardigere wijze van verwerking is toegestaan indien een partij, gezien de aard of samenstelling, niet conform de aangegeven verwerking is te verwerken of, indien deze verwerking de ontdoener meer kost dan €205,-/ton. In het LAP is wel opgenomen hoe 'meer dan €205,-/ton verwerkingskosten' aangetoond moeten worden door de ontdoener, maar niet hoe dat moet indien een beroep wordt gedaan op 'gezien de aard en samenstelling van de afvalstof is de aangegeven verwerking niet mogelijk'. Dit wordt met onderstaande wijziging gerepareerd. Ook voegen we bepalingen aan het LAP toe die betrekking hebben op het acceptatiebeleid van verwerkers die dergelijk alternatieve verwerking vergund willen hebben.

Voorgenomen wijzigingen:

1. Aan paragraaf D.2.6 wordt na de subkop 'Gebruik van de minimumstandaard bij vergunningverlening' een nieuwe subkop ingevoegd die als volgt komt te luiden:

De minimumstandaard kent uitzonderingsbepalingen

In het geval een houder van een afvalstof gebruik wil maken van de mogelijkheid om in specifieke gevallen een beroep te doen op de in de minimumstandaard beschreven mogelijkheid om een afvalstof laagwaardiger te verwerken, moet hij bij het aanbieden van deze partijen aan een verwerker stukken overleggen waaruit blijkt dat de voorgeschreven vorm van verwerking van de afvalstoffen in die specifieke situatie technisch niet mogelijk is of meer kost dan € 205,- per ton.

- De houder van een afvalstof kan aan deze eis voldoen door verklaringen te overleggen van bedrijven die vergund zijn of op basis van algemene regels bevoegd zijn het specifieke afval te verwerken, dat de voorgeschreven vorm van verwerking gezien de aard of samenstelling technisch niet mogelijk is of de aanbieder meer kost dan € 205,- per ton (berekend conform de bepalingen uit paragraaf A.4.6 'De prijs van afvalbeheer').
- Indien er meerdere bedrijven in Nederland actief zijn die dit afval volgens de voorgeschreven wijze kunnen verwerken, is het voldoende om bewijsstukken te leveren van tenminste twee van deze bedrijven, niet behorend tot hetzelfde concern.
- Indien het bevoegd gezag van oordeel is dat met de verstrekte verklaringen onvoldoende aannemelijk is gemaakt dat de voorgeschreven vorm van afvalbeheer niet mogelijk of te duur is, kan zij de houder verplichten een extra verklaring te overleggen van een door het bevoegd gezag aangewezen verwerker.

Laagwaardiger verwerken op basis van bovenstaande is uitsluitend toegestaan in die gevallen waarin dit expliciet in de beschrijving van de minimumstandaard van het sectorplan is vermeld.

Verwerkers van afvalstoffen die deze afvalstoffen willen accepteren moeten hiervoor bevoegd zijn. Het acceptatie- en verwerkingsbeleid zal bepalingen moeten bevatten hoe zal worden gecontroleerd dat uitsluitend partijen worden geaccepteerd waarvoor middels bovenstaande verklaringen is aangetoond dat zij niet voor hoogwaardigere wijze van verwerking in aanmerking komen.

2. A.4.8 De tekst onder de subkop 'De prijs van afvalbeheer' wordt als volgt gewijzigd:

Hoogwaardig beheer van afvalstoffen mag wat kosten, ...()... , geldt een verwerkingstarief van € 205,- per ton als uitgangspunt.

Dit tarief betreft ...()....

Laagwaardiger verwerken op basis van dit tarief is uitsluitend toegestaan in die gevallen waarin dit expliciet in de beschrijving van de minimumstandaard van het sectorplan is vermeld.

Zie paragraaf D.2.6 voor de uitwerking van de wijze waarop een houder dit moet aantonen.

In het geval een houder van een afvalstof in specifieke gevallen een beroep doet op deze tariefbepaling, moeten bij de aanvraag/het verzoek stukken aanwezig zijn waaruit blijkt dat de voorgeschreven vorm van verwerking van de afvalstoffen in die specifieke situatie meer kost dan € 205,- per ton.

- De houder van een afvalstof kan aan deze eis voldoen door verklaringen te overleggen van bedrijven die vergund zijn of op basis van algemene regels bevoegd zijn het specifieke afval te verwerken, dat de voorgeschreven vorm van verwerking de aanbieder meer kost dan € 205,- per ton.

- Indien er meerdere bedrijven in Nederland actief zijn die dit afval volgens de voorgeschreven wijze kunnen verwerken, is het voldoende om bewijsstukken te leveren van tenminste twee van deze bedrijven, niet behorend tot hetzelfde concern.
- Indien het bevoegd gezag van oordeel is dat met de verstrekte verklaringen onvoldoende aannemelijk is gemaakt dat de voorgeschreven vorm van afvalbeheer niet mogelijk of te duur is, kan zij de houder verplichten een extra verklaring te overleggen van een door het bevoegd gezag aangewezen verwerker.

Alleen in het geval van de afweging tussen ...()... (zoals inzamelvoertuigen en opslagvoorzieningen) betrokken.

3. B.13.9 onder het kopje 'Overbrenging algemeen' wordt eerste alinea na de opsomming gewijzigd en wordt een volgende alinea ingevoegd:

In specifieke gevallen kan worden ingestemd met overbrenging t.b.v. een minder hoogwaardige vorm van verwerken dan beleidsmatig is vastgelegd of wenselijk is, mits

- de mogelijkheid om gebruik te maken van deze uitzondering specifiek in de sectorplannen is aangegeven en het met de juiste gegevens is onderbouwd, dan wel, mits
- sprake is van de aanwezigheid van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) waarvoor internationale wetgeving beperkingen stelt aan de wijze waarop deze afvalstoffen verwerkt moeten worden.

In geval van de eerste mogelijkheid kan overbrenging t.b.v. minder hoogwaardiger vorm van verwerken onder de volgende voorwaarden worden toegestaan:

- Uit het kennisgevingsdossier moet blijken dat de voorgeschreven vorm van afvalbeheer niet mogelijk is. De kennisgever kan aan deze eis voldoen door verklaringen te overleggen van bedrijven die vergund zijn of op basis van algemene regels bevoegd zijn om het specifieke afval te verwerken, waaruit blijkt dat zij het afval waar de kennisgeving specifiek betrekking op heeft niet voor de voorgeschreven vorm van afvalbeheer kunnen accepteren met de specifieke reden hiervan.
- Indien er meerdere bedrijven actief zijn die dit afval kunnen verwerken volgens de voorgeschreven vorm van afvalbeheer, is het voldoende om bewijsstukken te leveren van tenminste twee van deze bedrijven, niet behorend tot hetzelfde concern.
- Indien het bevoegd gezag van oordeel is dat met de verstrekte verklaringen onvoldoende aannemelijk is gemaakt dat de voorgeschreven vorm van afvalbeheer niet mogelijk of te duur (zie onder de volgende kop) is, kan zij de kennisgever verplichten een extra verklaring te overleggen van een door het bevoegd gezag aangewezen verwerker.

In eerste instantie hebben bovenstaande drie voorwaarden betrekking op verwerking in Nederland. Daar waar het aantal verwerkers in Nederland beperkt is kan echter ook een verklaring van een buitenlandse verwerker worden overgelegd dan wel door het bevoegd gezag worden gevraagd. Voorwaarde is dat de betreffende buitenlandse verwerker in beginsel het betreffende afval conform de voorgeschreven vorm van afvalbeheer mag en kan verwerken.

17. Productie vloeibare brandstoffen uit afvalstoffen (B.10.7)

Toelichting:

Om meerdere redenen wordt de tekst van paragraaf B.10.7 gewijzigd. Er wordt niet gewerkt aan algemene einde-afvalcriteria voor brandstoffen geproduceerd uit afvalstoffen. Daarom wordt de betreffende tekst uit het LAP geschrapt. Wijzigingen in gehanteerde terminologie als gevolg van de Ow zijn in onderstaande meegenomen. Ook is verduidelijkt dat deze tekst uitsluitend gaat om afvalstoffen die nog niet voldoen aan de voorwaarden voor einde-afval. Tot slot wordt een bullet toegevoegd over sturingsvoorschriften conform de tekst zoals die in de diverse sectorplannen ook wordt gebruikt.

Voorgenomen wijziging:

De tekst van paragraaf B.10.7 onder het subkopje 'Projectie van vloeibare brandstoffen uit afval' wordt als volgt gewijzigd:

- Het is niet toegestaan om uit afvalstoffen geproduceerde vloeibare brandstoffen die ~~nog een afvalstof zijn niet~~ voldoen aan de voorwaarden voor einde-afval in te zetten in motoren van voer- en vaartuigen, andere mobiele toepassingen of vormen van inzet buiten ~~inrichtingen~~ locaties waar milieubelastende activiteiten worden uitgevoerd, voor zover dit deze beperking expliciet in de minimumstandaard van de betreffende sectorplannen is opgenomen.
- Om dit te waarborgen neemt het bevoegd gezag in vergunningen van verwerkers zo nodig sturingsvoorschriften op om afzet als brandstof voor motoren van voer- en vaartuigen, andere mobiele toepassingen of vormen van inzet buiten locaties waar voorzieningen aanwezig zijn om emissies tot een aanvaardbaar niveau terug te brengen, te vermijden.
- Nederland zet zich in internationaal verband in om dergelijke regelgeving op het gebied van emissies van gebruik van brandstoffen op een hoger niveau te brengen.
- ~~De Rijksoverheid spant zich in om samen met marktpartijen te onderzoeken of het mogelijk is om nationale einde-afvalcriteria op te stellen voor vloeibare brandstoffen die uit specifiek te bepalen afvalstoffen zijn geproduceerd, met als doel ook de inzet in mobiele toepassingen buiten~~

inrichtingenlocaties waar milieubelastende activiteiten worden uitgevoerd (zoals ook inzet in motoren van vaar- of voertuigen) mogelijk te maken.

18. Importplafond

Toelichting:

In de zomer van 2019 is het importplafond voor het eerst daadwerkelijk ingezet. Daarbij opgedane ervaringen zijn aanleiding om de werking van het instrument nader te beschouwen. In een volgende aanpassing van het LAP kan dit mogelijk gevolgen hebben voor de tekst behorende bij de paragraaf over het importplafond..

Voorgenomen wijziging:

In paragraaf B.10.7 wordt aan het eind van de tekst onder kop "Andere nuttige toepassing in de vorm van energierugwinning" toegevoegd:

Verdere ontwikkelingen rond het importplafond

In de zomer van 2019 is het importplafond voor het eerst daadwerkelijk ingezet. Daarbij opgedane ervaringen zijn aanleiding om de werking van het instrument nader te beschouwen. In een volgende aanpassing van het LAP kan dit mogelijk gevolgen hebben voor de tekst behorende bij de paragraaf over het importplafond..

19. Op of in de bodem brengen, storten of nuttige toepassing (B.12.14 / A.4.3.7.2)

Toelichting:

Een aantal paragrafen in het LAP gaat in op verschillende wijzen van het op of in de bodem brengen van afvalstoffen en wanneer sprake is van storten of van nuttige toepassing. Met de eerste wijziging van het LAP is de nieuwe definitie voor 'opvulling' van de Kra in het LAP opgenomen. Die definitie kent voorwaarden waaronder van opvulling sprake is. Omdat opvulling uitsluitend gaat over toepassingen aan de oppervlakte, was het nodig om in het LAP onderscheid te maken tussen opvulling en de inzet van afvalstoffen in de diepe ondergrond. Het begrip 'bergen in de diepe ondergrond' is met de eerste wijziging geïntroduceerd maar roept vervolgens weer nieuwe vragen op. Bovendien is het nodig om bij 'bergen in de diepe ondergrond' onderscheid te kunnen maken tussen verwijderen van afvalstoffen en nuttige toepassing. Daarom wordt de definitie van 'andere nuttige toepassing' aangepast, verdwijnen een aantal gedefinieerde begrippen en worden onderstaande paragrafen herschreven of aangevuld. Om paragraaf B.12.14 beter leesbaar te maken worden bovendien de nodig tussenkopjes ingevoegd.

Voorgenomen wijzigingen:

Paragraaf B.12.14 (kern van beleid) worden de volgende titels tussengevoegd. De tekst onder de titel 'afvalstoffen in de diepe ondergrond' wijzigt bovendien.

B.12.14 Kern van het beleid ten aanzien van storten

In deze laatste paragraaf zijn de punten samengevat die ...()...

Stortverboden

Er wordt een stortverbod toegevoegd aan het Bssa als ...()...

Opslag van afval op stortplaatsen

Het kan voorkomen dat afvalstoffen die voor recycling zijn bestemd, of secundaire materialen die uit afvalstoffen zijn vervaardigd, tijdelijk niet kunnen worden verwerkt ...()...

Voorzieningen op stortplaatsen met afvalstoffen

Uitgangspunt voor andere voorzieningen dan de onder- en bovenafdichting is dat ...()...

Duurzaam storten

De overheid ondersteunt initiatieven van marktpartijen om ...()...

Afvalstoffen in de diepe ondergrond

Voor het ~~opbergen van afval~~ in de diepe ondergrond bergen van afvalstoffen gelden de volgende uitgangspunten:

- De bodem is in beginsel niet bestemd voor het bergen van afvalstoffen of componenten van afvalstoffen die niet rechtstreeks ter plaatse uit de bodem afkomstig zijn.
- ~~Berging~~ Het in de diepe ondergrond brengen van afvalstoffen ~~in de diepe ondergrond~~ is alleen aanvaardbaar als de ~~te bergen~~ afvalstoffen terugneembaar zijn. Dat betekent dat de afvalstoffen weer uit de diepe ondergrond moeten kunnen worden gehaald, bijvoorbeeld als op een bepaald moment mogelijkheden voor nuttige toepassing beschikbaar zijn.
- De wijze van ~~berging~~ bergen in de diepe ondergrond moet voldoen aan het IBC-principe ~~de IBC-criteria~~ (isoleren, beheersen en controleren).

Concreet betekent dit voor de praktijk dat het Bergen in de diepe ondergrond brengen van afvalstoffen die niet ter plaatse uit de bodem afkomstig zijn blijft in beginsel verboden blijft (storten) of geen doelmatig afvalbeheer is omdat het niet kan voldoen aan bovenstaande criteria (nuttige toepassing).
~~e Ten behoeve van een pilotproject mogen, in afwijking van het algemene beleid voor bergen in de ondergrond, bepaalde afvalstoffen in zoutcavernes worden geborgen.~~

Stabiliseren van zoutcavernes

~~Uitsluitend Het vullen gebruik van afvalstoffen voor het stabiliseren van aangetoond instabiele zoutcavernes wordt kan worden beschouwd als nuttige toepassing als aan de volgende voorwaarden is voldaan:~~

- ~~- In alle gevallen zal Het is aantoonbaar moeten zijn dat de hoeveelheid kalkslurry zoals deze bij de zoutwinning en -productie vrijkomt onvoldoende is om de stabilisering binnen de gewenste tijdsperiode (die voor daadwerkelijk instabiele cavernes anders zal liggen dan cavernes waarvan het opvullen vanuit preventief oogpunt wordt overwogen) tot stand te brengen, en dus waardoor de inzet van andere materialen voor dit doel afvalstoffen noodzakelijk is.~~
- In geval sprake is van een *potentieel* instabiele en niet inherent veilige caveerne en een kapitaalintensief gebruik van de bovengrond, zal de toepassing van afvalstoffen als hiervoor aangegeven als nuttige toepassing kunnen worden beschouwd.

Indien sprake is van een zoutcaveerne die als stabiel en/of inherent veilig is aangemerkt, is sprake van storten (verwijdering). Dit wordt, gelet op het moratorium, niet toegestaan, ook niet in de vorm van het geval er sprake is van preventief opvullen stabiliseren.

Ruimte voor pilotproject

~~Gedurende de planperiode van dit LAP kan een pilot worden gedaan met het stabiliseren van instabiele zoutcavernes in Nederland met het gebruik van afvalstoffen die niet afkomstig zijn van het eigen zoutwinnings- of productieproces. Bij het pilotproject geen rekening hoeft te worden gehouden met de volgende uitgangspunten:~~

- ~~- de eis van terugneembaarheid;~~
- ~~- het feit dat het bergen moet voldoen aan het IBC-principe;~~
- ~~- onvoldoende hoeveelheid kalkslurry;~~
- ~~- kapitaalintensief gebruik van de bovengrond.~~

Ondergrondse stortplaatsen

Er mogen geen nieuwe stortplaatsen, ook niet ondergronds, worden gerealiseerd.

Injecteren in de diepe ondergrond

Voor het injecteren van afvalstoffen in de diepe ondergrond ...()...

~~Gedurende de planperiode van dit LAP kan een pilot worden gedaan met het opvullen van instabiele zoutcavernes in Nederland met het gebruik van afvalstoffen die niet afkomstig zijn van het eigen zoutwinnings- of productieproces. Voor dit pilotproject gelden de uitgangspunten uit paragraaf B.12.13.2 niet. Dat betekent dat bij het pilotproject geen rekening hoeft te worden gehouden met de volgende uitgangspunten:~~

- ~~e de eis van terugneembaarheid;~~
- ~~e onvoldoende hoeveelheid kalkslurry;~~
- ~~e kapitaalintensief gebruik van de bovengrond.~~

Paragraaf A.4.3.7.2 (Indelen van op of in de bodem brengen) wordt als volgt gewijzigd:

Bij het op of in de bodem brengen van afval kan naast verwijdering (D1 en een enkele keer D5 of D12)) in bepaalde gevallen sprake zijn van nuttige toepassing (veelal R3, R5 of een R-handeling zonder nummer). Hieronder de meest voorkomende situaties:

1. Bij het storten van afval in een stortplaats is bijna altijd sprake van D1 en een enkele keer van D5 of D12.
2. Als een afvalstof die niet ter verwijdering is aangeboden op een stortplaats wordt gebruikt voor het aanbrengen van voorzieningen én het materiaal voldoet aan het Besluit bodemkwaliteit (verder Bbk) dan is er sprake van nuttige toepassing (*recycling*), te weten R3 of R5, afhankelijk van de afvalstof.
3. Opvulling zoals gedefinieerd in de Kra kan beschouwd worden als is andere nuttige toepassing (R3 of R5) als het geen gevaarlijke afvalstoffen betreft en voldaan wordt aan de voorwaarden voor opvulling uit hoofdstuk B.12 'Storten'. Is niet voldaan aan alle bepalingen van de definitie voor 'opvulling', dan is sprake van 'storten' (D1, en in een enkele keer D5 of D12).
4. De toepassing van afval in ondergrondse mijnen/groeven kan beschouwd worden als andere nuttige toepassing (R-handeling zonder nummer) onder voorwaarde dat sprake is van een opvulplicht of een opvulnoodzaak t.b.v. de stabilisering van de mijn/groeve, geschikte afvalstoffen worden gebruikt, niet meer dan noodzakelijk voor het stabiliseren. Zie hiervoor hoofdstuk B.12 'Storten' voor uitleg en details paragraaf B.12.13. We spreken dan niet van 'storten' maar van andere nuttige toepassing.

Voor alle overige situaties zal per geval beoordeeld moeten worden of bij een toegestane wijze van op of in de bodem brengen sprake is van nuttige toepassing of verwijdering storten. In 'bijlage 6; Achtergronden bij indeling naar verwerking' is een nadere toelichting op bovenstaande punten opgenomen.

De definities en begrippen in bijlage F.3 van het LAP worden als volgt gewijzigd: de definitie van 'andere nuttige toepassing' verwijst naar de definitie van 'opvulling' zodat er geen interpretatieruimte zit tussen beiden teksten; de definitie van 'bergen in de diepe ondergrond' wordt geschrapt zodat uitsluitend de voorwaarden beschreven in B.12.14 bepalen of sprake is van nuttige toepassing of van storten; de definitie 'opbergen van afval in de ondergrond' is overbodig en wordt geschrapt; om deze redenen wordt ook de verwijzing naar de definitie van 'bergen in de diepe ondergrond' uit de toelichting van 'opvulling' gehaald:

<p>Andere nuttige toepassing</p>	<p>Nuttige toepassing niet zijnde 'voorbereiden voor hergebruik' of 'recycling'.</p> <p>Voorbeelden (niet limitatief en niet in hiërarchische volgorde) zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - hoofdgebruik als brandstof - <u>het verwerken tot materialen die bestemd zijn om te worden gebruikt als brandstof</u> - opvulling volgens de definitie in de Kra - ~~en bergen gebruik~~ in de diepe ondergrond (**) - inzet als reductiemiddel in hoogovens (*) - inzet als flocculatiemiddel (*) - inzet als DeNOx-middel (*) - detoneren (**), - etc. <p>(*) mits inzet van primair materiaal voor die toepassing wordt vermeden. (**) ~~zo moet bij het bergen van afvalstoffen als vulstof in Duitse ondergrondse mijnen sprake zijn van een opvulplicht en in andere gevallen—zoals bij toepassing in bepaalde zoutcavernes in Nederland—sprake zijn van een opvulnoodzaak. Voor opvulling mag de gebruikte hoeveelheid afval niet meer zijn dan voor het doel strikt noodzakelijk en mag alleen gebruik worden gemaakt van niet-gevaarlijke en voor het doel geschikte afvalstoffen. Als dat niet het geval is, is sprake van storten (zie verder De voorwaarden waaronder sprake is van 'nuttige toepassing' i.p.v. storten zijn beschreven in paragraaf B.12.135.~~</p> <p>(**) mits inzet van andere explosieven wordt vermeden - komt voor in mijnbouw</p> <p><u>Toelichting:</u> Essentieel voor het onderscheid ...()...</p>
<p>Bergen in de diepe ondergrond</p>	<p>~~Vorm van 'andere nuttige toepassing' waarbij geschikt afval wordt gebruikt voor het opvullen van ondergrondse mijnen, en waarbij dat afval niet-afvalmaterialen vervangt. Hierbij kan het ook gaan om inzet van afval bij de vervaardiging van mortels, die vervolgens gebruikt worden als opvulling van ruimten, onder meer de toepassing in mijnen om bodemverzakking tegen te gaan.~~</p>
<p>Opbergen van afval in de ondergrond</p>	<p>~~Opslaan van afvalstoffen in (diepe) ondergrondse lagen. Voorbeelden zijn het opvullen van zoutcavernes met afvalstoffen en het terug injecteren van productiewater in gasvelden.~~</p>
<p>Opvulling *</p>	<p>Handeling voor nuttige toepassing waarbij niet-gevaarlijk afval wordt gebruikt voor het herstel van uitgegraven terreinen of voor civieltechnische toepassingen bij de landschapsaanleg. Afval dat wordt gebruikt voor opvulling moet dienen ter vervanging van niet-afvalmaterialen, geschikt zijn voor de voornoemde doelen en worden beperkt tot de hoeveelheid die strikt noodzakelijk is om deze doelen te bereiken.</p> <p>*: kaderrichtlijn afvalstoffen</p> <p>N.B. Gezien de interpretatie van de definitie door de RvS in arrest ABRvS 27 december 2018, ECLI:NL:RVS:2018:4206, wordt 'opvulling' in het LAP alleen gebruikt voor mijnen of groeves die aan de oppervlakte liggen. ~~In andere gevallen spreken we in het LAP van 'bergen in de diepe ondergrond'.~~</p>

20. Beleid ZZS in afvalstoffen (B.14)

Toelichting:

In dit hoofdstuk worden beperkte wijzigingen aangebracht om het hoofdstuk in lijn te brengen met Verordening (EU) 2019/1021 betreffende persistente organische verontreinigende stoffen (POP-verordening) én om een betere aansluiting te realiseren met het beleid van hoofdstuk B.6 (afval of niet). B.14 verwees uitsluitend naar de opties 'bijproduct' en 'einde-afval', maar geldt uiteraard ook bij beoordelingen van (voortgezet) gebruik. Ook was niet voor iedereen duidelijk welke onderdelen van de beleidslijn ZZS wel of niet tot de risicoanalyse behoren. Ook werden de begrippen

'beleidslijn' en 'risicoanalyse' door elkaar gebruikt zonder duidelijke afbakening. Dit leidt tot onderstaande beperkte en met name verduidelijkende wijzigingen in paragraaf B.15.7.

Voorgenomen wijzigingen:

1. Overall waar in paragraaf B.14.7 (en in de rest van het LAP) 'risicoanalyse' werd gebruikt en de (meer omvattende) 'beleidslijn' werd bedoeld wordt nu 'beleidslijn ZZS' gebruikt. Het begrip wordt geïntroduceerd in de eerste subtitel van deze paragraaf:

| Algemene beleidslijn voor nuttige toepassing van afvalstoffen die ZZS bevatten (beleidslijn ZZS)

2. Titel en inhoud van de tweede sub-paragraaf worden als volgt gewijzigd/verduidelijkt:

Toepassing van de algemene beleidslijn ZZS

De beleidslijn ZZS risicoanalyse wordt niet toegepast indien een activiteit niet is toegestaan op grond van het beleidskader, bijvoorbeeld het hoofdstuk B.7 (mengen), of omdat niet wordt voldaan aan in de sectorplannen opgenomen grenswaarden bepalingen t.a.v. het verwerken van een afvalstof die voor de betreffende ZZS bevat.

De algemene beleidslijn ZZS wordt gehanteerd voor de beoordeling van de verwerking van de volgende soorten afvalstoffen: ...()...

3. Sub-paragraaf 'toestaan van nuttige toepassing' wordt als volgt gewijzigd:

Toestaan van nuttige toepassing (waaronder recycling)

De hiervoor genoemde afvalstoffen (a t/m d) mogen alleen nuttig worden toegepast als dat plaatsvindt op een manier die niet leidt tot risico's op onaanvaardbare blootstelling van mens en milieu aan de ZZS. Alleen dan is sprake van doelmatig afvalbeheer. Hiervoor wordt getoetst aan de 'algemene beleidslijn voor nuttige toepassing van afvalstoffen met die ZZS bevatten' die is opgenomen aan het begin van deze beleidskern paragraaf.
...()...

4. Sub-paragraaf 'verkrijgen van de status bijproduct of einde-afval' wordt als volgt gewijzigd:

Het verkrijgen beoordelen van de status einde-afval of bijproduct afval of product

Het ~~verkrijgen van de status~~ beoordelen van een materiaal als einde-afval of bijproduct niet-afvalstof vraagt altijd een analyse in hoeverre sprake is van risico's voor de menselijke gezondheid en het milieu. Voor materialen die ZZS bevatten is geschiedt deze analyse uiteengezet overeenkomstig in de beleidslijn ZZS voor nuttige toepassing van afvalstoffen met ZZS die is opgenomen aan het begin van deze beleidskern paragraaf.

De concentratiegrenswaarde LAP die van belang is voor de beoordeling, geldt voor het materiaal waarvoor de beoordeling tot niet-afvalstof plaatsvindt.

De analyse is alleen aan de orde voor zover REACH, en de POP-verordening of een sectorplan uit het LAP geen uitsluitel geven over de toelaatbaarheid van het materiaal geen voorwaarden stellen aan de verwerking van het materiaal of de beoogde toepassing. Het gaat ook hier om de hiervoor genoemde afvalstoffen (a t/m d).

De status ~~einde-afval of bijproduct niet-afvalstof~~ moet opnieuw worden beoordeeld wanneer een voor het materiaal relevante ZZS nieuw wordt opgenomen in bijlage XIV of XVII van REACH of in bijlage IV van de POP-verordening.

In alle gevallen geldt dat ook nog moet worden getoetst of aan de andere voorwaarden voor ~~einde-afval of bijproductstatus niet-afvalstoffen~~ is voldaan die de kaderrichtlijn afvalstoffen stelt; zie hoofdstuk B.6.

5. In de volgende sub-paragrafen van B.14.7 worden volgende wijzigingen doorgevoerd:

| ~~Beleidslijn~~ beleidslijn ZZS

21. Actualisatie tabel stortcapaciteit aan meest recente gegevens (B.15 Capaciteitsplanning)

Toelichting:

Van de tweede wijziging wordt gebruik gemaakt om de aangegeven waarden in tabel 10 van het LAP (tabel met vergunde en restcapaciteiten van stortplaatsen) te actualiseren aan de meest recent beschikbare data. Deze tabel is van belang voor het moratorium op de stortcapaciteit.

- Twee stortplaatsen zijn uit de tabel geschrapt: De Meersteeg (Gelderland) en Crayesteijn-West (Z-H). Deze zijn gesloten en capaciteit is uitgeruild.
- Stortplaats Boekelerdijk stond vermeld met een verkeerde naam (stortplaats Kanaal (N-H)). Stortplaats Spinnen (Limburg) moet zijn Schinnen.

- Tot slot is om de wijzigingen te tonen hieronder de kolom 'in procedure' nog zichtbaar, maar deze wordt in het LAP zelf geschrapt (want is leeg).

Voorgenomen wijzigingen:

De tabeltitel en de tabel worden als volgt gewijzigd:

| Tabel 10 Stortcapaciteiten per provincie, stand van zaken 1 januari ~~2015~~ 2019

Provincie	Naam stortplaats	Status	Restcapaciteit in m ³	In-procedure in m ³	Uitgeruilde capaciteit op voorraad in m ³
Groningen	Stainkoeln 2	exploitatie	~~375.000~~ 180.000		
Totaal Groningen			~~375.000~~ 180.000		
Friesland	Ecopark de Wierde	exploitatie	1.350.000		
Totaal Friesland			~~1.800.000~~ 1.350.000		
Drenthe	Attero Noord, Wijster	exploitatie	~~4.583.988~~ 2.387.275		2.250.000 (1)
Totaal Drenthe			~~4.583.988~~ 2.387.275		2.250.000
Overijssel	Boeldershoek	exploitatie	~~2.204.000~~ 1.932.433		~~1.379.000~~ (1) 1.366.500 (2)
	Bovenveld	exploitatie	~~364.000~~ 265.387		
	Elhorst-Vloedbelt	exploitatie	3.602.000		
Totaal Overijssel			~~6.170.000~~ 5.799.820		~~1.379.000~~ 1.366.500
Gelderland	ARN B.V.	exploitatie	~~1.052.983~~ 600.000		
	De Meersteeg	exploitatie	0		
	De Sluiner	exploitatie	~~1.837.896~~ 905.842		
	Vink	exploitatie	550.444 588.022		
	Zweekhorst	exploitatie	~~570.000~~ 51.000		36.320 (3)
Totaal Gelderland			~~4.011.323~~ 2.144.864		36.320
Utrecht	Smink	exploitatie	~~1.410.000~~ 685.000		
Totaal Utrecht			~~1.410.000~~ 685.000		
Flevoland	Zeeasterweg	exploitatie	~~3.163.000~~ 2.408.096		
Totaal Flevoland			~~3.163.000~~ 2.408.096		
Noord-Holland	Kanaaldijk Boekelerdijk	exploitatie	~~622.711~~ 393.728		
	Nauernasche Polder	exploitatie	43.398 425.770	1.678.000 (2)	
	Wieringermeer	exploitatie	~~1.102.000~~ 950.043		809.126 (2)
Totaal Noord-Holland			~~1.768.109~~ 1.769.541		809.126
Zuid-Holland	Crayesteijn West	afwerking			
	Derde Merwedehaven	afwerking	~~1.236.911~~ 0		1.236.911 (4)
	VBM	exploitatie	428.656 59.000		
Totaal Zuid-Holland			~~1.665.567~~ 59.000		1.236.911
Zeeland	Midden- en Noord-Zeeland	exploitatie	~~1.003.444~~ 800.000		
Totaal Zeeland			~~1.003.444~~ 800.000		
Noord-Brabant	Haps	afwerking	453.000		
	De Kragge	exploitatie	~~931.134~~ 929.549		
	Spinder	exploitatie	~~5.964.545~~ 5.259.711		
Totaal Noord-Brabant			~~7.348.679~~ 6.642.260		
Limburg	Landgraaf	exploitatie	~~2.352.988~~ 2.132.082		
	Montfort	exploitatie	714.825		
	Spinnen Schinnen	gesloten			4.900.000 (3)
Totaal Limburg			~~3.067.813~~ 2.846.907		4.900.000
Totaal Nederland			~~36.366.923~~ 27.072.763	1.678.000	~~7.088.126~~ 10.598.857

De tabel is gebaseerd op ...()... Dit soort kleine verschillen vallen binnen de capaciteitsregulering en kunnen daarom zonder meer worden benut.

Noten:

- Bij de oorspronkelijke stortplaats in mindering gebracht is nog in voorraad bij Afvalzorg.
- Op dit moment loopt er een procedure om de stortplaats Nauernasche Polder uit te breiden. De capaciteit in procedure is afkomstig van capaciteit die voorheen bij Afvalzorg in voorraad was. Het gaat om de capaciteit afkomstig van Crayesteijn West (220.000), De Meersteeg (837.000) en een deel van Boeldershoek (621.000). Deze capaciteit is op de getallen in de laatste kolom van de tabel in mindering gebracht.
- Bij de oorspronkelijke stortplaats in mindering gebracht en is in voorraad bij Attero:
  - Bij de oorspronkelijke stortplaats in mindering gebracht is nog in voorraad bij Attero;
  - Bij de oorspronkelijke stortplaats in mindering gebracht is nog in voorraad bij Afvalzorg;
  - Bij de oorspronkelijke stortplaats in mindering gebracht is nog in voorraad bij Mineralz;
  - Bij de oorspronkelijke stortplaats in mindering gebracht is nog in voorraad bij Indaver.

7. Wijzigingen sectorplannen (deel E)

Hieronder staan de wijzigingen die worden doorgevoerd aan de sectorplannen (paragraaf I, II en III van elk sectorplan kan uitsluitend met inspraak worden gewijzigd) voor zover dit nog niet aan de orde gekomen is in de eerdere hoofdstukken.

Met betrekking tot de sectorplannen is besloten alle wijzigingen bij elkaar te houden omwille van de overzichtelijkheid en de leesbaarheid. Dit zijn zowel wijzigingen als gevolg van de Omgevingswet, de implementatie van de herziene Kra als overige wijzigingen.

22. Verwijzingen naar hoofdstuk B.7 in veel sectorplannen

Toelichting:

In veel sectorplannen wordt ook in paragrafen I t/m III (kern van beleid) verwezen naar hoofdstuk B.7. Zoals aangegeven in paragraaf 8 van deze inspraaknotitie wordt dat hoofdstuk opgeheven en inhoudelijk verdeeld over hoofdstuk B.3 en het nieuwe hoofdstuk D.4.

Voorgenomen wijzigingen:

In de paragrafen I t/m III van alle sectorplannen wordt de verwijzing naar hoofdstuk B.7 aangepast naar een verwijzing naar hoofdstuk B.3 en/of hoofdstuk D.4

23. Huishoudelijk restafval (sectorplan 1)

Toelichting:

Het sectorplan wordt afgestemd op het nieuwe hoofdstuk B.3.

Voorgenomen wijzigingen:

1. Par. I, de vierde bullet van de opsomming in de tabel wordt als volgt gewijzigd:

Afvalstoffen	Toelichting
Huishoudelijk restafval	Dit betreft ...() Onder huishoudelijk restafval vallen: <ul style="list-style-type: none"> partijen fijn en grof huishoudelijk restafval die als zodanig worden aangeboden. partijen fijn en grof huishoudelijk restafval die bij de inzameling (denk aan route-inzameling, het gebruik van [kraak]perswagens, etc.) door of namens de gemeente ontstaan. de restfractie (de bak 'overig' of 'rest' op de milieustraat) die resteert na gescheiden afgifte van componenten uit grof huishoudelijk afval op een gemeentelijke milieustraat. mengsels van componenten uit grof huishoudelijk afval die ontstaan op de milieustraat <u>of een recyclepunt</u> omdat enkele van de stromen genoemd in <u>artikel-3.115 van de Activiteitenregeling milieubeheer 4.623, eerste lid, van het Besluit activiteiten leefomgeving in afwijking van dat artikel</u> gezamenlijk in één opslagvoorziening worden geborgen (zie ook hoofdstuk B.3, paragraaf B.3.53 van het beleidskader).

2. Par. II, onderdeel c. komt vervolgens als volgt te luiden:

c	deelstromen van grof huishoudelijk afval van milieustraten die op basis van <u>art. 3.115, lid 6 en lid 7 van de Activiteitenregeling een maatwerkvoorschrift</u> in één opslagvoorziening mogen worden opgeslagen.	Sorteren of anderszins verwerken met als doel ...() ...
---	---	--

24. Industrieel afval (sectorplan 3)

Toelichting:

Het begrip inrichting wordt in de Omgevingswet niet meer gebruikt. Daarnaast blijkt – ondanks dat in paragraaf IV van het sectorplan uitgebreid op de afbakening wordt ingegaan – in de praktijk onduidelijk wat wel en niet onder dit sectorplan valt. Behalve dat de toelichting nog wat verder zal worden uitgebreid, wordt in par. I van het sectorplan een tekstuele aanpassing doorgevoerd om duidelijker te maken dat het alleen gaat om afvalstoffen die ontstaan in het productieproces zelf en dat het dus niet gaat om bedrijfskleding, verpakkingen van gebruikte grondstoffen, etc.

Voorgenomen wijziging:

1. De tekst in het kader van de afbakening van het sectorplan wordt als volgt gewijzigd:

<i>Afvalstoffen</i>	<i>Toelichting</i>
Procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen	Onder dit sectorplan valt procesafhankelijk afval ~~afkomstig van ontstaan in~~ industriële productieprocessen, voor zover het afval niet valt onder een van de andere sectorplannen. Voorbeelden zijn opgenomen in de toelichting (paragraaf IV). Procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen dat reeds is ingezameld, opgeboukt en/of samengevoegd valt ook onder dit sectorplan.

2. Onderstaande tekst in par. II wordt als volgt gewijzigd:

'Hoofdgebruik als brandstof' als vorm van nuttige toepassing is alleen toegestaan ~~binnen inrichtingen op locaties~~ waarin emissiebeperking is gereguleerd in specifieke regelgeving en/of daarop gebaseerde vergunningen. Dit betekent dat het verwerken van deze afvalstof tot brandstof voor motoren van voeren vaartuigen, andere mobiele toepassingen of vormen van inzet buiten ~~inrichtingen die locaties~~ niet is toegestaan. Hiertoe worden in vergunningen van verwerkers zo nodig sturingsvoorschriften opgenomen om een dergelijke inzet ~~buiten inrichtingen~~ te voorkomen.

25. Gescheiden ingezameld/afgegeven textiel (sectorplan 5)

Toelichting:

Aan het LAP wordt een nieuwe bijlage 12 toegevoegd waarin onder andere een lijst wordt opgenomen van zaken die wel of juist niet horen bij de gescheiden inzameling van textiel. Deze lijst is in het kader van de Green Deal Duurzame Inzameling Textiel samen met inzamelaars en sorteerdere opgesteld.

Voorgenomen wijziging:

Direct onder het kader in par. I wordt te volgende zin ingevoegd:

Een toelichting op wat wel of juist niet geschikt is als gescheiden ingezameld/afgegeven textiel is opgenomen in bijlage 12 van het LAP.

26. Gft-afval van huishoudens (sectorplan 6)

Toelichting:

Aan het LAP wordt een nieuwe bijlage 12 toegevoegd om toe te lichten welke huishoudelijke afvalstoffen wel of niet geschikt zijn om bij het gft te worden gevoegd. Daarnaast wordt de relatie tussen gft en het begrip 'bioafval' uit de wet- en regelgeving verduidelijkt.

Voorgenomen wijziging:

De afbakening (par. I) wordt als volgt gewijzigd:

<i>Afvalstoffen</i>	<i>Toelichting</i>
Gft-afval, niet zijnde grof tuinafval	Gft-afval ~~van huishoudens~~ betreft zowel gescheiden ingezameld, als gescheiden afgegeven groente-, fruit- en (fijn) tuinafval <u>van huishoudens</u> . Voorbeelden <u>hiervan zijn</u> van wat wordt verstaan onder gft (niet limitatief —zie ook par. IV): — schillen en resten van groenten, fruit en aardappelen, — resten van gekookt eten, — onkruid en ander <u>fijn</u> tuinafval zoals twijgen en bladeren, — voedsel dat over de TGT (te gebruiken tot) datum is, — voedsel dat over de THT (tenminste houdbaar tot) datum is. - <u>Groente- en fruitresten en schillen</u> - <u>Etenresten (ook botjes en graten)</u> - <u>Brood, deeg, rijst, pasta</u> - <u>Losse thee, koffiedik</u> - <u>Strooisel (hooi, stro, zaagsel) van kleine knaagdieren, met hun poep</u> - <u>Bloemen en planten</u> - <u>Fijn tuinafval</u>

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder

andere delen van het LAP. Nadere toelichting op de wat wel of juist niet geschikt is om als gft-afval te worden ingezameld is opgenomen in bijlage 12 van het LAP.

In dit sectorplan wordt het begrip 'gft-afval' gebruikt. De wet milieubeheer kent het begrip bioafval. Inhoudelijk komt het begrip gft-afval uit dit sectorplan overeen met 'bioafval dat afkomstig is van huishoudens'. Deze laatste omschrijving wordt gebruikt in het Besluit gescheiden inzameling huishoudelijke afvalstoffen.

27. Organisch afval van bedrijven (sectorplan 7)

Toelichting:

In de uitvoeringspraktijk is niet voor iedereen duidelijk of er een sectorplan van toepassing is op plantaardig agrarisch afval en zo ja welk sectorplan dat dan is. Dit leidt ook tot onduidelijkheid of het LAP het verbranden van plantaardig agrarisch afval toestaat wanneer dat in specifieke gevallen wenselijk zou zijn om risico's voor volksgezondheid en/of milieu te voorkomen. Sectorplan 7 wordt daarom aangepast. Daarnaast wordt de relatie met het begrip 'bioafval' uit de wet- en regelgeving verduidelijkt.

Voorgenomen wijzigingen:

1. De afbakening (paragraaf I) wordt als volgt gewijzigd:

<u>Afvalstoffen</u>	<u>Toelichting</u>
Organisch bedrijfsafval	Het gaat hierbij om organische afval <u>1) dat (niet limitatief):</u> - vrijkomt bij (niet limitatief) handel, diensten, overheden, ~~veilingen, agrarische bedrijven~~ en industriële bedrijven; <u>en</u> - gescheiden is ingezameld dan wel gescheiden is afgegeven, <u>en</u> - wat naar aard en samenstelling vergelijkbaar is met (...). <u>2) van veilingen, tuincentra, etc.</u>
<u>Organisch agrarisch bedrijfsafval</u>	<u>Het gaat hierbij om plantaardig afval dat vrijkomt bij land- en tuinbouwbedrijven, met uitzondering van restanten die achterblijven waar zij zijn ontstaan.</u>
Residuen die ontstaan bij het verwerken van organisch bedrijfsafval <u>of organisch agrarisch bedrijfsafval</u>	(...)

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

In dit sectorplan worden de begrippen 'Organisch bedrijfsafval' en 'Organisch agrarisch bedrijfsafval' gebruikt. De Wet milieubeheer kent het begrip bioafval. 'Organisch bedrijfsafval' als bedoeld in dit sectorplan valt voor het grootste deel onder het begrip bioafval of is daarmee qua aard en samenstelling vergelijkbaar. 'Organisch agrarisch bedrijfsafval' valt vanwege de herkomst niet onder het begrip bioafval.

2. De minimumstandaard (paragraaf II) wordt als volgt gewijzigd:

	<u>Afvalstoffen / deelstroom</u>	<u>Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)</u>
a	Organisch bedrijfsafval	(...)
b	<u>Organisch agrarisch afval waarin geen biociden en/of gewasbeschermingsmiddelen aanwezig zijn die kunnen leiden tot een risico voor de menselijke gezondheid of het milieu</u>	Recycling
c	<u>Organisch agrarisch afval waarin biociden en/of gewasbeschermingsmiddelen aanwezig zijn die kunnen leiden tot een risico voor de menselijke gezondheid of het milieu</u>	Verwijderen door verbranden
<u>b</u> <u>d</u>	Residuen die (...)	(...)

| Zie paragraaf V voor een toelichting op de minimumstandaard.

Ontwikkelingen afvalstroom en minimumstandaard

Indien de ontwikkelingen op gebied van cascadering in het kader van de biobased economy andere verwerkingsvormen haalbaar maken, kan dit op termijn leiden tot het aanpassen van de minimumstandaard.

De minimumstandaard biedt de mogelijkheid om organisch agrarisch afval waarin biociden en/of gewasbeschermingsmiddelen aanwezig zijn die kunnen leiden tot een risico voor de menselijke gezondheid of het milieu te verbranden. Tijdens de planperiode wordt onderzocht voor welke van dergelijke stromen welke technieken voldoende zekerheid bieden dat deze risico's voor de menselijke gezondheid of het milieu worden weggenomen. Zo nodig wordt de minimumstandaard hier in de toekomst op aangepast.

Zie paragraaf VI voor toelichting op de minimumstandaard en verwachte ontwikkelingen.

3. Bij grensoverschrijdend transport (paragraaf III) wordt onderstaande tekst overal gewijzigd in de aangegeven nieuwe tekst, waardoor het beleid voor overbrenging van organisch bedrijfsafval (a) ook geldt voor organisch agrarisch afval als bedoeld onder (b), en het beleid voor overbrenging van residuen van de verwerking van organisch bedrijfsafval (d) ook geldt voor organisch agrarische afval als bedoeld onder (c).

~~Voor afval zoals bedoeld in par. II onder a~~ [wordt:] Voor afval zoals bedoeld in par. II onder a en b
~~Voor afval zoals bedoeld in par. II onder b~~ [wordt:] Voor afval zoals bedoeld in par. II onder c en d

28. Groenafval (sectorplan 8)

Toelichting:

De ontheffing voor het storten en verbranden van bedrijfsafval buiten inrichtingen uit artikel 10.63, eerste en tweede lid Wm, wordt een milieubelastende activiteit waarvoor al dan niet een vergunning is vereist in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). Hetzelfde geldt ook voor de bepalingen uit de Vrijstellingsregeling plantenresten. Dit betekent dat de bestaande uitzonderingen op de minimumstandaard worden vervangen door bepalingen die aansluiten bij hetgeen in het Bal wordt geregeld.

Voorgenomen wijzigingen:

1. Aan het eind van paragraaf I van het sectorplan wordt ingevoegd:

In dit sectorplan wordt het begrip 'Groenafval' gebruikt. De wetmilieubeheer kent het begrip bioafval. Op basis van de herkomst valt 'groenafval' als bedoeld in dit sectorplan deels wel en deels niet onder bioafval (zie hiervoor verder paragraaf IV).

2. De minimumstandaard van paragraaf II onder a wordt als volgt gewijzigd:

	Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a	Groenafval (grof)	<p>Recycling in de vorm van:</p> <ul style="list-style-type: none"> - composteren met het oog op recycling als compost, of - vergisten met gebruik van het gevormde biogas als brandstof gevolgd door narijping (nacompostering of een andere vorm van aërobe droging) gericht op recycling van het digestaat. <p>Eveneens is toegestaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Inzet als brandstof t.b.v. levering van elektriciteit en/of warmte. - <u>Incidenteel verbranden in de open lucht (zie beleidskader hoofdstuk A.8 en paragraaf B.11.5)</u> - Voor bermmaaisel is gebruik als diervoeder toegestaan onder de voorwaarden van de Wet dieren. - <u>Nuttige toepassing op de bodem van bepaalde plantenresten, stro of ander niet-gevaarlijk landbouw- of bosbouw materiaal als bedoeld in art. 3.178 tweede lid Besluit activiteiten leefomgeving, indien en voor zover aan de voorwaarden van dat artikel is voldaan.</u> - <u>Nuttige toepassing op de bodem van niet gevaarlijk groenafval al dan niet na mechanische verkleining. Op of in de bodem brengen waarbij het stortverbod van art 10.2 van de Wm niet geldt, als dit op basis van het Besluit vrijstelling stortverbod buiten inrichtingen en de Vrijstellingsregeling plantenresten mag.</u> - <u>Verbranding van groenafval buiten een inrichting als hiervoor, in incidentele gevallen, een ontheffing van art 10.2 is verleend op basis van art. 10.63 Wm.</u>

29. Kunststof en Rubber (sectorplan 11)

Toelichting:

In sectorplan 11 is voor thermoplasten 'anders verwerken dan recycling' mogelijk als recycling de ondoener, aan de poort van de verwerker, meer kost dan € 205,-/ton. In paragraaf III (overbrenging) ontbreekt die nuancering bij export van thermoplasten ten behoeve van overige nuttige toepassing. Hierover zijn vragen aan de Helpdesk Afvalbeheer van RWS gesteld. Dit wordt met deze wijziging hersteld en in lijn gebracht met andere sectorplannen.

Voorgenomen wijziging:

De tekst in de tabel rond 'overbrenging vanuit Nederland' bij 'andere nuttige toepassing' wordt als volgt gewijzigd:

t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	<ul style="list-style-type: none"> • Voor partijen gemengd kunststof afval: omdat ...() • Voor thermoplasten, omdat recycling mogelijk is, <u>tenzij:</u><ul style="list-style-type: none"> - uit de kennisgeving blijkt dat de kosten van recycling meer bedragen dan €205,-/ton én, - er niet alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd.
	Ja	Voor thermohardende kunststof en elastomeren, tenzij ...()

30. Reststoffen drinkwaterbereiding (sectorplan 17)

Toelichting:

Bepalingen over het toepassen van bouwstoffen die nu zijn geregeld in het Besluit bodemkwaliteit (Bbk) worden opgenomen in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). Dit geldt ook voor bepalingen rond mengen en opbulken van bouwstoffen uit de Regeling bodemkwaliteit (Rbk). Verwijzingen naar het Bbk en het Rbk worden daarom verwijzingen naar het Bal.

Voorgenomen wijzigingen:

1. Onderstaande tekst in par. II (minimumstandaard) wordt als volgt gewijzigd:
Recycling tot een bouwstof voor zover dit is toegestaan binnen de randvoorwaarden van het Besluit bodemkwaliteit activiteiten leefomgeving en met inachtneming van het algemene mengbeleid (...) en in het bijzonder mengen t.b.v. de productie van een bouwstof (§ ... beleidskader);
2. Onderstaande tekst uit minimumstandaard II.b (2de alinea) wordt als volgt gewijzigd:
Specifiek voor dit sectorplan gelden de onderstaande bepalingen t.a.v. mengen bovenop het mengbeleid zoals dat is beschreven in hoofdstuk ... van het beleidskader.
Voor het opbulken van kleine partijen met als doel het produceren van een bouwstof worden, voor wat betreft het bepalen van de samenstelling, de regels die op basis van artikel 4.3.2, lid 3 van de Regeling bodemkwaliteit artikel 4.1255 van het Besluit activiteiten leefomgeving en § 6.4 van SIKB-protocol 9335-1 gelden voor grond en baggerspecie, voor deze afvalstroom van overeenkomstige toepassing verklaard.
In afwijking van ...()

31. KGA/KCA (sectorplan 18)

Toelichting:

In de afbakening van het sectorplan wordt gesproken van 'de KCA-lijst'. Vervolgens is geen verwijzing opgenomen waar die lijst te vinden is. Dit is gerepareerd met een verwijzing naar een nieuwe bijlage 12 van het LAP. De lijst die het betreft is de lijst die is opgesteld door het Afval Overleg Orgaan als onderdeel van het rapport 'Informatie over Klein Chemisch Afval, handreiking voor gemeenten en inzamelaars' d.d. december 2000 en is nog steeds actueel.

Voorgenomen wijziging:

In paragraaf I wordt de tekst onder het kader als volgt aangevuld:

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP. Nadere toelichting op de wat wel of juist niet als kca zou moeten worden afgegeven is opgenomen in bijlage 12 van het LAP.

32. AVI bodemas (sectorplan 20)

Toelichting:

In dit sectorplan worden om de volgende redenen wijzigingen aangebracht:

- Het begrip inrichting wordt in de Omgevingswet en onderliggende besluiten niet meer gebruikt;
- Bepalingen aangaande IBC-bouwstoffen wijzigen: met het van kracht worden van het Besluit activiteiten leefomgeving verdwijnt de mogelijkheid tot het produceren van IBC-bouwstoffen. Echter, voor reeds geproduceerde voorraden bestemd voor het afronden van lopende IBC-projecten kent het Bal overgangsrecht;
- De minimumstandaard wordt geactualiseerd.

Voorgenomen wijzigingen:

1. Paragraaf I wordt als volgt gewijzigd:

Voor de definitie van AVI-bodemassen sluit dit sectorplan aan bij het Besluit ~~vrijstellingen stortverbod buiten inrichtingen~~ activiteiten leefomgeving. De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
AVI-Bodemassen, inclusief eventueel samen met bodemas afgevoerde ketelas	Bodemassen die resteert na verbranding in een ~~inrichting~~ <u>installatie</u> die uitsluitend of in hoofdzaak is bestemd voor het verbranden van huishoudelijke afvalstoffen en bedrijfsafvalstoffen in een roosteroven of een wervelbedoven. Het beleid dat ...()...
Na verwerking van AVI-bodemassen resterende stromen: - vrij toepasbare bouwstof; - IBC-bouwstof ^[x] ; - Halffabricaat t.b.v. vormgegeven bouwstof; - Ferro- en non-ferro fractie; - Residu.	De na verwerking van AVI-bodemassen (mogelijk) resterende stromen vallen eveneens onder dit sectorplan. Onder residu wordt in dit sectorplan verstaan ...()...

[x] Vanaf de inwerkingtreding van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) is het niet meer toegestaan AVI-bodemassen te verwerken tot IBC-bouwstoffen. In het Bal is overgangsrecht opgenomen voor AVI-bodemassen die reeds verwerkt waren tot IBC-bouwstof voordat het Bal in werking trad. Alleen deze IBC-bouwstoffen mogen nog worden toegepast om bestaande IBC-werken af te ronden.

2. Paragraaf II (minimumstandaard) wordt als volgt gewijzigd:

	Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking
a	AVI-Bodemassen	Recycling door opwerken van AVI-bodemassen conform de bepalingen van de Green Deal AVI-bodemassen en waarbij aan de volgende voorwaarden (cumulatief) is voldaan: <ol style="list-style-type: none"> 1. Maximale afscheiding van ferro en non-ferro metalen t.b.v. recycling; 2. Maximaal 15% (gewichtsperscentage droge stof) van de bij een AVI vrijkomende bodemas (incl. metalen) mag als residu van het opwerkingsproces worden gestort, zie daarvoor c; ~~3. Minimaal 50% van de bij de AVI vrijkomende bodemas (betrokken op de hoeveelheid na afscheiding van metalen) wordt nuttig toegepast buiten IBC-toepassingen.~~ Eveneens toegestaan ^[1] is recycling waarbij in ieder geval ook maximale afscheiding van ferro en non-ferro metalen ten behoeve van recycling. Met in achtneming van (geldt voor beide opties): <ul style="list-style-type: none"> • het algemene mengbeleid (hoofdstuk BD.4 beleidskader) en in het bijzonder mengen t.b.v. de productie van een bouwstof (paragraaf [PM] beleidskader); • de voorwaarden voor gebruik in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' (hoofdstuk B.12, paragraaf B.12.9.2 beleidskader).
b	Residu van het 'opwerkingsproces' conform de bepalingen van de Green Deal zoals bedoeld onder de eerste optie van verwerking a	...()...
c	<u>AVI-bodemassen verwerkt tot IBC-bouwstof die onder het overgangsrecht van het Bal valt.</u>	<u>Recycling door toepassing binnen een IBC toepassing met inachtneming van:</u> <ul style="list-style-type: none"> • de regels van het overgangsrecht in het Bal; • het algemene mengbeleid (hoofdstuk D.4 beleidskader) en in het bijzonder mengen t.b.v. de productie van een bouwstof (paragraaf [PM] beleidskader);

	en – indien van toepassing -
--	------------------------------

- de voorwaarden voor gebruik in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' (hoofdstuk B.12, paragraaf B.12.9.2 beleidskader).

~~††† Voorlopig nog toegestaan voor partijen AVI bodemassen die nog niet zijn of kunnen worden opgewerkt conform de bepalingen van de Green Deal.~~

In de vergunning van de AVI wordt een sturingsvoorschrift opgenomen, waarin staat dat de AVI-bodemas moet worden afgegeven aan een of meerdere opeenvolgende vergunninghouders die de bodemas verwerken volgens de minimumstandaard uit sectorplan 20, waarbij-

1. ~~Maximaal 15% (gewichtsperscentage droge stof) van de bij de AVI vrijkomende bodemas (incl. metalen) als residu mag worden gestort.~~
  2. ~~Minimaal 50% (gewichtsperscentage droge stof) van de bij de AVI vrijkomende bodemas (betrokken op de hoeveelheid na afscheiding van metalen) nuttig wordt toegepast buiten IBC toepassingen.~~
- Zie paragraaf V voor een toelichting op de minimumstandaard.

Ontwikkelingen afvalstroom en minimumstandaard

~~Tijdens de planperiode wordt de uitvoering van de Green Deal en de daaruit volgende inpassing in het stelsel van de Omgevingswet gevolgd. De bedoeling is dat op termijn alle AVI-bodemas nuttig wordt toegepast buiten IBC toepassingen. De minimumstandaard zal hier dan ook op termijn op worden aangepast.~~

Tijdens de planperiode wordt onderzocht of en hoe AVI-bodemas die met IBC-maatregelen is toegepast en bij werkzaamheden opnieuw vrij komt, volgens de minimumstandaard kan worden verwerkt.

3. In paragraaf III (beleid overbrenging) wordt overal waar 'deelstroom a' wordt genoemd toegevoegd:

| ...()... deelstroom a en c ...()...

33. AVI-vliegias en AVI-ketelas (sectorplan 21)

Toelichting:

Het begrip 'inrichting' verdwijnt. De bepalingen van het Besluit vrijstellingen stortverbod buiten inrichtingen worden opgenomen in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal).

Vorgenomen wijzigingen:

Paragraaf I (afbakening) kent de volgende wijzigingen:

Vliegias die resteert na verbranding in een ~~inrichting~~ installatie die uitsluitend of in hoofdzaak is bestemd voor het verbranden van huishoudelijke afvalstoffen en bedrijfsafvalstoffen in een roosteroven of een wervelbedoven.

Voor de definitie van AVI-vliegias sluit dit sectorplan aan bij het Besluit activiteiten leefomgeving vrijstellingen stortverbod buiten inrichtingen.

34. Gemengd bouw- en sloopafval (sectorplan 28)

Toelichting:

De bepalingen rond gescheiden houden van bouwstoffen uit de Regeling Bouwbesluit gaan over naar het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl).

Vorgenomen wijzigingen:

1. Paragraaf I (afbakening), tabel, 2de rij, 2de kolom wordt als volgt gewijzigd:

| mengsels van componenten als genoemd in ~~art. 4.1 van de Regeling Bouwbesluit 2012 de artikelen 7.25 en 7.26 van het Besluit bouwwerken leefomgeving~~ die van de bouw- of slooplocatie als mengsel zijn afgevoerd met het oog op nascheiding.

2. Paragraaf II (minimumstandaard) onder a wordt als volgt gewijzigd:

| De monostromen die minimaal moeten worden afgescheiden (voor zover aanwezig) zijn: alle componenten als genoemd in ~~art. 4.1 van de Regeling Bouwbesluit 2012 de artikelen 7.25 en 7.26 van het Besluit bouwwerken leefomgeving, waaronder als gevaarlijk aangeduide afvalstoffen anders dan bedoeld in hoofdstuk 17 van de afvalstoffenlijst uit de Regeling Europese afvalstoffenlijst, alsook steenachtig materiaal, hout, kunststof, metaal, en zeefzand, alsook als gevaarlijk aangeduide afvalstoffen anders dan bedoeld in hoofdstuk 17 van de afvalstoffenlijst uit de Regeling Europese afvalstoffenlijst.~~

35. Dakafval (sectorplan 33)

Toelichting:

Bij inwerkingtreding van LAP3 is in de minimumstandaard een overgangsbepaling opgenomen voor de verwerking van dakafval met PAK-gehalten tussen de 75 mg/kg en de 500 mg/kg welke op dat moment al door een verwerker waren geaccepteerd. De betreffende bepaling kent een eindtermijn van 31 december 2019, is inmiddels niet meer van kracht en kan dus uit het LAP worden verwijderd.

Voorgenomen wijziging:

In paragraaf II wordt de volgende passage uit de minimumstandaard geschrapt:

a	PAK-rijk dakafval	<p>Verwerken gericht op recycling van de minerale fractie onder gelijktijdige nuttige toepassing van de energie-inhoud van het afval. Hierbij zijn uitsluitend verwerkingsvormen toegestaan waarbij de aanwezige PAK voorafgaand aan of tijdens de verwerking worden vernietigd.</p> <p>Immobilisatie van de PAK en vervolgens nuttige toepassing van het PAK-rijke materiaal is nadrukkelijk niet toegestaan.</p> <p>~~In afwijking van het voorgaande mag PAK-rijk dakafval, met een PAK10-gehalte van maximaal 500 mg/kg, dat op het moment van het inwerkingtreden van het LAP al fysiek is geaccepteerd door een verwerker, nog tot uiterlijk 31 december 2019 geschikt gemaakt worden voor recycling van de bitumen zonder voorafgaande of gelijktijdige vernietiging van de PAK. Het gehalte PAK10 van 500 mg/kg mag niet door mengen van partijen dakafval worden bereikt.~~</p>
---	-------------------	---

36. PAK-rijk asfalt (sectorplan 34)

Toelichting:

Met de minimumstandaard van PAK-rijk dakafval (sectorplan 33) en PAK-rijk asfalt (sectorplan 34) wordt eenzelfde wijze van verwerken bedoeld. Beide minimumstandaarden zijn echter anders geformuleerd en dat leidt tot vragen uit de praktijk of dat bewust is en welk verschil dan zou worden beoogd. De formulering van de minimumstandaard van PAK-rijk asfalt wordt aangepast in lijn met die van PAK-rijk dakafval. De inhoud van de minimumstandaard verandert niet, maar er wordt (net als bij PAK-rijk dakafval) concreter benoemd wat er bij de verwerking gebeurt.

Voorgenomen wijziging:

De minimumstandaard voor PAK-rijk asfalt wordt als volgt aangepast

b	PAK-rijk asfalt	<p>~~Recycling~~ Verwerking gericht op recycling van de minerale fractie conform de bepalingen onder a, voorafgegaan door thermische bewerking waarbij de aanwezige PAK worden vernietigd <u>onder gelijktijdige nuttige toepassing van de energie-inhoud van het afval.</u></p> <p>Deze minimumstandaard betekent dat recycelen tot bouwstof zonder vernietiging van de aanwezige PAK, maar door gebruik te maken van immobilisatie, nadrukkelijk <i>niet</i> is toegestaan.</p>
---	-----------------	--

37. Hout (sectorplan 36)

Toelichting:

We corrigeren een taalkundige fout.

Voorgenomen wijziging:

De beschrijving van de derde afvalstroom van paragraaf I afbakening wordt als volgt:

| Hout ~~wat~~ dat vrijkomt als monostroom na sorteren van gemengde stromen

38. Grond (sectorplan 39)

Toelichting:

Op diverse plekken is abusievelijk 'Infrastructuur en Milieu' blijven staan i.p.v. 'Infrastructuur en Waterstaat'. Dit wordt gecorrigeerd. Verder komen de voorwaarden voor toepassing van grond in het Besluit activiteiten leefomgeving te staan. De normen voor grond blijven in het Besluit bodemkwaliteit.

Voorgenomen wijzigingen:

1. In par. II bij a, b en c wordt de volgende aanpassing gedaan:

| De minister van Infrastructuur en ~~Milieu~~ Waterstaat

2. In par. II wordt de minimumstandaard d (staat abusievelijk als e in het sectorplan) als volgt gewijzigd:

| Indien het residu uitsluitend voor wat betreft de brandbare verontreinigingen niet toepasbaar is als bedoeld in het Besluit activiteiten leefomgeving en het Besluit bodemkwaliteit ~~Bbk~~, is thermisch reinigen ten behoeve van nuttige toepassing toegestaan.

39. Baggerspecie (sectorplan 40)

Toelichting:

De voorwaarden voor toepassing van baggerspecie komen in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) te staan. De normen voor baggerspecie blijven in het Besluit bodemkwaliteit (Bbk). Verder worden de handelingen met baggerspecie opgenomen in het Bal (als milieubelastende activiteiten). Tot slot kent het Bal, in tegenstelling tot het Bbk, wel de term 'nuttige toepassing'. Dit alles leidt tot onderstaande wijzigingen:

Voorgenomen wijzigingen:

1. In par. I (afbakening) derde bullet van de tweede kolom komt als volgt te luiden:

Baggerspecie die bewezen ongevaarlijk is en die op grond van het Besluit ~~bodemkwaliteit~~ activiteiten leefomgeving (Bal) mag worden verspreid en ook op die manier wordt verspreid valt niet onder dit sectorplan.

2. In paragraaf II (minimumstandaard) worden de volgende teksten gewijzigd:

	Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a	Baggerspecie die direct kan worden toegepast ² conform het ~~Bbk~~ <u>Bal</u>	...(geen wijzigingen)...
b	...()...	...()...
c	Baggerspecie die niet direct kan worden toegepast conform het ~~Bbk~~ <u>Bal</u> (alleen van toepassing ...)	...()...
d	Reinigingsresidu vrijkomend bij reiniging van baggerspecie als bedoeld onder c	Storten op een daarvoor geschikte stortplaats. <ul style="list-style-type: none"> • Nuttig toepassen van het residu door middel van immobilisatie is niet toegestaan. Uitzondering hierop betreft ...()... substantieel groter volume. • Indien het residu uitsluitend voor wat betreft de brandbare verontreinigingen niet toepasbaar is als bedoeld in het ~~Bbk~~ <u>Bal</u>, is thermisch reinigen ten behoeve van nuttige toepassing toegestaan.

3. Voetnoot 2 behorende bij baggerspecie als bedoeld onder a wordt als volgt gewijzigd:

In het ~~Bbk~~ Bal wordt in de definitie van 'Toepassen van grond of baggerspecie' gesproken van ~~verschillende verwerkingshandelingen~~ onderscheid gemaakt in verschillende milieubelastende activiteiten met baggerspecie. Op grond van het ~~Bbk~~ besluit moet bij het toepassen van afvalstoffen sprake zijn van nuttige toepassing in de zin van de Wm. Het begrip nuttige toepassing is uitgewerkt in hoofdstuk A.4 van het beleidskader.

4. Voetnoot 4 bij par. III grensoverschrijdend transport is overbodig geworden en wordt geschrapt:

Het ~~Bbk~~ kent uitsluitend de term 'toepassing'. Het LAP maakt binnen 'nuttige toepassing' onderscheid in de drie vormen als genoemd in de tabel conform de afvalhiërarchie. Zie voor meer informatie hoofdstuk A.4 van het beleidskader.

40. Verpakkingen (sectorplan 41)

Toelichting:

Dit sectorplan gaat over verpakkingen die leeg zijn. De wijze van beschrijving in de afbakening is dubbelzinnig en wordt aangepast.

Voorgenomen wijziging:

De beschrijving van de volgende afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan wordt als volgt gewijzigd:

- Geheel lege verpakkingen ~~met~~ van bijvoorbeeld bestrijdingsmiddelen, laboratoriumchemicaliën of andere gevaarlijke stoffen.
- Lege verpakkingen ~~met~~ van verbruikte verf, lijm, kit, hars of overige gevaarlijke stoffen die van alle inhoud zijn ontdaan.
- Van inhoud gescheiden verpakkingen ~~met~~ van producten die de beoogde eindgebruiker nog niet hadden bereikt, en voor zover de verpakkingen niet verontreinigd zijn met verf, lijm, kit, hars of overige gevaarlijke stoffen.

41. Autowrakken (sectorplan 51)

Toelichting:

Het Activiteitenbesluit gaat over in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). Definities van en voorschriften voor demontage en het verder verwerken van autowrakken en wrakken van tweewielige motorvoertuigen zijn opgenomen in het Bal.

Voorgenomen wijziging:

1. In paragraaf I wordt de volgende zin gewijzigd:
Voor de definities van 'autowrak' en 'wrak van een tweewielig motorvoertuig' wordt verwezen naar artikel 1 van het Activiteitenbesluit milieubeheer bijlage I van het Besluit activiteiten leefomgeving.
2. In paragraaf II wordt de tekst van de minimumstandaard gewijzigd:
Demontage volgens de voorschriften van het Activiteitenbesluit Besluit activiteiten leefomgeving en vervolgens:
  - verwerken van de gedemonteerde onderdelen en afgetapte vloeistoffen conform de minimumstandaard uit relevante andere sectorplannen;
  - verder verwerken van het resterende wrak volgens de voorschriften van het Activiteitenbesluit Besluit activiteiten leefomgeving.

42. Banden (sectorplan 52)

Toelichting:

Door de aanwezigheid van milieubelastende stoffen in recycalaat lijkt juist voor banden chemische recycling op basis van pyrolyse voor de toekomst een route met perspectief. Op dit moment is om technische en economische redenen volledige recycling van banden via die route nog niet realistisch. Om de verdere doorontwikkeling van pyrolyseprocessen naar chemische recycling van autobanden mogelijk te maken wordt de minimumstandaard aangepast, met tevens de kanttekening dat recycling van alle bij de pyrolyse gevormde fracties op termijn het doel is.

Voorgenomen wijziging:

De minimumstandaard en de vooruitblik worden als volgt aangepast

	<i>Afvalstoffen</i>	<i>Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)</i>
a	Banden	<p>Recycling¹.</p> <p><u>Ook toegestaan is pyrolyse van (granulaat van) banden gericht op de productie van carbon black waarbij</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>op massabasis ten minste 40% van de input wordt verwerkt tot carbon black dat wordt afgezet ten behoeve van recycling, en</u> • <u>de daarbij ook gevormde pyrolyseolie mag worden ingezet als brandstof, maar uitsluitend op locaties waar emissiebeperking is gereguleerd in specifieke regelgeving en/of daarop gebaseerde vergunningen.</u> <p><u>Deze minimumstandaard betekent dat afzet van de pyrolyse-olie als brandstof voor motoren van voer- en vaartuigen, andere mobiele toepassingen of vormen van inzet buiten die locaties waar emissiebeperking is gereguleerd in specifieke regelgeving en/of daarop gebaseerde vergunningen niet is toegestaan. Hiertoe worden in vergunningen van verwerkers zo nodig sturingsvoorschriften opgenomen om afzet als brandstof voor motoren van voer- en vaartuigen, andere mobiele toepassingen of vormen van inzet buiten die locaties te voorkomen.</u></p>
b	Banden die niet voor recycling geschikt zijn.	<p>'Andere nuttige toepassing' (bijvoorbeeld hoofdgebruik als brandstof).</p> <p>Dit betreft banden die - bijvoorbeeld door een specifieke samenstelling of vervuiling - niet voor recycling geschikt zijn, of waarvoor de recyclingroute zo duur is dat de kosten voor afgifte door de producent/ontdoener meer zouden bedragen dan € 205,- per ton.</p> <p><u>In geval wordt gekozen voor (gedeeltelijke) verwerking tot vloeibare brandstoffen gelden voor de afzet van deze brandstoffen dezelfde voorwaarden en beperkingen als voor de pyrolyse-olie van de minimumstandaard onder a.</u></p>

Zie paragraaf V voor toelichting op de minimumstandaard.

Ontwikkelingen afvalstroom en minimumstandaard

- Tijdens de planperiode wordt in het kader van het Convenant Meer en Beter Recycling onderzocht of voor bepaalde banden waarvoor meerdere vormen van recycling mogelijk zijn een specifieke vorm van recycling hoogwaardiger is dan andere. Mogelijk wordt als gevolg hiervan deze studie de minimumstandaard voor dit sectorplan gewijzigd. Doel is om ook bij de pyrolyse van banden toe te groeien naar een situatie waarbij alle bij de pyrolyse gevormde deelstromen worden afgezet voor recycling. De mogelijkheid die de minimumstandaard nu biedt om pyrolyse-olie af te zetten als brandstof is daarom tijdelijk. Bij in werking treden van LAP4 wordt dit opnieuw overwogen.
- Bij voldoende capaciteit wordt op termijn voor deze afvalstroom ingezet op volledige recycling als enige route.

Zie paragraaf VI voor toelichting op de verwachte ontwikkelingen.

43. Afvalstoffen van schepen (sectorplan 53)

Toelichting:

Het begrip 'inrichting' bestaat niet meer in de Omgevingswet. Een 'Wm-vergunning' wordt een 'omgevingsvergunning'.

Voorgenomen wijziging:

In paragraaf IIB wordt op verschillende plekken het begrip 'inrichting' of 'Wm-vergunning' vervangen:

De bestaande praktijk dat inzamelaars van scheepsafvalstoffen een ontheffing kunnen krijgen van het verbod tot het opslaan van gevaarlijke afvalstoffen ~~buiten inrichtingen~~ (art. 10.54 Wm) aan boord van een inzamelvaartuig wordt gecontinueerd.

Verlenging van de opslagtermijn kan uitsluitend worden toegestaan, indien:

- afvoer van de betreffende scheepsafvalstof naar in Nederland gelegen ~~inrichtingen~~ locaties die de afvalstof tenminste even hoogwaardig als de minimumstandaard verwerken, niet mogelijk is; en
- afvoer van de betreffende scheepsafvalstof naar in Nederland gelegen ~~inrichtingen~~ locaties waar tijdelijke opslag plaatsvindt, niet mogelijk is; en ...

Gedurende de periode waarin de inzamelvergunning opslag op het schip toestaat, zijn er periodes dat het inzamelmiddelvaartuig is afgemeerd aan een ~~inrichting~~locatie/kade van de inzamelaar. Aangezien een afgemeerd inzamelmiddelvaartuig in die periodes onder de werkingssfeer valt van de ~~Wm-omgevingsvergunning~~ voor de ~~inrichting~~locatie/kade, dient in die vergunning rekening te worden gehouden met de aanwezigheid van dit inzamelmiddelvaartuig en de eventueel daar opgeslagen afvalstoffen.

44. Sloopschepen (sectorplan 54)

Toelichting:

Door het hele LAP heen wordt het begrip 'inrichting' vervangen. Waar het gaat om sloopschepen blijft dit begrip behouden, omdat dit ook gebruikt worden in de Verordening (EU) 1257/2013 (verordening scheepsrecycling) die aan het sectorplan ten grondslag ligt.

Voorgenomen wijziging:

Voor de duidelijkheid wordt het begrip 'inrichting' in paragraaf III van dit sectorplan voorzien van een voetnoot:

De verordening scheepsrecycling kent nog wel het gebruik van het begrip 'inrichting'. Daarom wordt 'inrichting' in dit sectorplan, in tegenstelling tot de rest van het LAP, nog wel gebruikt.

45. Oliefilters (sectorplan 55)

Toelichting:

Het begrip inrichting wordt in de Omgevingswet niet meer gebruikt. Ook het begrip 'machines' wordt niet meer gebruikt. Besloten is om te spreken van 'werktuigen'. Het sectorplan wordt hiermee in overeenstemming gebracht.

Voorgenomen wijziging:

1. De tekst in par. I (Afbakening) wordt als volgt gewijzigd:

Oliefilters, gebruikt voor zuivering van smeerolie en hydraulische oliën in voer- en vaartuigen en ~~machines~~ werktuigen.

2. Onderstaande tekst in par. II wordt als volgt gewijzigd (deze tekst komt in meerdere sectorplannen terug):

Nuttige toepassing in de vorm van hoofdgebruik als brandstof is uitsluitend toegestaan ~~binnen inrichtingen op locaties~~ waarin emissiebeperking is gereguleerd in specifieke regelgeving en/of daarop gebaseerde vergunningen. Dit betekent dat verwerken van deze olie of oliehoudende restfractie tot brandstoffen voor motoren van voer- en vaartuigen *niet* is toegestaan. Hiertoe worden in vergunningen van verwerkers zo nodig sturingsvoorschriften opgenomen om afzet als brandstof voor motoren van voer- en vaartuigen, andere mobiele toepassingen of vormen van inzet buiten ~~inrichtingen~~ bedoelde locaties te voorkomen.

3. De tekst onder de tabel van paragraaf II wordt als volgt gewijzigd:

De minimumstandaard voor de verwerking van de olie of oliehoudende restfractie van oliefilters is gewijzigd ten opzichte van LAP2 doordat een restrictie is opgenomen voor de verwerking van de olie en/of oliehoudende restfractie. Vergunningen voor het verwerken van oliefilters dienen binnen een jaar na publicatie in de Staatscourant van LAP3 zodanig te worden gewijzigd, dat hierin sturingsvoorschriften worden opgenomen om afzet van de olie of oliehoudende restfractie van oliefilters als brandstof voor motoren van voer- en vaartuigen, andere mobiele toepassingen of vormen van inzet buiten ~~inrichtingen~~ locaties per direct te voorkomen.

46. Afgewerkte olie (sectorplan 56)

Toelichting:

Het begrip 'inrichting' wordt in de Omgevingswet niet meer gebruikt.

Daarnaast vraagt de gewijzigde kaderrichtlijn afvalstoffen (Kra) om een aanpassing van de minimumstandaard. De Kra geeft namelijk aan dat lidstaten moeten sturen op regeneratie van afgewerkte olie als dat mogelijk is. De minimumstandaard voor verwerking van afgewerkte olie wordt daarom gezet op 'regeneratie'. Het beleid voor grensoverschrijdend transport van afgewerkte olie wordt in het verlengde hiervan ook aangepast. Tegelijkertijd wordt de tekst bij 'ontwikkeling afvalstroom en verwerking' geschrapt.

Voorgenomen wijziging:

1. De minimumstandaard (par. II) wordt als volgt aangepast:

	Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a	(...)	(...)
b	Halogeen-houdende afgewerkte olie	<p>Nuttige toepassing met <u>als beperking dat 'hoofdgebruik als brandstof' alleen is toegestaan binnen inrichtingen op locaties</u> waarin emissiebeperking is gereguleerd in specifieke regelgeving en/of daarop gebaseerde vergunningen. Verbranden met terugwinning van chloor door gespecialiseerde bedrijven <u>is</u> eveneens is toegestaan.</p> <p>Deze minimumstandaard betekent dat verwerken van halogeenhoudende afgewerkte olie tot brandstoffen voor motoren van voer- en vaartuigen, andere mobiele toepassingen of vormen van inzet buiten ~~inrichtingen~~ <u>bedoelde locaties</u> <i>niet</i> is toegestaan. Hiertoe worden in vergunningen van verwerkers zo nodig sturingsvoorschriften opgenomen om afzet als brandstof voor motoren van voer- en vaartuigen, andere mobiele toepassingen of vormen van inzet buiten ~~inrichtingen~~ <u>locaties waar emissiebeperking is gereguleerd in specifieke regelgeving en/op daarop gebaseerde vergunningen</u> te voorkomen.</p>
c	Overige afgewerkte olie (niet PCB- en niet halogeenhoudend)	<p><u>Recycling in de vorm van regenereren tot basisolie.</u></p> <p><u>Voor afgewerkte olie waarvoor regeneratie tot basisolie of andere recyclingshandeling met vergelijkbaar milieuresultaat gezien de samenstelling technisch niet mogelijk is, is de minimumstandaard a-</u>Andere nuttige toepassing, met als beperking dat 'hoofdgebruik als brandstof' alleen is toegestaan ~~binnen inrichtingen op locaties~~ waarin emissiebeperking is gereguleerd in specifieke regelgeving en/of daarop gebaseerde vergunningen.</p> <p>Dit betekent dat het verwerken tot een brandstof voor motoren van voer- en vaartuigen, andere mobiele toepassingen of vormen van inzet buiten ~~inrichtingen~~ <u>bedoelde locaties</u> <i>niet</i> is toegestaan. Hiertoe worden in vergunningen van verwerkers zo nodig sturingsvoorschriften opgenomen om afzet als brandstof voor motoren van voer- en vaartuigen, andere mobiele toepassingen of vormen van inzet buiten ~~inrichtingen~~ <u>locaties waar emissiebeperking is gereguleerd in specifieke regelgeving en/op daarop gebaseerde vergunningen</u> te voorkomen.</p>

2. Het in- en uitvoerbeleid (par. III) onder 'Overbrenging vanuit Nederland' wordt als volgt aangepast:

Overbrenging vanuit NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarden of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling ~~t.b.v. andere nuttige toepassing~~	Ja	Voor halogeenhoudende afgewerkte olie en (overige) afgewerkte olie (zie paragraaf I), tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie het beleidskader, hoofdstuk B.13 , par. B.13.5.2). Voor afgewerkte olie geldt dat elke mate van storten te veel is.
	Nee	Voor PCB-houdende afgewerkte olie, zie hiervoor de toelichting over PCB-houdende afgewerkte olie voorafgaand aan deze tabel.
<u>t.b.v. andere nuttige toepassing</u>	<u>Ja</u>	<u>Voor halogeenhoudende afgewerkte olie en (overige) afgewerkte olie (zie paragraaf I) waarvoor uit de kennisgeving blijkt dat die technisch niet geschikt is voor recycling in de vorm van regenereren tot basisolie, tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie het beleidskader, hoofdstuk B.13, par. B.13.5.2). Voor afgewerkte olie geldt dat elke mate van storten te veel is.</u>
	Nee	<ul style="list-style-type: none"> Voor (overige) afgewerkte olie (zie paragraaf I) die technisch geschikt is voor recycling in de vorm van regenereren tot basisolie, omdat recycling mogelijk is Voor PCB-houdende afgewerkte olie, zie hiervoor de toelichting over PCB-houdende afgewerkte olie voorafgaand aan deze tabel.
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Voor halogeenhoudende afgewerkte olie en (overige) afgewerkte olie, omdat nuttige toepassing mogelijk is.
	Ja	Voor PCB-houdende afgewerkte olie, waarbij verzekerd moet zijn dat alle PCB's worden vernietigd of onomkeerbaar worden omgezet.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering ¹ dan verbranden of storten	Nee	Voor halogeenhoudende afgewerkte olie en (overige) afgewerkte olie omdat (andere) nuttige toepassing mogelijk is.
	Ja	Indien alle PCB's worden vernietigd of onomkeerbaar worden omgezet volgens de in Verordening 2004/850/EG genoemde technieken en er niet alsnog een deel van de afvalstof in het buitenland wordt gestort.
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én op grond van wettelijke bepalingen in het land van bestemming ² én voor (overige) afgewerkte olie en halogeenhoudende afgewerkte olie omdat nuttige toepassing mogelijk is.

3. Het in en uitvoerbeleid (par. III) onder 'Overbrenging naar Nederland' wordt als volgt aangepast:

Overbrenging naar NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarde of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling en, ~~t.b.v. andere nuttige toepassing~~	Ja	Voor halogeenhoudende afgewerkte olie en (overige) afgewerkte olie, indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
	Nee	Voor PCB-houdende afgewerkte olie omdat de verwerking niet in overeenstemming is met de minimumstandaard
<u>t.b.v. andere nuttige toepassing</u>	<u>Ja</u>	<u>Voor halogeenhoudende afgewerkte olie en (overige) afgewerkte olie (zie paragraaf I) waarvoor uit de kennisgeving blijkt dat die technisch niet geschikt is voor recycling in de vorm van regenereren tot basisolie, indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.</u>
	Nee	<ul style="list-style-type: none"> Voor (overige) afgewerkte olie (zie paragraaf I) die technisch geschikt is voor recycling in de vorm van regenereren tot basisolie, omdat recycling mogelijk is en omdat de verwerking niet in

		<ul style="list-style-type: none"> overeenstemming is met de minimumstandaard Voor PCB-houdende afgewerkte olie omdat de verwerking niet in overeenstemming is met de minimumstandaard
<i>(voorlopige) Verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Zowel voor halogeenhoudende afgewerkte olie als (overige) afgewerkte olie omdat nuttige toepassing mogelijk is.
	Ja	Voor PCB-houdende afgewerkte olie, indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering	Nee	Zowel voor halogeenhoudende afgewerkte olie als (overige) afgewerkte olie omdat nuttige toepassing mogelijk is.
	Ja	Voor PCB-houdende afgewerkte olie, indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale wettelijke bepalingen en op grond van nationale zelfverzorging én voor (overige) afgewerkte olie en halogeenhoudende afgewerkte olie omdat nuttige toepassing mogelijk is.

47. Olie-, water-, slibmengsels (sectorplan 58)

Toelichting:

Het begrip 'inrichting' wordt in de Omgevingswet niet meer gebruikt.

Voorgenomen wijziging:

De minimumstandaard onder b wordt als volgt gewijzigd:

Hierbij geldt de beperking dat hoofdgebruik als brandstof alleen is toegestaan ~~binnen inrichtingen op~~ locaties waarin emissiebeperking is gereguleerd in specifieke regelgeving en/of daarop gebaseerde vergunningen. Dit betekent dat het verwerken van de afgescheiden oliefractie tot brandstoffen voor motoren van voer- en vaartuigen, andere mobiele toepassing of vormen van inzet buiten ~~inrichtingen die~~ locaties niet is toegestaan. Hiertoe worden in vergunningen van verwerkers van deze afgescheiden oliefractie zo nodig sturingsvoorschriften opgenomen om afzet als brandstof voor motoren van voer- en vaartuigen, andere mobiele toepassingen of vormen van inzet buiten ~~inrichtingen~~ locaties waarvoor de emissiebeperking is gereguleerd in specifieke regelgeving en/of de daarop gebaseerde omgevingsvergunning te voorkomen.

48. Vloeibare brandstof- en olierestanten (sectorplan 59)

Toelichting:

Het begrip 'inrichting' wordt in de Omgevingswet niet meer gebruikt.

Voorgenomen wijziging:

De minimumstandaard onder b (olierestanten) wordt als volgt gewijzigd:

Andere nuttige toepassing, met als beperking dat 'hoofdgebruik als brandstof' alleen is toegestaan ~~binnen inrichtingen op~~ locaties waarin emissiebeperking is gereguleerd in specifieke regelgeving en/of daarop gebaseerde vergunningen. Dit betekent dat het verwerken van olierestanten tot brandstoffen voor motoren van voer- en vaartuigen, andere mobiele toepassingen of vormen van inzet buiten ~~inrichtingen die~~ locaties niet is toegestaan. Hiertoe worden in vergunningen van verwerkers zo nodig sturingsvoorschriften opgenomen om een dergelijke inzet te voorkomen.

49. Boor-, snij-, slijp- en walsolie (sectorplan 61)

Toelichting:

Het begrip 'inrichting' wordt in de Omgevingswet niet meer gebruikt.

Voorgenomen wijziging:

De minimumstandaard onder b (oliehoudende fractie) wordt als volgt gewijzigd:

Hoofdgebruik als brandstof, met als beperking dat dit alleen is toegestaan ~~binnen inrichtingen op~~ locaties waarin emissiebeperking is gereguleerd in specifieke regelgeving en/of daarop gebaseerde vergunningen. Dit betekent dat verwerken van boor-, snij-, slijp- en walsolie tot brandstoffen voor motoren van voer- en vaartuigen, andere mobiele toepassing of vormen van inzet buiten ~~inrichtingen die~~ locaties niet is toegestaan. Hiertoe worden in vergunningen van verwerkers van boor-, snij-, slijp- of walsolie zo nodig sturingsvoorschriften opgenomen om afzet als brandstof voor motoren van voer- en vaartuigen, andere mobiele toepassingen of vormen van inzet buiten ~~inrichtingen~~ locaties waarvoor emissiebeperking is gereguleerd in specifieke regelgeving en/of de daarop gebaseerde omgevingsvergunning te voorkomen.

50. Overig oliehoudend afval (sectorplan 63)

Toelichting:

Het begrip 'inrichting' wordt in de Omgevingswet niet meer gebruikt.

Voorgenomen wijziging:

De minimumstandaard wordt als volgt gewijzigd:

Verwijderen door verbranden.
'Hoofdgebruik als brandstof' als vorm van nuttige toepassing is alleen toegestaan ~~binnen inrichtingen op locaties~~ waarin emissiebeperking is gereguleerd in specifieke regelgeving en/of daarop gebaseerde vergunningen. Dit betekent dat het verwerken van deze afvalstof tot brandstof voor motoren van voer- en vaartuigen, andere mobiele toepassingen of vormen van inzet buiten ~~inrichtingen die locaties~~ niet is toegestaan. Hiertoe worden in vergunningen van verwerkers zo nodig sturingsvoorschriften opgenomen om afzet als brandstof voor motoren van voer- en vaartuigen, andere mobiele toepassingen of vormen van inzet buiten ~~inrichtingen~~ locaties waarvoor emissiebeperking is gereguleerd in specifieke regelgeving en/of de daarop gebaseerde omgevingsvergunning te voorkomen.

51. Halogeenarme oplosmiddelen (sectorplan 67)

Toelichting:

Het begrip 'inrichting' wordt in de Omgevingswet niet meer gebruikt.

Voorgenomen wijziging:

1. De minimumstandaard onder a wordt als volgt gewijzigd:

Voor regenereerbare halogeenarme oplosmiddelen waarvoor destillatie bij afgifte van deze partijen aan de poort van de verwerker de ontdoener aantoonbaar meer zou kosten dan € 205,-/ton is de minimumstandaard hoofdgebruik als brandstof (als vorm van nuttige toepassing) ~~binnen inrichtingen op locaties~~ waarin emissiebeperking is gereguleerd in specifieke regelgeving en/of daarop gebaseerde vergunningen. Dit betekent dat het verwerken van halogeenarme oplossingen tot brandstoffen voor motoren van voer- en vaartuigen, andere mobiele toepassingen of vormen van inzet buiten ~~inrichtingen die locaties~~ niet is toegestaan. Hiertoe worden in vergunningen van verwerkers zo nodig sturingsvoorschriften opgenomen om afzet als brandstof voor motoren van voer- of vaartuigen, andere mobiele toepassingen of vormen van inzet buiten ~~inrichtingen~~ locaties waar emissiebeperking is gereguleerd in specifieke regelgeving en/of daarop gebaseerde vergunningen te voorkomen.

2. De minimumstandaard onder b wordt als volgt gewijzigd:

Hoofdgebruik als brandstof (als vorm van nuttige toepassing) is alleen toegestaan ~~binnen inrichtingen op locaties~~ waarin emissiebeperking is gereguleerd in specifieke regelgeving en /of daarop gebaseerde vergunningen. Dit betekent dat het verwerken van halogeenarme oplossingen tot brandstoffen voor motoren van voer en vaartuigen of andere mobiele toepassingen niet is toegestaan. Hiertoe worden in vergunningen van verwerkers zo nodig sturingsvoorschriften opgenomen om afzet als brandstof voor motoren van voer of vaartuigen, andere mobiele toepassingen of vormen van inzet buiten ~~inrichtingen~~ locaties waar emissiebeperking is gereguleerd in specifieke regelgeving en /of daarop gebaseerde vergunningen te voorkomen.

52. Halogeenhoudende oplosmiddelen (sectorplan 68)

Toelichting:

Het begrip 'inrichting' wordt in de Omgevingswet niet meer gebruikt.

Voorgenomen wijziging:

De minimumstandaard onder a wordt als volgt gewijzigd:

Hoofdgebruik als brandstof (als vorm van nuttige toepassing) is uitsluitend toegestaan ~~binnen inrichtingen op locaties~~ waarin emissiebeperking is gereguleerd in specifieke regelgeving en/of daarop gebaseerde vergunningen. Dit betekent dat het verwerken van halogeenhoudende oplosmiddelen tot brandstoffen voor motoren van voer- en vaartuigen, andere mobiele toepassingen of vormen van inzet buiten ~~inrichtingen die locaties~~ niet is toegestaan. Hiertoe worden in vergunningen van verwerkers zo nodig sturingsvoorschriften opgenomen om afzet als brandstof voor motoren van voer- en vaartuigen, andere mobiele toepassingen of vormen van inzet buiten ~~inrichtingen~~ locaties waar emissiebeperking is gereguleerd in specifieke regelgeving en/of daarop gebaseerde vergunningen te voorkomen.

53. Destillatieresidu (sectorplan 69)

Toelichting:

Het begrip 'inrichting' wordt in de Omgevingswet niet meer gebruikt.

Voorgenomen wijziging:

De minimumstandaard wordt als volgt gewijzigd:

Opwerken tot secundaire brandstoffen wordt alleen vergund wanneer sturingsvoorschriften worden opgenomen om afzet als brandstof voor motoren van voer- en vaartuigen of andere mobiele toepassingen of inzet buiten ~~inrichtingen~~ locaties waarop emissiebeperking is gereguleerd in specifieke regelgeving en/of in een omgevingsvergunning te voorkomen en zo zeker te stellen dat hoofdgebruik als brandstof alleen kan op een dergelijke locatie plaatsvinden binnen inrichtingen waarin emissiebeperking is gereguleerd in specifieke regelgeving en/of in een omgevingsvergunning waarin waarborgen voor mens en milieu kunnen worden vastgelegd.

54. Gefluoreerde broeikasgassen en ozonlaagafbrekende stoffen (sectorplan 70)

Toelichting:

In het sectorplan wordt verduidelijkt dat voor de in- en uitvoer van ozonlaagafbrekende stoffen de Europese Commissie het bevoegd gezag is en, dat vergunningen via een elektronisch systeem moeten worden ingediend.

Voorgenomen wijziging:

In paragraaf III (Grensoverschrijdend transport) wordt onder de subtitel 'algemeen' een nieuwe derde alinea ingevoegd:

Het bevoegde gezag dat de vergunningen verstrekt voor invoer en uitvoer van ozonlaagaantastende stoffen is de Europese Commissie, directoraat generaal CLIMA (Zie art. 18 van de ozonverordening). Hiertoe is een elektronisch systeem in werking.

55. Kwik en kwikhoudende materialen en producten (sectorplan 82)

Toelichting:

In het sectorplan worden als gevolg van onderstaande redenen diverse wijzigingen of optimalisaties doorgevoerd:

- Het begrip 'inrichting' wordt in de Omgevingswet niet meer gebruikt;
- Het Besluit bodemkwaliteit gaat gedeeltelijk over naar het Besluit activiteiten leefomgeving;
- Het sectorplan wordt nog beter aangesloten bij de terminologie en opbouw van de nieuwe kwikverordening;
- De term 'kwikhoudende afvalstoffen' wordt vervangen door 'kwikhoudende materialen en producten' om in lijn te zijn met terminologie/titels van andere sectorplannen;
- Als gevolg van wijzigingen van de omschrijving van de afvalcategorieën wordt aan de afbakening toegevoegd dat het sectorplan alleen van toepassing is op kwikhoudende materialen en producten die niet vallen onder één van de andere sectorplannen van het LAP.

Voorgenomen wijziging:

1. De titel van het sectorplan wordt als volgt gewijzigd (en de rest van het sectorplan overeenkomstig):

| Kwik en kwikhoudende ~~afval~~ materialen en producten

2. De afbakening (paragraaf I) wordt als volgt gewijzigd t.b.v. verduidelijking (er is inhoudelijk geen verschil beoogd met de huidige versie van het sectorplan):

Afvalstoffen	Toelichting
Metallisch kwik	~~1. In het afvalstadium geraakt metallisch kwik, waaronder metallisch kwik dat in verordening (EU) 2017/852 (hierna: kwikverordening) als <u>kwikafval</u> is gedefinieerd. 2. Metallisch kwik al dan niet gestabiliseerd (bijvoorbeeld door omzetting in kwiksulfide) ten behoeve van permanente berging in ondergrondse mijnen of bovengrondse inrichtingen.~~
Metallisch kwik dat <u>vrijkomt bij de winning en reiniging van aardgas</u>	Metallisch kwik dat vrijkomt bij de reiniging van aardgas, inclusief het kwik dat <u>vrijkomt bij de reiniging van materialen die gebruikt zijn in of vrijkomen bij de winning van aardgas.</u>
<u>Gestabiliseerd metallisch kwik t.b.v. permanente berging</u>	Metallisch kwik dat is gestabiliseerd (bijvoorbeeld door omzetting in kwiksulfide) <u>ten behoeve van permanente berging in ondergrondse mijnen of op bovengrondse stortplaatsen.</u>
<u>Kwikhoudende afval materialen en producten (voor zover niet vallend</u>	~~Afval verontreinigd met een kwikgehalte van tenminste 0,1 mg/kg droge stof, zoals bijvoorbeeld (niet limitatief):~~

<p><u>onder een ander sectorplan)</u></p>	<p>Dit betreffen zowel kwikverbindingen, kwikmengsels, kwikhoudende materialen, kwikhoudende producten zoals gedefinieerd in de kwikverordening en materialen verontreinigd met kwik. Allen voor zover het gehalte aan kwik ten minste 0,1 mg/kg droge stof bedraagt. <u>Voorbeelden zijn (niet limitatief)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Kwikhoudend slib, afvalwater, persoonlijke beschermingsmiddelen en kwikhoudend schroot dat vrijkomt bij winning, transport en reiniging van aardgas en -olie; - Actief kool, vrijkomend bij afvalverbranding; - Met kwik verontreinigde grond en baggerspecie; - Amalgaam houdend afval dat vrijkomt bij tandartspraktijken; - Kwikhoudende voorwerpen waaronder thermometers en kwik(houdende)filters; - Vliegassen van crematoria; - Kwikseleenresidu (<u>komt vrij bij de staalindustrie</u>); - Kwikhoudend fluorescentiepoeder.
---	--

3. De minimumstandaard (paragraaf II) wordt als volgt gewijzigd t.b.v. verduidelijking (er is inhoudelijk geen verschil beoogd met de huidige versie van het sectorplan):

	<i>Afvalstoffen / deelstroom</i>	<i>Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)</i>
a	<p>Kwikhoudende ~~afval~~ <u>materialen en producten</u> met een gehalte aan kwik van meer dan 50 mg/kg droge stof</p>	<p>Ontkwikken via ...()...</p> <p>In afwijking van bovenstaande is de minimumstandaard voor onderstaande kwikhoudende <u>materialen en producten</u> ~~afval~~ 'immobilisatie ten behoeve van storten' (zonder eerst ontkwikken):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kwikhoudende <u>materialen en producten</u> ~~afval~~ <u>waarbij waarvoor geldt dat de afvalstof door aanwezigheid van ook andere verontreinigingen gevaarlijke stoffen dan kwik ook na het ontkwikken uitsluitend zouden kunnen worden gestort;</u> - Kwikhoudende <u>materialen en producten</u> ~~afval~~ <u>waarvoor geldt dat een bedrijf dat is geëquipeerd en vergund om ...()...</u> - kwikhoudende grond die ...()... <p><u>Ondanks dat het meer dan 50 mg/kg kwik bevat, geldt een verplichting tot ontkwikken niet van voor kwikzout (i.h.a. kwiksulfide) geldt, ondanks dat het meer dan 50 mg/kg kwik betreft, niet</u> indien het kwikzout betreft dat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - is ontstaan bij het omzetten van bij het ontkwikken van afval vrijgekomen kwik (stabilisatie); en - ter berging in ondergrondse mijnen wordt gebracht.
b	<p>Kwikhoudende <u>materialen en producten</u> ~~afval~~ met een kwikgehalte van meer dan 10 mg/kg droge stof en ten hoogste 50 mg/kg droge stof</p>	<p>De minimumstandaard is ...()...</p> <p>Nuttige toepassing ...()... Uitzonderingen op dit verbod gelden voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - verbranden – als vorm van verwijdering dan wel als vorm van nuttige toepassing - van brandbare kwikhoudende <u>materialen en producten</u> ~~afval~~ in een installatie ...()... - ...()... - ...()... - ...()... - toepassen als grond of baggerspecie of reinigen tot toepasbare grond of baggerspecie, voor zover dit is toegestaan binnen de randvoorwaarden van het Besluit activiteiten leefomgeving en het Besluit bodemkwaliteit.
c	<p>Kwikhoudende <u>materialen en producten</u> ~~afval~~ met een kwikgehalte van ten hoogste 10 mg/kg droge stof</p>	<p>De minimumstandaard is ...()... :</p> <ul style="list-style-type: none"> - ...()...; - mengen van brandbare kwikhoudende <u>materialen en producten</u> ~~afval~~ voor verwerking in ...()...; - ...()...; - directe inzet als <u>bouwstof</u> of recycleren tot bouwstof, voor zover dit is toegestaan binnen de randvoorwaarden van het Besluit bodemkwaliteit; - toepassen als grond of baggerspecie of reinigen tot toepasbare grond of baggerspecie, voor zover dit is toegestaan binnen de randvoorwaarden van het Besluit activiteiten leefomgeving en het Besluit bodemkwaliteit. <p>...()...</p>
d	<p>Metallisch kwik <u>en gestabiliseerd metallisch kwik t.b.v. permanente berging</u>, m.u.v. metallisch kwik zoals bedoeld onder e.</p>	<p>Storten ...()...</p> <p>Hoogwaardiger verwerking <u>van metallische kwik</u> is uitsluitend toegestaan indien:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ...()...

e	Metallisch kwik dat vrijkomt bij de <u>winning en reiniging van aardgas</u>	Storten op een daarvoor geschikte stortplaats ^[6] . <u>Andere verwerking dan verwijderen is conform de bepalingen van de kwikverordening niet toegestaan</u> ^[x] .
---	---	--

[x] Artikel 11 van de kwikverordening bepaalt dat verwerking van deze specifieke afvalstroom niet tot terugwinning van metallisch kwik of kwikverbindingen, in pure vorm of in mengsels, in welke vorm dat ook mag leiden. Kwik dat uit deze sector komt, mag dus nooit verhandeld worden moet worden verwijderd.

4. Paragraaf III (overbrenging) wordt als volgt gewijzigd:

Algemeen

Uit de Europese kwikstrategie, de kwikverordening, Richtlijn 2011/97/EU van 5 december 2011 tot wijziging van Richtlijn 1999/31/EG met betrekking tot specifieke criteria voor opslag van metallisch kwik dat als afval wordt beschouwd en Besluit kwik en kwikhoudende producten milieubeheer volgt dat ...().... Omdat de eerste handeling bij na overbrenging vaak betrekking zal hebben op ...()... niet voor de hand.

Onderstaand beleid voor de overbrenging van metallisch kwik en kwikhoudende materialen en producten vanuit en naar Nederland is in lijn met overweging 12 en de artikelen 4, eerste en vierde lid (beperkingen invoer), en 11 (afvalstatusbepaling en verwijdering van kwikafval en kwikhoudende materialen van 'grote bronnen') van de kwikverordening. De EVOA blijft van toepassing.

~~Kwik en kwikhoudend afval dat valt onder de reikwijdte van de kwikverordening~~

~~Bij de overbrenging van kwik en bepaalde kwikhoudende afvalstoffen die vallen onder de reikwijdte van de kwikverordening gaan de bepalingen van de kwikverordening voor op onderstaand beleid. Een analyse van bepalingen uit de kwikverordening die van toepassing kunnen zijn op de overbrenging van kwik(afval) en kwikhoudend afval is opgenomen in de toelichting op dit sectorplan.~~

Overbrenging vanuit Nederland

Let op: Beleid in onderstaande tabellen voor deelstromen d en e van paragraaf II is in ieder geval van toepassing op grensoverschrijdend transport binnen de unie. Voor uitvoer uit de Unie kent de kwikverordening mogelijk afwijkende bepalingen.

5. Tekst in de tabel bij 'overbrenging vanuit Nederland' wordt de volgende tekst overal vervangen/aangevuld:

Kwikhoudend afval kwikhoudende materialen en producten

Metallisch kwik en gestabiliseerd metallisch kwik als bedoeld onder d ...()...

6. Overige wijzigingen in de tabel 'vanuit Nederland' zijn als volgt:

t.b.v. recycling; of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling; of t.b.v. andere nuttige toepassing [deze cellen worden samengevoegd]	Ja	...()...
	Nee	<ul style="list-style-type: none"> Voor metallisch kwik <u>en gestabiliseerd metallisch kwik</u> als bedoeld in paragraaf II, onder d ~~en e~~, tenzij recycling is toegestaan op grond van specifieke regelgeving ~~inzake zeer zorgwekkende stoffen zoals aangegeven in paragraaf II onder d~~; Voor metallisch kwik dat vrijkomt bij de <u>winning en reiniging van aardgas</u> als bedoeld in paragraaf II onder e.
t.b.v. storten (D1) of permanente opslag (D12)	Nee	...()...
	Ja	<p>Overbrenging t.b.v. storten/permanente opslag is in afwijking van bovenstaande wel toegestaan voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> ...()... ...()... ...()... Kwikverbindingen <u>gestabiliseerd metallisch kwik</u> <ul style="list-style-type: none"> Die <u>dat</u> permanent ondergronds <u>worden wordt</u> geborgen en <u>zijn is</u> ontstaan ...()... en in Nederland niet gestort <u>kunnen kan</u> worden.

7. Tekst in de tabel bij 'overbrenging naar Nederland' wordt de volgende tekst vervangen/aangevuld:

Kwikhoudend afval kwikhoudende materialen en producten

Metallisch kwik en gestabiliseerd metallisch kwik als bedoeld in paragraaf II onder d ...()...

8. Overige wijzigingen in de tabel 'vanuit Nederland' zijn als volgt:

t.b.v. recycling; of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling; of t.b.v. andere nuttige toepassing [deze cellen worden samengevoegd]	Ja	...()...
	Nee	<ul style="list-style-type: none"> • voor gestabiliseerd metallisch kwik en • voor metallisch kwik als bedoeld in paragraaf II onder d en e tenzij de verwerking ...()...

56. Minimumstandaard luiers en incontinentiemateriaal (SP84)

Toelichting:

Meerdere initiatieven zijn in voorbereiding om delen van luiers en incontinentiemateriaal te kunnen recycleren. Deze recycling dient echter geen onaanvaardbare risico's voor mens en milieu met zich mee te brengen. De aanwezigheid van medicijnen en is daarom een aandachtspunt. Het RIVM heeft een methodiek ontwikkeld om vast te stellen of eventuele risico's inderdaad afdoende worden weggenomen. Deze methodiek wordt in het LAP opgenomen zodat initiatieven die leiden tot materialen die weer op de markt worden gebracht in het kader van vergunningverlening, hieraan worden getoetst.

Voorgenomen wijziging:

1. De minimumstandaard onder e wordt als volgt aangevuld:

Verbranden als vorm van verwijdering.
Hoogwaardiger vormen van verwerking waarbij delen van het materiaal via recycling terug in de keten wordt gebracht zijn uitsluitend toegestaan wanneer deze materialen veilig zijn toe te passen. Dit dient in de aanvraag voor een vergunning aannemelijk te worden gemaakt, gebruikmakend van de beschreven werkwijze in het rapport "beoordeling hergebruik van luier- en incontinentiemateriaal" van het RIVM. Ook verbindt het bevoegd gezag voorschriften aan de vergunning om dit in praktijk te borgen.

Aanvullende toelichting:

Het genoemde RIVM-rapport is gedurende de inspraak van het LAP te vinden op de site van RIVM: <https://www.rivm.nl/bibliotheek/rapporten/2019-0111.pdf>. Zodra het gewijzigde LAP in werking treedt, wordt het ook ontsloten via de LAP-site.

2. De vooruitblik bij deze minimumstandaard wordt als volgt aangepast:

Luiers en incontinentiemateriaal
~~Zodra een door het RIVM en RWS op te stellen document met bepalingen omtrent het veilig toepassen van materialen uit de luierrecycling vastgesteld en beschikbaar is, zal hoogwaardigere verwerking dan verbranden als vorm van verwijdering nog slechts zijn toegestaan voor verwerkingsopties die aan deze bepalingen voldoen.~~
 Zodra voldoende recyclingscapaciteit beschikbaar is, wordt de minimumstandaard voor luiers en incontinentiemateriaal bovendien gewijzigd in recycling. Inzet hiervan zal zijn dat – naast verwerking tot veilig toe te passen materialen in lijn met een [op te stellen document] – ten minste de fracties kunststof (vooralsnog niet de SAP's) en cellulose gerecycled worden en dus weer als grondstof beschikbaar komen. Technieken waarbij met de methodiek van bijlage F.9 van het LAP is aangetoond dat die op zijn minst gelijkwaardig scoren komen ook voor vergunningverlening in aanmerking. ~~deze fracties worden afgebroken en niet als grondstof beschikbaar komen – zoals composteren of vergisten van de cellulose – zullen hier naar verwachting niet onder gaan vallen.~~

57. Verwerken van matrassen (SP84)

Toelichting:

Het LAP kent voor matrassen de mogelijkheid deze te laten verbranden indien verwerking meer kost dan €205,- per ton. Voor matrassen is dit indertijd opgenomen in het LAP vanwege het beperkte aantal verwerkers en de relatief beperkte capaciteit voor recycling, met als doel te voorkomen dat sturen naar recycling zou kunnen leiden tot prijsopdrijving. Nu wordt voorgesteld deze grens te schrappen.

In het kader van matrassen wordt gewerkt aan uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV). Hiermee verschuiven deze kosten van de ontdoener/gemeente naar de producent en is voor die partijen het risico op prijsopdrijving weggenomen. Dit maakt de redelijkheidsgrens voor matrassen niet langer noodzakelijk. Daarnaast is de verwerkingscapaciteit in Nederland, op het moment dat het gewijzigde LAP in werking treedt, voldoende om in Nederland gescheiden ingezamelde matrassen te recycleren.

Deze wijziging doet niks af aan het feit dat er nog wel uitgezonderd kan worden van de minimumstandaard indien de aard en samenstelling recycling niet toelaat, zoals matrassen die nat of vervuild zijn.

Daarnaast is ook gekeken naar het doelpercentage van 90% recycling van de voor recycling aangeboden matrassen. Op basis van marktinformatie is dit een haalbaar percentage gebleken. Dit blijft daarom gehandhaafd in het LAP.

De actie om naar de twee hierboven aangehaalde bepalingen uit de minimumstandaard te kijken wordt als gevolg van bovenstaande uit het sectorplan geschrapt.

Voorgenomen wijziging:

1. De minimumstandaard voor verwerking van matrassen wordt als volgt gewijzigd:

a	Matrassen	Scheiden in materialen of anderszins verwerken waarbij tenminste 90% (m/m, gerekend op basis van droge stof) van de ontvangen matrassen wordt gerecycled dan wel wordt afgevoerd voor recycling elders. Dit kan betekenen dat in vergunningen voor verwerkers van matrassen sturingsvoorschriften worden opgenomen om afvoer van recyclebare materialen ter verbranding of naar inzet als brandstof te voorkomen.
	Matrassen die niet voor recycling geschikt zijn	Voor (partijen) matrassen waarvoor recycling, gezien de aard of samenstelling, technisch niet mogelijk is, of waarvoor recycling zo duur is dat de kosten voor afgifte van deze partijen aan de poort van de verwerker door de ontdoener meer zouden bedragen dan €205,-/ton is de minimumstandaard 'verbranden als vorm van verwijdering'.

2. Onder het kopje 'Ontwikkelingen afvalstroom en minimumstandaard' wordt de tekst bij 'matrassen' geschrapt:

~~Matrassen
In de loop van 2019 wordt bezien of de minimumstandaard voor matrassen nog wel past op de ontwikkelingen in het beheer van matrassen en op ontwikkelingen van de grondstoffenmarkt. Hierbij kan zowel de eis van 90% recycling als de grenswaarden van € 205,- per ton ter discussie komen. Bedoeling is dit in de tweede wijziging van het LAP mee te nemen.~~

58. Verduidelijking minimumstandaard en beleid voor overbrenging EPS (SP 85)

Toelichting:

Voor het verwerken van EPS-bouwafval die de brandvertrager HBCDD kan bevatten kent de POP-verordeningen specifieke voorschriften. Op dit moment moet dit EPS daarom worden verbrand. Er lopen diverse initiatieven om dit EPS, na of onder gelijktijdig vernietigen van de HBCDD te recycleren waarbij nog steeds wordt voldaan aan de voorschriften van de POP-verordening. Om duidelijk te maken dat deze verwerkingsvormen passen binnen de POP-verordening én het sectorplan, worden delen van de tekst aangepast. Ook voor overbrenging wordt duidelijker gemaakt dat overbrenging van partijen EPS-bouwafval t.b.v. deze technieken is toegestaan.

Voorgenomen wijzigingen:

1. Paragraaf II (minimumstandaard) onder b wordt als volgt verduidelijkt:

	Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a	EPS-verpakkingsafval	[geen wijzigingen]
b	EPS-bouwafval ¹	<p>Verwerken conform de bepalingen van <u>Verordening 2004/850/EG (EU) 2019/1021 (POP-verordening)</u> (art. 7, lid 2 en bijlage V, deel 1) t.b.v. <u>verwijdering/vernietiging van de HBCDD</u>.</p> <p>Dat betekent <u>dat slechts</u>: verwerken door D9 (fysisch-chemische behandeling), D10 (verbranden op land) of R1 (hoofdgebruik als brandstof of als ander middel voor energieopwekking) <u>is toegestaan</u>.</p> <p><u>Materiaal dat na het vernietigen of onomkeerbaar omzetten van de HBCDD overblijft, kan nuttig worden toegepast of gerecycled.</u></p> <p>Hoogwaardiger verwerken dan ~~de minimumstandaard~~ <u>bepaald in de POP-verordening</u> is slechts toegestaan voor apart gehouden partijen <u>EPS-bouwafval</u> waarvoor kan worden aangetoond dat het EPS-bouwafval geen HBCDD bevat in concentraties gelijk aan of hoger dan 1.000 mg/kg.</p>

--	--	--

2. Onder de tabel van paragraaf II wordt de volgende alinea ingevoegd:

Ontwikkelingen afvalstroom en minimumstandaard

Er wordt door marktpartijen gewerkt aan verwerkingstechnieken die voldoen aan de eisen van de POP-verordening ten aanzien van de vernietiging van HBCDD, onder gelijktijdige of opvolgende nuttige toepassing/recycling van het EPS-materiaal. Wanneer deze technieken ook daadwerkelijk beschikbaar zijn in de markt én voldaan wordt aan de vereisten voor ophoging van de minimumstandaard conform het bepaalde in D.2.3 van het LAP, zal de minimumstandaard worden gewijzigd. Zie ook de toelichting in paragraaf VI van dit sectorplan.

3. Voetnoot 2 van het sectorplan wordt als volgt geactualiseerd:

HBCDD (Hexabroomcyclododecaan) is een brandvertrager die in meer of mindere mate aanwezig is in (vooral de bestaande voorraad) EPS en die gereguleerd is in Verordening (EU) 2019/2021 (EG) 2004/850).

4. De algemene toelichting op EPS voorafgaande aan de tabellen wordt als volgt gewijzigd:

Stoffen die HBCDD bevatten in een concentratie van 1000 mg/kg of meer, moeten op grond van Verordening 2004/850/EG (verder: de POP-verordening) zodanig worden verwerkt dat de HBCDD wordt vernietigd of onomkeerbaar wordt omgezet. Op basis van art. 7, lid 2 en bijlage V, deel 1 van de verordening is daarom voor EPS-bouwafval slechts overbrenging voor D9, D10 en R1 mogelijk. De eerste handeling na overbrenging betreft dus een verwijderingshandeling of 'andere nuttige toepassing', ongeacht of tegelijkertijd of daarna het van HBCDD ontdane EPS gerecycled wordt. De overbrenging zal daarom altijd onder EVOA-procedures 'overbrenging voor verwijdering' (D9 of D10) of voor 'andere nuttige toepassing' (R1) zijn.

Voor dit sectorplan wordt er van uitgegaan dat dit geldt voor al het EPS-bouwafval. Slechts indien kan worden aangetoond dat het partijen EPS-bouwafval betreft met een gehalte aan HBCDD van < 1000 mg/kg, kan van onderstaand beleid worden afgeweken.

5. Paragraaf III, tabel 2 (overbrenging naar Nederland), wordt in onderstaande rijen als volgt aangevuld:

<i>Overbrenging naar Nederland</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
t.b.v. recycling	Ja	Voor EPS-verpakkingsafval.
	Nee	Voor EPS-bouwafval omdat <u>uitsluitend de eerste handeling na overbrenging gericht moet zijn op het vernietigen of onomkeerbaar omzetten van de HBCDD, ongeacht of het overblijvende materiaal geschikt is (of wordt gemaakt) voor recycling, voor inzet als brandstof (R1) of voor verwijdering (D9 of D10) is toegestaan. Zie de opmerking aan het begin van deze paragraaf.</u>
...()...	...()...	...()...
t.b.v. verbranden en t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten	Nee	Voor EPS-verpakkingsafval, omdat recycling mogelijk is.
	Ja	Voor EPS-bouwafval indien de verwerking in overeenstemming is met de bepalingen uit de POP-verordening (zie de opmerking ~~boven deze tabel~~ <u>aan het begin van deze paragraaf</u>) ^[x] .

^[x] Dit betreft ook overbrenging voor verwerking waarbij de HBCDD via een fysisch of chemisch proces uit het EPS wordt verwijderd t.b.v. vernietiging, dan wel direct vernietigd of onomkeerbaar omgezet en waarbij het resterende materiaal geschikt is of wordt gemaakt voor nuttige toepassing, waaronder recycling.

8. Wijzigingen bijlagen LAP (deel F)

Hieronder staan de wijzigingen die worden doorgevoerd in de bijlagen (deel F van het LAP) voor zover dit nog niet aan de orde gekomen is in de eerdere hoofdstukken.

59. LAP Bijlage 9: Emissies naar de bodem in de mLCA

Bij het uitvoeren van een LCA worden alle effecten op het milieu (ingrepen in LCA-terminologie) in kaart gebracht. Bijlage 9 van het LAP geeft aan hoe dit te doen. Voor emissies naar de bodem ten gevolge van uitloging ontbreken echter eenduidige instructies. Omdat een uniforme uitvoering van mLCA's essentieel is om goed met het instrument te kunnen werken, wordt direct boven paragraaf F.9.3.3 een nieuwe tekst ingevoegd. In de bijlage 7 van deze inspraaknotitie staat de nieuwe tekst. Deze is integraal onderdeel van de kern van beleid.

Voorgenomen wijziging:

Zie bijlage 7 van deze inspraaknotitie. De daar opgenomen tekst is integraal onderdeel van de kern van beleid.

Bijlage 1: Staatscourantpublicatie vaststelling LAP3

STAATSCOURANT

Nr. 68028

29 november

2017

Officiële uitgave van het Koninkrijk der Nederlanden sinds 1814.

Besluit van de Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat, van 28 november 2017, nr. IENM/BSK-2017/271646, houdende vaststelling van het Landelijk afvalbeheerplan 2017–2029 (LAP 3)

De Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat,

Gelet op artikel 10.3 van de Wet milieubeheer;

BESLUIT:

Vast te stellen het Landelijk afvalbeheerplan 2017–2029 (LAP 3), dat als bijlage bij dit besluit is opgenomen.

Dit besluit en de toelichting worden in de Staatscourant geplaatst.

De bijlage wordt niet in de Staatscourant geplaatst, maar kan worden ingezien op www.lap3.nl.

*De Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat,
S. van Veldhoven-van der Meer*

Bijlage 2: Hoofdstuk B.3 Gescheiden houden van afvalstoffen

In deze bijlage staat de integrale nieuwe tekst van hoofdstuk B.3. Deze tekst komt geheel in de plaats van het bestaande hoofdstuk B.3. Inspraak is alleen mogelijk op tekst die in paragraaf B.3.8 van dit hoofdstuk is aangewezen als kern van beleid.

=0=0=0=0=0=0=

B.3 Gescheiden houden van afvalstoffen

B.3.1 Inleiding / leeswijzer / afbakening

B.3.1.1 Het belang van het gescheiden houden van afvalstoffen

Het gescheiden houden van afvalstoffen is een middel om het afvalbeheer op een veilige manier te laten plaatsvinden en zoveel mogelijk voorbereiding voor hergebruik en recycling te behalen. Voor diverse componenten worden door scheiding aan de bron de meest zuivere en daardoor meest hoogwaardig toepasbare afvalstoffen verkregen, die bovendien vaak voor meerdere recycling cycli beschikbaar blijven. Daarmee draagt afvalscheiding bij aan een circulaire economie. De mogelijkheden voor recycling van afvalstoffen worden voor een belangrijk deel bepaald door de aard en samenstelling van de afvalstoffen. Het is belangrijk dat bij het ontstaan en het verder beheer van afvalstoffen rekening wordt gehouden met de recyclingmogelijkheden en mogelijkheden voor hergebruik. Dit betekent dat het wenselijk of noodzakelijk is dat bepaalde afvalstoffen na het ontstaan en tijdens de gehele afvalbeheerketen gescheiden worden gehouden (bronscheiding), dan wel dat nascheiding plaatsvindt.

Echter, ook andere redenen kunnen het noodzakelijk maken om voor bronscheiding te kiezen. Het kan dan gaan om arbo-regelgeving waaronder veiligheidsrisico's voor werknemers en personen die de locatie bezoeken (gevaarlijke afvalstoffen zoals klein chemisch afval (KCA), gasflessen, brandblussers en asbest), milieuhygiënische risico's (bijvoorbeeld geïmpregneerd C-hout), wetgeving (bijvoorbeeld afgedankte elektr(on)ische apparatuur) en andere niet-afvalregelgeving.

B.3.1.2 Doel van dit hoofdstuk

In dit hoofdstuk wordt uitgewerkt welke afvalstoffen gescheiden moeten worden gehouden, door wie en op welke wijze. Ook wordt aangegeven in welke gevallen afvalstoffen toch bij elkaar gevoegd mogen worden en wat daarvan de juridische consequenties zijn zoals een eventuele vergunningplicht.

Regels en verplichtingen voor het gescheiden houden van afvalstoffen hangen onder meer af van de herkomst van de afvalstoffen en de plek in de keten waar handelingen met afvalstoffen plaatsvinden. Het vormt een complex wettelijk geheel. Het eerste doel van dit hoofdstuk is daarom de hoofdlijnen van dit geheel te schetsen. Dit is informatief en beoogt dat zowel personen en bedrijven die afval produceren als actoren in de afvalbeheerketen (inzamelaars/verwerkers) en overheidsorganen (gemeenten/omgevingsdiensten) een eerste beeld van deze regels krijgen.

Het belangrijkste doel van dit hoofdstuk is een nadere uitwerking van een aantal wettelijke kaders in de vorm van beleid rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Het gaat om de volgende onderwerpen:

- Uitgangspunten en beleid waar gemeenten rekening mee moeten houden bij beleid voor gescheiden inzameling van afvalstoffen.
- Nadere invulling van de regels rond de voorzieningen van gemeenten om afval op milieustraten gescheiden te houden.
- In welke gevallen scheiden aan de bron kan worden gevergd van bedrijven waar afval ontstaat.

B.3.1.3 Enkele noodzakelijke begrippen

Voor een goed begrip van de regels die gelden voor scheiden van afvalstoffen – en dus ook voor een goed begrip van dit hoofdstuk – is vooraf het volgende van belang:

'voorafgaand aan afvalbeheer' versus 'tijdens afvalbeheer'

Regels voor gescheiden houden van afvalstoffen in de fase 'voorafgaand aan afvalbeheer' verschillen op aantal punten van de regels 'tijdens afvalbeheer'. Van afvalbeheer² is sprake vanaf een (eerste) feitelijke overdracht van het afval.

- Er is dus in ieder geval sprake van afvalbeheer bij activiteiten van professionele inzamelaars en verwerkers van ingenomen afval. Dit geldt weer niet voor het afval dat in de eigen kantine of op het eigen kantoor van de inzamelaar of verwerker; die afvalstoffen moeten nog worden ingezameld of afgegeven.
- Op een milieustaat is sprake van afvalbeheer vanaf het moment dat het afval is afgegeven of in de daartoe bestemde voorziening is gedeponereerd. Hetzelfde geldt voor afval dat is gedeponereerd in een prullenbak in de openbare ruimte of een ondergrondse inzamelvoorziening in een woonwijk.
- Ook binnen eenzelfde rechtspersoon (bijvoorbeeld tussen vestigingen van eenzelfde bedrijf) betekent dat er na de afgifte sprake is van afvalbeheer.³
- Er is geen sprake van afvalbeheer wanneer op locatie bij een ander werkzaamheden worden verricht en afvalstoffen die bij de werkzaamheden vrijkomen mee worden genomen naar de eigen bedrijfslocatie. Gedacht kan worden aan een hovenier of onderhoudsmonteur die bij zijn werkzaamheden op locatie ontstane afvalstoffen⁴ meeneemt naar zijn eigen locatie (zie ook paragraaf B.4.5.1 [#link] van het LAP).

categorieën afvalstoffen

Wanneer in dit hoofdstuk wordt gesproken over categorieën van afvalstoffen wordt bedoeld op de categorieën zoals die zijn opgenomen in bijlage II van het Besluit activiteiten leefomgeving [#link] (verder: Bal). Deze bijlage bevat 144 categorieën van afvalstoffen die zijn genummerd van 1 t/m 112, maar omdat er 32 een A- en een B-variant kennen komt het totaal uit op 144. Bij deze 32 met een A- en B-variant is A de variant die vanwege verontreinigingen wordt aangemerkt als gevaarlijk afval. Bij B betreft het een vergelijkbare afvalstof, maar dan de niet-gevaarlijke variant. Zonder nadere specificering wordt in dit hoofdstuk met 'categorieën' bedoeld op ieder van de 144 in het Bal genoemde categorieën afzonderlijk. De A- en B-variant van eenzelfde categorienummer zijn dan dus verschillende categorieën. In gevallen waarin iets anders wordt bedoeld worden expliciet begrippen als 'categorienummer' of 'A- en B-variant van eenzelfde categorienummer' gebruikt.

indeling afvalstoffen in dit hoofdstuk

Om dit hoofdstuk goed te laten aansluiten bij de geldende wet- en regelgeving op het gebied van het gescheiden houden van afvalstoffen wordt in dit hoofdstuk de volgende indeling aangehouden:

huishoudelijke afvalstoffen

Afvalstoffen afkomstig uit particuliere huishoudens, behoudens voor zover het ingezamelde bestanddelen van die afvalstoffen betreft, die zijn aangewezen als gevaarlijke afvalstoffen.

Voor dit hoofdstuk is met name relevant dat – zeker voor de regels in het Bal rond gescheiden houden – we alleen in de fase voorafgaand aan afvalbeheer spreken van huishoudelijk afval. Na inzameling wordt het beschouwd als bedrijfsafval of gevaarlijk afval.

bedrijfsafvalstoffen

Afvalstoffen, niet zijnde huishoudelijke afvalstoffen of gevaarlijke afvalstoffen.

Het betreft voor dit hoofdstuk alle afvalstoffen met uitzondering van [1] niet ingezamelde huishoudelijke afvalstoffen, [2] gevaarlijke afvalstoffen en [3] bouw- en sloopafval.

gevaarlijke afvalstoffen

Afvalstoffen die een of meer van de in bijlage III bij de [kaderrichtlijn afvalstoffen](#) genoemde gevaarlijke eigenschappen bezitten.

-
- 2 Definitie beheer van afvalstoffen uit Wm: "inzameling, vervoer, nuttige toepassing en verwijdering van afvalstoffen, met inbegrip van het toezicht op die handelingen en de nazorg voor stortplaatsen na sluiting en met inbegrip van de activiteiten van afvalstoffenhandelaars en afvalstoffenmakelaars".
  - 3 Volgens art. 1.1, lid 5, onder b Wm wordt onder 'zich door afgifte ontdoen van afvalstoffen' mede verstaan: het voor nuttige toepassing of verwijdering brengen van afvalstoffen vanuit een inrichting (onder Ow: locatie) naar een elders gelegen inrichting (locatie) die aan dezelfde natuurlijke of rechtspersoon behoort.
  - 4 De Nota van toelichting bij het Bal spreekt hier expliciet van 'zijn' afvalstoffen. Indien een hovenier tevens afval meeneemt dat al bij werkzaamheden door een ander zijn ontstaan is wel sprake van 'afvalbeheer'.

Voor Nederland betreft dit afvalstoffen die op basis van de Regeling Europese afvalstoffenlijst als gevaarlijk worden aangemerkt. Deze zijn in de Regeling gemarkeerd met een *

bouw- en sloopafval

Afval dat vrijkomt bij bouwen, renoveren en slopen van gebouwen en andere bouwwerken⁵, waaronder ook bouwwerken in de weg- en waterbouw.

Voor zover het gaat om bouw- en sloopafval is zijn daarvoor de specifiek daarvoor geldende delen van dit hoofdstuk van toepassing en niet het algemene beleid voor bedrijfsafval of gevaarlijk afval.

bronscheiding / nascheiding / sorteren

In de praktijk wordt soms een onderscheid gemaakt tussen de begrippen sorteren van monostromen en het nascheiden van gemengd afval. In dit hoofdstuk wordt geen onderscheid gemaakt tussen deze begrippen.

Voor dit hoofdstuk is relevant dat via scheiding een monostroom kan worden verkregen die zowel kwalitatief als kwantitatief geschikt is voor recycling of hergebruik. Hiervoor wordt onderscheid gemaakt tussen bron- en nascheiding. Bij *bronscheiding* wordt het afval op de locatie waar deze zijn ontstaan (bij de ontdoener) gescheiden gehouden. Ook een brengvoorziening voor monostromen, zoals de papier- of glasbak, valt onder bronscheiding.⁶ In het Besluit gescheiden inzameling huishoudelijke afvalstoffen wordt met *gescheiden inzameling* ook bedoeld op bronscheiding. Bij *nascheiding* (ofwel scheiding achteraf) wordt het afval op de locatie waar deze zijn ontstaan (bij de ontdoener) ingezameld in de vorm van gemengd afval en na inzameling gescheiden in deelstromen. Ook bij het gebruik van brengvoorzieningen voor een combinatie van stromen, zoals een PMD-bak, spreken we van nascheiding wanneer deze stromen achteraf van elkaar worden gescheiden.

mengen / opbulken

Zowel de kaderrichtlijn afvalstoffen (Kra) als de Omgevingswet (Ow) en het Bal kennen geen definitie van 'mengen'. In het LAP wordt onder 'mengen' verstaan:

het samenvoegen van afvalstoffen die qua aard, samenstelling of concentraties van aanwezige componenten niet met elkaar vergelijkbaar zijn alsook het samenvoegen van afvalstoffen met andere stoffen dan afvalstoffen⁷.

Mengen betreft in elk geval het samenvoegen van afvalstoffen die vallen binnen verschillende afvalcategorieën, waaronder ook het verdunnen van afvalstoffen. Maar ook bij het samenvoegen van afvalstoffen binnen één afvalcategorie kan sprake zijn van niet vergelijkbare afvalstoffen en dus van mengen. Het mengen binnen 1 categorie leidt nooit tot vergunningplicht (tenzij het gaat om categorie 10, 11, 110 en 111 van bijlage II Bal).

Bij het samenvoegen van afvalstoffen die qua aard, samenstelling en concentraties aanwezige componenten wél vergelijkbaar zijn spreken we niet van mengen maar van 'opbulken'. Dit komt met name voor bij afvalstoffen die afkomstig zijn uit eenzelfde productieproces en/of van eenzelfde type werk. Het gaat dan sowieso om afvalstoffen die vallen onder dezelfde afvalcategorie. Hierdoor is (met uitzondering van bij grond en baggerspecie) bij opbulken nooit sprake van vergunningplicht.

B.3.1.4 Afbakening van dit hoofdstuk en relatie met hoofdstuk 'Vergunnen van mengen' (D.4)

Dit hoofdstuk gaat primair over de vraag wanneer afvalstoffen die vrijkomen ook gescheiden moeten worden gehouden. Dit kan zowel de fase 'voorafgaand aan afvalbeheer' als de fase 'tijdens afvalbeheer' betreffen. Dit hoofdstuk beschrijft ook wanneer mengen toch is toegestaan en wanneer mengen een vergunningplichtige activiteit is.

In hoofdstuk D.4 van het LAP is het toetsingskader voor het al dan niet verlenen van vergunningen voor mengen van afvalstoffen opgenomen.

B.3.2 Algemene uitgangspunten voor bronscheiding en nascheiding

Zoals in de inleiding van dit hoofdstuk al is aangegeven

- is het gescheiden houden van afvalstoffen een middel om afvalbeheer op een veilige manier

---

5 Een bouwwerk is hier: "constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal, die op de plaats van bestemming hetzij direct of indirect met de grond verbonden is, hetzij direct of indirect steun vindt in of op de grond, bedoeld om ter plaatse te functioneren, met inbegrip van de daarvan deel uitmakende bouwwerkgebonden installaties"

6 Zie ook in overweging 42 van de kaderrichtlijn afvalstoffen

7 voor het onderscheid tussen afvalstoffen en niet-afvalstoffen wordt verwezen naar hoofdstuk B.6 [#link]

te laten plaatsvinden en zoveel mogelijk voorbereiding voor hergebruik en recycling te behalen,

- is belangrijk dat bij het ontstaan en het verder beheer van afvalstoffen rekening wordt gehouden met de recyclingmogelijkheden en mogelijkheden voor hergebruik, en
- is het wenselijk of noodzakelijk dat afvalstoffen na het ontstaan en tijdens de gehele afvalbeheerketen gescheiden worden gehouden, dan wel dat nascheiding plaatsvindt.

Als algemene uitgangspunten voor het aan de bron gescheiden houden van afvalstoffen dan wel het kiezen voor nascheiding geldt het volgende

1. Scheiding aan de bron is zinvol als
  - het resulteert in recyclaat dat geschikt is of geschikt gemaakt kan worden als grondstof op ten minste hetzelfde of een vergelijkbaar niveau als de oorspronkelijke grondstof, en
  - er voor het verkregen recyclaat een afzetmarkt is, dan wel kan worden gecreëerd, en
  - de eventuele meerkosten van het afvalbeheer bij bronscheiding en vervolgens gescheiden inzameling maatschappelijk aanvaardbaar zijn ten opzichte van de kosten van het afvalbeheer bij ongescheiden inzameling, en
  - de extra handelingen voor het gescheiden houden en gescheiden inzamelen maatschappelijk aanvaardbaar zijn; er wordt ontdoeners niet meer gevraagd dan wat redelijk is.
2. Voor sommige afvalstoffen kan het met het oog op het minimaliseren van veiligheidsrisico's voor inzamelaars wenselijk zijn dat afvalscheiding aan de bron plaatsvindt.
3. Nascheiding kan een alternatief zijn voor scheiding aan de bron als
  - er methoden voor mechanische nascheiding van gemengd afval operationeel zijn die leiden tot recyclaat in minimaal vergelijkbare kwaliteit en hoeveelheden als bij bronscheiding het geval zou zijn, en
  - nascheiding niet leidt tot grotere veiligheidsrisico's voor inzamelaars of verwerkers dan wanneer scheiding aan de bron plaatsvindt, en
  - nascheiding niet leidt tot een residustroom die moet worden gestort terwijl een stortverbod geldt en het in strijd is met de minimumstandaard, en
  - zeker is dat nascheiding ook daadwerkelijk plaatsvindt.
4. Nascheiding als aanvulling op bronscheiding (is dus nascheiden van gemengd afval dat overblijft nadat bronscheiding van bepaalde materiaalstromen al heeft plaatsgevonden), heeft meerwaarde als
  - dit leidt tot extra recyclaat, en
  - er een afzetmarkt is dan wel kan worden gecreëerd voor het vrijkomende recyclaat, en
  - nascheiding leidt niet tot een residustroom die moet worden gestort, en
  - de eventuele meerkosten van het afvalbeheer bij nascheiding maatschappelijk aanvaardbaar zijn.

Deze uitgangspunten

- vloeien tevens voort uit de wet- en regelgeving ten aanzien van gescheiden houden van afvalstoffen; zo is bij het opstellen van het Besluit gescheiden inzameling huishoudelijke afvalstoffen (ter implementatie van artikel 10 van de kaderrichtlijn afvalstoffen) nadrukkelijk ook gekeken of bronscheiden leidt tot een (meer) bruikbaar materiaal, of gescheiden houden aan de bron geen te zware belasting voor de ontdoener is, etc.
- zijn de basis voor een verdere beleidsmatige invulling van die regelgeving in het LAP. Zo spelen zij een rol bij de vraag wanneer scheiden van bedrijfsafval gevergd kan worden (paragraaf B.3.4.2).
- vormen direct een toetsingskader voor gevallen waarin dit niet middels regelgeving en beleid is neergelegd (zie bijvoorbeeld paragraaf B.3.3.2.2 onder de kop "Overige afvalstromen").

B.3.3 Afval van huishoudens

B.3.3.1 Regelgeving rond gescheiden afgifte door particulieren

Voor een particulier huishouden geldt er op landelijk niveau geen wettelijke verplichting om binnen het eigen huishouden afval te scheiden. De regels met betrekking tot het gescheiden houden van afvalstoffen uit het Bal gelden niet voor huishoudelijke afvalstoffen die nog niet zijn ingezameld of afgegeven (art. 3.39, lid 2 Bal). Dit laat echter onverlet dat de gemeenten wel verplicht zijn om voor bepaalde afvalstromen gescheiden inzameling te organiseren en geacht worden gescheiden houden van afvalstoffen door huishoudens in haar gemeente te stimuleren. Gemeenten kunnen hiertoe ook een verplichting tot gescheiden aanbidding van bestanddelen van huishoudelijke afvalstoffen opnemen in hun afvalstoffenverordening of omgevingsplan.

Vanaf inzameling valt het ingezamelde afval onder dezelfde regels als gelden voor bedrijfsafval (paragraaf B.3.4) of gevaarlijk afval (paragraaf B.3.5).

Het voorgaande is weergegeven in onderstaande samenvattende tabel (tabel 1).

tabel 1 Regelgeving betreffende afvalscheiding door huishoudens

samenvoegen (deelstromen) huishoudelijk afval fase	binnen 1 categorie	met andere stoffen dan afvalstoffen	met gevaarlijk afval van eenzelfde categorienummer (met de A-variant)	met afval van verschillende categorienummers
voorafgaand aan afvalbeheer	binnen particuliere huishoudens geldt geen wettelijke verplichting op nationaal niveau om het eigen afval te scheiden - gemeenten bieden gescheiden inzameling wel aan, stimuleren het gescheiden houden van afvalstoffen door huishoudens binnen haar gemeente en kunnen verplichtingen opnemen in hun afvalstoffenverordening of omgevingsplan			
tijdens afvalbeheer	niet aan de orde; na afgifte of inzamelen is sprake van bedrijfsafval (paragraaf B.3.4.1) of gevaarlijk afval (paragraaf B.3.5.1)			

B.3.3.2 Afval van huishoudens niet zijnde grof huishoudelijk afval

B.3.3.2.1 Regelgeving rond gescheiden inzameling van huishoudelijke afvalstoffen door gemeenten

Gemeenten spelen een belangrijke rol bij de gescheiden inzameling van (grof) huishoudelijk afval. Het succes van afvalscheiding en gescheiden inzameling bij huishoudens wordt in hoge mate bepaald door lokale omstandigheden en een daarop afgestemd afvalbeleid.

Gemeenten zijn verplicht om te zorgen dat huishoudelijke afvalstoffen binnen de gemeente worden ingezameld bij elk perceel binnen haar grondgebied. Voor niet-grove huishoudelijke afvalstoffen gebeurt dat in beginsel wekelijks (art. 10.21 Wm). Dit betekent overigens niet dat gemeenten zelf huis aan huis deze deelstromen moeten ophalen. Allereerst kunnen zij de feitelijke handelingen uitbesteden en daarnaast kan aan deze verplichting ook invulling gegeven worden door realisatie van een voldoende dekkend netwerk van brengvoorzieningen (glasbakken, textielbakken) in de nabijheid van ieder perceel in de gemeente (voor afwijkingen van de inzameling zie art. 10.29 Wm).

Het Besluit gescheiden inzameling huishoudelijke afvalstoffen [#link] richt zich op gemeenten en verplicht hen om voor een aantal deelstromen te zorgen voor een systeem van gescheiden inzameling. Op basis van het besluit is voor papier, textiel, gevaarlijke huishoudelijke afvalstoffen en afgedankte elektrische en elektronische apparatuur gescheiden inzameling verplicht. Hiervan kan niet worden afgeweken. Het besluit verplicht gemeenten ook om metaal, kunststof, glas en bioafval van huishoudens (= gft-afval) gescheiden in te zamelen. Een gemeente kan voor bioafval van huishoudens, metaal, kunststof en/of glas (deels) afzien van gescheiden inzameling mits wordt voldaan aan specifiek genoemde gronden uit de kaderrichtlijn afvalstoffen (zie kader).

Kader afvalscheiding in de kaderrichtlijn afvalstoffen

Het Besluit gescheiden inzameling huishoudelijke afvalstoffen is een implementatie van art. 10 van de kaderrichtlijn afvalstoffen (Kra) die lidstaten verplicht om voor de genoemde afvalstoffen een systeem van gescheiden inzameling op te zetten. De Kra geeft lidstaten de mogelijkheid om in bepaalde gevallen af te wijken van het verplicht gescheiden inzamelen van de genoemde afvalstromen. De Kra noemt tevens limitatief de gronden om hiertoe over te mogen gaan (kort samengevat):

- (a) een andere vorm van inzamelen heeft geen nadelen voor de mogelijkheden om de betreffende afvalstof her te gebruiken of te recyclen en levert daarbij een vergelijkbare kwaliteit output op.
- (b) gescheiden inzameling zou over het algemeen genomen een negatief effect op het milieu hebben.
- (c) gescheiden inzameling is technisch niet haalbaar.
- (d) gescheiden inzamelen buitensporig hoge economische kosten met zich mee zou brengen.

Bij implementatie van de Kra is, via het Besluit gescheiden inzameling huishoudelijke afvalstoffen, door de wetgever per afvalstroom beoordeeld of deze uitzonderingen in Nederland van toepassing zouden kunnen zijn. Uit deze beoordeling kwam naar voren dat voor bepaalde stromen, gelet op de bestaande praktijk, geen beroep op de uitzonderingsgronden kan worden gedaan. Voor andere stromen kwam naar voren dat wel rekening moet worden gehouden met lokale omstandigheden voor de uitvoerbaarheid. Voor deze stromen zijn limitatief de volgende gronden in de Nederlandse situatie van toepassing:

- o voor metaal, kunststof en glas uitsluitend grond a van art. 10 Kra (zie kader).

Dit betekent dat voor deze afvalstoffen kan worden afgezien van gescheiden inzameling mits hergebruik of recycling van de afvalstof niet in het geding komt en de alternatieve inzameling een vergelijkbare kwaliteit output oplevert.

- o voor bioafval van huishoudens (= gft-afval) de gronden c en d van art. 10 Kra (zie kader). Dit betekent dat voor deze afvalstof kan worden afgezien van gescheiden inzameling wanneer dit technisch niet haalbaar is (bijvoorbeeld wanneer gescheiden inzamelen in praktijk toch niet tot hergebruik of recycling kan leiden) of buitensporig duur zou zijn.

Wanneer een gemeente van een bepaalde uitzondering gebruik wil maken moet zij dit in haar afvalverordening / omgevingsplan vastleggen. In de toelichting bij het Besluit gescheiden inzameling huishoudelijke afvalstoffen staat over deze uitzonderingen:

Bij het toepassen van de uitzonderingen is het van belang dat deze restrictief worden uitgelegd en, zoals vereist door artikel 10.14 Wm, door de gemeenten rekening wordt gehouden met het LAP.

In paragraaf B.3.3.2.2 van het LAP is uitgewerkt waar gemeenten rekening mee moeten houden. Tot slot moet de gemeenteraad zich op grond van het Besluit gescheiden inzameling huishoudelijke afvalstoffen met enige regelmaat over dit onderwerp buigen en beoordelen of nog aan de voorwaarden om af te mogen zien van gescheiden inzameling wordt voldaan.

De wettelijke verplichtingen voor een gemeente om zorg te dragen voor gescheiden inzameling van bepaalde afvalstromen zijn in onderstaande tabel samengevat (zie ook paragraaf B.3.3.2.2 voor nadere invulling).

tabel 2 Verplichtingen tot gescheiden inzameling van huishoudelijke afvalstoffen

afvalstof (van huishoudens)	gescheiden inzameling door/namens gemeente
bioafval	verplicht maar uitzonderingen mogelijk wanneer gescheiden inzameling technisch niet mogelijk is of buitensporig duur zou zijn (gronden c en d van art. 10 Kra)
metaal kunststof glas	verplicht, maar uitzonderingen mogelijk als dat geen nadelige gevolgen heeft voor omvang en kwaliteit van recycling of hergebruik (grond a van art. 10 Kra)
papier textiel gevaarlijke afvalstoffen afgedankte elektrische en elektronische apparatuur	verplicht – geen uitzonderingen mogelijk
overige afvalstoffen	niet verplicht

B.3.3.2.2 Beleid m.b.t. gescheiden inzameling van huishoudelijke afvalstoffen door gemeenten

In paragraaf B.3.3.2.1 is ingegaan op het Besluit gescheiden inzameling huishoudelijke afvalstoffen [#link]. Dit besluit verplicht gemeenten om voor een aantal deelstromen te zorgen voor een systeem van gescheiden inzameling, maar kent ook een limitatief aantal uitzonderingen. In deze paragraaf wordt eerst ingegaan de belangrijkste deelstromen uit huishoudelijk afval. Daarna wordt voor de andere deelstromen uit huishoudelijk afval een algemeen kader gegeven op basis waarvan gemeenten voor die deelstromen een eigen afweging kunnen maken tussen bron- en nascheiding.

bioafval van huishoudens (= gft-afval)

Voor bioafval van huishoudens kan een gemeente eventueel afzien van gescheiden inzameling wanneer toetsing aan de gronden c en d van de Kra (zie kader in paragraaf B.3.3.2.1) daar aanleiding toe geeft.

Niet in alle situaties is het gescheiden inzamelen van bioafval van huishoudens even eenvoudig of leidt dit automatisch tot goede kwaliteit. Gevallen waarin ondanks alle inspanningen (zie onder) toch geen bioafval van huishoudens wordt ingezameld van voldoende kwaliteit of waar door specifieke lokale omstandigheden gescheiden inzameling aantoonbaar onevenredig duur is zouden onder deze gronden kunnen worden gebracht. Wel kan worden gesteld dat

- verwerking van gescheiden ingezameld bioafval van huishoudens goedkoper is dan verbranden met restafval,
- gescheiden inzameling van bioafval van huishoudens gebruikelijk is in vrijwel alle gemeenten in Nederland, en
- met uitgebreide voorlichting van burgers en toegankelijke voorzieningen veel bereikt kan worden op het gebied van omvang en kwaliteit van gescheiden ingezameld bioafval van huishoudens.

Dit betekent dat voordat een gemeente een beroep doet op de gronden (c) en (d) het wel van belang is om zich in te spannen om van gescheiden inzameling van bioafval van huishoudens een

succes te maken. De toelichting van het Besluit gescheiden inzameling huishoudelijke afvalstoffen kondigt in dit kader aan dat hiertoe in het LAP een 'basisvoorzieningenniveau' voor afvalinzameling zal worden uitgewerkt. Dit betekent dat alleen kan worden afgezien van gescheiden inzameling van bioafval op basis van de gronden (c) en (d) wanneer ten minste aantoonbaar sprake is van alle maatregelen en voorzieningen uit onderstaande tabel (tabel 3).

tabel 3 Elementen van het basisvoorzieningenniveau

1. de bewoner weet wat er van hem/haar verwacht wordt	
1.1. informeren van inwoners	Ten minste jaarlijks – bijvoorbeeld met een brief vanuit de gemeente - informeren van haar burgers waarin aangegeven wordt dat afval scheiden de norm is en waar verdere info gevonden kan worden (site, app). Te combineren met aanbod beknopte afvalwijzer/kaart, aanbieden van of informatie over hulpmiddel in huis/keuken en overzicht containerlocaties.
1.2. gemeentelijke afval-site	Met informatie over het waarom, wat, hoe en waar van afval scheiden, mogelijkheid tot aanvraag beknopte afvalwijzer
1.3. voorlichtingspakket, in meerdere talen	Standaard te verschaffen aan nieuwe inwoners, inclusief beknopte afvalwijzer.
1.4. deur-tot-deur actie	Voor speciale gebieden, zoals binnenstad en hoogbouw, worden inwoners actief geïnformeerd over het waarom, wat, hoe en waar van afval scheiden. Dit kan gecombineerd worden met aanbieden beknopte afvalwijzer en hulpmiddel voor in huis/keuken. Eenmaal per jaar.
1.5. campagne	Gemeentebreed informeren van inwoners over waarom, wat, hoe en waar van afval scheiden, via de (social) media, minstens eenmaal per jaar.
2. de bewoner weet wat waar bij hoort (scheidingskennis)	
2.1. beknopte afvalwijzer/wellessnietes lijst sturen, voor op prikbord, koelkast, lade	1 of 2 A4 met informatie over wat, hoe en waar van afval-scheiden, geplastificeerd t.b.v. robuust gebruik en bewaren.
2.2. scheidingsinfo op de bakken	De containers in de buitenruimte (minicontainers, verzamelcontainers, al of niet ondergronds) zijn voorzien van kleuren, pictogrammen en teksten die aangeven voor welke afvalstroom ze bedoeld zijn en wat daaronder verstaan wordt.
2.3. gemeentelijke site en eventuele app	Op de gemeentelijke website is informatie te vinden over het waarom, wat, hoe en waar van afval scheiden, met mogelijkheid tot aanvraag van de beknopte afvalwijzer.
3. de bewoner weet van het waarom, nut van afvalscheiding	
3.1. via voorlichtingspakket	Bewoners kunnen bij de gemeente een voorlichtingspakket opvragen over afvalscheiding. Nieuwe bewoners ontvangen automatisch het voorlichtingspakket.
3.2. verspreiden infographics, (link naar) filmpjes, social media	Op de gemeentelijke website staan visuals met informatie over hoe de verschillende afvalstromen ingezameld en verwerkt worden. Deze visuals worden ook actief verspreid via de (social) media.
3.3. campagne	Gemeentebreed informeren en motiveren van inwoners over waarom, wat, hoe en waar van afval scheiden, via de (social) media, minstens eenmaal per jaar.
4. de bewoner weet waar/hoe/wanneer men het kwijt kan	
4.1. voorlichting over inzamelsysteem, halen en brengen, locaties van containers, inzameldagen, milieustraat voor grof huishoudelijk afval, extra inzamelpunten voor bepaalde stromen bij winkels,	Op de gemeentelijke website is een afvalwijzer te vinden met informatie over hoe het inzamelsysteem van de gemeente voor de verschillende afvalstromen precies werkt. Deze informatie is ook onderdeel van het voorlichtingspakket en kan op verzoek ook apart worden toegestuurd. De burger wordt hiermee ook geïnformeerd over hoe de verschillende soorten

<i>bouwmarkten ed.</i>	<i>huishoudelijk afval moete worden aangeboden.</i>
5. De verzamelcontainers/voorzieningen zijn goed (gelegenheid)	
<i>5.1. schoon en verzorgd</i>	<i>De afvalvoorzieningen in de openbare ruimte en de directe omgeving worden actief schoon gehouden. Ook worden beschadigingen en graffiti snel hersteld.</i>
<i>5.2. goed bereikbaar</i>	<i>De afvalvoorzieningen in de openbare ruimte zijn goed bereikbaar voor iedereen. Er is een opgang en voldoende ruimte voor rolstoelen. Obstakels door bijvoorbeeld bijgeplaatst (grof) afval worden snel verwijderd.</i>
<i>5.3. werkend, beschikbaar, niet vol</i>	<i>De afvalvoorzieningen kunnen gebruikt worden. Technische storingen worden snel verholpen. Volle containers worden voorkomen door voldoende capaciteit en tijdige lediging.</i>
<i>5.4. voorzien van goede info en pictogrammen, evt betekenisvol gekleurd</i>	<i>De containers in de buitenruimte (minicontainers, verzamelcontainers, al of niet ondergronds) zijn voorzien van kleuren, pictogrammen en teksten die aangeven voor welke afvalstroom ze bedoeld zijn en wat daaronder verstaan wordt. De burger krijgt eenduidige informatie over wat wel en niet in welk inzamelmiddel mag worden gedeponeerd.</i>

Op dit moment wordt het basisvoorzieningenniveau van tabel 3 in ieder geval gebruikt wanneer een gemeente met een beroep op de gronden c en d van de Kra en af wil zien van gescheiden inzameling van bio-afval van huishoudens. Het is echter denkbaar dat de gemeente dit instrument ook gebruikt bij andere stromen en dat er op termijn voor meer stromen een basisvoorzieningenniveau in het LAP wordt opgenomen.

papier/karton

Voor papier/karton bestaat op basis van het Besluit gescheiden inzameling huishoudelijke afvalstoffen geen mogelijkheid om een beroep te doen op een uitzonderingsgrond omdat het in Nederland altijd technisch en economisch haalbaar is gescheiden in te zamelen (al dan niet huis-aan-huis). Ook levert nascheiding geen resultaat op dat vergelijkbaar is met bronscheiding. Gemeenten zijn vrij om wel met nascheiding te werken, maar alleen als aanvulling op bronscheiding en niet als alternatief. In situaties waarin dit speelt is essentieel dat de positie van nascheiding altijd helder worden gecommuniceerd om te voorkomen dat een beeld als 'bronscheiden hoeft niet want het wordt toch nagescheiden' ontstaat.

textiel

Voor textiel bestaat op basis van het Besluit gescheiden inzameling huishoudelijke afvalstoffen geen mogelijkheid om een beroep te doen op een uitzonderingsgrond omdat het in Nederland altijd technisch en economisch haalbaar is gescheiden in te zamelen. Ook levert nascheiding van deze stromen geen resultaat op dat vergelijkbaar is met bronscheiding.

Zowel de kaderrichtlijn afvalstoffen als het besluit kennen geen definitie van textiel. De reikwijdte van de verplichting tot gescheiden inzameling door de gemeente betreft textiel (inclusief schoeisel) voor zover dat

- valt onder de afbakening van sectorplan textiel in het LAP, en
- staat op de welles-lijst voor textiel in bijlage 12 van het LAP, en
- het wordt afgegeven door huishoudens.

Gemeenten moeten uiterlijk 1 januari 2025 gescheiden inzamelen hebben gerealiseerd voor deze afvalstroom. In praktijk hebben gemeenten al jaren een brengvoorziening al dan niet in samenwerking met charitatieve organisaties.

metaal (inclusief blik), kunststof of glas

Voor metaal, kunststof of glas is het op basis van het Besluit gescheiden inzameling huishoudelijke afvalstoffen mogelijk om aan nascheiding te doen, indien dat in vergelijking met bronscheiden geen nadelige gevolgen heeft voor omvang en kwaliteit van recycling of hergebruik. De mogelijkheden verschillen hierbij wel per materiaalstroom

- Voor *metaal* en *kunststof* is het zowel mogelijk om te kiezen voor nascheiding uit restafval als voor nascheiding uit een gecombineerde inzameling van droge componenten (PMD-inzameling,

PD-inzameling of MG-inzameling)⁸. Voor deze stromen is namelijk gebleken dat beide vormen van nascheiding in principe kan worden voldaan aan grond a van de Kra (zie kader in paragraaf B.3.3.2.1).

- Bronscheiding van zowel *verpakkingsglas* als van *vlakglas* is een vereiste voor de recycling tot een glasproduct. De aanwezigheid van in ieder geval keramiek, steen, porselein en kunststoffen leidt ertoe dat bij nascheiding het glas niet meer geschikt is voor recycling tot een glasproduct. Vaak kan het glas dan wel nog worden toegepast als bouwstof. Voor verpakkingsglas is daarom de enige mogelijkheid om af te kunnen zien van bronscheiden een gezamenlijke inzameling met metaal of blik gevolgd door nascheiding van die combi-fractie. Voor glas is nascheiding uit restafval geen alternatief voor bronscheiding omdat dit niet leidt tot vergelijkbare hoeveelheden en recyclingmogelijkheden. Nascheiden is voor glas daarom alleen interessant als aanvulling nadat zoveel mogelijk glas via bronscheiding is afgescheiden. Wordt hiervoor gekozen dan moet de positie van nascheiding altijd helder worden gecommuniceerd om te voorkomen dat een beeld als 'bronscheiden hoeft niet want het wordt toch nagescheiden' ontstaat.

Het spreekt voor zich dat in al deze gevallen ook zeker moet zijn dat nascheiding plaatsvindt en dat de gemeente er ook toeziet dat dit efficiënt gebeurt en inderdaad een vergelijkbaar niveau van recycling en/of hergebruik wordt bereikt als met bronscheiding het geval zou zijn geweest.

afgedankte elektrische en elektronische apparatuur

Met de komst van het Besluit gescheiden inzameling huishoudelijke afvalstoffen zijn de al bestaande verplichtingen om afgedankte elektrische en elektronische apparatuur (AEEA) gescheiden in te zamelen overgeheveld van de Regeling afgedankte elektrische en elektronische apparatuur naar het Besluit gescheiden inzameling huishoudelijke afvalstoffen. Hiervoor golden geen uitzonderingen en dat verandert niet.

Terzijde wordt nog opgemerkt dat gemeenten op basis van de Regeling afgedankte elektrische en elektronische apparatuur verplicht zijn om in hun brengvoorzieningen ook afgedankte apparatuur in te nemen van niet-particuliere ontdoeners (= bedrijven, organisaties, instellingen). Het moet hier dan wel gaan om apparatuur die naar aard en hoeveelheid vergelijkbaar is met die van particuliere huishoudens.

Gevaarlijke afvalstoffen

Er zijn geen uitzonderingen mogelijk voor de gescheiden inzameling van gevaarlijke afvalstoffen uit huishoudens. Gemeenten moeten uiterlijk 1 januari 2025 gescheiden inzamelen hebben gerealiseerd voor deze afvalstroom. In de praktijk hebben gemeenten al jaren een brengvoorziening.

Overige afvalstromen

Op dit moment is er geen reden om in het LAP - aanvullend op de hiervoor genoemde stromen en het beleid ten aanzien van scheiding op de milieustraat (paragraaf B.3.3.3.2) – ook voor andere stromen specifiek beleid te formuleren t.a.v. bron- of nascheiding. Gemeenten hebben en houden dus een mate van vrijheid bij het vaststellen van het beleid voor de inzameling van huishoudelijke afvalstoffen. Indien het programma Van Afval naar Grondstof (VANG) – inmiddels integraal onderdeel van het Rijksbrede programma circulaire economie - onvoldoende resultaat oplevert, kunnen alsnog aanvullende en mogelijk meer sturende instrumenten nodig zijn en ingezet worden om te komen tot meer en kwalitatief betere monostromen.

Voor stromen die niet in het Besluit gescheiden inzameling huishoudelijke afvalstoffen zijn genoemd, kunnen gemeenten een eigen afweging maken tussen bron- en nascheiding. Dit gaat dan bijvoorbeeld om mineraal afval, hout, luiers of grove delen van het huishoudelijk afval anders dan besproken in de volgende paragraaf. Vanzelfsprekend speelt hierbij de transitie naar een Circulaire Economie en het streven om restafval van huishoudens terug te dringen een rol. Omdat in veel gevallen bronscheiding leidt tot een betere kwaliteit en daarmee vaak tot meer mogelijkheden voor hergebruik en recycling zal de gemeente steeds een afweging moeten maken tussen het realiseren van minder restafval door bronscheiding enerzijds en de uitvoerbaarheid/redelijkheid/kosten anderzijds. Gemeenten hanteren hierbij de algemene uitgangspunten van paragraaf B.3.2 als kader.

---

⁸ PMD = plastic + metaal + drankenkartons, PD = plastic + drankenkartons, MG = metaal + glas

B.3.3.2.3 Mengen van gescheiden aangeboden huishoudelijk afval tijdens inzameling

Een deel van de regelgeving – waaronder een aantal regels m.b.t inzamelen – is per 1 januari 2021 nog niet overgegaan naar het stelsel van de Omgevingswet. In het Besluit inzamelen afvalstoffen (verder: Bia) is echter opgenomen dat mengen van verschillende categorieën afvalstoffen tijdens inzameling niet is toegestaan.⁹ Dit samenvoegen mag dus pas gebeuren op de ontvangende locatie, mits voor het mengen een vergunning is verleend (zie tabel 5; na inzameling valt het huishoudelijk afval verder onder de regels van bedrijfsafval of eventueel onder de regels van gevaarlijk afval). Hiermee sluiten de regels uit het Bia naadloos aan op de regels onder het stelsel van de Omgevingswet.

Voor het verlenen van vergunningen om gescheiden ingezamelde afvalstoffen te mengen is hoofdstuk D.4 toetsingskader.

B.3.3.3 Grof afval van huishoudens

B.3.3.3.1 Regelgeving rond gemeentelijke milieustraten

Anders dan voor niet grove afvalstoffen van huishoudens (zie paragraaf B.3.3.2.1) is voor grove afvalstoffen een wekelijkse inzamelrequentie niet verplicht, maar dient naast inzameling ook een brengvoorziening beschikbaar te zijn (art. 10.22 Wm). Voor het realiseren van betreffende brengfaciliteit voor grove huishoudelijke afvalstoffen kan de gemeente ook samenwerken met andere gemeenten en samen 1 locatie in bedrijf (laten) hebben voor de inwoners van beide gemeenten.

Gemeenten moeten op hun milieustraat voor ten minste 18 deelstromen (zie tabel 4) die onderdeel kunnen uitmaken van grove huishoudelijke afvalstoffen voorzieningen hebben om deze van elkaar gescheiden te houden (paragraaf 4.51 Bal). Van belang is dat deze opsomming van 18 deelstromen is gebaseerd op grof huishoudelijk afval. Huishoudelijke afvalstoffen zoals verpakkingsglas, batterijen, gasontladingslampen, klein chemisch afval, frituurvet en incontinentiemateriaal zijn niet in deze opsomming opgenomen omdat deze niet worden beschouwd als grove huishoudelijke afvalstoffen. Als deze afvalstoffen ook worden ingenomen op de milieustraat, moeten ook hiervoor inzamelvoorzieningen aanwezig zijn om deze afvalstoffen gescheiden te houden gelet op het Besluit gescheiden inzameling huishoudelijke afvalstoffen en/of bijlage II van het Bal.

In praktijk is omwille van ruimtebeslag niet altijd mogelijk om op een milieustraat alle 18 grove huishoudelijke afvalstoffen gescheiden te houden. Met een maatwerkbesluit kan het bevoegd gezag toestemming geven een of meer van de inzamelvoorzieningen achterwege te laten. Een dergelijke maatwerkbesluit is niet wenselijk of doelmatig voor elektr(on)ische apparatuur, asbest, geïmpregneerd hout, gasflessen/brandblussers/overige drukhouders en grond. Voor die afvalstromen geldt dus dat inzamelvoorzieningen aanwezig moeten zijn om de afvalstoffen apart te houden (toelichting bij art. 4.623 Bal).

Het is echter niet de bedoeling dat hierdoor op een milieustraat zondermeer alle (andere) stromen samengevoegd (gemengd) mogen worden en al helemaal niet om toe te staan dat de resulterende mengstroom vervolgens wordt afgevoerd naar een verbrandingsinstallatie. Om die reden geldt het volgende:

- Indien wordt afgezien van één of meer van de 18 voorgeschreven voorzieningen moet een gelijk niveau van afvalscheiding bereikt worden door nascheiding of andere maatregelen (zie toelichting op art. 4.623 Bal).
- Samenvoegen van één of meer van de 18 deelstromen die op basis van art. 4.623 in beginsel gescheiden moeten worden gehouden is een vergunningplichtige activiteit (dit volgt uit artikelen 3.195 en 3.196 Bal).

In paragraaf B.3.3.3.2 is nader uitgewerkt hoe hier in het kader van vergunningverlening mee om moet worden gegaan.

tabel 4 Afvalscheiding op de gemeentelijke milieustraat

Altijd gescheiden opgeslagen afvalstoffen:	Overige afvalstoffen:
<ul style="list-style-type: none"> • elektr(on)ische apparatuur • asbest	<ul style="list-style-type: none"> • A-/B-hout • gips

⁹ Uitzondering is mengen dat in een inzamelvergunning is toegestaan (art. 1b Bia). Inzamelvergunningen zijn er alleen voor specifiek aangewezen categorieën afvalstoffen (art. 10.48, eerste lid Wm) en dat is alleen gebeurd voor kga, afgewerkte olie en scheepsafvalstoffen (art. 9 Bia). Voor huishoudelijk afval dat gescheiden wordt aangeboden is mengen tijdens inzamelen dus verboden (art. 1b Bia).

<ul style="list-style-type: none"> • geïmpregneerd hout • gasflessen/brandblussers/ overige drukhouders • grond (onderscheiden naar kwaliteitsklassen)	<ul style="list-style-type: none"> • dakafval • gemengd steenachtig materiaal (niet zijnde asfalt en niet zijnde gips) • matrassen • papier/karton • vlakglas • banden van voertuigen • geëxpandeerd polystyreenschuim • grof tuinafval • harde kunststoffen • metalen • textiel (niet zijnde tapijt)
---	--

B.3.3.3.2 Beleid voor gemeentelijke milieustraten

In paragraaf B.3.3.3.1 is aangegeven dat:

- (a) op milieustraten als uitgangspunt minimaal 18 deelstromen (grof) huishoudelijk afval gescheiden moeten worden gehouden,
- (b) voor 13 van deze 18 stromen van deze verplichting mag worden afgeweken mits wel een gelijk niveau van afvalscheiding bereikt wordt door nascheiding of andere maatregelen, en dat
- (c) mengen van één of meer van de 18 deelstromen een vergunningplichtige activiteit is.

Voor het verlenen van een vergunning voor het op de milieustraat mogen samenvoegen van twee of meer van de 18 deelstromen is het uiteindelijk bereiken van een gelijk niveau van afvalscheiding een essentieel uitgangspunt.

- Dat betekent ten eerste dat bij het verlenen van een dergelijke vergunning essentieel is dat de met ander afval samengevoegde deelstromen ook daadwerkelijk en effectief worden nagescheiden. Dit kan betekenen dat het werken met sturingsvoorschriften in deze gevallen essentieel is (zie hoofdstuk D.2, paragraaf D.2.2.4.2 [#link]).
- Ten tweede zijn de 18 stromen geselecteerd op mogelijkheden voor recycling en is wanneer geen bronscheiding plaatsvindt in veel gevallen sprake van [1] vermindering van kwaliteit op van de deelstroom zelf, [2] vervuiling van andere deelstromen of [3] verlies aan hoeveelheid materiaal die voor recycling beschikbaar komt/blijft.
  - Gelet op de aard van de 18 stromen lijkt het onwaarschijnlijk dat het toevoegen van één of meer van de 18 deelstromen aan de restbak in combinatie met nascheiden daarvan leidt tot een gelijk niveau van afvalscheiding en dus vergund zou kunnen worden.
  - Wel mogelijk is het slim combineren van enkele geselecteerde stromen tot een combi-stroom in combinatie met nascheiding daarvan. Bij een juiste selectie¹⁰ en zekerheid dat er effectief wordt nagescheiden, lijkt vergunningverlening voor die variant mogelijk.

Naast het aanwezig zijn van de voorzieningen voor de 18 stromen omvat een 'adequaat voorzieningenniveau' ook dat deze op de juiste wijze worden benut. De drijver van de milieustraat moet zich inspannen om te voorkomen dat afval, waarvoor aparte opslagvoorzieningen aanwezig zijn, in het restafval terecht komt. Naast de fysieke mogelijkheid deze afvalstoffen gescheiden te houden, moet ook het beheer van de milieustraat gericht zijn op een zo effectief mogelijke uitvoering. Hoewel iedere milieustraat anders is gelden voor de invulling van het adequaat voorzieningenniveau (zie toelichting op art. 4.623 Bal) de volgende richtlijnen:

- Het is voor de burger duidelijk welke opslagvoorziening waar wel en waar niet voor is bedoeld.
- Aanbevolen wordt om er bij het inrichten van de milieustraat rekening mee te houden dat een restcontainer voor de aanbieder de laatste container is en een eventuele container voor het deponeren van kringloopmateriaal één van de eerste containers is die een aanbieder op zijn route door de milieustraat tegen komt.
- Er is gekwalificeerd personeel aanwezig om vragen van burgers te beantwoorden en toezicht te houden op een juist gebruik van de verschillende opslagvoorzieningen.
- Er wordt bij de inrichting en het beheer van de milieustraat aandacht besteed aan toegankelijkheid en laagdrempeligheid voor de burger. Dit omvat niet alleen fysieke bereikbaarheid, maar ook het beperken van wachttijden en administratieve procedures.

---

¹⁰ Voorbeelden waarbij nascheiden waarschijnlijk tot een vergelijkbaar resultaat als bronscheiden kan leiden zijn het combineren van metaal en harde kunststoffen of het combineren van matrassen en textiel. Dit is niet limitatief bedoeld, maar zeker is dat het aantal mogelijkheden om te voldoen aan de voorwaarde van eenzelfde niveau van afvalscheiding beperkt is – het uitgangspunt is en blijft de 18 bakken.

- In ieder geval wordt – indien hiervan sprake is - gezorgd voor een snelle toegangscontrole en betalingshandelingen aan de poort door bijvoorbeeld gebruik te maken van een uniek toegangspasje, saldokaart, knipkaart of eventueel contactloos betalen.
- De containers belemmeren de routing voor het publiek niet en er is voldoende ruimte om stilstaande auto's te kunnen passeren op de locatie.
- Containers met een hoog afvalaanbod staan niet meteen vooraan bij de ingang/opgang (met risico's op blokkades bij de ingang) maar meer naar achteren en verspreid zodat het bezoek zich beter verdeelt.
- Perscontainers worden spaarzaam gebruikt; weliswaar kan voor sommige afvalsoorten meer afval in een container geperst worden, maar persen van afval kost tijd waardoor een vlotte doorstroming op de milieustraat in het geding komt. Ook is de inwerp-opening van de pers (de trechter) beperkt waardoor hier een bottleneck kan ontstaan.

B.3.3.4 Aanvullende instrumenten voor gemeenten

Diftar (gedifferentieerd tarief)

Tot de beleidsvrijheid van de gemeenten valt ook de toepassing van (een vorm van) diftar. Bij diftar betalen huishoudens naar gelang de hoeveelheid afval die ze aanbieden of het aantal keren dat een huishouden afval voor inzameling aanbiedt. Op deze manier worden huishoudens financieel gestimuleerd om minder restafval aan te bieden. Dit kan worden bereikt door preventie of door het afval beter te scheiden.

Onderzoek laat zien dat de invoering van diftar gepaard gaat met een significante vermindering van het aanbod aan restafval en een beter scheidingsgedrag. Onbekend is wat daarbij de invloed is van het vaak gelijktijdig met diftar invoeren of verbeteren van een systeem van gescheiden inzameling of het gelijktijdig inzetten van instrumenten als communicatie.

Omdat lokale omstandigheden bepalend zijn voor de effectiviteit van een dergelijk systeem, de omvang van de ongewenste neveneffecten en de mogelijkheden om deze te beperken, wordt niet gestuurd op de wenselijkheid van de introductie van diftar. Het blijft de verantwoordelijkheid van de gemeenten om de voor- en nadelen af te wegen en een beslissing over diftar te nemen.

Omgekeerd inzamelen

Omgekeerd inzamelen is ook een methode om de gescheiden inzameling van afvalstoffen te verbeteren. Bij omgekeerd inzamelen worden door de burger gescheiden afvalstoffen (bruikbare grondstoffen) aan huis opgehaald, terwijl restafval door de burger zelf moet worden weggebracht. Bij omgekeerd inzamelen ligt de nadruk dus op het inzamelen van bruikbare grondstoffen. De afgifte van bruikbare grondstoffen kost de ontdoener daarom weinig inspanning, dit in tegenstelling tot de afgifte van het restafval. Goed scheidingsgedrag van de burger wordt hierdoor beloond en leidt tot minder restafval. Omgekeerd inzamelen kan in sommige gevallen een alternatief voor diftar zijn, maar kan ook in combinatie met diftar worden gebruikt.

Benchmarking

In de benchmark huishoudelijk afval leren gemeenten van elkaar door vergelijking op basis van afvalcijfers en prestatie-indicatoren. Het gaat daarbij niet alleen om milieu (mate van afvalscheiding), maar ook om kosten, dienstverlening en regie- en bedrijfsvoering. In de interactieve kennisdeling-sessies krijgen gemeenten inzicht in elkaars beleidsinstrumenten, inzamelsystemen en communicatiemethoden. Nieuwe inzichten worden meegenomen in nieuwe gemeentelijke plannen. De NVRD, Rijkswaterstaat en Cyclus Management organiseren jaarlijks deze benchmark waaraan circa tweehonderd gemeenten meedoen. Resultaten worden vastgelegd in kringrapporten, individuele rapportages en een evaluatierapport met algemene bevindingen.

B.3.4 Bedrijfsafval

B.3.4.1 Regelgeving voor het gescheiden houden van bedrijfsafvalstoffen

In het Besluit activiteiten Leefomgeving (Bal) staat de lijst met afvalstoffencategorieën die door bedrijven gescheiden moeten worden gehouden, zodat ze op de juiste manier verwerkt kunnen worden. Bedrijven zijn wettelijk verplicht om deze afvalstoffen gescheiden te houden en gescheiden af te voeren.

In het Bal wordt namelijk het mengen van categorieën bedrijfsafval met andere categorieën bedrijfsafval, met gevaarlijk afval en met andere stoffen dan afvalstoffen aangemerkt als milieubelastende activiteit. Dit geldt zowel voor de fase 'voorafgaand aan afvalbeheer' voor zover gescheiden houden kan worden gevegd (art. 3.39 Bal) als voor de fase 'tijdens afvalbeheer' (art.

3.184 Bal). Als het Bal het mengen aanmerkt als milieubelastende activiteit dan is dat mengen verboden, tenzij men een vergunning heeft of er een vrijstelling geldt (art. 5.1 Ow in combinatie met art. 3.40 Bal respectievelijk art. 3.195 en art. 3.196 Bal). Dit betekent concreet dat eenieder die een categorie bedrijfsafvalstoffen wil mengen met andere (afval)stoffen, voor dit mengen (als het niet is vrijgesteld) een vergunning nodig heeft – ook wanneer dat gebeurt op de locatie waar de betreffende afvalstoffen zijn ontstaan.

Er zijn hierbij vier belangrijke kanttekeningen:

- I In enkele gevallen is ook mengen binnen 1 categorie vergunningplichtig.
- II Voorafgaand aan fase afvalbeheer is samenvoegen van afvalstoffen die behoren tot hetzelfde categorienummer (A- en B-variant) vrijgesteld van vergunningplicht.
- III Gescheiden houden van afvalstoffen kan niet altijd van een bedrijf of organisatie gevegd worden.
- IV Bijzondere regelgeving voor baggerspecie en grond.

Ad. I; In enkele gevallen is ook mengen binnen 1 categorie vergunningplichtig.

Zoals aangegeven kan ook binnen een categorie van bijlage II van het Bal sprake zijn van mengen. In het algemeen is samenvoegen van afvalstoffen binnen eenzelfde categorie in het Bal niet aangewezen als vergunningplichtig.¹¹ In enkele specifieke gevallen is echter ook het samenvoegen van afvalstoffen binnen eenzelfde categorie aangewezen als vergunningplichtig. Voor bedrijfsafval geldt dit voor de categorieën 10 (*procesafhankelijk industrieel afval*) en 111 (*te starten afval*) van bijlage II van het Bal (art. 3.39 en art. 3.195 Bal). Wanneer het gaat om afvalstoffen die qua aard, samenstelling of concentraties aanwezige componenten niet met elkaar vergelijkbaar zijn, leidt samenvoegen van afvalstoffen ook binnen deze categorieën tot vergunningplicht. Dit geldt zowel voor de fase 'voorafgaand aan afvalbeheer' als voor de fase 'tijdens afvalbeheer'¹². Betreft het wel afvalstoffen die qua aard, samenstelling of concentraties aanwezige componenten met elkaar vergelijkbaar zijn, dan is geen sprake van mengen maar van opbulken en is ook binnen deze categorieën geen sprake van vergunningplicht

Dit betekent dat verschillende soorten procesafhankelijk industrieel afval en verschillende afvalsoorten die gestort gaan worden, van elkaar gescheiden moeten worden gehouden en gescheiden moeten worden afgevoerd.

Ad. II; Voorafgaand aan afvalbeheer mengen van A- en B-variant van hetzelfde categorienummer

Een tweede belangrijke uitzondering betreft het samenvoegen van afvalstoffen die horen tot een A- en een B-variant van hetzelfde categorienummer. Dit gaat dus om het samenvoegen gevaarlijk afval en niet-gevaarlijk afval van hetzelfde type. Wanneer dat samenvoegen plaatsvindt 'voorafgaand aan afvalbeheer' – ofwel op de locatie waar de betreffende afvalstoffen zijn ontstaan¹³ – is dit samenvoegen geen milieubelastende activiteit en geldt geen vergunningplicht (voetnoot 2 in bijlage II van het Bal).

Dit betekent bijvoorbeeld dat batterijen die wel en batterijen die geen gevaarlijk afval zijn, op dat moment wel samen mogen worden gevoegd door degene bij wie het afval ontstaat.

Ad. III; Gescheiden van afvalstoffen kan niet van een bedrijf of organisatie gevegd worden
Bij het samenvoegen van verschillende categorieën van bedrijfsafval op de locatie waar het afval is ontstaan¹⁴, is alleen sprake van een milieubelastende activiteit en vergunningplicht als het gescheiden houden op grond van het LAP gevegd kan worden (art. 3.39, lid 1, sub e en art. 3.40 van het Bal). Hierbij moet volgens de wetstekst worden gelet op de hoeveelheden en de manier

---

11 Voorafgaand aan afvalbeheer is dit geregeld als uitzondering op de aanwijzing als milieubelastende activiteit (art. 3.39 Bal) en daarmee uitgezonderd van de vergunningplicht van art 3.40 Bal. In de fase 'tijdens afvalbeheer' is het wel aangewezen als milieubelastende activiteit (art. 3.184 Bal) maar is het via art. 3.196 Bal alsnog uitgezonderd van de vergunningplicht.

12 Voor de fase 'tijdens afvalbeheer' zijn er overigens wel een aantal kanttekeningen. Zo is (niet limitatief) mengen binnen dezelfde categorie (anders dan 10, 11, 110 en 111) alleen vergunningvrij als de opslag van het afval ook vergunningvrij is, wordt het mengen binnen dezelfde categorie alsnog vergunningplichtig als het mengen een handeling van 'verwijderen' is en worden menghandelingen soms toch vergunningplichtig omdat het bedrijf andere activiteiten verricht die het bedrijf vergunningplichtig maken (denk aan ipcc-bedrijven).

13 In bijzondere gevallen – denk aan de onderhoudsmonteur of hovenier die 'eigen' afval meeneemt naar de eigen locatie – kan het ook om een andere locatie dan waar het is ontstaan gaan – zolang maar geen sprake is van afgifte/inzameling.

14 Deze uitzondering geldt alleen voor de locatie waar het afval is ontstaan. Wordt afval eerst meegenomen naar een andere locatie en daar gemengd met afval van een andere categorie dan is sprake van een milieubelastende activiteit die vergunningplichtig is, ook als het nog voorafgaand aan afvalbeheer is.

van vrijkomen van deze afvalstoffen en de kosten van het gescheiden houden en gescheiden afgeven. De uitwerking hiervan in het LAP is vernieuwd met de tweede wijziging van LAP3 en staat in paragraaf B.3.4.2. Het doel van de wijziging is de regels duidelijker te maken voor bedrijven en toezichthouders. Ook wordt beoogd de administratieve lasten te beperken door uit te gaan van reeds beschikbare bedrijfsgegevens.

Ad. IV; Bijzondere regelgeving voor baggerspecie en grond

Het samenvoegen van grond of baggerspecie (bij het opslaan) is in het Bal aangewezen als milieubelastende activiteit waarvoor in bepaalde gevallen een vergunningplicht geldt (art. 3.48j en k Bal). Een vergunning is nodig voor:

- 1) het samenvoegen van grond binnen de kwaliteitsklasse matig verontreinigd of sterk verontreinigd,
  - 2) baggerspecie binnen de kwaliteitsklasse sterk verontreinigd,
- en, met uitzondering van bepaalde gevallen, ook voor:
- 3) grond of baggerspecie van onbekende kwaliteit (geen milieuverklaring én de kwaliteit valt ook niet af te leiden uit de herkomst).

Zie hiervoor verder hoofdstuk D.4.

In paragraaf 4.122 Bal zijn tevens algemene regels gesteld voor het samenvoegen van toepasbare grond of baggerspecie. Deze regels gelden voor het samenvoegen van grond binnen de kwaliteitsklasse landbouw/natuur, wonen of industrie en voor het samenvoegen van baggerspecie binnen de kwaliteitsklasse niet verontreinigd, licht verontreinigd of matig verontreinigd (art. 4.1247 Bal). Voor deze gevallen geldt een meldingsplicht (art. 4.1248). In art. 4.1255 Bal is aangegeven in welke gevallen en onder welke voorwaarden het samenvoegen van dergelijke partijen grond of baggerspecie is toegestaan.

Het samenvoegen van partijen grond of baggerspecie is ook een menghandeling volgens dit LAP. Mengen van grond of baggerspecie voorafgaand aan afvalbeheer valt in het Bal onder de algemene bepalingen over mengen (paragraaf 3.2.13). Voor mengen van grond of baggerspecie tijdens afvalbeheer kent het Bal specifieke regels (paragrafen 3.2.24 en 3.5.8). In de toelichting op het Bal is expliciet bepaald dat deze specifieke regels voor gaan op deze algemene bepalingen over mengen.

Het voorgaande is weergegeven in onderstaande samenvattende tabel (tabel 5).

tabel 5 Regelgeving betreffende samenvoegen van bedrijfsafvalstoffen niet zijnde grond en baggerspecie

samenvoegen bedrijfsafval	binnen 1 categorie	met andere stoffen dan afvalstoffen	met gevaarlijk afval van eenzelfde categorienummer (met de A-variant)	met afval van een ander categorienummer
fase				
voorafgaand aan afvalbeheer	toegestaan ¹⁵ m.u.v. vergunningplicht voor categorieën 10 en 111	vergunning vereist	toegestaan	vergunning vereist, behalve gescheiden houden volgens het LAP niet gevegd wordt <u>én</u> mengen gebeurt op de locatie waar het afval is ontstaan
tijdens afvalbeheer	toegestaan ¹⁵ m.u.v. vergunningplicht voor categorieën 10 en 111	vergunning vereist (m.u.v. mengen: - tijdens recyclen of voorbereiden voor hergebruik van afval waarvoor	vergunning vereist	vergunning vereist (m.u.v. verschillende soorten biomassa t.b.v. verbranden)

15 Voorafgaand aan afvalbeheer is dit geregeld als uitzondering op de aanwijzing als milieubelastende activiteit (art. 3.39 Bal) en daarmee uitgezonderd van de vergunningplicht van art 3.40 Bal. In de fase 'tijdens afvalbeheer' is het wel aangewezen als milieubelastende activiteit (art. 3.184 Bal) maar is het via art. 3.196 Bal alsnog uitgezonderd van de vergunningplicht. Voor de fase 'tijdens afvalbeheer' zijn er overigens wel een aantal kanttekeningen die niet direct uit de tabel blijken. Zo is (niet limitatief) mengen binnen dezelfde categorie (anders dan 10, 11, 110 en 111) alleen vergunningvrij als de opslag van het afval ook vergunningvrij is, wordt het mengen binnen dezelfde categorie alsnog vergunningplichtig als het mengen een handeling van 'verwijderen' is en worden menghandelingen soms toch vergunningplichtig omdat het bedrijf andere activiteiten verricht die het bedrijf vergunningplichtig maken (denk aan ippc-bedrijven).

		opslag is vrijgesteld van vergunningplicht ¹⁶ - van verschillende soorten biomassa t.b.v. verbranden)		
--	--	---	--	--

B.3.4.2 Afvalscheiding door bedrijven (voorafgaand aan afvalbeheer)

B.3.4.3 Algemeen

De regels voor het scheiden van bedrijfsafval gelden voor alle bedrijven, organisaties en instellingen. In deze paragraaf wordt aangegeven wanneer scheiden aan de bron inderdaad gevegd wordt. Wil een bedrijf of organisatie toch categorieën bedrijfsafval samenvoegen met andere categorieën afval of met andere stoffen dan afvalstoffen dan is een vergunning vereist (zie tabel 5).

De categorieën in bijlage II van het Bal zijn de afvalstoffen die wettelijk gezien gescheiden moeten worden gehouden. Hieronder vallen ook de stromen die op grond van de kaderrichtlijn afvalstoffen in beginsel gescheiden moeten worden ingezameld, behoudens uitzonderingen (zie kader in paragraaf B.3.3.2.1).

Voor een groot deel daarvan geldt dat gescheiden houden altijd gevegd wordt (tabel 6). Daarnaast zijn er afvalstoffen die alleen in specifieke gevallen gescheiden moeten worden gehouden (tabel 7). Als uitzondering geldt voor bepaalde afvalstoffen dat als nascheiding aan een aantal voorwaarden voldoet, bronscheiding hiervoor niet gevegd wordt (paragraaf B.3.4.6). Bij tabel 7 gelden daarnaast twee algemene uitzonderingen voor kleine hoeveelheden afval en bedrijven met weinig ruimte (nogmaals paragraaf B.3.4.6).

Geen enkel bedrijf of organisatie heeft alle afvalstoffen die in bijlage II van het Bal staan. Met de tabellen en algemene uitzonderingen kan elk bedrijf of organisatie aflezen welke situatie voor het bedrijf of de organisatie van toepassing is en welke afvalstoffen gescheiden moeten worden.

Reikwijdte

Deze paragraaf heeft betrekking op bedrijfsafval en niet op gevaarlijk afval (zie paragraaf B.3.5). Ook heeft dit geen betrekking op bouw- en sloopafval op de plaats waar het vrij komt. Hiervoor geldt het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl). Vanaf de inzameling van bouw- en sloopafval geldt wel het LAP (zie paragrafen B.3.6.1 en B.3.6.2).

Afvalstoffencategorieën

De afvalstoffencategorieën zijn in tabel 6 en tabel 7 vereenvoudigd weergegeven. In bijlage II Bal en bijlage F.5 [#link] van het LAP staan de exacte omschrijvingen van de categorieën. Ook zijn voor de leesbaarheid sommige categorieën onder één noemer gevat. Dan is in de tabellen aangegeven dat de omschrijving meerdere categorieën omvat. Voor de afvalstoffen waarvoor dit speelt kan dit betekenen dat gescheiden houden in meer detailniveau moet plaatsvinden dan in tabel 6 en tabel 7 is weergegeven; bijlage II Bal is uiteindelijk leidend. Meer informatie over de afvalstoffen is te vinden in de betreffende sectorplannen in deel E van het LAP.

B.3.4.4 Bedrijfsafval waarvoor scheiden altijd wordt gevegd

In tabel 6 staan de afvalstoffencategorieën benoemd waarvan scheiding door de bedrijven waar het afval ontstaat altijd gevegd kan worden.

tabel 6 : Bedrijfsafvalstoffen waarvan gescheiden houden altijd wordt gevegd

Afvalstoffencategorieën	
Afgedankte elektrische en elektronische apparatuur	
Afval van gezondheidszorg	Meerdere categorieën in Bijlage II Bal
Asbesthoudend afval	Meerdere categorieën in Bijlage II Bal
Asfalt	Meerdere categorieën in Bijlage II Bal
As van verbranding van zuiveringsslib	
Autowrakken	
AVI-bodemas	
Banden	
Batterijen en accu's	
Brandblussers > 1 kg en drukhouders	

16 Art. 3.195 Bal in samenhang met art. 3.185 Bal

Dierlijke bijproducten	
Fracties uit de afvalverwerking	Meerdere categorieën in Bijlage II Bal
Grond en baggerspecie	Meerdere categorieën in Bijlage II Bal
Procesafhankelijk industrieel afval*	
Kunstgras	
Kwikhoudend afval	Meerdere categorieën in Bijlage II Bal
Metalen	Meerdere categorieën in Bijlage II Bal
Niet ontwikkeld fotopapier	
Ondergrondse opslag tanks	
Papier- en kunststofgeïsoleerde en/of oliedruk- en gepantserde papier-loodkabels	
Reststoffen drinkwaterbereiding en energiecentrales	Meerdere categorieën in Bijlage II Bal
Riool, kolken, gemalen slib (RKG-slib)	
Slib van afvalwater, afvalwaterstromen en baden	Meerdere categorieën in Bijlage II Bal
Steenwol	
Straalgrit dat reinigbaar is	
Tanks van voertuigen	
Veegafval van openbare ruimte	
Zuurteer en overig afval met zwavel	

[*] Procesafhankelijk industrieel afval: Dit afval maakt onderdeel uit van de bedrijfsprocessen waarbij een bedrijf of organisatie altijd zorg moet dragen voor verantwoorde verwerking van het afval.

Cruciaal is dat er veel vormen van procesafhankelijk industrieel afval zijn die qua aard en samenstelling sterk uiteen kunnen lopen. Op basis van het Besluit activiteiten Leefomgeving (Bal) moeten verschillende soorten afval binnen deze afvalstoffencategorie ook van elkaar gescheiden blijven (zie paragraaf B.3.4.1 onder Ad I). Voor het toch mengen van procesafhankelijke industriële afvalstoffen die qua aard en samenstelling van elkaar verschillen geldt een vergunningplicht.

B.3.4.5 Bedrijfsafval waarvoor scheiden in specifieke gevallen wordt gevergd

In tabel 7 zijn de afvalstoffen benoemd waarvoor scheiden vanwege milieu, economische, technische of praktische redenen niet altijd doelmatig is. Hierbij is voldaan aan de uitzonderingen die mogelijk zijn op het uitgangspunt van gescheiden inzameling zoals opgenomen in de kaderrichtlijn afvalstoffen (zie kader in paragraaf B.3.3.2.1). De tabel beschrijft in welke gevallen deze afvalstoffen gescheiden moeten worden. Dit is gebaseerd op de hoeveelheid, manier van vrijkomen en kosten voor gescheiden inzameling van de afvalstoffen.

tabel 7 Bedrijfsafvalstoffen waarvan gescheiden houden alleen in specifieke gevallen wordt gevergd

Afvalstoffencategorieën*	Gescheiden houden en gescheiden afgeven wordt gevergd als**
Papier en karton	wekelijks ontstaat
Bioafval en daarmee vergelijkbaar biologisch afbreekbaar bedrijfsafval	vrijkomt bij landbouw en veilingen of zijnde keukenafval, snijresten en/of onverpakte over-de-datum/onverkoopbare producten: dagelijks ontstaat bij een bedrijf met een professionele keuken, of dagelijks ontstaat bij handel/verkoop
Glazen verpakkingen	dagelijks ontstaat
Kunststof	zijnde landbouwplastic vrijkomt bij landbouw of zijnde folie: wekelijks ontstaat, of incidenteel 400 liter of meer vrijkomt
EPS (piepschuim) verpakkingen	wekelijks ontstaat of incidenteel 1000 liter of meer vrijkomt
A- en B-hout of Houten verpakkingen	maandelijks 3 m ³ of meer vrijkomt of incidenteel 3 m ³ of meer vrijkomt
Groenafval	vrijkomt bij landbouw, bos en natuur of openbaar groen of wekelijks vrijkomt, of

	incidenteel 3 m ³ of meer vrijkomt
Textiel	zijnde bedrijfskleding, linnengoed en/of onverkoopbaar textiel: wekelijks ontstaat, of incidenteel 1 m ³ of meer vrijkomt
Matrassen	incidenteel in hoeveelheden van 10 stuks of meer vrijkomen

- [*] Procesafhankelijk industrieel afval: Dit afval kan afhankelijk van het industriële proces bijvoorbeeld ook bioafval, kunststof of hout zijn. Hiervoor wordt gescheiden houden en gescheiden afgeven altijd gevegd. Andere afvalstoffen die daar niet direct mee samenhangen worden gescheiden gehouden volgens de beschrijving in tabel 7. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om afvalstoffen zoals afgedankte werkkleding, verpakkingsafval en kantoor- en kantineafval.
- [**] Indien wordt voldaan aan een criterium van deze tabel wordt het gescheiden houden van de betreffende afvalcategorie voor het hele bedrijf / de hele organisatie gevegd.

B.3.4.6 Algemene uitzonderingen voor het scheiden van bedrijfsafval

Nascheiding en gecombineerde inzameling (voor tabel 6 en tabel 7)

Afvalstromen kunnen soms goed worden nagescheiden uit restafval. Ook kunnen combinaties van droge afvalstoffen samen ingezameld worden, waarna ze via handmatige of mechanische nascheiding goed kunnen worden gescheiden voor verdere verwerking.

Het beleid hiervoor is het volgende:

- Nascheiding uit een gecombineerde stroom kan betekenen dat scheiden aan de bron niet wordt gevegd voor kleine afgedankte elektr(on)ische apparaten, lampen en/of batterijen als ze ingezameld worden in een milieubox voor klein gevaarlijk afval (KGA).
- Nascheiding uit restafval of gecombineerde stromen kan betekenen dat scheiden aan de bron niet wordt gevegd voor metaal-, kunststof- en houtafval.

Alleen als voor de in voorgaande alinea genoemde stromen nascheiding of gecombineerde inzameling (cumulatief) aan de volgende voorwaarden voldoet, wordt gescheiden houden aan de bron niet gevegd:

1. de verwerking volgens de minimumstandaard van die afvalstof blijft mogelijk; en
2. na samenvoeging kunnen de verschillende afvalstoffen worden teruggewonnen in een hoeveelheid en kwaliteit die op zijn minst vergelijkbaar zijn met de situatie waarin de betreffende afvalstoffen wel aan de bron gescheiden zouden zijn gehouden; en
3. de nascheiding zeker is, bijvoorbeeld doordat dit is vastgelegd in het contract met de afvalinzamelaar.

Voor bioafval, groenafval, papier en karton, glas, EPS, textiel en matrassen is nascheiding uit restafval of inzameling in gecombineerde stromen geen alternatief voor scheiden aan de bron. Het samen inzamelen van deze afvalstoffen in een voertuig is wel toegestaan als de afvalstoffen niet met elkaar vermengd raken. Bijvoorbeeld omdat een of beide afvalstoffen in verschillende compartimenten, een goed afgesloten zak of inzamelmiddel zitten.

Uitzondering bij tabel 7: kleine hoeveelheden

Bij kleinere hoeveelheden wordt het gescheiden inzamelen steeds minder kostenefficiënt en doelmatig. Daarnaast waren ook in eerdere regelgeving grenzen opgenomen voor kleine hoeveelheden afval die nog met het restafval mochten worden afgevoerd. Om hiermee rekening te houden wordt gescheiden houden niet gevegd als de totale hoeveelheid afval van het bedrijf of de organisatie klein is. De totale hoeveelheid afval wordt bepaald aan de hand van het totale volume van de afvalcontainer(s) dat per week wordt afgevoerd. Als er meerdere containers (ook van verschillende afvalstromen) worden afgevoerd, worden deze opgeteld. Als deze vaker of minder vaak dan eenmaal per week wordt geleegd, wordt het volume van de afvalcontainer omgerekend naar de hoeveelheid per week. De afvalstoffen uit tabel 6 en incidentele hoeveelheden uit tabel 7 worden hier niet in meegenomen. De hoeveelheid voor deze uitzondering wordt dus alleen betrokken op de met regelmaat vrijkomende afvalstromen uit tabel 7 + restafval.

Uitzonderingen voor kleine totale hoeveelheid afval:

- Minder of gelijk aan 240 liter afval totaal per week: Gescheiden houden en gescheiden afgeven wordt niet gevegd. Incidentele afvalstromen uit tabel 7 moeten wel gescheiden worden gehouden.

- Van 240 liter tot 660 liter afval totaal per week: Gescheiden houden van één afvalstoffencategorie naar keuze wordt gevergd: papier en karton, bioafval, glasverpakkingen of kunststof folie. Incidentele afvalstromen uit tabel 7 moeten wel gescheiden worden gehouden.

Vanaf 660 liter afval totaal per week wordt gescheiden houden gevergd voor alle van toepassing zijnde situaties uit tabel 7.

Uitzondering bij tabel 7: kleine ruimte

Met name bedrijven in binnenstedelijk gebied hebben soms erg weinig ruimte. Het totale vloeroppervlak en eigen buitenruimte is beperkt. Hierdoor is het soms niet redelijk om het afval in meerdere containers en zakken gescheiden te moeten houden. Om hiermee rekening te houden wordt gescheiden houden niet gevergd als het totale oppervlak van het bedrijf of organisatie (binnen en buiten) zeer klein is. Voor het bepalen van het totale vloeroppervlak wordt de perceeloppervlakte gebruikt die bij de huur of koop van de ruimte is vastgelegd. Dit omvat zowel de ruimte van het pand als de eigen buitenruimte. Als de gemeente bij verordening heeft bepaald dat het plaatsen van afvalcontainers in (een deel van) de eigen buitenruimte verboden is, dan hoeft dit betreffende oppervlak niet meegenomen te worden in het totale oppervlak.

De uitzonderingen voor een klein totaal oppervlak zijn:

- Minder dan 40 m² totaal oppervlak: Gescheiden houden en gescheiden afgeven is wel wenselijk, maar wordt niet gevergd. Incidentele afvalstromen uit tabel 7 moeten wel gescheiden worden.
- Vanaf 40 m² tot 100 m² totaal oppervlak: Gescheiden houden van één afvalstoffencategorie naar keuze wordt gevergd: papier en karton, bioafval, glasverpakkingen of kunststof folie. Incidentele afvalstromen uit tabel 7 moeten wel gescheiden worden.

Vanaf 100 m² totaal oppervlak wordt gescheiden houden gevergd voor alle van toepassing zijnde situaties uit tabel 7.

Uitzondering bij tabel 6 en 7: (semi) openbare ruimte

In (semi) openbare buiten- en binnenruimten waar veel mensen komen, is goede afvalscheiding lastiger te realiseren. Het afval raakt makkelijker vervuild. In veel situaties is afvalscheiding echter goed mogelijk met de juiste organisatie en communicatie.

Afvalscheiding wordt dan ook gevergd zoals in tabel 6 en tabel 7 in de volgende situaties:

- Op de plekken waar voornamelijk medewerkers het afval produceren.
- In bedrijven en instellingen waar dezelfde particulieren dagelijks of wekelijks komen en langer verblijven, zoals scholen.
- In ruimtes waar eten en drinken wordt verkocht en/of genuttigd, inclusief het bijbehorend terras.

Het afval dat zulke (semi) openbare ruimtes over het algemeen dagelijks ontstaat is papier en karton, bioafval, glas en plastic, blik en drinkpakken (ook PBD of PMD genoemd). Het scheiden van PMD-verpakkingen wordt nu nog niet gevergd (zie tabel 6 en tabel 7), maar dit zal met de aanpassing van de producentenverantwoordelijkheid voor verpakkingen in de toekomst waarschijnlijk veranderen (zie ook de toelichting op kunststofafval).

Afvalscheiding wordt niet gevergd:

- In overige situaties in de (semi) openbare ruimten.

Toelichting: Dat zijn over het algemeen de plekken waar particulieren kort verblijven en/of niet dagelijks komen. Het gaat om buitenruimte en ruimtes in gebouwen van overheden en bedrijven, waar het publiek doorheen loopt en waar geen verkoop van eten en drinken is. Daarbij kan het dus zo zijn dat in de horeca wel gescheiden moet worden en in de grotere ruimte eromheen niet. Het maakt hierbij geen verschil of er door de particulieren voor toegang wordt betaald. Hier blijkt afvalscheiding (nog) niet doelmatig, doordat het afval in deze situaties over het algemeen teveel vervuild is. In deze gevallen is goede afvalscheiding wel gewenst, maar wordt momenteel nog niet gevergd.

B.3.4.7 Toelichting bij tabel 7

Dagelijks, wekelijks, incidenteel

Onder dagelijks wordt verstaan dat het afval gewoonlijk elke werkdag ontstaat. Het kan voorkomen dat het een dag niet gebeurt, maar als dat een uitzondering is dan wordt ook die situatie wel onder dagelijks verstaan. Het betekent dat het afval vrijkomt bij dagelijkse (bedrijfs)activiteiten. Wekelijks of maandelijks betekent op dezelfde manier dat het afval minimaal één keer per week of minimaal één keer per maand ontstaat. Het gaat hier kortom om afval dat frequent of structureel vrijkomt in het bedrijf of de organisatie.

Sommige stromen ontstaan niet structureel in het bedrijf of de organisatie, maar bij bepaalde gebeurtenissen zoals nieuwe aanschaf van (bedrijfs)kleding, vervanging van de inventaris of wijziging van het interieur. Als in die incidentele gevallen meer dan een bepaalde hoeveelheid afval ontstaat, dan wordt gevergd dat dit gescheiden wordt afgevoerd. Bij deze grenzen is rekening gehouden met de relatie met activiteiten van het bedrijf of de organisatie, de omvang van inzamelmiddelen die in gebruik zijn en de kosten ten opzichte van afvoer via het restafval.

Papier en karton

Dit afval hebben alle bedrijven in meer of mindere mate. Met de regel dat papier en karton gescheiden moet worden als het wekelijks vrijkomt, zal dit ook voor bijna alle bedrijven verplicht zijn. Hierbij gelden alleen de uitzonderingen voor het minimale totale volume, kleine ruimte en de (semi) openbare ruimte. De kosten voor gescheiden inzameling en verwerking van papier zijn lager dan van restafval. Papier is niet bederfelijk en kan langer bewaard worden, waardoor het ook minder vaak dan eens per week kan worden ingezameld.

Papieren bakers, papieren handdoekjes en drankenkartons zijn niet in de tabellen opgenomen, omdat de inzameling en verwerking hiervan nog in ontwikkeling is. Gescheiden houden hiervan is wel wenselijk, maar wordt (nog) niet gevergd.

Bioafval

Biologisch afbreekbaar afval komt bij veel verschillende sectoren vrij. Het gaat hier om bioafval, niet zijnde groenafval, dierlijke bijproducten of houtafval (dat zijn aparte afvalstoffencategorieën, zie tabel 6 en tabel 7).

Bij elk bedrijf of organisatie ontstaat altijd een beetje bioafval door eten en drinken van medewerkers en/of klanten. Het gaat bij veel bedrijven echter om kleine hoeveelheden. Daarom wordt gescheiden houden hiervoor niet altijd gevergd. Dat is wel het geval als bioafval samenhangt met de activiteiten van het bedrijf of de organisatie. Daarom is gespecificeerd dat gescheiden houden wel gevergd wordt als het ontstaat bij landbouw en veilingen (productieafval, plantenafval, groente en fruitafval), bij professionele keukens (keukenafval, ook swill genoemd) en bij handel en verkoop van voedingsmiddelen of planten (snijresten, onverpakte over-de-datum/onverkoopbare producten). Met professionele keukens wordt bedoeld keukens waar voedsel wordt bereid voor medewerkers of derden.

Swill bestaat uit snijresten en bereide en onbereide voedselresten en wordt onder andere met 120 liter containers ingezameld. Onverpakte of uitgepakte producten die niet meer verkocht kunnen worden, kunnen bij het swill gedaan worden of apart ingezameld worden (veelal in 240 liter containers). In het laatste geval mogen ook verpakte producten erbij. De verwerking van swill via vergisting en compostering is goedkoper dan van restafval. De inzameling en verwerking in totaal is echter duurder in vergelijking met de kosten voor restafval. Vanwege de bestaande verplichting tot gescheiden houden wordt gescheiden houden nu alleen gevergd voor keukenafval/swill en onverpakte (over-de-datum/onverkoopbare) producten.

Als in het bedrijf of de organisatie deze afvalstroom gescheiden moet worden gehouden, wordt ook gevergd dat het bioafval dat op de andere plekken in het bedrijf of de organisatie vrijkomt gescheiden wordt gehouden (behalve bij de uitzondering voor overige (semi) openbare ruimte).

Glazen verpakkingen

Gescheiden houden van glazen verpakkingsafval is verplicht als er elke werkdag glasafval ontstaat in het bedrijf of de organisatie. De kosten voor gescheiden inzameling en verwerking van glazen verpakkingen zijn gelijk of iets hoger dan voor restafval.

Kunststofafval en EPS verpakkingen

Kunststofafval bestaat uit diverse soorten verpakkingen en producten. Een deel van de verpakkingen en producten worden meermalig gebruikt. Een ander deel wordt na gebruik

weggegooid. Voor drie soorten kunststofafval wordt in de tabel aangegeven dat gescheiden houden geveerd wordt. Dit zijn veel voorkomende afvalstromen waarvoor inzameling en verwerking in heel Nederland beschikbaar is. De kosten zijn over het algemeen lager of niet significant hoger dan voor restafval.

Verschillende soorten landbouwplastic komt bij de landbouw in grote hoeveelheden vrij en dit hangt direct samen met de activiteiten van het bedrijf of de organisatie. Gescheiden houden wordt daarom altijd geveerd. Kunststof folie bestaat veelal uit transportverpakkingsfolie, zoals krimp- en stretchfolie en hoezen voor de levering van producten. Met EPS verpakkingen wordt groot piepschuim verpakkingsmateriaal bedoeld (niet piepschuim uit bouw). Zowel folie als EPS wordt in speciale zakken ingezameld. Gescheiden houden wordt geveerd als dit wekelijks of incidenteel in grotere volumes in het bedrijf of de organisatie ontstaat.

Plastic bekertjes, plastic verpakkingen (in combinatie met blik en drinkpakken, ook wel PBD of PMD genoemd) en overig kunststofafval zijn nu niet opgenomen in de tabel. Voor PMD-verpakkingen is de inzameling en verwerking nog in ontwikkeling en zijn de kosten ten opzichte van restafval hoger. Bij de evaluatie van de regels in het LAP wordt opnieuw naar de kunststofafval stromen gekeken. Omdat de producentenverantwoordelijkheid voor verpakkingen aangepast wordt, is de verwachting dat dan voor meer kunststofverpakkingen gescheiden houden geveerd kan worden.

A/B hout en houten verpakkingen

Houtafval wordt ingedeeld in A-hout (ongeverfd en onbehandeld) en B-hout (geveerd, gelakt of verlijmd)¹⁷. Dit valt onder dezelfde afvalstoffencategorie en mag samen worden ingezameld. Houten verpakkingen zoals pallets en kisten zijn een aparte afvalstoffencategorie. Omdat er in de praktijk geen aparte inzameling bestaat, wordt gescheiden houden bij het bedrijf of de organisatie waar het afval ontstaat (nu nog) niet geveerd. Er ontstaat voor het bedrijf of de organisatie dus geen vergunningplicht bij het mengen van dit afval.

In Nederland is maar beperkte inzameling van kleine hoeveelheden houtafval beschikbaar. De inzameling gebeurt over het algemeen met containers vanaf 3 m³. In de tabel is hierbij aangesloten.

Groenafval

Als groenafval afkomstig is van landbouw, bos, natuur of openbaar groen wordt gescheiden houden altijd geveerd. Dit geldt ook als het bedrijf of de organisatie dit afval wekelijks heeft, zoals bij hoveniers. Voor bedrijven waar incidenteel groenafval vrijkomt zijn containers vanaf 3 m³ algemeen beschikbaar. Hier is in de tabel bij aangesloten.

Textiel

Bij bedrijven komen diverse textielafvalstromen vrij. De belangrijkste zijn (bedrijfs)kleding, linnengoed en onverkoopbaar textiel. Onverkoopbaar textiel kan bijvoorbeeld kleding, linnengoed of woontextiel zijn. De kosten verschillen op basis van de samenstelling van het textiel. Omdat de textielstromen samenhangen met de activiteiten van het bedrijf of de organisatie, wordt gescheiden houden geveerd als deze wekelijks vrijkomen of in grotere hoeveelheden incidenteel ontstaan.

Matrassen

Matrassen worden afgedankt door de horeca (hotels, vakantiehuisjes, B&B), zorg (ziekenhuizen, kinderopvang) en de overheid (gevangenis, AZC). Matrassen van bedrijven worden vanaf hoeveelheden van 10 of 20 stuks ingezameld. Afhankelijk van de inzamelaar zijn de kosten hiervoor niet significant hoger dan voor restafval. Matrassen worden gerecycled en het is belangrijk dat deze schoon en droog blijven. Voor kleine hoeveelheden is voor bedrijven nog geen inzamel- of brengstructuur beschikbaar. Gescheiden houden is wel wenselijk, maar wordt bij kleine hoeveelheden daarom nu nog niet geveerd. Er wordt in de matrasketen gewerkt aan producentenverantwoordelijkheid. In de toekomst zal gescheiden houden voor bedrijven daarom mogelijk wel altijd geveerd worden.

B.3.4.8 Vooruitblik toekomstige ontwikkelingen voor bedrijfsafval

LAP3 wordt geëvalueerd en in 2023 herzien. Bij deze evaluatie zal ook het scheiden van bedrijfsafval opnieuw bezien worden. Hiermee wordt tevens invulling gegeven aan de verplichting uit de Kra om regelmatig uitzonderingen op gescheiden inzameling voor bepaalde stromen te

---

¹⁷ Er bestaat ook nog een categorie C-hout – dat blijft hier buiten beschouwing – zie voor meer info desgewenst het sectorplan hout in deel E van het LAP.

toetsen, rekening houdend met goede praktijken op het gebied van de gescheiden inzameling, sortering en verwerking van afval en andere ontwikkelingen op het gebied van afvalbeheer.

Op dit moment lopen er diverse initiatieven om te zorgen dat de inzamellogistiek van bedrijfsafval efficiënter wordt. Het doel van het beleid is dat het voor ondernemers makkelijker en betaalbaarder is om afval te scheiden en vervoersbewegingen en emissies beperkt worden. Dit kan aanleiding zijn om het beleid voor het gescheiden houden van afval bij de herziening in 2023 aan te scherpen.

Daarnaast zijn er ontwikkelingen in kosten en opbrengsten, sorteer- en recyclingmogelijkheden, het meer circulair maken van ketens en uitgebreide producentenverantwoordelijkheid. Ook dit kan aanleiding zijn om het beleid voor afvalscheiding door bedrijven in het LAP aan te passen.

B.3.4.9 Mengen van bedrijfsafval tijdens afvalbeheer

Evenals bij gescheiden aangeboden huishoudelijke afvalstoffen (zie paragraaf B.3.3.2.3) is mengen van verschillende categorieën bedrijfsafvalstoffen tijdens inzameling niet toegestaan. Mengen mag dus pas gebeuren op de ontvangende locatie, mits daarvoor een vergunning is verleend¹⁸. Voor het verlenen van vergunningen om gescheiden ingezamelde afvalstoffen te mengen op de ontvangende locatie is hoofdstuk D.4 toetsingskader.

Voor zover afval vrijkomt in het eigen bedrijf of organisatie (kantoor, werkplaats) van een inzamelaar of verwerker geldt hetzelfde als voor andere primaire ontdoeners. Het afval van verschillende categorieën van bijlage II Bal dient in beginsel gescheiden te worden gehouden mits kan worden geconcludeerd dat dit scheiden aan de bron van het bedrijf of de organisatie gevegd wordt.

B.3.5 Gevaarlijk afval

B.3.5.1 Regelgeving rond gescheiden houden van gevaarlijk afval

Voor bedrijven geldt een wettelijke verplichting om afval gescheiden te houden en gescheiden af te voeren. In het Bal wordt namelijk het niet gescheiden houden (=mengen) van categorieën gevaarlijk afval van andere categorieën gevaarlijk afval, van niet-gevaarlijk afval en van andere stoffen dan afvalstoffen aangemerkt als milieubelastende activiteit. Dit geldt zowel voor de fase 'voorafgaand aan afvalbeheer' (art. 3.39 Bal) als voor de fase 'tijdens afvalbeheer' (art. 3.184 Bal). Het mengen van gevaarlijk afval is verboden, tenzij men een vergunning heeft (art. 5.1 Ow in combinatie met art. 3.40 Bal respectievelijk art. 3.195 en art. 3.196 Bal). Dit betekent concreet dat eenieder die een categorie gevaarlijke afvalstoffen wil mengen met andere (afval)stoffen, hiervoor een vergunning nodig heeft – ook wanneer dat gebeurt op de locatie waar de betreffende afvalstoffen zijn ontstaan.

Er zijn hierbij drie belangrijke kanttekeningen waarbij de eerste 2 analoog zijn aan die bij bedrijfsafval:

- I In enkele gevallen is ook mengen binnen 1 categorie vergunningplichtig.
- II Voorafgaand aan fase afvalbeheer is samenvoegen van afvalstoffen die behoren tot hetzelfde categorienummer (A- en B-variant) vrijgesteld van vergunningplicht.
- III Inzamelvergunning die mengen toestaat.
- IV Bijzondere regelgeving voor baggerspecie en grond.

Ad I; Mengen binnen categorie toch vergunningplichtig

Evenals bij bedrijfsafval is in enkele specifieke gevallen ook het samenvoegen van afvalstoffen binnen eenzelfde categorie aangewezen als vergunningplichtig. Voor gevaarlijk afval geldt voor de categorieën 11 (*procesafhankelijk industrieel afval*) en 110 (*te storten afval*) van bijlage II van het Bal echter een uitzondering (art. 3.39 en art. 3.196 Bal). Dit geldt ook hier weer uitsluitend voor mengen binnen die categorieën en niet voor opbulken.

Ad II; Voorafgaand aan afvalbeheer mengen van A- en B-variant van hetzelfde categorienummer

Een belangrijke uitzondering op het feit dat voor mengen een vergunning is vereist, betreft – net als bij bedrijfsafval, zie paragraaf B.3.4.1 – het mengen van afvalstoffen die horen tot een A- en een B-variant van hetzelfde categorienummer. Dit gaat dus om het samenvoegen gevaarlijk afval en niet-gevaarlijk afval van hetzelfde type. Wanneer dat samenvoegen plaatsvindt 'voorafgaand

---

¹⁸ Behoudens de vrijstelling die geldt voor biomassa t.b.v. verbranding

aan afvalbeheer' – ofwel op de locatie waar de betreffende afvalstoffen zijn ontstaan¹⁹ - is dit samenvoegen geen milieubelastende activiteit en geldt geen vergunningplicht (voetnoot 2 in bijlage II van het Bal).

Ad III; Inzamelvergunning die mengen toe staat

Gelet op artikel 10.54 Wm is het niet toegestaan om gevaarlijke afvalstoffen tijdens inzamelen of vervoeren te mengen met andere (afval)stoffen. In het Besluit inzamelen afvalstoffen (Bia) is opgenomen dat mengen van verschillende categorieën bedrijfs- en gevaarlijke afvalstoffen tijdens de inzameling niet is toegestaan. Uitzondering hierop betreft de inzameling van gevaarlijke afvalstoffen waarvoor volgens het Bia een inzamelvergunning vereist is en waar in die inzamelvergunning expliciet is opgenomen dat bepaalde afvalstoffen van verschillende categorieën in dat specifieke geval mogen worden samengevoegd. Zie hiervoor verder hoofdstuk D.4.

Ad. IV; Bijzondere regelgeving voor baggerspecie en grond

Evenals bij bedrijfsafval (paragraaf B.3.4.1) geldt hier dat er uitgebreide specifieke regelgeving is voor het mengen van grond en baggerspecie en dat voor eventuele vergunningverlening wordt verwezen naar hoofdstuk D.4.

Het voorgaande is weergegeven in onderstaande samenvattende tabel (tabel 8).

tabel 8 Regelgeving betreffende samenvoegen van gevaarlijke afvalstoffen niet zijnde grond en baggerspecie

samenvoegen gevaarlijk afval fase	binnen 1 categorie	met andere stoffen dan afvalstoffen	met niet-gevaarlijk afval van eenzelfde categorienummer (met de B-variant)	met afval van een ander categorienummer
voorafgaand aan afvalbeheer	toegestaan ²⁰ m.u.v. vergunningplicht voor mengen binnen categorieën 11 en 110	vergunning vereist	toegestaan	vergunning vereist
tijdens afvalbeheer	toegestaan ²⁰ m.u.v. vergunningplicht voor mengen binnen categorieën 11 en 110	vergunning vereist	vergunning vereist	vergunning vereist

B.3.5.2 Beleid rond gescheiden houden van gevaarlijk afval

Essentieel verschil met bedrijfsafval is dus dat voor gevaarlijk afval niet geldt dat scheiden aan de bron alleen verplicht is voor zover in het LAP staat dat dat gevegd kan worden. Scheiden aan de bron is uitgangspunt en wanneer men daarvan af wil zien behoeft men een vergunning. Voor het verlenen van dergelijke vergunningen is hoofdstuk D.4 toetsingskader.

B.3.6 Bouw- en sloopafval

B.3.6.1 Regelgeving m.b.t bouw- en sloopafval op het bouw- en sloopterrein

Op de locatie waar bouw- en sloopafval vrijkomt (het bouw- en sloopterrein) – ofwel in de fase 'voorafgaand aan afvalbeheer' – gelden de regels van het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl; artikelen 7.24, 7.25 en 7.26) en 'tijdens afvalbeheer' gelden de regels van het Bal. Voor het gescheiden houden van bouw- en sloopafval wordt in het Bal (art. 3.39, lid 2) namelijk een uitzondering gemaakt voor zover het Besluit bouwwerken leefomgeving van toepassing is.

19 In bijzondere gevallen – denk aan de onderhoudsmonteur of hovenier die 'eigen' afval meeneemt naar de eigen locatie – kan het ook om een andere locatie dan waar het is ontstaan gaan – zolang maar geen sprake is van afgifte/inzameling.

20 Voorafgaand aan afvalbeheer is dit geregeld als uitzondering op de aanwijzing als milieubelastende activiteit (art. 3.39 Bal) en daarmee uitgezonderd van de vergunningplicht van art 3.40 Bal. In de fase 'tijdens afvalbeheer' is het wel aangewezen als milieubelastende activiteit (art. 3.184 Bal) maar is het via art. 3.196 Bal alsnog uitgezonderd van de vergunningplicht. Voor de fase 'tijdens afvalbeheer' zijn er overigens wel een aantal kanttekeningen die niet direct uit de tabel blijken. Zo (niet limitatief) is mengen binnen dezelfde categorie (anders dan 10, 11, 110 en 111) alleen vergunningvrij als de opslag van het afval ook vergunningvrij is, wordt het mengen binnen dezelfde categorie alsnog vergunningplichtig als het mengen een handeling van 'verwijderen' is en worden menghandelingen soms toch vergunningplichtig omdat het bedrijf andere activiteiten verricht die het bedrijf vergunningplichtig maken (denk aan ippc-bedrijven).

Naast doelvoorschrift dat bouw- en sloopwerkzaamheden zodanig worden uitgevoerd dat tijdens de uitvoering vrijkomend gevaarlijk en overig bouw- en sloopafval deugdelijk wordt gescheiden, kent het Bbl twee middelvoorschriften waarmee aan het doelvoorschrift wordt voldaan:

1. De verplichting om een aantal stromen (zie tabel 9, groep 1) gescheiden te houden ongeacht de omvang waarin deze vrij komen; en
2. De verplichting om een aantal stromen (zie tabel 9, groep 2) gescheiden te houden mits deze vrijkomen in een omvang gelijk of groter dan 1 kubieke meter.

Voor beide verplichtingen kent het Bbl de mogelijkheid om van scheiding aan de bron af te zien wanneer dat op het bouw- en sloopterrein naar het oordeel van het bevoegd gezag redelijkerwijs niet mogelijk is, mits de fracties op een andere plaats worden gescheiden. Bij het verlenen van een omgevingsvergunning voor een bouwactiviteit en/of het ontvangen van een melding of van informatie (informatieplicht) kan een bevoegd gezag besluiten maatwerkvoorschriften te stellen ten aanzien van het scheiden van bepaalde categorieën bouw- en sloopafvalstoffen²¹. Deze kunnen ook betrekking hebben op "het waarborgen van duurzaamheid bij het scheiden van bouw- en sloopafval op een bouw- en sloopterrein" (art. 7.2 Bbl). Het is hierbij niet toegestaan om voor andere stromen dan genoemd in tabel 9 verplichtingen op te leggen om deze aan de bron gescheiden te houden aangezien het Bbl op dit punt uitputtend is.

tabel 9 Bronscheiding op het bouw- of sloopterrein

Groep	Gescheiden te houden afvalstoffen	Uitzondering op basis van omvang
1	gevaarlijke afvalstoffen	geen
	teerhoudende dakbedekking, al dan niet met dakbeschoot	geen
	teerhoudend asfalt	geen
	gasontladingslampen	geen
2	bitumineuze dakbedekking, al dan niet met dakbeschoot	Indien de hoeveelheid afval van de betreffende fractie minder dan 1 m ³ bedraagt
	niet-teerhoudend asfalt	
	vlakglas, al dan niet met kozijn	
	gipsblokken en gipsplaatmateriaal	
	dakgrind	
	armaturen	

Het Bbl heeft uitsluitend betrekking op het al dan niet gescheiden houden van het vrijkomende bouw- en sloopafval zelf en niet op het samenvoegen daarvan met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. Daarvoor gelden de regels van het Bal (zie paragrafen B.3.4.1 en B.3.5.1). Ook is de werking van het Bbl beperkt tot de locatie van de bouw- en sloopactiviteiten zelf (het Bbl spreekt van 'het bouw- en sloopterrein'). Zodra het bouw- en sloopafval de locatie waar het is ontstaan heeft verlaten – bijvoorbeeld door inzameling of transport naar een locatie van een afvalverwerker - is het Bbl niet langer van toepassing en gelden weer de regels van het Bal (zie opnieuw de paragrafen B.3.4.1 en B.3.5.1).

Het voorgaande is weergegeven in onderstaande samenvattende tabel (tabel 10).

tabel 10 Regelgeving betreffende samenvoegen van bouw- en sloopafval

Samenvoegen deelstromen bsa fase/locatie	binnen 1 categorie van bijlage II van het Bal	met andere stoffen dan afvalstoffen	als gevaarlijk afval met niet-gevaarlijk afval van eenzelfde categorienummer (A- en B-variant)	met afval van een ander categorienummer
bouw- en sloop locatie	toegestaan; Bbl van toepassing en kent op dit punt geen beperkingen; categorieën Bal vallen binnen omschrijvingen van tabel 9	vergunning vereist; buiten reikwijdte Bbl en via Bal aangewezen als vergunningplichtig	niet toegestaan; Bbl van toepassing staat mengen van gevaarlijk afval met niet-gevaarlijk afval niet toe	toegestaan volgens Bbl voor stromen die niet in tabel 9 staan toegestaan voor stromen groep 2 uit tabel 9 als het minder dan 1 kuub betreft toegestaan voor stromen groep 1 en 2 uit tabel 9 als

²¹ Art. 7.5 Bbl biedt de mogelijkheid om over paragraaf 7.1.5 Bbl (Scheiden bouw- en sloopafval) maatwerkvoorschriften te stellen.

				scheiding aan de bron naar oordeel bevoegd gezag redelijkerwijs niet mogelijk is <u>EN</u> de fracties op een andere plaats worden gescheiden
na vervoer vanaf de bouw- en sloop locatie	toegestaan ²² m.u.v. vergunningplicht voor categorie 110 en 111	vergunning vereist (m.u.v. mengen: - tijdens recyclen of voorbereiden voor hergebruik van afval waarvoor opslag is vrijgesteld van vergunningplicht ²³ - van verschillende soorten biomassa t.b.v. verbranden)	vergunning vereist	vergunning vereist (m.u.v. verschillende soorten biomassa t.b.v. verbranden)

B.3.6.2   Beleid rond bouw- en sloopafval dat op de locatie van de bouw- of sloopactiviteit vrij komt

Zoals aangegeven in paragraaf B.3.6.1 kan het bevoegd gezag middels maatwerkvoorschriften borgen dat afvalscheiding van de in tabel 9 genoemde stromen zo goed mogelijk gebeurt. Hierbij is "het waarborgen van duurzaamheid bij het scheiden van bouw- en sloopafval op een bouw- en sloopterrein" volgens het Bbl het kader.

Het is alleen mogelijk om (afgezien wanneer dit gelet op de omvang niet hoeft) af te zien van scheiding op het bouw- en sloopterrein van de afvalstoffen genoemd in tabel 9 wanneer

- [1] scheiding op het bouw- en sloopterrein redelijkerwijs niet mogelijk is en
- [2] na scheiden op een ander terrein alsnog plaatsvindt.

Omdat de handelingen met afvalstoffen na vervoer vanaf het bouw- en sloopterrein vallen onder reikwijdte van het Bal is vanaf dat moment ook het LAP toetsingskader. Dit betekent dat bij het vergunnen van de scheiding van het bouw- en sloopafval de minimumstandaard van sectorplan 28 van het LAP toetsingskader is.

In het belang van een duurzaam afvalbeheer is een effectieve nascheiding na afvoer van de bouwplaats (werkingssfeer Bal/LAP) nodig. Hierop is het handelen op de bouwplaats (werkingssfeer Bbl) vanzelfsprekend van invloed. Het mengen van de afvalstromen genoemd in tabel 9 kan leiden tot verontreiniging van schone materiaalstromen (bij mengen met teerhoudend of gevaarlijk afval), verontreiniging door verbrokkeling van en vermenging met gips, sterke afname van recyclebaarheid door glasbreuk, etc. Hierom is het - om verontreiniging van materiaalstromen zoveel mogelijk te voorkomen - wenselijk dat de afwijking van tabel 9 zich indien mogelijk beperkt tot het samenvoegen van de afvalstoffen per groep van tabel 9. De afvalstoffen van groepen 1 en 2 worden bij voorkeur niet met elkaar gemengd en ook niet met andere afvalstoffen.

In het kader van het Rijksbrede Programma Circulaire Economie wordt in overleg met het ministerie van BZK gezien of de lijst van op de plaats waar het vrijkomt verplicht te scheiden fracties bouw- en sloopafval moet worden uitgebreid. Hierbij wordt bijvoorbeeld gedacht aan cellenbeton, EPS en glaswol/steenwol. Dat zou in de toekomst mogelijk kunnen leiden tot aanpassing van het Bbl.

22 Voorafgaand aan afvalbeheer is dit geregeld als uitzondering op de aanwijzing als milieubelastende activiteit (art. 3.39 Bal) en daarmee uitgezonderd van de vergunningplicht van art 3.40 Bal. In de fase 'tijdens afvalbeheer' is het wel aangewezen als milieubelastende activiteit (art. 3.184 Bal) maar is het via art. 3.196 Bal alsnog uitgezonderd van de vergunningplicht. Voor de fase 'tijdens afvalbeheer' zijn er overigens wel een aantal kanttekeningen die niet direct uit de tabel blijken. Zo (niet limitatief) is mengen binnen dezelfde categorie (anders dan 10, 11, 110 en 111) alleen vergunningvrij als de opslag van het afval ook vergunningvrij is, wordt het mengen binnen dezelfde categorie alsnog vergunningplichtig als het mengen een handeling van 'verwijderen' is en worden menghandelingen soms toch vergunningplichtig omdat het bedrijf andere activiteiten verricht die het bedrijf vergunningplichtig maken (denk aan ippc-bedrijven).

23 Art. 3.195 Bal in samenhang met art. 3.185 Bal.

B.3.7 Overig beleid t.a.v. scheiden van afvalstoffen

B.3.7.1 Voedselvermalers

Tot aan de inwerkingtreding van de Omgevingswet was het gebruik van voedselvermalers en lozen van het resulterende maaisel op het riool bij wet verboden. Met de komst van de Omgevingswet is dit verbod via de zogenaamde bruidsschat automatisch onderdeel van de gemeentelijke omgevingsplannen, maar hebben gemeenten de komende jaren de mogelijkheid om dit te heroverwegen (zie ook hoofdstuk A.8 [#link]).

Omdat er op dit gebied initiatieven zijn en pilots worden uitgevoerd worden gemeenten met klem aangeraden tijdig in hun omgevingsplan regels rond voedselvermalers op te nemen. Hierbij dienen gemeenten rekening te houden met het onderstaande en dit in hun omgevingsplan te borgen. Dit geldt daarbij zowel voor het gebruik van vermalers door huishoudens als voor het gebruik door bedrijven binnen de gemeente.

Minimumstandaard voor bioafval van huishoudens en vergelijkbaar bioafval van bedrijven is omwerken tot een toepasbare meststof of bodemverbeteraar. Combinatie met winnen van groene energie is hierbij aanvullend, maar mag niet in de plaats komen van deze hoofddoelstelling. Dit betekent dat het toestaan van het gebruik van voedselvermalers t.b.v. het verwerken van keukenafval in strijd is met een doelmatig afvalbeheer (en dus in strijd is met het LAP) wanneer dit is gekoppeld aan afvoer via een ongescheiden rioolstelsel en verwerking in RWZI. Inzet van voedselvermalers is alleen doelmatig wanneer cumulatief;

- afvoer van het maaisel plaatsvindt via een stelsel gescheiden van ander afval(water), en
- het afgevoerde maaisel separaat van ander afval(water) wordt afgevoerd naar een verwerker, en
- deze verwerker het verwerkt tot een toepasbare meststof of bodemverbeteraar, en
- deze verwerking zeker is en langjarig contractueel is vastgelegd alvorens de toestemming tot plaatsen wordt gegeven (dit laatste om te voorkomen dat na aanleg blijkt dat doelmatige afvoer niet goed is geregeld en de vermalers toch kunnen worden gebruikt en het maaisel alsnog op het riool komt).

B.3.8 Kern van het beleid ten aanzien van afvalscheiding

In deze laatste paragraaf zijn de punten samengevat die de kern vormen van het beleid zoals opgenomen in dit hoofdstuk. Overige informatie in dit hoofdstuk is toelichtend aan onderstaand beleid of dient als duiding bij bijvoorbeeld bestaande wet- en regelgeving of jurisprudentie. Voor wijziging van onderstaande kern van beleid zal altijd een procedure van openbare inspraak worden gevolgd. Voor wijziging van toelichtende delen van dit hoofdstuk zal worden volstaan met bekendmaking.

Voor dit hoofdstuk zijn de volgende paragrafen kern van beleid:

- B.3.2 Algemene uitgangspunten voor bronscheiding;
- B.3.3.2.2 Beleid m.b.t. gescheiden inzameling van huishoudelijke afvalstoffen door gemeenten;
- B.3.3.3.2 Beleid voor gemeentelijk milieustraten;
- B.3.4.2 Afvalscheiding door bedrijven (voorafgaand aan afvalbeheer) met uitzondering van subparagraaf B.3.4.7 (Toelichting bij tabel 7),
- B.3.5.2 Beleid rond gescheiden houden van gevaarlijk afval;
- B.3.6.2 Beleid rond bouw- en sloopafval dat op de locatie van de bouw- of sloopactiviteit vrij komt; en
- B.3.7 Overig beleid t.a.v. scheiden van afvalstoffen.

Bijlage 3: Hoofdstuk B.6 Onderscheid afvalstof en product

In deze bijlage staat de integrale nieuwe tekst van hoofdstuk B.6. Deze tekst komt geheel in de plaats van het bestaande hoofdstuk B.6. Inspraak is alleen mogelijk op tekst die is aangewezen als kern van beleid. Dit betekent concreet dat uitsluitend kan worden ingesproken op paragraaf 6.2 (Voortgezet) gebruik, bijproduct en einde-afval. De rest van het hoofdstuk is toelichtend.

=0=0=0=0=0=0=0=

B.6 Onderscheid afvalstof en product

B.6.1. Inleiding

Het onderscheid tussen afvalstoffen en producten is voor de houder van een materiaal en voor de bevoegde overheidsinstantie van groot belang, omdat verschillende wettelijke regimes van toepassing zijn op afvalstoffen en producten. Dit onderscheid bepaalt onder andere om wat voor type bedrijf het gaat (wel of geen afvalverwerker) en welke overheidsinstantie of welk onderdeel daarvan bevoegd is toe te zien op de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving van de relevante regels.

Daarnaast willen bedrijven om een aantal andere redenen dat materialen die zij produceren of gebruiken geen afvalstempel hebben. Bedrijven noemen als nadeel van de afvalstatus niet alleen de administratieve lasten van de afvalwetgeving, maar ook onzekerheden en economische risico's bij het werken met afvalstoffen. De ervaring leert dat de markt de afvalstatus als belemmerend ervaart voor circulair-economische initiatieven.

In de uitvoeringspraktijk bestaat vaak onduidelijkheid over de vraag of sprake is van een afvalstof of een product. Onzekerheid over de juiste uitleg van het begrip afvalstof en de bepalingen over bijproducten en einde-afval, alsook verschillen van inzicht tussen bedrijven en bevoegd gezag, leiden nog geregeld tot vertraging in besluitvorming en tot (langlopende) rechtszaken. Hierdoor worden initiatieven belemmerd die in het kader van de overgang naar een circulaire economie juist gestimuleerd moeten worden. In een circulaire economie dienen materialen zo lang, zo vaak en zo hoogwaardig mogelijk in het economisch verkeer gebruikt te worden op een wijze die verantwoord is vanuit het oogpunt van milieu en volksgezondheid. Materiaalstromen die voorheen als afval werden gezien, komen in een circulaire economie bijvoorbeeld steeds vaker terug als product of worden na recycling als grondstof (niet zijnde afval) toegepast.

In dit hoofdstuk zullen de drie beoordelingsroutes om te bepalen of er sprake is van een afvalstof of product besproken worden. Ook wordt ingegaan op de indicatieve toetsingsgronden die handvatten moeten bieden in de praktijk. Tot slot wordt weergegeven welk bevoegd gezag wanneer bevoegd is om direct of indirect te beoordelen of er sprake is van een afvalstof.

Dit hoofdstuk moet nadrukkelijk in samenhang gelezen worden met de Leidraad Afvalstof of Product (versie 1.1 uit 2019, link? XXX). De leidraad is opgesteld om bedrijven en overheden concrete handvatten te bieden bij die beoordeling. Het bevat richtsnoeren om te komen tot een zoveel mogelijk uniforme toepassing van de begrippen 'afvalstof' ('zich ontdoen'), 'bijproduct' en 'einde-afvalstatus' in de uitvoeringspraktijk. In het belang van de overgang naar een circulaire economie wordt het bevoegd gezag nadrukkelijk verzocht de leidraad toe te passen.

Waar in dit hoofdstuk de term 'materialen' wordt gebruikt, worden stoffen, preparaten, mengsels of voorwerpen bedoeld, onafhankelijk van de kwalificatie of ze afvalstoffen zijn of niet.

Waar in dit hoofdstuk de term 'producten' wordt gebruikt, worden materialen bedoeld die géén afval zijn, ook wel 'niet-afvalstoffen' genoemd. Bijproducten en materialen met einde-afvalstatus zijn in elk geval producten.

B.6.2 (Voortgezet) gebruik, bijproduct en einde-afvalstatus

Er zijn drie beoordelingsroutes om te bepalen of sprake is van een afvalstof of product: (voortgezet) gebruik, bijproduct en einde-afval.

Voor (voortgezet) gebruik kent de wet in principe enkel de afvaldefinitie als beoordelingsgrondslag (zie paragraaf B.6.2.1), terwijl de beoordelingsroutes voor bijproducten en einde-afval wettelijke voorwaarden kennen waaraan voldaan moet worden om te spreken van een product (zie respectievelijk paragraaf B.6.2.2 en B.6.2.3). In principe beoordeelt het betreffende bevoegd gezag per geval of aan de voorwaarden voor bijproduct of einde-afval is voldaan en toetst wat betreft (voortgezet) gebruik rechtstreeks aan de afvaldefinitie. Voor sommige materiaalstromen zijn deze voorwaarden uitgewerkt in gedetailleerde Europese of nationale criteria. In dat geval dient enkel aan die criteria te worden voldaan en getoetst.

De beoordelingsroutes worden hierna kort uitgelicht. Voor meer uitleg en richtsnoeren over deze routes kan de Leidraad Afvalstof of Product worden geraadpleegd.

B.6.2.1 Afvaldefinitie en (voortgezet) gebruik

Het begrip 'afvalstof' is afkomstig uit de kaderrichtlijn afvalstoffen (Kra) en is in artikel 1.1, eerste lid, van de Wet milieubeheer (Wm) als volgt geïmplementeerd:

'alle stoffen, mengsels of voorwerpen waarvan de houder zich ontdoet, voornemens is zich te ontdoen of zich moet ontdoen'

De afvalstatus van een materiaal hangt zodoende af van de vraag of sprake is van zich ontdoen, van een voornemen om zich te ontdoen of van een plicht om zich te ontdoen van het materiaal. In beginsel kan dus elk materiaal een afvalstof zijn wanneer één van deze situaties zich voordoet.

Anders dan het geval is voor het bepalen van de status van bijproduct (zie paragraaf B.6.3.1) of die van de einde-afvalstatus (zie paragraaf B.6.3.3), kent de Kra noch de Wm een specifieke bepaling voor alle andere situaties waarin de vraag aan de orde is of sprake is van een afvalstof of product. Echter, in overweging 61 van Richtlijn 2018/851, die de Kra heeft gewijzigd, is expliciet opgenomen dat er situaties zijn waarbij een materiaal wordt overgedragen van een houder aan een ander zonder dat de intentie er is om zich van het materiaal te ontdoen. Ook in deze gevallen hoeft een materiaal dus niet de afvalstatus te verkrijgen en blijft het een product.

Voor deze gevallen wordt in Nederland in het LAP en de leidraad de term '(voorgezet) gebruik' gehanteerd en is de afvaldefinitie uit artikel 1.1, eerste lid, van de Wm de wettelijke beoordelingsgrondslag. In feite geeft (voortgezet) gebruik aan wanneer sprake is van 'zich *niet* ontdoen' en wanneer dus géén sprake is van een afvalstof.

Bij (voortgezet) gebruik gaat het om allerhande situaties waarin materialen vrijkomen of ontstaan. Het gaat daarbij in elk geval *niet* om materialen die voortkomen uit productieprocessen en residuen zijn of, die voortkomen uit handelingen van nuttige toepassing. Voor die gevallen zal namelijk gekeken moeten worden naar de mogelijke bijproduct- of einde-afvalstatus van het betreffende materiaal. Bij (voortgezet) gebruik wordt overigens in de praktijk vaak eerst bekeken of er mogelijk sprake is van een bijproduct alvorens de vraag van (voortgezet) gebruik aangesneden wordt. Als er zowel geen sprake is van een bijproduct als van (voortgezet) gebruik, komt de einde-afvalroute in beeld. De einde-afvalroute kan ook eerder al in beeld komen als het aannemelijk is dat het materiaal gezien vanuit de houder een afvalstof is.

In eerste instantie is het aan de houder van een materiaal om na te gaan of het materiaal een afval- dan wel een productstatus heeft. In het geval van (voortgezet) gebruik moet deze beoordeling plaatsvinden op basis van de definitie van afvalstoffen. Vervolgens is het de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag om erop toe te zien of al dan niet sprake is van afval in het kader van vergunningverlening, toezicht en handhaving. In paragraaf B.6.4 wordt weergegeven bij welke besluiten van bevoegd gezag er een beoordeling plaatsvindt.

B.6.2.2 Bijproduct

Artikel 1.1, zesde lid, van de Wm bevat cumulatieve voorwaarden om te bepalen of een bepaald materiaal een bijproduct is. Deze voorwaarden komen uit artikel 5, eerste lid, van de Kra.

Voorwaarden bijproductstatus – artikel 1.1, zesde lid, van de Wm

Stoffen, mengsels of voorwerpen die het resultaat zijn van een productieproces dat niet in de eerste plaats is bedoeld voor de productie van die stoffen, mengsels of voorwerpen worden niet als afvalstoffen maar als bijproducten beschouwd indien wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:

- a het is zeker dat de stoffen, mengsels of voorwerpen zullen worden gebruikt;
- b de stoffen, mengsels of voorwerpen kunnen onmiddellijk worden gebruikt zonder enige verwerking anders dan die welke bij normale productiepraktijken gangbaar is;
- c de stoffen, mengsels of voorwerpen worden geproduceerd als een integraal onderdeel van een productieproces; en
- d verder gebruik is rechtmatig, inhoudende dat de stoffen, mengsels of voorwerpen voldoen aan alle voorschriften inzake producten, milieu en gezondheidsbescherming voor het specifieke gebruik en dat gebruik niet zal leiden tot over het geheel genomen ongunstige effecten op het milieu of de menselijke gezondheid.

Voor bepaalde materiaalstromen kunnen op basis van artikel 5, tweede en derde lid, van de Kra en artikel 1.1, zevende lid, van de Wm specifieke Europese of nationale regelingen met criteria voor de beoordeling van de bijproductstatus worden vastgesteld. Deze criteria worden aan de hand van de voorwaarden en overeenkomstig de vereisten uit het tweede lid van artikel 5 van de Kra bepaald. Wanneer voor een materiaalstroom bijproductcriteria zijn vastgesteld, gelden ze als het uitputtende beoordelingskader om in een specifiek geval te kunnen bepalen of sprake is van een afvalstof of niet en kan niet worden teruggegrepen op de algemene voorwaarden voor de bijproductstatus.

Op Europees niveau zijn nog geen criteria voor bijproducten vastgesteld. Hetzelfde geldt voor Nederlandse bijproductcriteria. Wel geldt in Nederland een regeling die is bedoeld om meer duidelijkheid te geven over de toepassing van de voorwaarden b en c van artikel 1, zesde lid, van de Wm. Vooral nog is de regeling alleen van toepassing op 'ruwe glycerine'. Het betreft:

- Nederlandse [Regeling criteria bijproducten kaderrichtlijn afvalstoffen](#) met uitleg over voorwaarden b en c bij ruwe glycerine

In eerste instantie is het aan de houder van een materiaal om na te gaan of het materiaal een afval- dan wel een productstatus heeft. In het geval van bijproducten moet deze beoordeling plaatsvinden op basis van bovenstaand beoordelingskader van ofwel de voorwaarden ofwel de criteria, afhankelijk van het materiaal ter zake. Vervolgens is het de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag om erop toe te zien of al dan niet sprake is van afval in het kader van vergunningverlening, toezicht en handhaving. In paragraaf B.6.4 wordt weergegeven bij welke besluiten van bevoegd gezag er een beoordeling plaatsvindt.

B.6.2.3 Einde-afvalstatus

Artikel 1.1, achtste lid, van de Wm bevat cumulatieve voorwaarden om te bepalen of een bepaald materiaal de einde-afvalstatus kan verkrijgen. Het gaat daarbij om afvalstoffen die een nuttige toepassing (bijvoorbeeld recycling) hebben ondergaan. De voorwaarden komen uit artikel 6, eerste lid, van de Kra.

Voorwaarden einde-afvalstatus – artikel 1.1, achtste lid, van de Wm

Afvalstoffen die een behandeling van recycling of andere nuttige toepassing hebben ondergaan, worden niet langer als afvalstoffen beschouwd, indien zij voldoen aan de volgende voorwaarden:

- a de stoffen, mengsels of voorwerpen zijn bestemd om te worden gebruikt voor specifieke doelen;
- b er is een markt voor of vraag naar de stoffen, mengsels of voorwerpen;
- c de stoffen, mengsels of voorwerpen voldoen aan de technische voorschriften voor de specifieke doelen en aan de voor producten geldende wetgeving en normen; en
- d het gebruik van de stoffen, mengsels of voorwerpen heeft over het geheel genomen geen ongunstige effecten voor het milieu of de menselijke gezondheid.

Artikel 6, vierde lid, van Kra voegt aan de voorwaarden voor einde-afval toe dat in het geval een lidstaat per geval besluit of passende maatregelen neemt om te verifiëren dat een bepaalde afvalstof niet langer afval is, dit in een voorkomend geval in lijn moet zijn met de aanvullende vereisten van het tweede lid onder a tot en met e van dat artikel, en dat rekening gehouden moet worden met grenswaarden voor verontreinigde stoffen en eventuele negatieve gevolgen voor het milieu en de menselijke gezondheid.

Aanvullende vereisten einde-afvalstatus – artikel 6, tweede lid, van de Kra

- a afvalmateriaal dat als input voor de handeling voor nuttige toepassing mag worden gebruikt;
- b toegelaten verwerkingsprocessen en -technieken;
- c kwaliteitscriteria voor eindeafvalmaterialen die die het resultaat zijn van de handeling voor nuttige toepassing overeenkomstig de toepasselijke productnormen, waaronder indien nodig grenswaarden voor verontreinigende stoffen;
- d vereisten waaraan beheerssystemen moeten voldoen om aan te tonen dat de einde-afvalcriteria zijn nageleefd, met inbegrip van kwaliteitscontrole en interne controle en, in voorkomend geval, accreditatie; en
- e een vereiste inzake een conformiteitsverklaring.

Voor bepaalde materiaalstromen kunnen op basis van artikel 6, tweede en derde lid, van de Kra en artikel 1.1, negende lid, van de Wm specifieke Europese of nationale regelingen worden vastgesteld met criteria voor de beoordeling van de einde-afvalstatus. Deze criteria worden aan de hand van de voorwaarden en overeenkomstig de vereisten uit het tweede lid van artikel 6 van de Kra vastgesteld. Wanneer voor een materiaalstroom einde-afvalcriteria zijn vastgesteld, gelden ze als het uitputtende beoordelingskader om in een specifiek geval te kunnen bepalen of sprake is van een afvalstof of niet en kan niet worden teruggegrepen op de voorwaarden voor de einde-afvalstatus.

Op dit moment gelden de volgende Europese en nationale regelingen met einde-afvalcriteria:

- Europese [Verordening 333/2011](#) met einde-afvalcriteria voor metaalschroot (ijzer-, staal- en aluminiumschroot);
- Europese [Verordening 1179/2012](#) met einde-afvalcriteria voor kringloopglas;
- Europese [Verordening 715/2013](#) met einde-afvalcriteria voor koperschroot; en
- Nederlandse [Regeling vaststelling van de status einde-afval van recyclinggranulaat](#) met einde-afvalcriteria voor steenachtig bouw- en sloopafval.

In eerste instantie is het aan de houder van een materiaal om na te gaan of het materiaal een afval- dan wel een productstatus heeft. In het geval van einde-afval moet deze beoordeling plaatsvinden op basis van bovenstaand beoordelingskader van ofwel de voorwaarden en vereisten ofwel de criteria, afhankelijk van het materiaal ter zake. Vervolgens is het de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag om erop toe te zien of al dan niet sprake is van afval in het kader van vergunningverlening, toezicht en handhaving. In paragraaf B.6.4 wordt weergegeven bij welke besluiten van een bevoegd gezag een beoordeling plaatsvindt.

B.6.3 Indicatieve toetsingsgronden: handvatten voor de praktijk

Om duidelijker te maken hoe een beoordeling van de product- dan wel afvalstatus van een bepaald materiaal in de praktijk plaats moet vinden, zijn in de Leidraad Afvalstof of Product drie indicatieve toetsingsgronden geformuleerd. Deze toetsingsgronden kunnen in elke situatie aangewend worden, ongeacht of het mogelijkserwijs gaat om (voortgezet) gebruik, bijproduct of einde-afval. De toetsingsgronden geven aldus een middel waarmee getoetst kan worden of wordt voldaan aan de afvaldefinitie en de voorwaarden uit artikel 1.1, zesde en achtste lid, van de Wm.

De cumulatieve toetsingsgronden zijn:

- het gebruik van het materiaal moet **zeker** zijn;
- het gebruik van het materiaal moet **rechtmatig** zijn; en
- het gebruik van het materiaal moet **voldoende hoogwaardig** zijn.

Deze toetsingsgronden zijn gebaseerd op de aan de Kra ten grondslag liggende milieudoelstelling van goed afvalpreventie en -beheer en hulpbronnengebruik, de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie en de nationale rechtelijke macht over de uitleg van het begrip afvalstof ('zich ontdoen') en de voorwaarden voor bijproducten en de einde-afvalstatus van afvalstoffen, zoals neergelegd in artikel 1.1, zesde en achtste lid, van de Wm.

Opgemerkt moet worden dat de drie toetsingsgronden een indicatieve status hebben. Ze dienen niet als doorslaggevende voorwaarden, maar als richtsnoer voor de beoordeling of sprake is van een materiaal waaraan al dan niet de afvalstatus is verbonden. De beoordeling moet immers steeds per geval plaatsvinden aan de hand van alle feiten en omstandigheden van het individuele geval en op basis van de wettelijke beoordelingsgrondslagen.

Wat betreft de route voor bijproducten dient men aanvullend rekening te houden met de voorwaarden dat het moet gaan om een productieresidu en dat het materiaal onmiddellijk moet

kunnen worden gebruikt zonder enige verwerking anders dan die welke bij normale productiepraktijken gangbaar is (artikel 1.1, zesde lid, eerste zin en onder b, van de Wm).

Bij de einde-afvalroute moet aanvullend worden beoordeeld of het materiaal ter zake een afvalstof is geweest en dat het een volledige behandeling van nuttige toepassing heeft ondergaan (artikel 1.1, achtste lid, eerste zin, van de Wm).

Toetsingsgronden zeker, rechtmatig en voldoende hoogwaardig gebruik

De toetsingsgrond 'zeker gebruik' houdt in dat de houder zal moeten aantonen dat het voorgenomen gebruik van een materiaal door hemzelf of een ander niet alleen 'mogelijk' is, maar dat het ook voldoende zeker is dat dit gebruik daadwerkelijk zal plaatsvinden en het materiaal daarvoor ook geschikt is.

De toetsingsgrond 'rechtmatig gebruik' houdt in de eerste plaats in dat de houder zal moeten aantonen dat het voorgenomen gebruik van een materiaal door hemzelf of een ander in elk geval voldoet aan alle van toepassing zijnde productwetgeving en eventuele private (commerciële) productnormen. Daarnaast moet worden vastgesteld dat het gebruik geen overwegend ongunstig effect heeft op het milieu of de volksgezondheid. In voorkomende gevallen zal ook de beleidslijn ZZS (paragraaf B.14.4.3) bij de toetsing moeten worden betrokken.

De toetsingsgrond 'voldoende hoogwaardig gebruik' ziet toe op de beoordeling of de voorgenomen toepassing van het materiaal uit het oogpunt van grondstoffenefficiëntie wenselijk is. De achtergrond hiervan is dat, ook wanneer een bepaald materiaal in beginsel zeker en rechtmatig zou kunnen worden gebruikt, de betrokken toepassing niet altijd optimaal zal zijn vanuit het oogpunt van bescherming van de natuurlijke hulpbronnen. Het voorgenomen gebruik heeft dan wel degelijk 'over het geheel genomen' ongunstige effecten voor het milieu of de menselijke gezondheid.

B.6.4 Bevoegdheden: beoordeling per geval en toezicht

De houder van een materiaal oordeelt in de eerste plaats zelf over de vraag of zijn materiaal al dan niet afval is. Dit doet hij door te kijken of is voldaan aan de voorwaarden (of eventuele criteria) voor bijproducten of einde-afval, of door rechtstreeks te toetsen aan de afvaldefinitie in geval van (voortgezet) gebruik. Dit sluit aan bij hetgeen in de rechtspraak is bepaald ten aanzien van de voorwaarden voor bijproducten en onverminderd de bewijsregeling die in het kader van import en export is opgenomen in artikel 50, leden 4bis en 4ter, van de EVOA. De houder dient desgevraagd alle relevante informatie te verstrekken om aan te tonen dat aan de voorwaarden van artikel 1.1, zesde of achtste lid, van de Wm of de definitie van afvalstoffen in artikel 1.1, eerste lid, van de Wm is voldaan, afhankelijk van de relevante beoordelingsroute.²⁴

De uiteindelijke vaststelling of in een specifiek geval aan de voorwaarden of eventuele specifieke criteria is voldaan, is de verantwoordelijkheid van het desbetreffende bevoegd gezag en het eindoordeel daarover is aan de rechter.²⁵ Binnen afvalbeheer spelen meerdere overheden een rol. Hieronder is weergegeven wanneer welke overheid daar bij betrokken is. Deze lijst is niet limitatief. Zie Deel D van het LAP voor een verdere toelichting op de vraag wie wanneer bevoegd gezag is.

Handeling	Bevoegd gezag	Artikel
Ontdoen van bedrijfsafval/gevaarlijk afval	B&W of GS als bevoegd gezag voor de inrichting	10.37 en volgende Wm icm 5.2 WABO
Inzamelen/vervoeren/bemiddelen en verhandelen van afvalstoffen	De minister IenW (ILT)	10.55 Wm icm 18.2b Wm
Begeleidingsbrief bij nationaal transport	Melden: de minister IenW (RWS); Handhaving: GS	10.44 Wm icm 18.2c Wm
Kennisgeving van internationaal transport	Aanvraag: de minister IenW (ILT)	EVOA en 10.56 e.v. Wm
Ontvangen van bedrijfsafval/gevaarlijk afval van derden	Melding in Amice: de minister IenW (RWS); Handhaving: bevoegd gezag voor inrichting	10.40 Wm icm 5.2 WABO t.z.v. handhaving
Acceptatie- en verwerkingsbeleid en AO/IC	B&W/GS	5.4 Mor en 5.2 WABO
Toepassen buiten inrichting	B&W/GS/waterbeheerder in onderling overleg	18.2a Wm, 18.2c Wm en 18.2d Wm

²⁴ Zie MvT, Kamerstukken 2018-2019, 35267-3, p. 19.

²⁵ Ibid.

Handeling	Bevoegd gezag	Artikel
REACH	Handhaving: de minister IenW (ILT)	18.2b Wm

B.6.5 Kern van het beleid ten aanzien van afvalstof of niet-afvalstof

In deze laatste paragraaf zijn de punten samengevat die de kern vormen van het beleid zoals opgenomen in dit hoofdstuk. Overige informatie in dit hoofdstuk is toelichtend aan onderstaand beleid of dient als duiding bij bijvoorbeeld bestaande wet- en regelgeving of jurisprudentie. Voor wijziging van onderstaande kern van beleid zal altijd een procedure van openbare inspraak worden gevolgd. Voor wijziging van meer toelichtende delen van dit hoofdstuk zal worden volstaan met bekendmaking.

Uitsluitend paragraaf B.6.2 is kern van beleid. In deze paragraaf worden allereerst de drie te volgen routes omschreven die gebruikt moeten worden bij de beoordeling of een materiaalafval is of niet. Gelet op de doelstelling van de Kra om de overgang naar een circulaire economie te stimuleren, maken de drie beoordelingsroutes duidelijk dat kritisch moet worden beoordeeld in welke gevallen sprake is van afvalstoffen en in welke gevallen dat op basis van het wettelijk beoordelingskader niet het geval is (zie artikel 1 van de Kra en overwegingen 16, 17 en 61 van Richtlijn 2018/851). Daarnaast wordt het vereiste uit de Kra aangehaald dat indien er geen einde-afvalcriteria zijn vastgesteld, de bevoegde gezagen in een voorkomend geval de einde-afvalstatus niet alleen aan de hand van de voorwaarden uit artikel 6, eerste lid, van de Kra moeten vaststellen, maar dat die beoordeling ook in lijn moet zijn met de vereisten uit het tweede lid van dat artikel, en dat hierbij rekening moet worden gehouden met de grenswaarden voor verontreinigende stoffen en eventuele negatieve gevolgen voor het milieu en de menselijke gezondheid.²⁶

---

²⁶ Ibid.

Bijlage 4: Hoofdstuk D.4 Vergunnen van mengen

In deze bijlage staat de integrale nieuwe tekst van het nieuwe hoofdstuk D.4. Inspraak is alleen mogelijk op de tekst die in paragraaf D.4.6 is aangewezen als kern van beleid (.

=0=0=0=0=0=0=0=

D.4 Mengen van afvalstoffen

D.4.1 Inleiding

D.4.1.1 Vergunningen voor mengen van afvalstoffen

In hoofdstuk B.3 is ingegaan op het belang van bronscheiding van afvalstoffen en de daarmee verband houdende wettelijke kaders rond scheiden en gescheiden houden van afvalstoffen, voorafgaand aan en tijdens de fase van afvalbeheer.²⁷ Ook is daarbij aangegeven in welke gevallen afvalstoffen wel gemengd mogen worden, namelijk wanneer dat is toegestaan op grond van algemene regels uit het Bal of op grond van een vergunning voor de betreffende menghandeling.

D.4.1.2 Doel van dit hoofdstuk

In dit hoofdstuk wordt het beleid beschreven voor het mengen van afvalstoffen. De algemene beleidsmatige uitgangspunten worden beschreven die van toepassing zijn bij de beoordeling of voor menghandelingen met afvalstoffen (en afvalstoffen met andere materialen) vanuit het oogpunt van doelmatig afvalbeheer wel of niet vergund kunnen worden. Voor bepaalde afvalstromen kunnen daarnaast nog specifieke aanvullende beleidsmatige uitgangspunten gelden.

Het mengbeleid kan ook relevant zijn bij het opstellen van maatwerkvoorschriften voor menghandelingen die vallen onder de algemene regels in het Bal, voor zover het Bal daar ruimte voor biedt.

D.4.1.3 Enkele begrippen

Voor een goed begrip van dit hoofdstuk zijn de volgende begrippen van belang.

- 'Voorafgaand aan afvalbeheer' versus 'tijdens afvalbeheer';
- Categorieën afvalstoffen;
- Mengen;
- Opbulken.

Voor de omschrijving van deze begrippen wordt verwezen naar paragraaf B.3.1.3.

D.4.1.4 Afbakening van dit hoofdstuk en relatie met hoofdstuk scheiden van afvalstoffen (B.3)

Dit hoofdstuk is niet van toepassing op huishoudelijke afvalstoffen die nog niet zijn ingezameld of afgegeven. Het mengbeleid zoals beschreven in dit hoofdstuk is van toepassing daar waar in hoofdstuk B.3 voor een menghandeling de conclusie wordt getrokken dat sprake is van een vergunningplicht.

D.4.2 Algemene uitgangspunten mengbeleid

In de vergunningaanvraag moet duidelijk worden beschreven welke afvalstoffen met welk doel worden gemengd. De ratio hierachter is dat de vraag of mengen kan worden toegestaan niet los gezien kan worden van de vervolghandelingen met dit mengsel i.r.t. de minimumstandaarden voor de te mengen afvalstoffen. Alleen met deze informatie kan het voornemen worden getoetst aan het mengbeleid in het LAP en kan worden beoordeeld of een vergunning kan worden verleend. In een omgevingsvergunning, waarin ook een dergelijke vervolghandeling – zo nodig onder voorwaarden – wordt vergund of waarin zo nodig sturingsvoorschriften (zie D.2.2.4.2) kunnen worden opgenomen wanneer de verwerking van het mengsel elders zou plaatsvinden, kan deze afweging goed worden gemaakt.

Ook in een melding op grond van art. 4.619 Bal (voor het ontvangen van afvalstoffen) moet duidelijk zijn beschreven welke afvalstoffen met welk doel worden gemengd (de te verrichten activiteit met de afvalstof).

---

²⁷ Zie voor de uitleg van de begrippen 'voorafgaand aan afvalbeheer' en 'tijdens afvalbeheer': paragraaf B.3.1.3.

Bij de beoordeling of het mengen van afvalstoffen vanuit het oogpunt van doelmatig afvalbeheer kan worden toegestaan moeten de volgende, cumulatieve, algemene uitgangspunten worden gehanteerd:

1. mengen van afvalstoffen is niet toegestaan indien dit op enig moment leidt tot onaanvaardbare blootstelling van mens of milieu aan ZZS;
2. mengen van afvalstoffen is niet toegestaan, indien als gevolg van het mengen één of meerdere van de te mengen afvalstoffen niet conform de daarvoor geldende minimumstandaard wordt/worden verwerkt;
3. mengen van afvalstoffen is niet toegestaan indien dit op het niveau van de locatie waar de handeling wordt uitgevoerd leidt tot onaanvaardbare negatieve consequenties voor milieu, veiligheid en/of gezondheid.

Deze uitgangspunten gelden voor bedrijfsafvalstoffen (waaronder afgegeven of ingezamelde huishoudelijke afvalstoffen) en gevaarlijke afvalstoffen. Voor gevaarlijke afvalstoffen geldt als uitgangspunt een verbod op mengen met andere (gevaarlijke) afvalstoffen of andere materialen, tenzij dit de negatieve gevolgen voor gezondheid en milieu van de verwerking ervan niet vergroot en conform de minimumstandaard kan worden verwerkt (artikel 18 kaderrichtlijn afvalstoffen). Voor mengen van gevaarlijk afval met andere (afval)stoffen is in beginsel een vergunning nodig (zie hoofdstuk B.3 [#link]).

In de volgende sub paragrafen worden de uitgangspunten 1 t/m 3 voor de beoordeling of mengen is of kan worden toegestaan verder uitgewerkt.

D.4.2.1 Mengen is niet toegestaan indien dit op enig moment leidt tot onaanvaardbare blootstelling van mens of milieu aan ZZS

Zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) zijn stoffen die ernstige en vaak onomkeerbare effecten kunnen hebben op de menselijke gezondheid en het milieu. Doel van het overheidsbeleid is om deze stoffen zoveel mogelijk uit de leefomgeving te weren. De aanwezigheid van ZZS in afvalstoffen beperkt de verwerkingsmogelijkheden en bemoeilijkt recycling en (voorbereiden voor) hergebruik. De aanwezigheid van ZZS is vanuit dat perspectief ook van invloed op de beoordeling of menghandelingen met afvalstoffen mogen worden uitgevoerd.

Mengen van afvalstoffen die ZZS bevatten kan niet worden toegestaan wanneer dit in het vervolgtraject leidt tot onaanvaardbare blootstelling van mens of milieu aan deze ZZS. In hoofdstuk B.14 [#link] is het beleid t.a.v. ZZS in relatie tot afvalbeheer uitgewerkt.

Benadrukt wordt dat het mengen waarbij sprake is van afval met ZZS, ook als het afvalstoffen betreft die op basis van bijlage II van het Besluit activiteiten leefomgeving behoren tot eenzelfde afvalcategorie, niet altijd doelmatig is. In een aantal gevallen kan het zelfs verboden zijn op basis van regelgeving (REACH, POP-verordening).

Het bevoegd gezag moet zich bij het beoordelen van verzoeken om afval te mogen mengen – in het kader van vergunningverlening, maar ook bij meldingen (in verband met eventueel stellen van maatwerkvoorschriften), altijd de vraag stellen of het risico op aanwezigheid van ZZS bestaat. Bestaat een risico op aanwezigheid van ZZS dan moet in geval van een vergunningaanvraag worden getoetst of de aangevraagde menghandeling wel of niet in lijn is met regelgeving of beleid, dan wel of het bedrijf in zijn acceptatieprocedure voldoende rekening houdt met dit risico en de juiste informatie over herkomst en samenstelling, al dan niet in de vorm van analyses, vraagt.

Bij de beoordeling van de toelaatbaarheid van de menghandeling moet onderscheid worden gemaakt tussen mengen ten behoeve van nuttige toepassing, waaronder recycling, en mengen ten behoeve van verwijdering.

Mengen ten behoeve van nuttige toepassing, waaronder recycling

Een afvalstof die ZZS bevat die zijn genoemd in bijlage IV van de POP-verordening of de lijst met autorisatieplichtige stoffen (bijlage XIV van REACH) of waarvan de beoogde toepassing is gereguleerd met de restrictielijst (bijlage XVII van REACH) mag niet met andere stoffen of afvalstoffen gemengd worden als daarmee het voldoen aan de POP-verordening of REACH in het geding komt. Te denken valt hierbij aan mengen tot onder de grenswaarde genoemd in de bijlagen bij de betrokken verordeningen of het gebod om te voorkomen dat ZZS in aanraking komen met andere materiaal- of afvalstromen (POP-Verordening).

Voor andere ZZS²⁸ wordt mengen niet toegestaan als daardoor in het vervolgtraject grotere kans is op onaanvaardbare blootstelling van mens en milieu aan ZZS. Hiervoor is de beleidslijn ZZS uit paragraaf B.14.4.3 het beoordelingskader.

Aanvullend hierop geldt dat als sprake is van een afvalstof die ZZS bevat in een concentratie die gelijk of hoger is dan de:

- a. concentratiegrenswaarde waarboven het op grond van REACH verboden is dergelijke stoffen in de handel te brengen of te gebruiken; of
- b. concentratiegrenswaarde opgenomen in tabel 17 van paragraaf F.11.4; of
- c. concentratiegrenswaarde opgenomen in bijlage IV van de POP-verordening;

het niet is toegestaan om deze afvalstof ten behoeve van nuttige toepassing te mengen met een afvalstof waarvan de concentratie lager is dan genoemd onder a, b en c.

Mengen ten behoeve van verwijdering

Mengen of anderszins verwerken van afvalstoffen die ZZS bevatten met het oogmerk om de afvalstoffen te verwijderen, mag plaatsvinden indien:

- De ZZS die zijn vermeld op de lijst van autorisatieplichtige stoffen of op de lijst van stoffen waarvoor restricties gelden (bijlage XIV en XVII REACH) worden vernietigd of geïsoleerd geborgen.
- De POP's worden gestort, vernietigd of onomkeerbaar omgezet overeenkomstig de in de POP-verordening beschreven wijzen (zie verder paragraaf F.11.3.4 van bijlage 11; Achtergronden bij het beleid voor ZZS").
- Voor wat betreft andere ZZS is in het algemeen de kans op risico's op onaanvaardbare blootstelling van mens en milieu aan ZZS bij processen gericht op verwijdering (door vernietiging of verbranden) kleiner dan bij processen gericht op de verwerking tot een toepasbaar product. Een toetsing aan de beleidslijn ZZS van paragraaf B.14.4.3 zal in de meeste gevallen positief uitpakken. Bij verwijdering kan deze toetsing derhalve achterwege blijven.

D.4.2.2 Mengen van afvalstoffen is niet toegestaan, indien als gevolg van het mengen een of meerdere van de te mengen afvalstoffen niet conform de daarvoor geldende minimumstandaard wordt verwerkt.

De minimumstandaard is het centrale beleidsinstrument voor de sturing op een hoogwaardige verwerking van afvalstoffen. Bij het beoordelen of menghandelingen kunnen worden toegestaan, zal daarom altijd geborgd moeten blijven dat elke van de te mengen afvalstoffen minimaal verwerkt wordt conform de daarvoor geldende minimumstandaard en binnen de daarin gestelde voorwaarden.

Dit uitgangspunt komt neer op het volgende:

- Indien mengen ertoe leidt dat één of meerdere afvalstoffen laagwaardiger worden verwerkt dan de minimumstandaard, is mengen niet toegestaan.
- Indien de minimumstandaard voorschrijft dat een afvalstof vanwege de aanwezigheid van bepaalde verontreinigingen verplicht moet worden verwijderd én deze minimumstandaard hoogwaardiger verwerking verbiedt, mag ook mengen niet leiden tot een dergelijke hoogwaardiger verwerking. Doel is om diffuse verspreiding van deze verontreinigingen te voorkomen en/of wegmengen tegen te gaan. Dit is expliciet aangegeven in de betreffende sectorplannen. Voorbeelden zijn PCB-houdende afvalstoffen, gewolmaniseerd C-hout en kwik- en arseenhoudend afval.
- Indien voor één van de te mengen afvalstoffen geen minimumstandaard in het LAP beschreven is, moet bij het bepalen of mengen is toegestaan, rekening gehouden worden met de wijze waarop deze afvalstof volgens de afvalhiërarchie verwerkt zou moeten worden.

Bij het indelen van de afvalcategorieën van Bijlage II van het Bal is met dit uitgangspunt rekening gehouden. Dit betekent dat in principe aan dit uitgangspunt is voldaan als het gaat om:

- het mengen van afvalstoffen binnen één afvalcategorie, met uitzondering van de categorieën 10, 11, 110 en 111 van bijlage II Bal.
- het mengen van afvalstoffen van afvalcategorieën met hetzelfde categorienummer, waarbij sprake is van mengen van een A-variant (gevaarlijk afval) met een B-variant (niet-gevaarlijk afval).

Bovenstaande komt voort uit het feit dat een afvalcategorie afvalstoffen bevat die in principe op eenzelfde (hoogwaardige) wijze moeten worden verwerkt en eenzelfde minimumstandaard hebben.

---

²⁸ Dit zijn ZZS waarvoor (nog) geen wettelijke beperkingen gelden: stoffen van de kandidaatslijst van REACH en overige ZZS, zie verder B.14.4.2.

Twee categorieën van het zelfde categorienummer maar een A- en B-variant hebben ook dezelfde minimumstandaard. Beleidsmatig is er daarom geen bezwaar tegen het mengen van deze stromen. Omdat op basis van Europese regelgeving mengen van categorieën gevaarlijk afval met ander afval of met niet-afval als vergunningplichtig moet worden aangemerkt, zijn bepaalde categorieën onderverdeeld in een A- en B-variant. Vergunningen voor het mengen van een A- en een B-variant van hetzelfde categorienummer kunnen vanuit het afvalbeleid gezien in beginsel worden verleend zolang de risico's voor gezondheid en milieu door de verwerking niet worden vergroot.

Extra aandacht heeft mengen binnen de categorieën 10, 11, 110 en 111. Zie hiervoor de specifieke beleidsuitgangspunten in paragrafen D.4.4.2 (Mengen voorafgaand aan verbranden), D.4.4.3 (Mengen voorafgaand of tijdens storten) en D.4.4.4 (Mengen binnen categorieën met sterk variërende samenstelling) van dit hoofdstuk.

D.4.2.3 Mengen is niet toegestaan indien dit op het niveau van de locatie waar de handeling wordt uitgevoerd leidt tot onaanvaardbare negatieve consequenties voor milieu, veiligheid en/of gezondheid

Dit uitgangspunt borgt dat alle nadelige gevolgen voor de menselijke gezondheid en het milieu van de menghandeling op en direct buiten de locatie moeten worden voorkomen of tot een aanvaardbaar niveau moeten worden teruggebracht.

D.4.3 Mengen voorafgaand en tijdens verschillende fasen van afvalbeheer

Onderstaande subparagrafen gaan in op mengen vanaf het ontstaan van afvalstoffen bij de ontdoener tot aan de verwerking.

D.4.3.1 Mengen voorafgaand aan afvalbeheer

De ontdoener kan het voornemen hebben om afvalstoffen te mengen op de locatie waar deze ontstaan of op de locatie waar deze uit zijn/haar werkzaamheden voor derden vrijkomen, dus nog voordat hij/zij de afvalstoffen aan een derde afgeeft of door een derde laat inzamelen.

Indien sprake is van een vergunningplichtige menghandeling (zie hoofdstuk B.3) moet de ontdoener in de vergunningaanvraag aangeven hoe hij/zij met de vrijkomende afvalstoffen omgaat in relatie tot mengen. Aangegeven moet worden hoe een mengsel later in de keten wordt verwerkt en wat dat betekent voor het toetsen van de te mengen stromen aan de betrokken minimumstandaarden. De vergunningaanvraag moet in ieder geval gegevens bevatten over de aanwezigheid van ZZS in de te mengen stromen, de (opvolgende afvalverwerkings-) handelingen die met de gemengde stroom zullen plaatsvinden en de emissies die als gevolg van het mengen of het verdere verwerken van het mengsel ontstaan (Omgevingsregeling).

De vergunningaanvraag wordt beoordeeld aan de hand van de hiervoor beschreven algemene uitgangspunten van het mengbeleid (paragraaf D.4.2). Wanneer de ontdoener bij zijn vergunningaanvraag niet sluitend kan aantonen – bijvoorbeeld op basis van afspraken met zijn inzamelaar – dat de te mengen afvalstoffen later in de keten conform de uitgangspunten van paragraaf D.4.2 worden verwerkt, is het mengen niet doelmatig. Het bevoegd gezag kan aan de vergunning voorschriften, ten aanzien van het (niet) mengen verbinden, voor zover het Bal daar ruimte voor biedt. Hiertoe kunnen ook sturingsvoorschriften behoren (zie D.2.2.4.2), om te verzekeren dat de verwerking van het mengsel, welke later en elders plaatsvindt, in lijn zal zijn met de uitgangspunten van het mengbeleid.

D.4.3.2 Mengen tijdens inzamelen en vervoer (inzamel- en vervoermiddel)

D.4.3.2.1 Wet- en regelgeving m.b.t. mengen tijdens inzamelen en vervoer

Gelet op artikel 10.54 Wm is het niet toegestaan om gevaarlijke afvalstoffen tijdens inzamelen of vervoeren te mengen met andere (afval)stoffen. In het Besluit inzamelen afvalstoffen (Bia) is daarnaast opgenomen dat mengen van verschillende categorieën bedrijfs- en gevaarlijke afvalstoffen tijdens de inzameling niet is toegestaan. Uitzondering hierop betreft de inzameling van gevaarlijke afvalstoffen waarvoor volgens het Bia een inzamelvergunning vereist is en waar in die inzamelvergunning expliciet is opgenomen dat bepaalde afvalstoffen van verschillende categorieën in dat specifieke geval mogen worden samengevoegd. Inzamelvergunningen worden uitsluitend verleend voor specifiek aangewezen afvalstoffen (art. 10.48, eerste lid Wm) en dat zijn klein gevaarlijk afval (kga), afgewerkte olie en scheepsafvalstoffen (art. 9 Bia). In alle andere gevallen is mengen tijdens inzamelen verboden (art. 1b Bia) en mag dit pas gebeuren op de ontvangende locatie, mits voor het mengen daar een vergunning is verleend.

Op basis van artikel 10.49, lid 1, sub c van de Wet milieubeheer kunnen aan inzamelvergunningen (uitsluitend voor de stromen kga, scheepsafvalstoffen en afgewerkte olie) verplichtingen worden verbonden ten aanzien van het gescheiden houden (niet mengen) van afvalstoffen. Ook het mengen van deze afvalstoffen tijdens inzamelen en vervoer moet uitdrukkelijk zijn toegestaan in de inzamelvergunning.

D.4.3.2.1 Beleid m.b.t. vergunnen van mengen in een inzamelvergunning

De algemene uitgangspunten van het mengbeleid (paragraaf D.4.2) bieden voor het vergunnen van mengen in een inzamelvergunning het toetsingskader.

D.4.3.3 Mengen tijdens/t.b.v. afvalverwerking

Vergunningplichtige menghandelingen

Wanneer voor het mengen van bedrijfsafvalstoffen en/of gevaarlijke afvalstoffen ten behoeve van afvalverwerking een vergunning nodig is (zie hoofdstuk B.3) toetst het bevoegd gezag de vergunningaanvraag voor een voorgenomen menghandeling op doelmatigheid aan de hand van de algemene uitgangspunten van het mengbeleid (D.4.2).

De hoofdlijn van de beoordeling is, dat mengen kan worden vergund voor:

- afvalstoffen die behoren tot eenzelfde categorie van Bijlage II Bal, indien mengen op grond van de algemene uitgangspunten 1 en 3 van het mengbeleid doelmatig is;
- afvalstoffen die behoren tot de A-variant en de B-variant van hetzelfde categorienummer van Bijlage II Bal, indien mengen op grond van de algemene uitgangspunten 1 en 3 van het mengbeleid doelmatig is;
- afvalstoffen die behoren tot verschillende categorieën, indien het mengen er niet toe leidt dat één of meerdere van de te mengen afvalstoffen niet conform de daarvoor geldende minimumstandaard wordt/worden verwerkt, en bovendien op grond van de algemene uitgangspunten 1 en 3 van het mengbeleid doelmatig is.

Meldingsplichtige menghandelingen

Voor het mengen van bedrijfsafvalstoffen en/of gevaarlijke afvalstoffen is niet altijd een omgevingsvergunning nodig. Soms is alleen een melding nodig voor het ontvangen van afvalstoffen (zie art. 3.198, lid 1, onder n en art. 4.619 Bal). Het kan zijn dat die ontvangen afvalstoffen vervolgens worden gemengd en in die afvalstoffen ZZS voorkomen²⁹. In dat geval moet worden vastgesteld of voor het mengen aanvullende maatwerkvoorschriften moeten worden gesteld. Voor het eventueel stellen van maatwerkvoorschriften in relatie tot mengen vormen de algemene uitgangspunten van het mengbeleid het toetsingskader (D.4.2).

D.4.3.4 Mengen van afvalstoffen tijdens de overbrenging

Op grond van artikel 19 van de [EVOA](#) mogen afvalstoffen als vermeld in het kennisgevingsdocument of als bedoeld in artikel 18 EVOA, vanaf het begin van de overbrenging tot de ontvangst op een locatie waar deze nuttige worden toegepast of verwijderd niet met andere afvalstoffen worden gemengd.

D.4.4. Specifieke situaties i.r.t. mengen

In deze paragraaf wordt een aantal specifieke situaties beschreven waarvoor naast de algemene uitgangspunten van het mengbeleid ook specifieke aandachtspunten of beleid t.a.v. mengen gelden. In een aantal gevallen is dit gebaseerd op aanvullende kaders (beleid of regelgeving) buiten het afvalstoffenbeleid. Als dat het geval is, moeten de genoemde documenten en regelingen zelf worden geraadpleegd en beperkt het LAP zich tot informatie op hoofdlijnen.

D.4.4.1 Mengen op milieustraat

Het mengen van gescheiden ingezamelde (grove) huishoudelijke afvalstoffen kan worden toegestaan bij maatwerkbesluit (voor afwijken van de 18 voorgeschreven bakken) of bij omgevingsvergunning (mengen in de restbak en/of andere stromen dan de 18 aangewezen stromen). Zie hoofdstuk B.3.3.3.1. De toetsing van het maatwerkbesluit of de vergunningaanvraag vindt plaats op basis van de uitgangspunten genoemd in hoofdstuk B.3.3.3.2.

D.4.4.2 Mengen voorafgaand aan verbranden

Vanuit doelmatig afvalbeheer bestaat er beleidsmatig geen bezwaar tegen het mengen van

---

²⁹ Ook een afvalstof die niet als gevaarlijke afvalstof is aangewezen op grond van de Eural lijst, kan ZZS bevatten.

afvalstoffen waarvoor de minimumstandaard verbranden is, aangezien zij aan het eind van de keten toch in dezelfde installatie worden verwerkt. Deze afvalstoffen vallen onder één van de afvalcategorieën 112A of 112B van Bijlage II van het Bal. Het mengen van afvalstoffen uit categorie 112A met afvalstoffen in categorie 112B van bijlage II van het Bal is aangewezen als een milieubelastende activiteit waarvoor een omgevingsvergunning nodig is. Tegen mengen van deze categorieën bestaat vanuit doelmatigheid echter geen bezwaren.

Aandachtspunt voor vergunningverlening is wel dat bepaalde afvalstoffen om andere redenen dan milieubescherming of bescherming van de volksgezondheid, zoals arbo of veiligheid, niet mogen worden gemengd.

D.4.4.3 Mengen voorafgaand of tijdens storten

Het mengen van afvalstoffen binnen de categorieën 110 en 111 van Bijlage II van het Bal afzonderlijk en met elkaar is aangewezen als een vergunningplichtige milieubelastende activiteit. Het mengen van afvalstoffen die op eenzelfde type stortplaats mogen worden gestort is in principe toegestaan rekening houdend met de volgende bepalingen:

- Bepaalde afvalstoffen mogen niet gezamenlijk in eenzelfde stortplaatscel worden gestort. Welke afvalstoffen dit zijn, is vastgelegd in het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa). Deze afvalstoffen mogen dus ook niet worden gemengd. Als voorbeeld wordt asbest genoemd. Asbesthoudende afvalstoffen mogen niet worden gemengd. Dat neemt niet weg dat asbesthoudend afval na storten mag worden afgedekt met andere afvalstoffen (zie Bijlage, onderdeel 2, voorschrift 2.1, sub 2c van het Bssa).
- Het Bssa bevat acceptatiecriteria per type stortplaats (onder meer gebaseerd op uitloging). Het is verboden om afvalstoffen te verdunnen of te mengen met als doel om zo aan die acceptatiecriteria te voldoen (art. 8 Bssa). Sommige sterk uitloogbare afvalstoffen (art. 1 [Regeling acceptatie afvalstoffen op stortplaatsen](#)) moeten worden geïmmobiliseerd tot geconditioneerde afvalstoffen alvorens ze gestort mogen/kunnen worden. Dit is nodig ter vermindering van de uitloging van die afvalstoffen. Mengen daartoe is toegestaan. Deze afvalstoffen mogen overigens uitsluitend op specifieke (compartimenten van bepaalde) stortplaatsen worden gestort. Deze stortplaatsen moeten zijn ingericht in overeenstemming met de Regeling acceptatie afvalstoffen op stortplaatsen. Ook de behandeling van afvalstoffen vindt plaats conform deze regeling.

Om te borgen dat aan voorgaande drie bepalingen ook eerder in de keten al wordt voldaan, legt een bedrijf in de administratie de gemengde afvalstoffen, hun bestemming en de beoordeling op bovenstaande bepalingen vast.

Bovenstaande heeft als gevolg dat het mengen van een te storten afvalstof met een andere te storten afvalstof alleen mag worden toegestaan indien vaststaat – eventueel na bemonstering en analyse – dat de afvalstoffen op eenzelfde type stortplaats en op eenzelfde wijze mogen worden gestort. Zie hiervoor verder het Bssa.

D.4.4.4 Mengen binnen categorieën met sterk variërende samenstelling

Eén van de uitgangspunten van het mengbeleid is dat mengen niet is toegestaan, indien als gevolg van het mengen een of meerdere van de te mengen afvalstoffen niet conform de daarvoor geldende minimumstandaard wordt verwerkt (paragraaf D.4.2). Om die reden zijn de categorieën van bijlage II van het Bal afgestemd op de minimumstandaarden van Deel E 'Sectorplannen'. In enkele gevallen zijn deze categorieën qua samenstelling echter zo divers dat ook binnen deze categorieën mengen niet zondermeer is toegestaan. Het gaat hierbij om de categorieën 10 en 11 van Bijlage II van het Bal (procesafhankelijk industrieel afval). Mengen is in die gevallen pas toegestaan wanneer hiervoor een omgevingsvergunning is verleend, waarbij wordt getoetst aan de algemene uitgangspunten van het mengbeleid (paragraaf D.4.2).

D.4.4.5 Mengen t.b.v. de inzet als / productie van bouwstoffen

In onderstaande subparagrafen wordt eerst het algemene beleid beschreven t.a.v. mengen t.b.v. een bouwstof. Vervolgens wordt ingegaan op een aantal bijzonderheden of uitzonderingen. Onderstaande beleidsuitgangspunten zijn aanvullend op de algemene uitgangspunten van het mengbeleid in paragraaf D.4.2.

D.4.4.5.1 Algemeen uitgangspunten mengen t.b.v. productie van of toepassen als een bouwstof

Het Besluit bodemkwaliteit (Bbk) stelt voor de bescherming van de bodem kwaliteitseisen aan toe te passen bouwstoffen (op grond van art. 29 Bbk). Het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) wijst het toepassen van bouwstoffen (zoals gedefinieerd in het Bbk) aan als een milieubelastende activiteit (art. 3.48m) en stelt daaraan regels (paragraaf 4.123). Bouwstoffen, al dan niet gemaakt

uit afvalstoffen, mogen op grond van art. 4.1264 Bal alleen worden toegepast als deze voldoen aan de kwaliteitseisen uit het Bbk.

Voor het meten en beoordelen van de kwaliteit van bouwstoffen wordt uitgegaan van relatief homogene partijen die afkomstig zijn van eenzelfde locatie of proces. In paragraaf 4.123 van het Bal worden om die reden regels gesteld om vermenging van bouwstoffen met bodem en grond of baggerspecie te voorkomen.

Voor de productie van een bouwstof kunnen ook afvalstoffen worden gebruikt. Daarvoor kan het nodig zijn dat afvalstoffen met andere afvalstoffen, bouwstoffen of materialen worden gemengd. Het Bal wijst mengen van afvalstoffen met afvalstoffen of andere materialen aan als milieubelastende activiteit waarvoor in bepaalde gevallen een vergunning nodig is (zie hoofdstuk B.3). Voor het mengen van afvalstoffen ten behoeve van de productie van bouwstoffen zijn geen specifieke bepalingen opgenomen in het Bal. Voor het vervaardigen van bouwstoffen door mengen met afvalstoffen gelden, voor zover deze milieubelastende activiteit vergunningplichtig is, daarom de algemene uitgangspunten van het mengbeleid (paragraaf D.4.2).

Om ongeclausuleerd wegmengen te voorkomen geldt, in aanvulling op deze algemene uitgangspunten én in aanvulling op hetgeen in het Bbk is geregeld ten aanzien van de kwaliteitseisen van bouwstoffen (art. 33 Bbk), dat het vanuit het oogpunt van doelmatig beheer van afvalstoffen niet toegestaan om afvalstoffen die afzonderlijk niet voldoen aan de kwaliteitseisen van het Bbk, via mengen alsnog aan die eisen te laten voldoen.

D.4.4.5.2 Uitzondering 1: functionele hoeveelheden

In afwijking van het algemene uitgangspunt in D.4.4.5.1 kan het gebruik van afvalstoffen die op zichzelf niet voldoen aan de eisen van het Bbk toch worden gebruikt voor de productie van een bouwstof, onder voorwaarde dat (cumulatief):

- a) de nuttige toepassing van de afvalstof op grond van de minimumstandaard toegestaan is; én
- b) in geval van aanwezigheid van ZZS in de afvalstoffen het mengen daarvan niet op enig moment leidt tot onaanvaardbare blootstelling van mens of milieu aan ZZS - het toetsingskader daarvoor is beschreven in de beleidslijn ZZS van paragraaf D.4.2.1.; én
- c) de inzet bijdraagt aan de voor het product en zijn functie *noodzakelijke eigenschappen* én;
- d) door de inzet van de afvalstof de inzet van primaire grondstoffen die anders zouden zijn gebruikt om het product de betreffende functionele eigenschappen te geven, wordt verminderd; én
- e) het slechts gaat om het bijmengen van *functionele hoeveelheden*; bij het proces wordt *maximaal zoveel materiaal gebruikt als nodig* voor een goede werking van het product; én
- f) bij het proces *geen ongewenste reacties* ontstaan tussen de verschillende stromen; en
- g) het product dat het resultaat is van het mengen voldoet aan alle geldende eisen om als bouwstof te worden toegepast.

Ad. e

'Functionele hoeveelheden' speelt alleen een rol bij de uitzondering om partijen afval (waaronder begrepen vrijkomende grond) die *individueel* niet voor nuttige toepassing in aanmerking komen toch in beperkte mate in te zetten als een component van een te produceren bouwstof. Het speelt dus geen rol bij het mengen van stromen die ieder apart ook als bouwstof geschikt zouden zijn en ook niet bij processen, gericht op het door reiniging of immobilisatie geschikt maken van dergelijke partijen afval.

Met de beperking tot het inzetten van 'functionele hoeveelheden' wordt beoogd om enerzijds de toepassing van materialen mogelijk te maken die eigenlijk te verontreinigd zijn, maar anderzijds te voorkomen dat hiermee een route ontstaat om dergelijke vervuilde stromen op een eenvoudige en goedkope manier weg te mengen en af te zetten.

Tot slot is het belangrijk te benadrukken dat deze beoordeling van geval tot geval moet plaatsvinden. In de vergunning waarin een dergelijke menghandeling wordt toegestaan zullen de voorwaarden hiertoe moeten zijn geborgd.

D.4.4.5.3. Uitzondering 2: mengen t.b.v. de productie van immobilisaten (vormgegeven bouwstof)

In afwijking van het algemene uitgangspunt in D.4.4.5.1 kunnen ook afvalstoffen die volgens de minimumstandaard alleen verwijderd kunnen worden – onder bepaalde voorwaarden toch op een verantwoorde wijze voor recycling geschikt worden gemaakt door immobilisatie. Immobilisatie kan bijdragen aan de doelstelling om afval zoveel als mogelijk nuttig toe te passen en om storten te verminderen.

Immobilisatie wordt daarbij als volgt gedefinieerd: een verwerking, waarmee de chemische en/of fysische eigenschappen van een afvalstof worden gewijzigd met het doel de verontreinigende stoffen vast te leggen. De afvalstof wordt hierbij gemengd met bindmiddelen en daarmee geschikt gemaakt voor inzet als vormgegeven bouwstof, waarbij die afvalstof zonder deze handeling niet voor die nuttige toepassing geschikt zou zijn geweest. Deze definitie omvat uitsluitend koude immobilisatie³⁰. Het gaat bij immobilisatie om handelingen zoals het mengen van vervuilde grond, slibben of assen met bijvoorbeeld cement, om te komen tot een vormgegeven bouwstof. Overigens wordt in de 'Factsheet koude immobilisatie grond' van de 'Richtlijn herstel en beheer (water)bodemkwaliteit' uitleg gegeven over de (on)mogelijkheden van koude immobilisatie van grond tot bouwstof.

Het maken van immobilisaten die voldoen aan de kwaliteitseisen van het Bbk kan worden toegestaan, rekening houdend met de volgende *beperkingen*:

1. Immobilisatie van afvalstoffen die ZZS bevatten moet onverkort voldoen aan het eerste algemene uitgangspunt van mengen (paragraaf D.4.2.1), op basis waarvan getoetst moet worden of op enig moment ten gevolge van de toepassing en verder gebruik van het immobilisaat onaanvaardbare blootstelling op kan treden voor mens of milieu aan deze ZZS.
2. Voor bepaalde ZZS aanwezig in bepaalde afvalstoffen is in de van toepassing zijnde sectorplannen expliciet geregeld dat gebruik als bouwstof niet is toegestaan, ook niet na immobilisatie. Dit geldt in ieder geval voor asbest (SP37), kwik (tenzij inzet als bouwstof is toegestaan op basis van het Bal en Bbk, SP82), arseen (SP17 en SP83) en PAK (boven bepaalde grenswaarde; o.a. SP30 en SP34).
3. Voor afvalstoffen die het resultaat zijn van het concentreren van vervuiling is immobilisatie tot een bouwstof nooit toegestaan, met uitzondering van immobilisatie tot bouwstoffen t.b.v. toepassing in zoutcavernes. Het gaat om de volgende afvalstoffen: residu van extractief reinigen (van bijvoorbeeld [niet limitatief] grond, zeefzand, steenachtig materiaal of baggerspecie), ONO-filterkoek, residu van het opwerken van AVI-bodemassen en rookgasreinigingsresidu. Het is toegestaan dat uit deze afvalstoffen metalen worden teruggewonnen ten behoeve van recycling, onder voorwaarde dat via de resterende afvalstoffen niet alsnog diffuse verspreiding van de zware metalen plaatsvindt en de zware metalen ook niet worden verdeeld over een substantieel groter volume. In van toepassing zijnde sectorplannen is het voorgaande opgenomen. Daarnaast zijn in de BRL 9322 (Mengsels van cementgebonden minerale reststoffen), BRL 2506 (Recyclinggranulaten voor toepassing in GWW-werken en in beton) en in andere normdocumenten op grond van het Bbk randvoorwaarden opgenomen voor het immobiliseren van afvalstoffen.

D.4.4.5.4 Voorbeelden mengen t.b.v. 'functionele hoeveelheden' en (grondstof voor een) bouwstof

Wat wel en niet is toegestaan t.a.v. mengen t.b.v. de productie van een (grondstof voor een) bouwstof roept soms vragen op. Daarom wordt het beleid met een aantal voorbeelden geïllustreerd.

Voorbeeld 1

Een partij sterk uitlogende afvalstoffen mag door immobilisatie geschikt gemaakt worden om als bouwstof te worden ingezet. Het gaat om verwerking van een verontreinigde afvalstof op zich met cement en niet om het mengen van een kleine hoeveelheid van een verontreinigde afvalstof met een grotere hoeveelheid minder verontreinigde afvalstof om zo primair materiaal uit te sparen. De vraag welke hoeveelheden hier 'functioneel' zijn, is niet aan de orde.

Voorbeeld 2

Bij de productie van asfalt of beton kan een deel van het normaal daarvoor gebruikte primair gewonnen zand worden vervangen door (in bepaalde mate verontreinigde) uit afvalstoffen teruggewonnen materialen.

- Betreft het stromen die zelf als bouwstof voldoen aan de kwaliteitseisen van het Bbk zijn, dan gelden verder geen beperkingen qua in te zetten hoeveelheden.
- Inzet van meer verontreinigde materialen is toegestaan, maar onder de in paragraaf D.4.2.1 genoemde beperkingen ten aanzien van ZZS. Van geval tot geval moet in het kader van vergunningverlening worden beoordeeld hoeveel primair materiaal normaal wordt ingezet en wat dat betekent voor de hoeveelheden verontreinigd materiaal die als 'functioneel' kunnen worden aangemerkt. Dit hoeft niet zondermeer 1 op 1 te zijn, maar gebruik van onnodig veel van de verontreinigde stromen is ongewenst.

---

³⁰ Naast koude immobilisatie bestaat ook 'thermische immobilisatie'; zie 'bijlage 3; Lijst van gebruikte termen, begrippen en definities' [#link]

Voorbeeld 3

Poederkoolvlieg³¹ wordt ingezet bij de productie van beton en composietcementen. Ook wordt poederkoolvlieg gebruikt voor de productie van portlandklinker. Hierdoor worden primaire grondstoffen uitgespaard.

- Bij het verwerken van poederkoolvlieg in cement of beton, is geen sprake van immobilisatie (al kan hier sprake zijn van een immobiliserend effect).
- Voor poederkoolvlieggassen van Bbk-kwaliteit gelden op dit punt geen beperkingen qua in te zetten hoeveelheden.
- Partijen die niet aan de Bbk-kwaliteit voldoen, kunnen 'in functionele hoeveelheden' in cementovens worden ingezet. Hierbij moet worden beoordeeld hoeveel primaire vulstoffen daarmee worden bespaard en hoeveel poederkoolvlieg een vergelijkbare functie heeft. Dit hoeft niet zondermeer 1 op 1 te zijn, maar gebruik van onnodig veel vlieg is ongewenst.

D.4.4.6 Mengen met/van grond of baggerspecie

D.4.4.6.1 Wet- en regelgeving m.b.t. mengen met/van grond of baggerspecie

Het Besluit bodemkwaliteit (Bbk) stelt voor de bescherming van de bodem kwaliteitseisen aan toe te passen grond en baggerspecie (op grond van art. 29 Bbk). Het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) wijst het op of in de bodem of in een oppervlaktewaterlichaam toepassen van grond of baggerspecie (zoals gedefinieerd in het Bbk) aan als een milieubelastende activiteit (art. 3.48o Bal) en stelt daaraan regels (paragraaf 4.124 Bal). Grond en baggerspecie mogen op grond van art. 4.1272 e.v. Bal alleen worden toegepast in functionele toepassingen (art. 4.1269 Bal) als deze volgens een milieuverklaring bodemkwaliteit voldoen aan de kwaliteitseisen voor toepasbare grond of baggerspecie bedoeld in art. 29 Bbk.

Voorafgaand aan het toepassen (of reinigen in geval van niet-toepasbare grond of baggerspecie) vindt opslag plaats. Tijdens de opslag is vaak sprake van samenvoegen van verschillende partijen grond of baggerspecie.

Het samenvoegen van grond of baggerspecie (bij het opslaan) is in het Bal aangewezen als milieubelastende activiteit waarvoor in bepaalde gevallen een vergunningplicht geldt (art. 3.48j en k Bal). Een vergunning is nodig voor 1) het samenvoegen van grond binnen de kwaliteitsklasse matig verontreinigd of sterk verontreinigd (dit betreft niet-toepasbare grond), 2) baggerspecie binnen de kwaliteitsklasse sterk verontreinigd (dit betreft niet-toepasbare baggerspecie), en, met uitzondering van bepaalde gevallen, ook voor 3) grond of baggerspecie van onbekende kwaliteit (geen milieuverklaring én de kwaliteit valt ook niet af te leiden uit de herkomst).

In paragraaf 4.122 Bal zijn algemene regels gesteld voor het samenvoegen van toepasbare grond of baggerspecie. Deze regels gelden voor het samenvoegen van grond binnen de kwaliteitsklasse landbouw/natuur, wonen of industrie en voor het samenvoegen van baggerspecie binnen de kwaliteitsklasse niet verontreinigd, licht verontreinigd of matig verontreinigd (art. 4.1247 Bal). Voor deze gevallen geldt een meldingsplicht (art. 4.1248). In art. 4.1255 Bal is aangegeven in welke gevallen en onder welke voorwaarden het samenvoegen van dergelijke partijen grond of baggerspecie is toegestaan.

Het samenvoegen van partijen grond of baggerspecie kan ook een menghandeling volgens dit LAP zijn. Het Bal kent algemene bepalingen over het mengen van afvalstoffen (paragraaf 3.2.13, paragraaf 3.5.11 en bijlage II). Echter, in de toelichting op het Bal is expliciet bepaald dat de bepalingen over het (bredere begrip) 'samenvoegen' van grond en baggerspecie in het Bal (i.e. een specifieke regel) voor gaan op deze algemene bepalingen over mengen van afvalstoffen. In het vervolg van deze paragraaf wordt daarom het begrip 'samenvoegen' in plaats van 'mengen' gebruikt omdat het met name gaat om uitleg bij de bepalingen over 'samenvoegen' van grond en baggerspecie uit het Bal.

Voor het samenvoegen van grond en het samenvoegen van baggerspecie gelden de volgende wettelijke bepalingen:

- Het samenvoegen binnen de kwaliteitsklasse 'matig verontreinigd', 'sterk verontreinigd' (voor grond) en 'sterk verontreinigd' (voor baggerspecie) is altijd vergunningplichtig (art.3.48k Bal);
- Het samenvoegen van grond binnen de kwaliteitsklassen 'natuur/landbouw', 'wonen' en 'industrie' en samenvoegen van baggerspecie binnen de kwaliteitsklassen 'niet-', 'licht-' en

---

31 Poederkoolvlieg wat uit Nederlandse kolengestookte e-centrales vrijkomt zal vaak een bijproduct zijn en geen afvalstof voor zover voldaan wordt aan de daarvoor geldende voorwaarden.

'matig verontreinigd' is toegestaan onder de voorwaarden van artikel 4.1255 Bal (algemene regels voor samenvoegen toepasbare grond of baggerspecie).

- Het samenvoegen van grond met baggerspecie ingedeeld in een dezelfde kwaliteitsklasse voor grond is ook toegestaan onder de voorwaarden van artikel 4.1255 Bal. Het samengevoegde materiaal is dan altijd grond.
- Het samenvoegen van grond of baggerspecie van verschillende kwaliteitsklassen conform artikel 29 Bbk is niet vergunbaar omdat dit samenvoegen in strijd is met het Bbk en daarop gebaseerde normdocumenten.

In de afvalcategorieën van bijlage II van het Bal die betrekking hebben op grond en baggerspecie is rekening gehouden met bovenstaande bepalingen over het samenvoegen van grond en baggerspecie en het specifieke beleid uit de sectorplannen 'grond' en 'baggerspecie'.

Verder gelden de volgende wettelijke bepalingen:

- Het is op grond van art. 4.1255, lid 2, Bal eveneens toegestaan om partijen toepasbare grond of baggerspecie te mengen t.b.v. verwerking via eenzelfde reinigingstechniek, als separate reiniging tot eenzelfde kwaliteit van eind- en restproducten zou leiden. Randvoorwaarden hiervoor zijn te vinden in BRL 7500 (Bewerken van verontreinigde grond en baggerspecie).
- Partijen grond en baggerspecie waarvan de kwaliteit onbekend is en kleiner dan 100 ton mogen worden samengevoegd, mits aan de voorwaarden van de artikelen 3.48k en 4.1255, lid 3, Bal en BRL 9335 of BRL 7500 wordt voldaan. Hierbij mag geen sprake zijn van partijen van mogelijk verdachte herkomst.
- Bij functionele toepassingen als bedoeld in het Bal waarbij een bepaalde kwaliteitsklasse grond of baggerspecie mag worden toegepast, mogen grond en baggerspecie die tenminste voldoen aan die vergelijkbare bodemkwaliteitsklasse gezamenlijk worden toegepast.
- In afwijking van de vorige bullet mag bij grootschalige toepassingen als bedoeld in art. 4.1274 Bal grond en baggerspecie die tenminste voldoet aan de maximale waarden voor kwaliteitsklasse industrie dan wel kwaliteitsklasse matig verontreinigd gezamenlijk worden toegepast.
- Het is toegestaan om grondproducten, zoals compost, samen te stellen op basis van grond die voldoet aan de kwaliteitsklassen 'landbouw/natuur' en groenafval dat op grond van de Meststoffenwet mag worden ingezet. De kwaliteit en controle van de grondproducten moeten voldoen aan de voorschriften van het Bal en het Bbk.

In alle gevallen (behoudens een klein aantal uitzonderingen) is het samenvoegen een erkenningsplichtige werkzaamheid op grond van het Bbk.

D.4.4.6.2 Beleid voor het vergunnen van mengen met/van grond of baggerspecie

Wanneer op grond van de voorgaande bepalingen een vergunningplicht geldt voor het samenvoegen van grond of baggerspecie, gelden vanuit het oogpunt van doelmatig afvalbeheer in aanvulling op de algemene uitgangspunten voor mengen de volgende specifieke uitgangspunten:

- partijen grond en baggerspecie mogen alleen samengevoegd worden binnen één afvalcategorie als daar vanwege wetgeving en/of het beleid voor POP's, kwik en asbest geen bezwaren tegen zijn;
- extra aandachtspunt bij het samenvoegen van grond of baggerspecie binnen één afvalcategorie is de aanwezigheid van bepaalde ZZS (zie paragraaf D.4.2);
- Binnen de beperkende voorwaarden zoals beschreven paragraaf D.4.4.5.2 en D.4.4.5.3, is het toegestaan om grond of baggerspecie (in beperkte mate) te gebruiken als grondstof bij de productie van een bouwstof. Het streven is namelijk om zoveel mogelijk afvalstoffen nuttig toe te passen. Zo kunnen soms (te) sterk verontreinigde partijen grond toch worden ingezet.
- Grond en baggerspecie die zijn ingedeeld in een zelfde kwaliteitsklasse voor grond, of in een zelfde kwaliteitsklasse voor baggerspecie, mogen worden samengevoegd.

D.4.4.7 Mengen t.b.v. de productie van vloeibare brandstoffen

Voor diverse afvalstoffen is verwerken tot vloeibare brandstoffen mogelijk. In de betreffende sectorplannen is deze mogelijkheid ook expliciet beschreven. Veelal betekent dit niet meer dan dat deze afvalstoffen worden gemengd. Met de inzet van deze uit afval geproduceerde brandstoffen wordt de inzet van primaire brandstoffen uitgespaard. Mengen hiertoe kan vanuit dat oogpunt worden toegestaan. Wel gelden beperkingen ten aanzien van de inzet van de uit afval geproduceerde brandstoffen. Op de voorwaarden en beperkingen rond het opwerken tot en inzetten als brandstof wordt ingegaan in paragraaf B.10.6.

D.4.4.8 Mengen ten behoeve van inzet als meststof

In het Uitvoeringsbesluit meststoffenwet is bepaald dat meststoffen niet met afvalstoffen of reststoffen mogen worden gemengd en dat ze (met uitzondering van zuiveringslib, compost en

herwonnen fosfaten) ook niet (deels) uit afvalstoffen of reststoffen mogen worden geproduceerd. Uitzonderingen op deze verboden zijn opgenomen in de Uitvoeringsregeling meststoffenwet. Het mengbeleid t.a.v. afval ten behoeve van inzet als meststof sluit aan bij deze wetgeving.

D.4.4.9 Mengen van afvalwater ten behoeve van afvalwaterzuivering en lozen

Voor afvalwaterstromen en baden waarbij de verwerking of zuivering is gericht op lozing, moet getoetst worden of de lozing, gelet op wet- en regelgeving, het toepassen van BBT en/of de gevolgen voor het ontvangende watersysteem (emissie/immissie-toets), acceptabel is. Voor verontreinigingen die worden aangemerkt als ZZS geldt in beginsel dat moet worden gestreefd naar een nullozing.

Voor de beoordeling van de verwerking en zuivering van afvalwaterstromen en baden is dan ook van belang dat duidelijk is welke verontreinigingen in welke concentraties aanwezig kunnen zijn en met welke emissiebeperkende technieken de lozing van de betreffende verontreinigingen wordt geminimaliseerd. Het mengen of verdunnen met als doel het verlagen van concentratie van verontreinigingen wordt in veel gevallen niet beschouwd als een doelmatige verwerking.

De verwerking van afvalwaterstromen en baden waarin ZZS in hogere concentraties voorkomen, valt grotendeels onder sectorplan 73 'Sterk verontreinigde afvalwaterstromen en baden'. In dit sectorplan zijn voor zowel metaalhoudende baden als voor baden met organische verontreinigingen minimumstandaarden van verwerking opgenomen. Daarbij is aangegeven dat het niet is toegestaan om de in de afbakening van het sectorplan genoemde concentratiegrenswaarden middels mengen of verdunnen te onderschrijden.

D.4.5 Scheiden van mengsels van afvalstoffen die het gevolg zijn van een onvergunde menghandeling

In gevallen waarin gevaarlijke afvalstoffen zijn gemengd met andere (afval)stoffen zonder vergunning, met risico's voor mens en milieu of in strijd met BBT of de minimumstandaard, is het uitgangspunt dat gezorgd moet worden dat deze afvalstoffen weer worden gescheiden. Dit wanneer dat technisch haalbaar is en noodzakelijk is om risico's voor mens en milieu te voorkomen (artikel 18 kaderrichtlijn afvalstoffen). Wanneer scheiding niet geëist kan worden, moet het gemengde afval in ieder geval worden verwerkt door een verwerker die daarvoor een vergunning heeft.

Dit betekent voor de praktijk het volgende. Allereerst zijn in Nederland menghandelingen met gevaarlijk afval in het algemeen vergunningplichtig (zie hoofdstuk B.3 [#link]). Een dergelijke vergunning wordt getoetst aan het LAP, waaronder aan de eerder in dit hoofdstuk genoemd algemene uitgangspunten voor mengen. Ook worden dergelijke vergunningen getoetst aan de minimumstandaard, BBT en aan geldende emissienormen. Hiermee is gewaarborgd dat het verwerken geen onaanvaardbare risico's voor mens en milieu met zich mee brengt en de negatieve gevolgen van het afvalbeheer niet worden vergroot. Deze beleidslijn voor achteraf scheiden doet op geen enkele wijze af aan bepalingen omtrent handhaving van onrechtmatig mengen.

Indien toch sprake is van een ongewenste menghandeling moet de verwerker van het gevormde mengsel ook weer over een vergunning beschikken. Dit is voldoende waarborg dat risico's voor mens en milieu bij verwerking van het mengsel tot een aanvaardbaar niveau worden beperkt. Dit is daarom geen reden om verplicht scheiden van het mengsel te eisen. Vanuit doelmatig beheer van afvalstoffen kan scheiden noodzakelijk zijn om voor ieder van de in het mengsel voorkomende afvalstoffen de verwerking volgens de minimumstandaard (die zonder mengen voor de afvalstoffen van toepassing zou zijn geweest) mogelijk te maken. Het beleid is daarom dat het verplicht scheiden van een mengsel afvalstoffen alleen gevegd wordt wanneer (cumulatief):

- het mengsel is ontstaan uit een menghandeling die in strijd is de geldende wet- en regelgeving
- het scheiden technisch mogelijk is, en
- het scheiden nodig is om voor ieder van de gemengde afvalstoffen een verwerking volgens de minimumstandaard die zonder mengen voor de afvalstoffen van toepassing zou zijn geweest te realiseren.

In dergelijke gevallen nemen bevoegde gezagen een eis tot scheiden op in de vergunning van de verwerker die mengsels die een gevolg zijn van een onvergunde menghandeling wil ontvangen.

D.4.6 Kern van het beleid voor vergunnen van mengen

In deze laatste paragraaf zijn de punten samengevat die de kern vormen van het beleid zoals opgenomen in dit hoofdstuk. Overige informatie in dit hoofdstuk is toelichtend aan onderstaand

beleid of dient als duiding bij bijvoorbeeld bestaande wet- en regelgeving of jurisprudentie. Voor wijziging van onderstaande kern van beleid zal altijd een procedure van openbare inspraak worden gevolgd. Voor wijziging van meer toelichtende delen van dit hoofdstuk zal worden volstaan met bekendmaking.

Tot de kern van beleid horen:

- Heel paragraaf D.4.2 (Algemene uitgangspunten mengbeleid) en alle daarbij behorende subparagrafen
- Paragraaf D.4.3.1 (Mengen voorafgaand aan afvalbeheer)
- Paragraaf D.4.3.2.1 (Beleid m.b.t. vergunning van mengen in een inzamelvergunning)
- Paragraaf D.4.3.3 (Mengen tijdens/t.b.v. afvalverwerking)
- Tegen mengen van afvalstoffen uit afvalcategorie 112A met afvalstoffen uit categorie 112B van Bijlage II van het Bal waarvoor de minimumstandaard verbranden is, bestaat vanuit doelmatig afvalbeheer geen bezwaar.
- Het mengen van afvalstoffen binnen de categorieën 110 en 111 van Bijlage II van het Bal afzonderlijk of met elkaar is toegestaan, indien vaststaat – eventueel na bemonstering en analyse – dat de afvalstoffen op eenzelfde type stortplaats en op eenzelfde wijze mogen worden gestort.
- Mengen binnen de categorieën 10 en 11 van Bijlage II van het Bal is pas toegestaan wanneer hiervoor een omgevingsvergunning is verleend, waarbij wordt getoetst aan de algemene uitgangspunten van het mengbeleid.
- Voor het vervaardigen van bouwstoffen door mengen met afvalstoffen gelden, voor zover deze milieubelastende activiteit vergunningplichtig is, de algemene uitgangspunten van het mengbeleid (paragraaf D.4.2). Om ongeclausuleerd wegmengen te voorkomen geldt, in aanvulling op deze algemene uitgangspunten én in aanvulling op hetgeen in het Bbk is geregeld ten aanzien van de kwaliteitseisen van bouwstoffen (art. 33 Bbk), dat het vanuit het oogpunt van doelmatig beheer van afvalstoffen niet is toegestaan om afvalstoffen die afzonderlijk niet voldoen aan de kwaliteitseisen van het Bbk, via mengen alsnog aan die eisen te laten voldoen.
- Paragrafen D.4.4.5.2 (Functionele hoeveelheden) en D.4.4.5.3 (Mengen t.b.v. de productie van immobilisaten).
- Paragraaf D.4.4.6.2 (Beleid vergunnen van mengen met/van grond en baggerspecie).
- Paragraaf D.4.5 (Scheiden van mengsels van afvalstoffen die het gevolg zijn van een onvergunde menghandeling).

Bijlage 5: Lijst met afvalcategorieën (Bijlage 5 LAP, F.5.2)

Onderstaand staat de lijst met afvalcategorieën zoals die zal worden opgenomen als bijlage II bij het Besluit activiteit leefomgeving. In de tabel zijn - door beide versies naast elkaar te zetten de wijzigingen ten opzichte van huidige bijlage 5 LAP zichtbaar gemaakt. Voor een deel van de wijzigingen heeft reeds openbare consultatie plaatsgevonden (via consultatie invoeringsbesluit Bal). Het merendeel van de wijzigingen zijn bovendien niet inhoudelijk. Uitzonderingen zijn: het invoegen van een nieuwe categorie 30: Luiers en incontinentiemateriaal en het schrappen van 'rookgasreinigingsresidu' uit de categorieën 86 t/m 88 (oude nummering).

De belangrijkste (veelal uitsluitend) tekstuele wijzigingen t.o.v. huidige bijlage 5 LAP of de consultatieversie Bal zijn blauw gearceerd. In beginsel is uitsluitend op die categorieën inspraak mogelijk.

=0=0=0=0=0=0=0=

Cat.	ga/nga [1]	Beschrijving bijlage 5 LAP3 (bestaande LAP-tekst)	Cat.	ga/nga [1]	Beschrijving bijlage 5 (inspraakversie tweede wijziging)	noot
1	ga	autowrakken die op basis van de Eural als gevaarlijk afval moeten worden aangemerkt	1	ga	autowrakken die gevaarlijke afvalstoffen zijn	
2	nga	autowrakken die op basis van de Eural als niet-gevaarlijk afval moeten worden aangemerkt	2	nga	autowrakken die geen gevaarlijke afvalstoffen zijn	
3	nga	banden afkomstig van voertuigen als bedoeld in artikel 1, sub a van het Besluit beheer autobanden alsook banden die daarmee qua samenstelling vergelijkbaar zijn	3	nga	banden afkomstig van voertuigen als bedoeld in artikel 1, sub a, van het Besluit beheer autobanden en banden met een vergelijkbare samenstelling	
4	nga	tanks voor vloeibaar autogas (LPG- en CNG-tanks)	4	nga	tanks van voertuigen voor gecompriemd of tot vloeistof verdicht gas (LPG-, aardgas- en waterstoftanks)	
5	nga	opgegraven ondergrondse tanks	5	nga	opgegraven ondergrondse opslagtanks	
6A	ga	brandblussers groter dan 1 kilogram en/of met gasen gevulde gasflessen, voor zover deze brandblussers respectievelijk gasflessen en overige drukhouders op basis van de Eural als gevaarlijk afval moeten worden aangemerkt	6A	ga	brandblussers groter dan 1 kg en drukhouders die met gasen zijn gevuld, die gevaarlijke afvalstoffen zijn	
6B	nga	brandblussers groter dan 1 kilogram en/of met gasen gevulde gasflessen en overige drukhouders voor zover deze brandblussers respectievelijk gasflessen en overige drukhouders op basis van de Eural als niet-gevaarlijk afval moeten worden aangemerkt	6B	nga	brandblussers groter dan 1 kg en drukhouders die met gasen zijn gevuld, die geen gevaarlijke afvalstoffen zijn	
7A	ga	papier- en kunststofgeïsoleerde kabels en/of oliedrukkabels en gepantserde papier-loodkabels en/of restanten van deze kabels, dit alles voor zover deze op basis van de Eural als gevaarlijk afval moeten worden aangemerkt	7A	ga	papiergeïsoleerde kabels, kunststofgeïsoleerde kabels, oliedrukkabels, gepantserde papier-loodkabels en restanten van deze kabels, die gevaarlijke afvalstoffen zijn	[2]
7B	nga	papier- en kunststofgeïsoleerde kabels en/of oliedrukkabels en gepantserde papier-loodkabels en/of restanten van deze kabels, dit alles	7B	nga	papiergeïsoleerde kabels, kunststofgeïsoleerde kabels, oliedrukkabels, gepantserde papier-loodkabels en restanten van	[2]

Bijlagen bij de inspraaknotitie tweede wijziging LAP3
Bijlage 5; Lijst met afvalcategorieën (Bijlage 5 LAP, F.5.2)

Cat.	ga/nga [1]	Beschrijving bijlage 5 LAP3 (bestaande LAP-tekst)
		voor zover deze op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moeten worden aangemerkt
8	nga	deelstromen van grof huishoudelijk afval van milieustraten die op basis van art. 3.115, lid 6 en lid 7 van de Activiteitenregeling milieubeheer in één opslagvoorziening mogen worden opgeslagen
9	nga	grof huishoudelijk restafval dat gemengd is aangeboden of bij inzameling niet naar soort gescheiden is gehouden (denk aan route-inzameling)
10	nga	procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen dat op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt, en niet valt onder één van de andere categorieën uit deze tabel
11	ga	procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen dat op basis van de Eural als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt, en niet valt onder één van de andere categorieën uit deze tabel
12	nga	groenafval
13	nga	gescheiden ingezameld groente-, fruit- en tuinafval van huishoudens (gft-afval) en daarmee naar aard en samenstelling vergelijkbaar bij handel, diensten en overheden, veilingen, agrarische bedrijven en industriële bedrijven gescheiden ingezameld organisch bedrijfsafval
14	nga	afval dat vrijkomt bij het vegen van openbare straten, terreinen, en overige openbare ruimten niet zijnde stranden (veegafval)
15	nga	afval dat vrijkomt bij het reinigen van riolen, kolken en gemalen (RKG-slib)
16	nga	slib dat vrijkomt bij de biologische zuivering van afvalwater uit de voedings- en genotmiddelenindustrie
17	nga	reststoffen van drinkwaterbereiding met een maximaal gehalte aan arseen van 500mg/kg droge stof die <ul style="list-style-type: none"> geschikt zijn voor gebruik als hulpstof bij de productie van meststoffen of in een rioolwaterzuivering en/of binnen geldende wet- en regelgeving geschikt zijn voor andere vormen van recycling
18	nga	reststoffen van drinkwaterbereiding die bedoeld zijn om in te zetten als, of voor de productie van een bouwstof én daarvoor geschikt zijn volgens de bepalingen van het Bbk.
19	nga	A- en B-hout, niet zijnde houten verpakkingen
20	nga	Houten verpakkingen die voldoen aan de definitie van A- of B-hout

Cat.	ga/nga [1]	Beschrijving bijlage 5 (inspraakversie tweede wijziging)	noot
		deze kabels, die geen gevaarlijke afvalstoffen zijn	
8	nga	deelstromen van grove huishoudelijke afvalstoffen van milieustraten die op grond van een maatwerkvoorschrift bij artikel 4.623 in dezelfde opslagvoorziening mogen worden opgeslagen	
9	nga	groe huishoudelijke restafvalstoffen die gemengd zijn aangeboden of bij inzameling niet naar soort gescheiden zijn gehouden	
10	nga	procesafhankelijke industriële afvalstoffen van productieprocessen die geen gevaarlijke afvalstoffen zijn en niet vallen onder een andere categorie	[3], [4]
11	ga	procesafhankelijke industriële afvalstoffen van productieprocessen die gevaarlijke afvalstoffen zijn en niet vallen onder een andere categorie	[3], [4]
12	nga	groenafval	[5]
13	nga	bioafval en daarmee vergelijkbaar biologisch afbreekbaar bedrijfsafval, met uitzondering van groenafval	
14	nga	afvalstoffen die vrijkomen bij het vegen van openbare straten, terreinen, en overige openbare ruimten met uitzondering van stranden (veegafval)	
15	nga	afvalstoffen die vrijkomen bij het reinigen van riolen, kolken en gemalen (RKG-slib)	
16	nga	slib dat vrijkomt bij de biologische zuivering van afvalwater uit de voedings- en genotmiddelenindustrie	
17	nga	reststoffen van drinkwaterbereiding met een gehalte aan arseen van niet meer dan 500 mg/kg droge stof die <ul style="list-style-type: none"> geschikt zijn voor gebruik als hulpstof bij de productie van meststoffen of in een zuiveringstechnisch werk; of binnen geldende wet- en regelgeving geschikt zijn voor andere vormen van recycling 	
18	nga	reststoffen van drinkwaterbereiding die bedoeld zijn om in te zetten als bouwstof of voor de productie van een bouwstof en daarvoor geschikt zijn volgens de bepalingen van het Besluit bodemkwaliteit.	
19	nga	niet-geïmpregneerd hout (A- en B-hout), met uitzondering van houten verpakkingen	[5], [6]
20	nga	niet-geïmpregneerde houten verpakkingen	[6]

Bijlagen bij de inspraaknotitie tweede wijziging LAP3
Bijlage 5; Lijst met afvalcategorieën (Bijlage 5 LAP, F.5.2)

Cat.	ga/nga [1]	Beschrijving bijlage 5 LAP3 (bestaande LAP-tekst)
36	ga	infectieuze afvalstoffen, niet-infectieuze lichaamsdelen en organen en cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen, afkomstig van de gezondheidszorg voor mens of van verwant onderzoek
--	--	--
37	nga	afval afkomstig van de gezondheidszorg voor mens of dier of van verwant onderzoek, waarvoor – middels decontaminatie conform de ‘richtlijn decontaminatie’ van RIVM – het infectierisico is verwijderd
38	ga	infectieuze afvalstoffen, en cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen van gezondheidszorg bij dieren of verwant onderzoek
39A	ga	PAK-rijk (> 75 mg/kg) asfalt dat op basis van de Eural als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt
39B	nga	PAK-rijk (> 75 mg/kg) asfalt dat op basis van de Eural als niet-gevaarlijk afval moet worden aangemerkt
40	nga	PAK-arm (≤ 75 mg/kg) asfalt dat op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt
41	nga	PAK-rijk (> 50 mg/kg) zeefzand ontstaan bij <ul style="list-style-type: none"> • het afzeven van het fijne materiaal in sorteerinstallaties voor bouw- en sloopafval, of bij • het voorzeven van steenachtige fracties uit bouw- en sloopafval in puinbreekinstallaties, EN <ul style="list-style-type: none"> • dat op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval hoeft te worden aangemerkt
42	nga	PAK-arm (≤ 50 mg/kg) zeefzand ontstaan bij <ul style="list-style-type: none"> • het afzeven van het fijne materiaal in sorteerinstallaties voor bouw- en sloopafval, of bij • het voorzeven van steenachtige fracties uit bouw- en sloopafval in puinbreekinstallaties, EN <ul style="list-style-type: none"> • dat op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval hoeft te worden aangemerkt
43A	ga	PAK-rijk (> 75 mg/kg) dakafval dat op basis van de Eural als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt, <u>en</u> niet valt onder de categorieën 45, 46, 47, 48, 90 en 91
43B	nga	PAK-rijk (> 75 mg/kg) dakafval dat op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt, <u>en</u> niet valt onder de categorieën 45, 46, 47, 48, 90 en 91

Cat.	ga/nga [1]	Beschrijving bijlage 5 (inspraakversie tweede wijziging)	noot
37A	ga	infectieuze afvalstoffen, lichaamsdelen, organen, bloedzakjes en geconserveerd bloed en cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen, afkomstig van de gezondheidszorg bij de mens of van verwant onderzoek, die gevaarlijke afvalstoffen zijn	
37B	nga	lichaamsdelen, organen, bloedzakjes en geconserveerd bloed, die geen gevaarlijke afvalstoffen zijn	
38	nga	afvalstoffen afkomstig van de gezondheidszorg bij mens of van verwant onderzoek waarvoor het infectierisico is verwijderd door middel van decontaminatie conform de ‘richtlijn decontaminatie-apparatuur ziekenhuisafval’ van het RIVM	[9]
39	ga	infectieuze afvalstoffen, en cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen afkomstig van de gezondheidszorg bij dieren of verwant onderzoek	
40A	ga	asfalt met meer dan 75 mg/kg PAK, dat een gevaarlijke afvalstof is	[10]
40B	nga	asfalt met meer dan 75 mg/kg PAK, dat geen gevaarlijke afvalstof is	[10]
41	nga	asfalt met niet meer dan 75 mg/kg PAK, dat geen gevaarlijke afvalstof is	[10]
42	nga	zeefzand met meer dan 50 mg/kg PAK, dat geen gevaarlijke afvalstof is, ontstaan bij: <ul style="list-style-type: none"> • het afzeven van het fijne materiaal in sorteerinstallaties voor bouw- en sloopafval; of • het voorzeven van steenachtige fracties uit bouw- en sloopafval in puinbreekinstallaties 	[11]
43	nga	zeefzand met niet meer dan 50 mg/kg PAK dat geen gevaarlijke afvalstof is, ontstaan bij <ul style="list-style-type: none"> • het afzeven van het fijne materiaal in sorteerinstallaties voor bouw- en sloopafval; of • het voorzeven van steenachtige fracties uit bouw- en sloopafval in puinbreekinstallaties 	[11]
44A	ga	dakafval met meer dan 75 mg/kg PAK dat een gevaarlijke afvalstof is en niet valt onder de categorieën 46, 47, 48, 49, 91 en 92	[12]
44B	nga	dakafval met meer dan 75 mg/kg PAK, dat geen gevaarlijke afvalstof is en niet valt onder de categorieën 46, 47, 48, 49, 91 en 92	[12]

Bijlagen bij de inspraaknotitie tweede wijziging LAP3
Bijlage 5; Lijst met afvalcategorieën (Bijlage 5 LAP, F.5.2)

Cat.	ga/nga [1]	Beschrijving bijlage 5 LAP3 (bestaande LAP-tekst)
44	nga	PAK-arm (≤ 75 mg/kg) dakafval op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt, <u>en</u> niet valt onder de categorieën 45, 46, 47, 48, 90 en 91
45A	ga	PAK-rijk (> 75 mg/kg) composiet dakafval met minder dan 10% dakbedekkingvreemd materiaal dat op basis van de Eural als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt.
45B	nga	PAK-rijk (> 75 mg/kg) composiet dakafval met minder dan 10% dakbedekkingvreemd materiaal dat op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt.
46A	ga	PAK-rijk (> 75 mg/kg) composiet dakafval met meer dan 10% dakbedekkingvreemd materiaal dat op basis van de Eural als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt.
46B	nga	PAK-rijk (> 75 mg/kg) composiet dakafval met meer dan 10% dakbedekkingvreemd materiaal dat op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt.
47	nga	PAK-arm (≤ 75 mg/kg) composiet dakafval met minder dan 10% dakbedekkingvreemd materiaal dat op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt.
48	nga	PAK-arm (≤ 75 mg/kg) composiet dakafval met meer dan 10% dakbedekkingvreemd materiaal dat op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt.
49A	ga	verkleefd dakgrind dat op basis van de Eural als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt
49B	nga	verkleefd dakgrind dat op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt
50	nga	gips, gipsblokken, gipsplaat
51	nga	cellenbeton
52A	ga	met gips of cellenbeton verontreinigd bouw- en sloopafval dat op basis van de Eural als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt
52B	nga	met gips- en cellenbeton verontreinigd bouw- en sloopafval dat op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt
53	nga	PAK-rijk (> 50 mg/kg) steenachtig materiaal dat <ul style="list-style-type: none"> • in hoofdzaak bestaat uit beton- en metselwerk, tegels, dakpannen, stenen en steengruis en ballastgrind, <u>en</u> • niet valt onder één van de categorieën 39 t/m 52, 90 en 91 van deze lijst <u>en</u> • op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval hoeft te worden aangemerkt.
54	nga	PAK-arm (≤ 50 mg/kg) steenachtig materiaal dat

Cat.	ga/nga [1]	Beschrijving bijlage 5 (inspraakversie tweede wijziging)	noot
45	nga	dakafval met niet meer dan 75 mg/kg PAK dat geen gevaarlijke afvalstof is en niet valt onder de categorieën 46, 47, 48, 49, 91 en 92	[12]
46A	ga	composiet dakafval met meer dan 75 mg/kg PAK en minder dan 10% dakbedekkingvreemd materiaal dat een gevaarlijke afvalstof is	[13]
46B	nga	composiet dakafval met meer dan 75 mg/kg PAK en minder dan 10% dakbedekkingvreemd materiaal dat geen gevaarlijke afvalstof is	[13]
47A	ga	composiet dakafval met meer dan 75 mg/kg PAK en meer dan 10% dakbedekkingvreemd materiaal dat een gevaarlijke afvalstof is	[13]
47B	nga	composiet dakafval met meer dan 75 mg/kg PAK en meer dan 10% dakbedekkingvreemd materiaal dat geen gevaarlijke afvalstof is	[13]
48	nga	composiet dakafval met niet meer dan 75 mg/kg PAK en minder dan 10% dakbedekkingvreemd materiaal dat geen gevaarlijke afvalstof is	[13]
49	nga	composiet dakafval met niet meer dan 75 mg/kg PAK en meer dan 10% dakbedekkingvreemd materiaal dat geen gevaarlijke afvalstof is	[13]
50A	ga	verkleefd dakgrind dat een gevaarlijke afvalstof is	
50B	nga	verkleefd dakgrind dat geen gevaarlijke afvalstof is	
51	nga	gips, gipsblokken, gipsplaat	
52	nga	cellenbeton	
53A	ga	met gips of cellenbeton verontreinigd bouw- en sloopafval dat een gevaarlijke afvalstof is	
53B	nga	met gips of cellenbeton verontreinigd bouw- en sloopafval dat geen gevaarlijke afvalstof is	
54	nga	steenachtig materiaal met meer dan 50 mg/kg PAK dat: <ul style="list-style-type: none"> • in hoofdzaak bestaat uit beton- en metselwerk, tegels, dakpannen, stenen en steengruis en ballastgrind; • niet valt onder één van de categorieën 40 t/m 53, 91 en 92; en • geen gevaarlijke afvalstof is 	[11]
55	nga	steenachtig materiaal met niet meer dan 50 mg/kg PAK dat:	[11]

Bijlagen bij de inspraaknotitie tweede wijziging LAP3
Bijlage 5; Lijst met afvalcategorieën (Bijlage 5 LAP, F.5.2)

Cat.	ga/nga [1]	Beschrijving bijlage 5 LAP3 (bestaande LAP-tekst)
		<ul style="list-style-type: none"> in hoofdzaak bestaat uit beton- en metselwerk, tegels, dakpannen, stenen en steengruis en ballastgrind; <u>en</u> niet valt onder één van de categorieën 39 t/m 52, 90 en 91 van deze lijst <u>en</u> op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval hoeft te worden aangemerkt.
55A	ga	gemengd bouw- en sloopafval, met bouw- en sloopafval vergelijkbaar afval van bedrijven en particulier gemengd verbouwingsafval, alles voor zover het op basis van de Eural als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt
55B	nga	gemengd bouw- en sloopafval, met bouw- en sloopafval vergelijkbaar afval van bedrijven en particulier gemengd verbouwingsafval, alles voor zover het op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt
56	nga	bouwstoffen als bedoeld in artikel 1 van het Besluit bodemkwaliteit, voor zover niet vallend onder één van de categorieën 39 t/m 55 van deze lijst
57	ga	oliefilters afkomstig uit vaartuigen, voertuigen en machines
58	ga	zwart/wit-fixeer, zwart-witontwikkelaar en mengsels van deze afvalstoffen met een zilvergehalte groter dan 50 mg/l
59	ga	bleekfixeer, kleurontwikkelaar en mengsels van deze afvalstoffen met een zilvergehalte groter dan 100 mg/l
60	ga	zwart-witfixeer, zwart-witontwikkelaar en mengsels van deze afvalstoffen met een zilvergehalte kleiner dan 50 mg/l en bleekfixeer, kleurontwikkelaar en mengsels van deze afvalstoffen met een zilvergehalte kleiner dan 100 mg/l en slibben en andere residuen die ontstaan bij de eerste stap in de verwerking van ontwikkelaar en fixeer
61	ga	hardingszouten
62	ga	afgewerkte olie van minerale of synthetische oorsprong (inclusief mengsels) met de volgende kenmerken: <ul style="list-style-type: none"> het gehalte aan polychloorbifenylen is kleiner dan of gelijk aan 0,5 mg/kg (as received) per congeneer 28, 52, 101, 118, 138, 153 of 180; <u>en</u> het gehalte aan organische halogeenverbindingen, berekend als chloor is kleiner dan of gelijk aan 1.000 mg/kg (as received); <u>en</u> de olie is na het gebruik waarvoor zij oorspronkelijk was bestemd, niet vermengd met andere stoffen; <u>en</u> de olie is na het gebruik waarvoor zij oorspronkelijk was bestemd, separaat afgetapt/verzameld en opgeslagen/opgebult
63	ga	afgewerkte olie van minerale of synthetische oorsprong (inclusief

Cat.	ga/nga [1]	Beschrijving bijlage 5 (inspraakversie tweede wijziging)	noot
		<ul style="list-style-type: none"> in hoofdzaak bestaat uit beton- en metselwerk, tegels, dakpannen, stenen en steengruis en ballastgrind; niet valt onder één van de categorieën 40 t/m 53, 91 en 92; <u>en</u> geen gevaarlijke afvalstof is 	
56A	ga	gemengd bouw- en sloopafval, met bouw- en sloopafval vergelijkbaar afval van bedrijven en particulier gemengd verbouwingsafval, die gevaarlijke afvalstoffen zijn	
56B	nga	gemengd bouw- en sloopafval, met bouw- en sloopafval vergelijkbaar afval van bedrijven en particulier gemengd verbouwingsafval, die geen gevaarlijke afvalstoffen zijn	
57	nga	bouwstoffen als bedoeld in artikel 1 van het Besluit bodemkwaliteit, voor zover niet vallend onder één van de categorieën 40 t/m 56	
58	ga	oliefilters afkomstig uit vaartuigen, voertuigen en werktuigen	[14]
59	ga	zwart-witfixeer, zwart-witontwikkelaar en mengsels daarvan met een zilvergehalte groter dan 50 mg/l	
60	ga	bleekfixeer, kleurontwikkelaar en mengsels van deze afvalstoffen met een zilvergehalte groter dan 100 mg/l	
61	ga	zwart-witfixeer, zwart-witontwikkelaar en mengsels daarvan met een zilvergehalte kleiner dan 50 mg/l en bleekfixeer, kleurontwikkelaar en mengsels daarvan met een zilvergehalte kleiner dan 100 mg/l en slibben en andere residuen die ontstaan bij de eerste stap in de verwerking van ontwikkelaar en fixeer	
62	ga	hardingszouten	
63	ga	afgewerkte olie van minerale of synthetische oorsprong (inclusief mengsels) met de volgende kenmerken: <ul style="list-style-type: none"> het gehalte aan polychloorbifenylen is niet groter dan 0,5 mg/kg (as received) per congeneer 28, 52, 101, 118, 138, 153 of 180; het gehalte aan organische halogeenverbindingen, berekend als chloor is niet groter dan 1.000 mg/kg (as received); de olie is na het gebruik waarvoor zij oorspronkelijk was bestemd, niet vermengd met andere stoffen; <u>en</u> de olie is na het gebruik waarvoor zij oorspronkelijk was bestemd, separaat afgetapt of verzameld en opgeslagen of opgebult 	
64	ga	afgewerkte olie van minerale of synthetische oorsprong (inclusief	

Bijlagen bij de inspraaknotitie tweede wijziging LAP3
Bijlage 5; Lijst met afvalcategorieën (Bijlage 5 LAP, F.5.2)

Cat.	ga/nga [1]	Beschrijving bijlage 5 LAP3 (bestaande LAP-tekst)
		mengsels) met de volgende kenmerken: <ul style="list-style-type: none"> het gehalte aan polychloorbifenylen is kleiner dan of gelijk aan 0,5 mg/kg (as received) per congenereer 28, 52, 101, 118, 138, 153 of 180; <u>en</u> het gehalte aan organische halogeenverbindingen, berekend als chloor is groter dan 1.000 mg/kg (as received)
64	ga	oplosmiddelen en glycolen met maximaal 0,5% fluor en maximaal 4% chloor en maximaal 4% broom en maximaal 4% jood, voor zover het gaat om één partij, afkomstig van één ontdoener en waarvan de hoeveelheidsgrens van 1.000 liter per partij wordt overschreden
65	ga	olie/water mengsels (ow-mengsels) en olie/water/slib mengsels (ows-mengsels) <ul style="list-style-type: none"> die vrijkomen bij olie- en slibafscidders, die ontstaan bij schoonmaakactiviteiten, afkomstig uit de scheepvaart (bijvoorbeeld oliehoudende ladingrestanten, oliehoudend afval van lading, oliehoudend waswater, ballastwater, bilgewater en slops), alsmede overige oliehoudende slibben voor zover zij qua aard of samenstelling vergelijkbaar zijn met de slibfractie van olie- en slibafscidders.
66	ga	niet-gebruikte oliën en partijen olie en brandstof die niet aan de specificaties voldoen (off-spec partijen)
67	ga	boorspoeling op oliebasis (obm), met obm verontreinigd boorgruis en de oliefractie van met obm verontreinigde stoffen
68	ga	oliehoudende vloeistof die bij de bewerking van metalen en kunststoffen is toegepast, waaronder boor-, snij-, slijp- en walsolie
69A	ga	bodemas die resteert na verbranding in een roosteroven of wervelbedoven binnen een inrichting die uitsluitend of in hoofdzaak is bestemd voor het verbranden van huishoudelijke afvalstoffen en bedrijfsafvalstoffen als bedoeld in artikel 1.1, eerste lid, van de Wet milieubeheer en die op basis van de Eural als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt
69B	nga	bodemas die resteert na verbranding in een roosteroven of wervelbedoven binnen een inrichting die uitsluitend of in hoofdzaak is bestemd voor het verbranden van huishoudelijke afvalstoffen en bedrijfsafvalstoffen als bedoeld in artikel 1.1, eerste lid, van de Wet milieubeheer en die op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt
70	ga	arseensulfideslib en arseensulfide-filterkoek

Cat.	ga/nga [1]	Beschrijving bijlage 5 (inspraakversie tweede wijziging)	noot
		mengsels) met de volgende kenmerken: <ul style="list-style-type: none"> het gehalte aan polychloorbifenylen is niet groter dan 0,5 mg/kg (as received) per congenereer 28, 52, 101, 118, 138, 153 of 180; en het gehalte aan organische halogeenverbindingen, berekend als chloor is groter dan 1.000 mg/kg (as received) 	
65	ga	oplosmiddelen en glycolen met niet meer dan 0,5% fluor, niet meer dan 4% chloor, niet meer dan 4% broom en niet meer dan 4% jood, als het gaat om een partij van meer dan 1.000l, afkomstig van één ontdoener	
66	ga	Olie-watarmengsels (ow-mengsels) en olie-water-slibmengsels (ows-mengsels) <ul style="list-style-type: none"> die vrijkomen bij olie- en slibafscidders; die ontstaan bij schoonmaakactiviteiten; of die afkomstig zijn uit de scheepvaart (bijvoorbeeld oliehoudende ladingrestanten, oliehoudend afval van lading, oliehoudend waswater, ballastwater, bilgewater en slops); en overige oliehoudende slibben voor zover zij qua aard of samenstelling vergelijkbaar zijn met de slibfractie van olie- en slibafscidders. 	
67	ga	niet-gebruikte oliën en partijen olie en brandstof die niet aan de specificaties voldoen (off-spec partijen)	
68	ga	boorspoeling op oliebasis (oil-based-mud; obm), met obm verontreinigd boorgruis en de oliefractie van met obm verontreinigde stoffen	
69	ga	oliehoudende vloeistof die bij de bewerking van metalen en kunststoffen is toegepast, waaronder boor-, snij-, slijp- en walsolie	
70A	ga	bodemas die resteert na verbranding in een roosteroven of wervelbedoven die uitsluitend of in hoofdzaak is bestemd voor het verbranden van huishoudelijke afvalstoffen en bedrijfsafvalstoffen als bedoeld in artikel 1.1, eerste lid, van de Wet milieubeheer en die een gevaarlijke afvalstof is	
70B	nga	bodemas die resteert na verbranding in een roosteroven of wervelbedoven die uitsluitend of in hoofdzaak is bestemd voor het verbranden van huishoudelijke afvalstoffen en bedrijfsafvalstoffen als bedoeld in artikel 1.1, eerste lid, van de Wet milieubeheer en die geen gevaarlijke afvalstof is	
71	ga	arseensulfideslib en arseensulfidefilterkoek	

Bijlagen bij de inspraaknotitie tweede wijziging LAP3
Bijlage 5; Lijst met afvalcategorieën (Bijlage 5 LAP, F.5.2)

Cat.	ga/nga [1]	Beschrijving bijlage 5 LAP3 (bestaande LAP-tekst)
71	ga	as die resteert na verbranding van afvalstoffen in een slibverbrandingsinstallatie (SVI) en die op basis van de Eural als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt
72	nga	as die resteert na verbranding van afvalstoffen in een slibverbrandingsinstallatie (SVI) en die op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt
73	ga	reststoffen van kolengestookte energiecentrales die op basis van de Eural als gevaarlijk afval moeten worden aangemerkt
74	nga	reststoffen van kolengestookte energiecentrales die op basis van de Eural als niet-gevaarlijk afval moeten worden aangemerkt
75A	ga	afvalwaterstromen en baden waarvan de concentratie opgeloste stoffen in water de hierna genoemde concentratiegrenswaarde overschrijdt voor: <ul style="list-style-type: none"> • som metalen (arseen, chroom, kobalt, koper, molybdeen, lood, nikkel, tin, vanadium en zink) ≥ 25 mg/l; en/of • cyanide (vrij cyanide) ≥ 1 mg/l; en/of • zeswaardig chroom $\geq 0,1$ mg/l; en/of • cadmium $\geq 0,1$ mg/l; en/of • kwik $\geq 0,01$ mg/l; EN <ul style="list-style-type: none"> • waarvan het gehalte aan organische verontreinigingen die worden aangemerkt als zeer zorgwekkende stof voor iedere individuele zeer zorgwekkende organische stof $< 0,1$ mg/l; en • het gehalte aan adsorbeerbare organische halogeenverbindingen (uitgedrukt als AOX) < 15 mg/l; EN <ul style="list-style-type: none"> • het betreft op basis van de Eural gevaarlijk afval
75B	nga	afvalwaterstromen en baden waarvan de concentratie opgeloste stoffen in water de hierna genoemde concentratiegrenswaarde overschrijdt voor: <ul style="list-style-type: none"> • som metalen (arseen, chroom, kobalt, koper, molybdeen, lood, nikkel, tin, vanadium en zink) ≥ 25 mg/l; en/of • cyanide (vrij cyanide) ≥ 1 mg/l; en/of • zeswaardig chroom $\geq 0,1$ mg/l; en/of • cadmium $\geq 0,1$ mg/l; en/of • kwik $\geq 0,01$ mg/l; EN <ul style="list-style-type: none"> • waarvan het gehalte aan organische verontreinigingen die worden aangemerkt als zeer zorgwekkende stof voor iedere individuele zeer zorgwekkende organische stof $< 0,1$ mg/l; en • het gehalte aan adsorbeerbare organische halogeenverbindingen (uitgedrukt als AOX) < 15 mg/l; EN <ul style="list-style-type: none"> • het betreft op basis van de Eural geen gevaarlijk afval

Cat.	ga/nga [1]	Beschrijving bijlage 5 (inspraakversie tweede wijziging)	noot
72	ga	as die resteert na verbranding van afvalstoffen in een slibverbrandingsinstallatie (SVI) en die een gevaarlijke afvalstof is	
73	nga	as die resteert na verbranding van afvalstoffen in een slibverbrandingsinstallatie (SVI) en die geen gevaarlijke afvalstof is	
74	ga	reststoffen van kolengestookte energiecentrales die gevaarlijke afvalstoffen zijn	
75	nga	reststoffen van kolengestookte energiecentrales die geen gevaarlijke afvalstoffen zijn	
76A	ga	afvalwaterstromen en baden die gevaarlijke afvalstoffen zijn en waarvan de concentratie opgeloste stoffen in water voor één of meer van onderstaande gevallen ten minste de hierna genoemde waarde bedraagt: <ul style="list-style-type: none"> • som metalen (arseen, chroom, kobalt, koper, molybdeen, lood, nikkel, tin, vanadium en zink): 25 mg/l; • cyanide (vrij cyanide): 1 mg/l; • zeswaardig chroom: 0,1 mg/l; • cadmium: 0,1 mg/l; of • kwik: 0,01 mg/l; en waarvan het gehalte aan organische verontreinigingen die worden aangemerkt als zeer zorgwekkende stof voor iedere individuele zeer zorgwekkende organische stof kleiner is dan 0,1 mg/l en het gehalte aan adsorbeerbare organische halogeenverbindingen (uitgedrukt als AOX) kleiner is dan 15 mg/l	
76B	nga	afvalwaterstromen en baden die geen gevaarlijke afvalstoffen zijn en waarvan de concentratie opgeloste stoffen in water voor één of meer van onderstaande gevallen ten minste de hierna genoemde waarde bedraagt: <ul style="list-style-type: none"> • som metalen (arseen, chroom, kobalt, koper, molybdeen, lood, nikkel, tin, vanadium en zink): 25 mg/l; • cyanide (vrij cyanide): 1 mg/l; • zeswaardig chroom: 0,1 mg/l; • cadmium: 0,1 mg/l; of • kwik: 0,01 mg/l; en waarvan het gehalte aan organische verontreinigingen die worden aangemerkt als zeer zorgwekkende stof voor iedere individuele zeer zorgwekkende organische stof kleiner is dan 0,1 mg/l en het gehalte aan adsorbeerbare organische halogeenverbindingen (uitgedrukt als AOX) kleiner is dan 15 mg/l	

Bijlagen bij de inspraaknotitie tweede wijziging LAP3
Bijlage 5; Lijst met afvalcategorieën (Bijlage 5 LAP, F.5.2)

Cat.	ga/nga [1]	Beschrijving bijlage 5 LAP3 (bestaande LAP-tekst)
76A	ga	<ul style="list-style-type: none"> afvalwaterstromen en baden met stoffen die niet aantoonbaar aanwezig mogen zijn, of niet snel afbreekbare afvalwaterstromen en baden met organische verontreinigingen die worden aangemerkt als zeer zorgwekkende stoffen indien de concentratie voor een organische zeer zorgwekkende stof $\geq 0,1$ mg/l, of afvalwaterstromen en baden met een gehalte aan adsorbeerbare organische halogeenverbindingen (uitgedrukt als AOX) ≥ 15 mg/l EN <ul style="list-style-type: none"> het betreft op basis van de Eural gevaarlijk afval
76B	nga	<ul style="list-style-type: none"> afvalwaterstromen en baden met stoffen die niet aantoonbaar aanwezig mogen zijn, of niet snel afbreekbare afvalwaterstromen en baden met organische verontreinigingen die worden aangemerkt als zeer zorgwekkende stoffen indien de concentratie voor een organische zeer zorgwekkende stof $\geq 0,1$ mg/l, of afvalwaterstromen en baden met een gehalte aan adsorbeerbare organische halogeenverbindingen (uitgedrukt als AOX) ≥ 15 mg/l EN <ul style="list-style-type: none"> het betreft op basis van de Eural geen gevaarlijk afval
77	ga	ONO-filterkoek die op basis van de Eural als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt
78A	ga	afgedankte elektrische en elektronische apparatuur die valt onder de Regeling afgedankte elektrische en elektronische apparatuur, die op basis van de Eural als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt en voor zover niet vallend onder enige andere categorie van deze lijst
78B	nga	afgedankte elektrische en elektronische apparatuur die valt onder de Regeling afgedankte elektrische en elektronische apparatuur, die op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt en voor zover niet vallend onder enige andere categorie van deze lijst
79A	nga	onderdelen en fracties die vrijkomen bij de verwerking van afgedankte elektrische en elektronische apparatuur <ul style="list-style-type: none"> niet zijnde beeldbuisglas van CRT-beeldbuizen of restanten van dit beeldbuisglas, en die op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moeten worden aangemerkt, en

Cat.	ga/nga [1]	Beschrijving bijlage 5 (inspraakversie tweede wijziging)	noot
77A	ga	afvalwaterstromen en baden die gevaarlijke afvalstoffen zijn en die: <ul style="list-style-type: none"> PCB's, dioxines met chlooratomen op de 2-, 3-, 7- en 8-plaatsen, bestrijdingsmiddelen, organotinverbindingen of gebromeerde difenylethers in aantoonbare hoeveelheden bevatten; niet snel afbreekbaar zijn en organische verontreinigingen bevatten die worden aangemerkt als zeer zorgwekkende stoffen als de concentratie voor een organische zeer zorgwekkende stof ten minste 0,1 mg/l is; of een gehalte aan adsorbeerbare organische halogeenverbindingen (uitgedrukt als AOX) bevatten van ten minste 15 mg/l 	{14} [15]
77B	nga	afvalwaterstromen en baden die geen gevaarlijke afvalstoffen zijn en die: <ul style="list-style-type: none"> PCB's, dioxines met chlooratomen op de 2-, 3-, 7- en 8-plaatsen, bestrijdingsmiddelen, organotinverbindingen of gebromeerde difenylethers in aantoonbare hoeveelheden bevatten; niet snel afbreekbaar zijn en organische verontreinigingen bevatten die worden aangemerkt als zeer zorgwekkende stoffen als de concentratie voor een organische zeer zorgwekkende stof ten minste 0,1 mg/l is; of een gehalte aan adsorbeerbare organische halogeenverbindingen (uitgedrukt als AOX) bevatten van ten minste 15 mg/l 	{14} [15]
78	ga	filterkoek van het ontgiften, neutraliseren, ontwateren (ONO-filterkoek) die een gevaarlijke afvalstof is	
79A	ga	afgedankte elektrische en elektronische apparatuur die valt onder de Regeling afgedankte elektrische en elektronische apparatuur, die een gevaarlijke afvalstof is en voor zover niet vallend onder een andere categorie	
79B	nga	afgedankte elektrische en elektronische apparatuur die valt onder de Regeling afgedankte elektrische en elektronische apparatuur, die geen gevaarlijke afvalstof is en voor zover niet vallend onder een andere categorie	
80A	ga	onderdelen en fracties die vrijkomen bij de verwerking van afgedankte elektrische en elektronische apparatuur voor zover: <ul style="list-style-type: none"> dit geen beeldbuisglas van CRT-beeldbuizen is en geen restanten van dit beeldbuisglas zijn; het gevaarlijke afvalstoffen zijn; en deze niet vallen onder een andere categorie 	[16]

Bijlagen bij de inspraaknotitie tweede wijziging LAP3
Bijlage 5; Lijst met afvalcategorieën (Bijlage 5 LAP, F.5.2)

Cat.	ga/nga [1]	Beschrijving bijlage 5 LAP3 (bestaande LAP-tekst)
		<ul style="list-style-type: none"> voor zover niet vallend onder enige andere categorie van deze lijst
79B	ga	<p>onderdelen en fracties die vrijkomen bij de verwerking van afgedankte elektrische en elektronische apparatuur</p> <ul style="list-style-type: none"> niet zijnde beeldbuisglas van CRT-beeldbuizen of restanten van dit beeldbuisglas, en die op basis van de Eural als gevaarlijk afval moeten worden aangemerkt, <u>en</u> voor zover niet vallend onder enige andere categorie van deze lijst
80A	ga	straalgrit dat op grond van de Regeling niet-reinigbaar straalgrit reinigbaar is en dat op basis van de Eural als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt
80B	nga	straalgrit dat op grond van de Regeling niet-reinigbaar straalgrit reinigbaar is en dat die op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt
81	ga	loodzuur batterijen en accu's
82A	ga	batterijen en accu's als bedoeld in de Regeling beheer batterijen en accu's 2008 voor zover niet zijnde loodzuur batterijen en accu's (categorie 81) en voor zover zij op basis van de Eural als gevaarlijk afval moeten worden aangemerkt
82B	nga	batterijen en accu's als bedoeld in de Regeling beheer batterijen en accu's 2008 voor zover niet zijnde loodzuur batterijen en accu's (categorie 81) en voor zover zij op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moeten worden aangemerkt
83	ga	gasontladingsslampen
84A	ga	fluorescentiepoeder met een kwikgehalte van minder dan 0,1 mg/kg droge stof dat op basis van de Eural als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt
84B	nga	fluorescentiepoeder met een kwikgehalte van minder dan 0,1 mg/kg droge stof dat op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt
85	ga	kwikhoudende voorwerpen
86A	ga	amalgam, grond, baggerspecie, sludges, slibben (niet zijnde slib van biologische zuivering van afvalwater), actief kool, rookgasreinigingsresiduen, filterkoeken en fluorescentiepoeders met een gehalte aan kwik van 0,1 tot 10 mg/kg droge stof, niet zijnde toepasbare grond of baggerspecie (categorie 97 tot en met 101) en voor zover zij op basis van de Eural als gevaarlijk afval moeten worden aangemerkt
86B	nga	amalgam, grond, baggerspecie, sludges, slibben (niet zijnde slib van biologische zuivering van afvalwater), actief kool,

Cat.	ga/nga [1]	Beschrijving bijlage 5 (inspraakversie tweede wijziging)	noot
80B	nga	<p>onderdelen en fracties die vrijkomen bij de verwerking van afgedankte elektrische en elektronische apparatuur voor zover:</p> <ul style="list-style-type: none"> dit geen beeldbuisglas van CRT-beeldbuizen is en geen restanten van dit beeldbuisglas zijn; het geen gevaarlijke afvalstoffen zijn; en deze niet vallen onder een andere categorie 	[16]
81A	ga	straalgrit dat op grond van de Regeling niet-reinigbaar straalgrit reinigbaar is en dat een gevaarlijke afvalstof is	
81B	nga	straalgrit dat op grond van de Regeling niet-reinigbaar straalgrit reinigbaar is en dat geen gevaarlijke afvalstof is	
82	ga	loodzuurbatterijen en -accu's	
83A	ga	batterijen en accu's als bedoeld in de Regeling beheer batterijen en accu's 2008 die gevaarlijke afvalstoffen zijn, met uitzondering van loodzuurbatterijen en -accu's	
83B	nga	batterijen en accu's als bedoeld in de Regeling beheer batterijen en accu's 2008 die geen gevaarlijke afvalstoffen zijn, met uitzondering van loodzuurbatterijen en -accu's	
84	ga	gasontladingsslampen	
85A	ga	fluorescentiepoeder met een kwikgehalte van minder dan 0,1 mg/kg droge stof dat een gevaarlijke afvalstof is	
85B	nga	fluorescentiepoeder met een kwikgehalte van minder dan 0,1 mg/kg droge stof dat geen gevaarlijke afvalstof is	
86	ga	kwikhoudende voorwerpen	
87A	ga	<p>afvalstoffen met een gehalte aan kwik van 0,1 tot 10 mg/kg droge stof die gevaarlijke afvalstoffen zijn, met uitzondering van:</p> <ul style="list-style-type: none"> slib van biologische zuivering van afvalwater (categorie 112); rookgasreinigingsresidu (categorie 110); kwik(oxide) houdende batterijen (categorie 83); schakelaars en andere apparatuur (categorie 79 of 80) en kwikhoudend afvalwater (categorie 76) 	[17]
87B	nga	afvalstoffen met een gehalte aan kwik van 0,1 tot 10 mg/kg droge stof die geen gevaarlijke afvalstoffen zijn, met uitzondering van	[17]

Bijlagen bij de inspraaknotitie tweede wijziging LAP3
Bijlage 5; Lijst met afvalcategorieën (Bijlage 5 LAP, F.5.2)

Cat.	ga/nga [1]	Beschrijving bijlage 5 LAP3 (bestaande LAP-tekst)
		rookgasreinigingsresiduen, filterkoeken en fluorescentiepoeders met een gehalte aan kwik van 0,1 tot 10 mg/kg droge stof, niet zijnde toepasbare grond of baggerspecie (categorie 97 tot en met 101) en voor zover zij op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moeten worden aangemerkt
87A	ga	amalgam, grond, baggerspecie, sludges, slibben (niet zijnde slib van biologische zuivering van afvalwater), actief kool, rookgasreinigingsresiduen, filterkoeken en fluorescentiepoeders met een gehalte aan kwik van 10 tot 50 mg/kg droge stof, niet zijnde toepasbare grond en baggerspecie (categorie 97 tot en met 101) en voor zover zij op basis van de Eural als gevaarlijk afval moeten worden aangemerkt
87B	nga	amalgam, grond, baggerspecie, sludges, slibben (niet zijnde slib van biologische zuivering van afvalwater), actief kool, rookgasreinigingsresiduen, filterkoeken en fluorescentiepoeders met een gehalte aan kwik van 10 tot 50 mg/kg droge stof, niet zijnde toepasbare grond en baggerspecie (categorie 97 tot en met 101) en voor zover zij op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moeten worden aangemerkt
88A	ga	amalgam, grond, baggerspecie, sludges, slibben (niet zijnde slib van biologische zuivering van afvalwater), actief kool, rookgasreinigingsresiduen, filterkoeken en fluorescentiepoeders met een gehalte aan kwik van meer dan 50 mg/kg droge stof en voor zover zij op basis van de Eural als gevaarlijk afval moeten worden aangemerkt
88B	nga	amalgam, grond, baggerspecie, sludges, slibben (niet zijnde slib van biologische zuivering van afvalwater), actief kool, rookgasreinigingsresiduen, filterkoeken en fluorescentiepoeders met een gehalte aan kwik van meer dan 50 mg/kg droge stof en voor zover zij op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moeten worden aangemerkt
89	ga	metallisch kwik (kwikafval zoals gedefinieerd in Verordening (EU) 2017/852)
90A	ga	asbest, asbestcementplaten, asbesthoudende voorwerpen en andere met asbest verontreinigde afvalstoffen niet zijnde asbesthoudende (bulk)stoffen (categorie 91) voor zover <ul style="list-style-type: none"> de concentratie serpentijnasbest, vermeerderd met tien maal de

Cat.	ga/nga [1]	Beschrijving bijlage 5 (inspraakversie tweede wijziging)	noot
		<ul style="list-style-type: none"> slib van biologische zuivering van afvalwater (categorie 112); rookgasreinigingsresidu (categorie 111); kwik(oxide) houdende batterijen (categorie 83); schakelaars en andere apparatuur (categorie 79 of 80) en kwikhoudend afvalwater (categorie 76) 	
88A	ga	afvalstoffen met een gehalte aan kwik van 10 tot 50 mg/kg droge stof die gevaarlijke afvalstoffen zijn, met uitzondering van: <ul style="list-style-type: none"> slib van biologische zuivering van afvalwater (categorie 112); rookgasreinigingsresidu (categorie 110); kwik(oxide) houdende batterijen (categorie 83); schakelaars en andere apparatuur (categorie 79 of 80) en kwikhoudend afvalwater (categorie 76) 	[17]
88B	nga	afvalstoffen met een gehalte aan kwik van 10 tot 50 mg/kg droge stof die geen gevaarlijke afvalstoffen zijn, met uitzondering van: <ul style="list-style-type: none"> slib van biologische zuivering van afvalwater (categorie 112); rookgasreinigingsresidu (categorie 111); kwik(oxide) houdende batterijen (categorie 83); schakelaars en andere apparatuur (categorie 79 of 80) en kwikhoudend afvalwater (categorie 76) 	[17]
89A	ga	afvalstoffen met een gehalte aan kwik van meer dan 50 mg/kg droge stof die gevaarlijke afvalstoffen zijn, met uitzondering van: <ul style="list-style-type: none"> slib van biologische zuivering van afvalwater (categorie 112); rookgasreinigingsresidu (categorie 110); kwik(oxide) houdende batterijen (categorie 83); schakelaars en andere apparatuur (categorie 79 of 80) en kwikhoudend afvalwater (categorie 76) 	[17]
89B	nga	afvalstoffen met een gehalte aan kwik van meer dan 50 mg/kg droge stof die geen gevaarlijke afvalstoffen zijn, met uitzondering van: <ul style="list-style-type: none"> slib van biologische zuivering van afvalwater (categorie 112); rookgasreinigingsresidu (categorie 111); kwik(oxide) houdende batterijen (categorie 83); schakelaars en andere apparatuur (categorie 79 of 80) en kwikhoudend afvalwater (categorie 76) 	[17]
90	ga	metallisch kwik (kwikafval zoals gedefinieerd in Verordening (EU) 2017/852) en gestabiliseerd metallisch kwik ten behoeve van permanente berging	
91A	ga	asbest, asbestcementplaten, asbesthoudende voorwerpen en andere met asbest verontreinigde afvalstoffen, voor zover: <ul style="list-style-type: none"> de concentratie serpentijnasbest, vermeerderd met tien maal de concentratie amfiboolasbest, bepaald overeenkomstig een 	

Bijlagen bij de inspraaknotitie tweede wijziging LAP3
Bijlage 5; Lijst met afvalcategorieën (Bijlage 5 LAP, F.5.2)

Cat.	ga/nga [1]	Beschrijving bijlage 5 LAP3 (bestaande LAP-tekst)
		concentratie amfiboolasbest, bepaald overeenkomstig een in de Productenregeling asbest vastgestelde methode, hoger is dan 100 mg/kg droge stof EN <ul style="list-style-type: none"> de totale concentratie aan asbest gelijk is aan of hoger is dan 1000 mg/kg
90B	nga	asbest, asbestcementplaten, asbesthoudende voorwerpen en andere met asbest verontreinigde afvalstoffen niet zijnde asbesthoudende bulkstoffen (categorie 91) voor zover <ul style="list-style-type: none"> de concentratie serpentijnasbest, vermeerderd met tien maal de concentratie amfiboolasbest, bepaald overeenkomstig een in de Productenregeling asbest vastgestelde methode, hoger is dan 100 mg/kg droge stof EN <ul style="list-style-type: none"> de totale concentratie aan asbest lager is dan 1000 mg/kg
91A	ga	grond, bagger, puin, puingranulaat, water of asbesthoudende afvalstoffen of materialen, niet ontstaan bij selectieve sloop of verwijdering van asbest bevattende materialen uit gebouwen, apparaten, installaties, transportmiddelen en constructies met uitzondering van wegen, waterkeringen, dijken, ophogingen van geluids(wallen) e.d. voor zover <ul style="list-style-type: none"> de concentratie serpentijnasbest, vermeerderd met tien maal de concentratie amfiboolasbest, bepaald overeenkomstig een in de Productenregeling asbest vastgestelde methode, hoger is dan 100 mg/kg droge stof EN <ul style="list-style-type: none"> de totale concentratie aan asbest gelijk is aan of hoger dan 1000 mg/kg
91B	nga	grond, bagger, puin, puingranulaat, water of asbesthoudende afvalstoffen of materialen, niet ontstaan bij selectieve sloop of verwijdering van asbest bevattende materialen uit gebouwen, apparaten, installaties, transportmiddelen en constructies met uitzondering van wegen, waterkeringen, dijken, ophogingen van geluids(wallen) e.d. voor zover <ul style="list-style-type: none"> de concentratie serpentijnasbest, vermeerderd met tien maal de concentratie amfiboolasbest, bepaald overeenkomstig een in de Productenregeling asbest vastgestelde methode, hoger is dan 100 mg/kg droge stof EN <ul style="list-style-type: none"> de totale concentratie aan asbest lager is dan 1000 mg/kg
92A	ga	reststroom van het shredderen van (onderdelen van) autowrakken [autoschredderafval] en dat op basis van de Eural als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt
92B	nga	reststroom van het shredderen van (onderdelen van) autowrakken

Cat.	ga/nga [1]	Beschrijving bijlage 5 (inspraakversie tweede wijziging)	noot
		op grond van het Productenbesluit asbest vastgestelde methode, hoger is dan 100 mg/kg droge stof; en <ul style="list-style-type: none"> de totale concentratie aan asbest ten minste 1000 mg/kg is en die niet vallen onder categorie 92. 	
91B	nga	asbest, asbestcementplaten, asbesthoudende voorwerpen en andere met asbest verontreinigde afvalstoffen, voor zover: <ul style="list-style-type: none"> de concentratie serpentijnasbest, vermeerderd met tien maal de concentratie amfiboolasbest, bepaald overeenkomstig een op grond van het Productenbesluit asbest vastgestelde methode, hoger is dan 100 mg/kg droge stof; en de totale concentratie aan asbest lager is dan 1000 mg/kg en die niet vallen onder categorie 92. 	
92A	ga	asbesthoudende grond, puin en (oud) puingranulaat en andere asbesthoudende afvalstoffen, voor zover: <ul style="list-style-type: none"> de concentratie serpentijnasbest, vermeerderd met tien maal de concentratie amfiboolasbest, bepaald overeenkomstig een op grond van het Productenbesluit asbest vastgestelde methode, hoger is dan 100 mg/kg droge stof; en de totale concentratie aan asbest ten minste 1000 mg/kg is en die middels extractief reinigen van het asbest kunnen worden ontdaan. 	
92B	nga	asbesthoudende grond, puin en (oud) puingranulaat en andere asbesthoudende afvalstoffen, voor zover <ul style="list-style-type: none"> de concentratie serpentijnasbest, vermeerderd met tien maal de concentratie amfiboolasbest, bepaald overeenkomstig een op grond van het Productenbesluit asbest vastgestelde methode, hoger is dan 100 mg/kg droge stof; en de totale concentratie aan asbest lager is dan 1000 mg/kg en die middels extractief reinigen van het asbest kunnen worden ontdaan. 	
93A	ga	reststroom van het shredderen van autowrakken of onderdelen daarvan (autoschredderafval) die een gevaarlijke afvalstof is	
93B	nga	reststroom van het shredderen van autowrakken of onderdelen	

Bijlagen bij de inspraaknotitie tweede wijziging LAP3
Bijlage 5; Lijst met afvalcategorieën (Bijlage 5 LAP, F.5.2)

Cat.	ga/nga [1]	Beschrijving bijlage 5 LAP3 (bestaande LAP-tekst)
		[autoschredderafval] en dat op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt
93A	ga	reststroom van het shredderen van (onderdelen van) afgedankte elektrische en elektronische apparatuur en ander metaalafval [overig shredderafval] en dat op basis van de Eural als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt
93B	nga	reststroom van het shredderen van (onderdelen van) afgedankte elektrische en elektronische apparatuur en ander metaalafval [overig shredderafval] en dat op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt
94	ga	PCB-houdende afvalstoffen voor zover niet vallende onder categorie 95 en voorzover geen sprake is van baggerspecie en waarvan het PCB-gehalte groter is dan 0,5 mg/kg per congeneer 28, 52, 101, 118, 138, 153 en 180
95	ga	apparaten waarvan de in het apparaat aanwezige vloeistof een PCB-gehalte heeft groter dan 0,5 mg/kg per congeneer 28, 52, 101, 118, 138, 153 en 180, betrokken op deze in het apparaat aanwezige vloeistof
96	ga	metaalafvalstoffen met aanhangende olie of emulsie
97	nga	grond en baggerspecie die in het afvalstadium is beland en voldoet aan de achtergrondwaarden als bedoeld in het Besluit bodemkwaliteit.
98	nga	verontreinigde grond en baggerspecie die op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt en voldoet aan de maximale waarden voor kwaliteitsklasse wonen als bedoeld in het Besluit bodemkwaliteit.
99	nga	verontreinigde grond en baggerspecie die op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt en voldoet aan de maximale waarden voor bodemkwaliteitsklasse A als bedoeld in het Besluit bodemkwaliteit.
100	nga	verontreinigde grond en baggerspecie die op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moeten worden aangemerkt en voldoet aan de maximale waarden voor kwaliteitsklasse industrie als bedoeld in het Besluit bodemkwaliteit.
101	nga	verontreinigde grond en baggerspecie die op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moeten worden aangemerkt en voldoet aan de maximale waarden voor bodemkwaliteitsklasse B als bedoeld in het Besluit bodemkwaliteit, niet zijnde grond vallend onder categorie 94.
102A	ga	niet toepasbare grond en baggerspecie die op basis van de Eural als

Cat.	ga/nga [1]	Beschrijving bijlage 5 (inspraakversie tweede wijziging)	noot
		daarvan (autoschredderafval) die geen gevaarlijke afvalstof is	
94A	ga	reststroom van het shredderen van afgedankte elektrische en elektronische apparatuur of onderdelen daarvan en ander metaalhoudend afval die niet valt onder categorie 93, die een gevaarlijke afvalstof is	
94B	nga	reststroom van het shredderen van afgedankte elektrische en elektronische apparatuur of onderdelen daarvan en ander metaalhoudend afval die niet valt onder categorie 93, die geen gevaarlijke afvalstof is	
95	ga	PCB-houdende afvalstoffen voor zover niet vallende onder categorie 96 en voor zover het niet gaat om baggerspecie (categorie 107) en waarvan het PCB-gehalte groter is dan 0,5 mg/kg (as received) per congeneer 28, 52, 101, 118, 138, 153 en 180	
96	ga	apparaten waarvan de in het apparaat aanwezige vloeistof een PCB-gehalte heeft groter dan 0,5 mg/kg (as received) per congeneer 28, 52, 101, 118, 138, 153 en 180, betrokken op deze in het apparaat aanwezige vloeistof	
97	ga	metaalafvalstoffen met aanhangende olie of emulsie	~~[17]~~ ~~[18]~~
98	nga	toepasbare grond of baggerspecie die is ingedeeld in de kwaliteitsklasse 'landbouw/natuur' (grond) of 'niet verontreinigd' (baggerspecie) als bedoeld in het Besluit bodemkwaliteit	~~[18]~~
99	nga	toepasbare grond of baggerspecie die geen gevaarlijke afvalstof is en die is ingedeeld in de kwaliteitsklasse 'wonen' als bedoeld in het Besluit bodemkwaliteit	~~[18]~~
100	nga	toepasbare grond of baggerspecie die geen gevaarlijke afvalstof is en die is ingedeeld in de kwaliteitsklasse 'industrie' als bedoeld in het Besluit bodemkwaliteit	~~[18]~~
101	nga	toepasbare baggerspecie of grond die geen gevaarlijke afvalstof is en die is ingedeeld in de kwaliteitsklasse 'licht verontreinigd' als bedoeld in het Besluit bodemkwaliteit	~~[18]~~
102	nga	toepasbare baggerspecie of grond die geen gevaarlijke afvalstof is en die is ingedeeld in de kwaliteitsklasse 'matig verontreinigd' als bedoeld in het Besluit bodemkwaliteit, met uitzondering van baggerspecie die valt onder categorie 107	~~[18]~~
103	nga	niet toepasbare grond die geen gevaarlijke afvalstof is en die is	

Bijlagen bij de inspraaknotitie tweede wijziging LAP3
Bijlage 5; Lijst met afvalcategorieën (Bijlage 5 LAP, F.5.2)

Cat.	ga/nga [1]	Beschrijving bijlage 5 LAP3 (bestaande LAP-tekst)
		gevaarlijk afval moet worden aangemerkt, tenzij het gaat om partijen waarvoor een verklaring van niet-reinigbaarheid en niet-immobiliseerbaarheid als bedoeld in de Regeling beoordeling reinigbaarheid grond 2006 is afgegeven.
102B	nga	niet toepasbare grond en baggerspecie die op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moeten worden aangemerkt, tenzij het gaat om partijen waarvoor een verklaring van niet-reinigbaarheid en niet-immobiliseerbaarheid als bedoeld in de Regeling beoordeling reinigbaarheid grond 2006 is afgegeven.
103A	ga	grond die op basis van de Eural als gevaarlijk afval moeten worden aangemerkt, waarvan het gehalte aan stoffen vermeld in bijlage IV van Verordening EG/850/2004, met uitzondering van PCB, gelijk aan of hoger is dan de in die bijlage genoemde grenswaarde
103B	nga	grond die op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moeten worden aangemerkt, waarvan het gehalte aan stoffen vermeld in bijlage IV van Verordening EG/850/2004, met uitzondering van PCB, gelijk aan of hoger is dan de in die bijlage genoemde grenswaarde
104A	ga	baggerspecie waarvan het gehalte aan stoffen vermeld in bijlage IV van Verordening EG/850/2004 gelijk aan of hoger is dan de in die bijlage genoemde grenswaarde en die op basis van de Eural als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt.
104B	nga	baggerspecie waarvan het gehalte aan stoffen vermeld in bijlage IV van Verordening EG/850/2004 gelijk aan of hoger is dan de in die bijlage genoemde grenswaarde en die op basis van de Eural niet als gevaarlijk

Cat.	ga/nga [1]	Beschrijving bijlage 5 (inspraakversie tweede wijziging)	noot
		ingedeeld in de kwaliteitsklasse 'matig verontreinigd' als bedoeld het Besluit bodemkwaliteit, tenzij het gaat om partijen waarvoor door de minister een verklaring van niet-reinigbaarheid en niet-immobiliseerbaarheid is afgegeven, en die niet behoort tot categorie 106.	
104A	ga	niet toepasbare grond die een gevaarlijke afvalstof is, en die is ingedeeld in de kwaliteitsklasse 'sterk verontreinigd' als bedoeld het Besluit bodemkwaliteit, tenzij het gaat om partijen waarvoor door de minister een verklaring van niet-reinigbaarheid en niet-immobiliseerbaarheid is afgegeven, en die niet behoort tot categorie 95 of 106	
104B	nga	niet toepasbare grond die geen gevaarlijke afvalstof is, en die is ingedeeld in de kwaliteitsklasse 'sterk verontreinigd' als bedoeld in het Besluit bodemkwaliteit, tenzij het gaat om partijen waarvoor door de minister een verklaring van niet-reinigbaarheid en niet-immobiliseerbaarheid is afgegeven, en die niet behoort tot categorie 106.	
105A	ga	niet toepasbare baggerspecie die een gevaarlijke afvalstof is en die is ingedeeld in de kwaliteitsklasse 'sterk verontreinigd' als bedoeld in het Besluit bodemkwaliteit, en die niet behoort tot categorie 107	
105B	nga	niet toepasbare baggerspecie die geen gevaarlijke afvalstof is en die is ingedeeld in de kwaliteitsklasse 'sterk verontreinigd' als bedoeld in het Besluit bodemkwaliteit, en die niet behoort tot categorie 107	
106A	ga	grond die een gevaarlijke afvalstof is, waarvan het gehalte aan stoffen vermeld in bijlage IV van de Verordening persistente organische verontreinigende stoffen ten minste gelijk is aan de in die bijlage genoemde grenswaarde, met uitzondering van grond verontreinigd met PCB's (categorie 95)	
106B	nga	grond die geen gevaarlijke afvalstof is, waarvan het gehalte aan stoffen vermeld in bijlage IV van Verordening persistente organische verontreinigende stoffen ten minste gelijk is aan de in die bijlage genoemde grenswaarde, met uitzondering van grond verontreinigd met PCB's (categorie 95)	
107A	ga	baggerspecie die een gevaarlijke afvalstof is, waarvan het gehalte aan stoffen vermeld in bijlage IV van Verordening persistente organische verontreinigende stoffen ten minste gelijk is aan de in die bijlage genoemde grenswaarde	
107B	nga	baggerspecie die geen gevaarlijke stof is, waarvan het gehalte aan stoffen vermeld in bijlage IV van Verordening persistente organische verontreinigende stoffen ten minste gelijk is aan de in	

Cat.	ga/nga [1]	Beschrijving bijlage 5 LAP3 (bestaande LAP-tekst)
		afval moet worden aangemerkt.
105	ga	zwavelzuur
106A	ga	zuurteer en overig afval met een zwavelgehalte van minimaal 5 gewichtsprocent, niet zijnde zwavelzuur (categorie 105) dat op basis van de Eural als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt
106B	nga	zuurteer en overig afval met een zwavelgehalte van minimaal 5 gewichtsprocent, niet zijnde zwavelzuur (categorie 105) dat op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moeten worden aangemerkt
107	ga	overig afval dat gestort mag worden volgens het Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen of een minimumstandaard uit het LAP, voor zover het op basis van de Eural als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt
108	nga	overig afval dat gestort mag worden volgens het Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen of een minimumstandaard uit het LAP, voor zover het op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt
109A	ga	overig afval dat niet gestort mag worden volgens het Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen of een minimumstandaard uit het LAP, voor zover het op basis van de Eural als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt
109B	nga	overig afval dat niet gestort mag worden volgens het Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen of een minimumstandaard uit het LAP, voor zover het op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt

Cat.	ga/nga [1]	Beschrijving bijlage 5 (inspraakversie tweede wijziging)	noot
		die bijlage genoemde grenswaarde	
108	ga	zwavelzuur	
109A	ga	zuurteer en overige afvalstoffen met een zwavelgehalte van niet minder dan 5 gewichtsprocent dat een gevaarlijke afvalstof is, met uitzondering van zwavelzuur	
109B	nga	zuurteer en overige afvalstoffen met een zwavelgehalte van niet minder dan 5 gewichtsprocent dat geen gevaarlijke afvalstof is, met uitzondering van zwavelzuur	
110	ga	overige gevaarlijke afvalstoffen die op een stortplaats gestort mogen worden volgens het Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen of een minimumstandaard uit het Landelijk afvalbeheerplan	[4], [19]
111	nga	overige niet-gevaarlijke afvalstoffen die op een stortplaats gestort mogen worden volgens het Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen of een minimumstandaard uit het Landelijk afvalbeheerplan	[4], [19]
112A	ga	overige gevaarlijke afvalstoffen die niet op een stortplaats gestort mogen worden volgens het Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen of een minimumstandaard uit het Landelijk afvalbeheerplan	
112B	nga	overige niet-gevaarlijke afvalstoffen die niet op een stortplaats gestort mogen worden volgens het Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen of een minimumstandaard uit het Landelijk afvalbeheerplan	

Noten bij de tabel

- [1] ga betreft gevaarlijk afval conform de Eural, nga betreft niet-gevaarlijk afval conform Eural
- [2] Indien oliedrukkabels en/of gepantserde papier-loodkabels aanwezig zijn, zal op basis van de aanwezige koolteer en/of PAK in het algemeen sprake zijn van gevaarlijk afval en dus van categorie 7A en niet van categorie 7B.
- [3] Procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen betreft zowel gevaarlijke als niet-gevaarlijke afvalstoffen die vrijkomen bij industriële productieprocessen. De afvalstoffen zijn divers van samenstelling en omvang. Voorbeelden van procesafhankelijk industrieel afval zijn (niet limitatief): afval van voedselproductie, assen en ander afval van thermische en verbrandingsprocessen, glasafval, katalysatoren, mineraal afval, gebruikte chemicaliën en chemische baden, metaalzouten, residuen en sludges, filtermateriaal, etc.
- [4] Voor deze categorie is ook mengen binnen een categorie niet toegestaan voordat middels vergunningverlening is getoetst of ~~dit~~ mengen in overeenstemming is met het mengbeleid uit dit LAP. Zie hiervoor ook paragraaf B.3.4.1 en paragraaf B.3.5.1. In de artikelen 3.39, 3.195 en 3.196 Bal is daarom geregeld dat voor het mengen van afvalstoffen binnen deze categorieën een vergunning is vereist.

- [5] Het mengen van rie-biomassa van de categorieën 12 en 19 ten behoeve van inzet in een stookinstallatie met een thermisch vermogen van 15 megawatt of kleiner, waarbij de vrijkomende warmte nuttig wordt gebruikt en ~~de verbranding-recycling niet belemmert~~ voor zover recycling niet de voorkeur heeft op verbranden, is toegestaan zonder omgevingsvergunning.
- [6] Hout kent drie categorieën:
- A-hout: ongeverfd en onbehandeld hout
  - B-hout: niet onder A- en C-hout vallend hout waaronder geverfd, gelakt en verlijmd hout
  - C-hout: geïmpregneerd hout, zijnde behandeld hout waar stoffen al dan niet onder druk zijn ingebracht om de gebruiksduur te verlengen:
    - gecreosoteerd hout (met koolwaterstoffen en teren bewerkt).
    - gewolmaniseerd hout (CC- en CCA-hout); CCA-hout bevat naast koper en chroom ook arseen; CC-hout bevat wel koper en chroom, maar geen arseen.
    - hout dat met andere middelen (fungiciden, insecticiden, boorhoudende verbindingen, quaternaire ammoniumverbindingen) is behandeld teneinde de gebruiksduur te verlengen.

Onder categorie 21 valt alleen gewolmaniseerd C-hout en geen andere soorten C-hout.

- [7] Kunststof laminaatverpakkingen worden uitgezonderd, omdat die in de praktijk niet geschikt zijn voor recycling.

Het gaat niet om

- ~~partijen die uitsluitend of in hoofdzaak bestaan uit geëxpandeerd polystyreenschuim (categorie 30)~~
- ~~partijen die uitsluitend of in hoofdzaak bestaan uit rubber (categorie 109).~~
- ~~kunststofafval dat, vanwege de aanwezigheid van weekmakers, bepaalde pigmenten of andere additieven, als gevaarlijk afval wordt aangemerkt (categorie 109).~~
- ~~kunststof laminaatverpakkingen omdat die in praktijk niet voor recycling geschikt zijn (categorie 109).~~
- ~~thermohardende kunststoffen, elastomeren en biologisch afbreekbare kunststoffen (categorie 109).~~

- [8] In praktijk betreft het hier met name verpakkingsafval. Het EPS uit de bouw bevat op dit moment heel vaak te veel HBCDD (Hexabroomcyclododecaan). Een stof die in het verleden veel als brandvertrager is toegepast.

- [9] Zie ook sectorplan E.19. De richtlijn en de bijbehorende erratum zijn onder meer te vinden op (www.LAP3.nl).

- [10] Voor asfalt is het gehalte aan koolteer in het algemeen bepalend voor het onderscheid tussen gevaarlijk afval en niet-gevaarlijk afval. Beleidsmatig wordt echter onderscheid gemaakt op basis van het gehalte aan PAK (PAK10 meer of minder dan 75 mg/kg). Dit betekent dat asfalt in vier categorieën kan worden onderverdeeld.
- Voor de gevaarlijke variant (meer dan 1000 mg/kg koolteer) zal ook sprake zijn van meer dan 75 mg/kg aan PAK (PAK-rijk). Hiervoor is vernietiging van de PAK de inzet.
- Voor de niet-gevaarlijke variant wordt onderscheid gemaakt in 2 subcategorieën.
- De PAK-rijke stroom is weliswaar niet gevaarlijk, maar bevat toch te veel PAK om voor recycling in aanmerking te komen en voor die stroom is de inzet ook het vernietigen van de PAK. Het gaat dan bijvoorbeeld om niet-teerhoudend asfalt verontreinigd met teerhoudend asfalt.
  - Voor de PAK-arme stroom is de inzet recycling en die wordt daarom apart verwerkt van de PAK-rijke variant. Het zal in dit geval gaan om niet-teerhoudend asfalt.

De vierde combinatie – PAK-arm en toch gevaarlijk – komt niet apart voor in de tabel. Het gaat ~~dan~~ namelijk om uitzonderlijke gevallen waarin het asfalt niet vanwege de aanwezigheid van teer, maar vanwege heel specifieke verontreinigingen als gevaarlijk moet worden aangemerkt. Deze uitzonderlijke partijen vallen onder categorie ~~107~~ 110.

- [11] Zeefzand respectievelijk steenachtig materiaal kunnen beiden worden ingedeeld ~~op basis van het al dan niet gevaarlijk zijn volgens de Eural als gevaarlijke afvalstof of als niet-gevaarlijke afvalstof~~. Dit kan in principe door allerlei componenten komen (olie, metalen, etc.). Daarnaast wordt het beleidsmatig ingedeeld in PAK-rijk en PAK-arm zeefzand respectievelijk steenachtig materiaal waarbij voor de eerste reiniging verplicht is en voor de tweede niet. Beide indelingen lopen niet synchroon waardoor in theorie 4 combinaties kunnen voorkomen. In praktijk zal het niet snel voorkomen dat zeefzand vanwege het PAK-gehalte als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt. Zeefzand dat gevaarlijk afval is zal dat dan zijn vanwege specifieke verontreinigingen die niet eenvoudig zijn te verwijderen (zware metalen bijvoorbeeld). Deze uitzonderlijke situaties komen niet apart voor in de tabel en vallen onder de categorie ~~107~~ 110.

- [12] Het gaat hier, doordat de categorieën ~~45, 46, 47, 48, 90 en 91~~ 46, 47, 48, 49, 91 en 92 worden uitgesloten, met name om teermastiek en bitumineus dakafval.

- Voor de gevaarlijke variant zal het in vrijwel alle gevallen gaan om teerhoudende stromen met heel hoge PAK-gehalten waarvoor de inzet is: vernietiging van de PAK.
- Voor de niet-gevaarlijke variant wordt onderscheid gemaakt in 2 subcategorieën:
  - De PAK-rijke stroom is weliswaar niet-gevaarlijk, maar bevat toch te veel PAK om voor recycling in aanmerking te komen en voor die stroom is de inzet ook het vernietigen van de PAK.
  - Voor de PAK-arme stroom is de inzet recycling. Die wordt daarom apart verwerkt van de PAK-rijke variant. Het zal in dit laatste geval gaan om bitumineuze dakbedekking.

In praktijk zal het niet snel voorkomen dat PAK-arm dakafval als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt. PAK-arm dakafval dat gevaarlijk afval is zal dat dan zijn vanwege specifieke verontreinigingen die niet eenvoudig zijn te verwijderen (zware metalen bijvoorbeeld). Deze uitzonderlijke situatie komt niet apart voor in de tabel en valt onder de categorie ~~107~~ 110.

- [13] Onder composiet dakafval wordt verstaan:

- mengsels van teerhoudend- of bitumineus dakafval, bijvoorbeeld omdat tijdens dak onderhoud één van beide vormen op de ander is aangebracht, en
- bitumineus dakafval vermengd/verkleefd met 'dakbedekking vreemd' materiaal (zoals beton, hout, metaal, isolatiemateriaal, etc.), en
- teerhoudend dakafval vermengd/verkleefd met 'dakbedekking vreemd' materiaal (zoals beton, hout, metaal, isolatiemateriaal, etc.), en
- mengsels van teerhoudend- en bitumineus dakafval vermengd/verkleefd met 'dakbedekking vreemd' materiaal (zoals beton, hout, metaal, isolatiemateriaal, etc.)

Composiet dakafval kan worden ingedeeld op basis van het al dan niet gevaarlijk zijn volgens de Eural. Dit kan in principe door allerlei componenten komen (olie, metalen, etc.). Daarnaast wordt het beleidsmatig ingedeeld in PAK-rijk en PAK-arm en wordt ook onderscheid gemaakt in stromen met meer dan wel minder dan 10% dakafvalvreemd materiaal. Hier kunnen in totaal 8 combinaties voorkomen.

In praktijk zal het niet snel voorkomen dat PAK-arm composiet afval als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt. PAK-arm composiet dakafval dat gevaarlijk afval is zal dat dan zijn vanwege specifieke verontreinigingen die niet eenvoudig zijn te verwijderen (zware metalen bijvoorbeeld). Deze uitzonderlijke situaties komen niet apart voor in de tabel en vallen onder de categorie ~~109~~ 112.

- [14] Deze categorie omvat oliefilters afkomstig uit voertuigen, voertuigen en werktuigen. Het begrip 'werktuig' is een breed begrip waar gereedschap en apparatuur, zoals machines, in brede zin onder vallen.

- ~~[14] Met stoffen die niet aantoonbaar aanwezig mogen zijn worden bedoeld PCB's, dioxines ('dirty 17'), bestrijdingsmiddelen, organotinverbindingen en/of gebromeerde difenylethers in concentraties die tenminste gelijk zijn aan de rapportagegrens.~~
- [15] Het gaat in deze categorie om afvalwaterstromen en baden met onder andere PCB's, dioxines ('dirty 17'), bestrijdingsmiddelen, organotinverbindingen en/of gebromeerde difenylethers in concentraties die tenminste gelijk zijn aan de rapportagegrens. Als ~~Indien~~ in afvalwaterstromen of baden uitsluitend snel afbreekbare stoffen voorkomen, dan is geen sprake van "niet snel afbreekbare afvalwaterstromen". Een stof is snel afbreekbaar als:
- wordt voldaan aan de criteria van ready biodegradable (70% van de stof is afgebroken binnen 28 dagen conform OECD-301 testen. Stoffen die in de zogenaamde inherenty testen (OECD-302 testen) afbreekbaar zijn, hoeven dat in screeningstesten (OECD-301) niet per se te zijn); èn
  - CZV/BZV₅- verhouding <4; èn
  - stoffen bij verwerking op de zuivering geen respiratieremming veroorzaken.
- [16] Beeldbuisglas van CRT-beeldbuizen of restanten van dit beeldbuisglas vallen onder categorie ~~107 of 108~~ 110 of 111.
- [17] Het gaat bij deze categorieën bijvoorbeeld om amalgaam, niet toepasbare grond en baggerspecie, sludges, slibben, actief kool, filterkoeken, vliegassen van crematoria en fluorescentiepoeders.
- ~~[17]~~ [18] Metalen met aanhangende olie of emulsie zijn verspaningen (zoals draaisels en boorsels) van verschillende metalen met aanhangende vloeistoffen zoals boor-, snij-, slijp-, walsolie of koelemulsies, maar ook fijn metaalbewerkingsafval zoals hamerslagslib en oliehoudend fijn slijpafval. Dit metaalafval komt voornamelijk vrij bij de metaalbewerkende industrie.
- ~~[18] Tenzij samenvoegen met andere categorieën grond en/of baggerspecie op grond van het Bbk en BRL9335 is toegestaan~~
- [19] Een te storten afvalstof mag pas worden gemengd met een of meer andere afvalstoffen indien vaststaat - eventueel na bemonstering en analyse - dat de afvalstof kan worden gestort en dat alle te mengen afvalstoffen op hetzelfde type stortplaats mogen worden gestort. Zie hiervoor verder het Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen en paragraaf 0.

Bijlage 6: Hoofdstuk A.8; LAP3 en de Omgevingswet

In deze bijlage staat de integrale nieuwe tekst van hoofdstuk A.8. Deze tekst komt geheel in de plaats van het bestaande hoofdstuk A.8. Inspraak is alleen mogelijk op tekst die is aangewezen als kern van beleid; in dit geval betreft dat het hele hoofdstuk.

=0=0=0=0=0=0=0=

A.8 Doorwerking LAP in de plannen als bedoeld in artikel 4.1 Omgevingswet

A.8.1 Inleiding

Niet alleen bij de besluitvorming op aanvragen voor omgevingsvergunningen onderdeel milieu, dient rekening te worden gehouden met het LAP. In de artikelen 10.14 en 10.29a Wm is geregeld dat ook bij het uitoefenen van een taak of bevoegdheid krachtens artikel 4.1 van de Omgevingswet rekening moet worden gehouden met het LAP of de afval(water)hiërarchie van de Wet milieubeheer. Deze verplichting geldt uiteraard slechts voor zover de bevoegdheid uitgeoefend wordt met betrekking tot afvalstoffen. De taken of bevoegdheden als bedoeld in artikel 4.1 Omgevingswet zien op de algemene regels in het omgevingsplan (gemeenten), de waterschapsverordening (waterschappen) en de omgevingsverordening (provincies). De verplichting om rekening te houden met het LAP gold al voor het opstellen van de gemeentelijke afvalstoffenverordening.

De doorwerking zal vooral van belang zijn bij het opstellen (en wijzigen) van algemene regels en maatwerkregels in het omgevingsplan.

A.8.2 Het omgevingsplan

Het omgevingsplan bevat algemene regels van de gemeente over de fysieke leefomgeving. Het omgevingsplan regelt een evenwichtige toedeling van functies aan locaties (zoals nu het bestemmingsplan doet). Daarnaast kan de gemeente in het omgevingsplan regels stellen aan activiteiten voor zover het Rijk en de provincie die activiteiten niet of niet uitputtend hebben geregeld in een AMvB of de omgevingsverordening. De gemeente heeft ook de mogelijkheid tot het stellen van maatwerkregels indien de AMvB of de omgevingsverordening daartoe de mogelijkheid biedt.

Overgang van rijksregels naar lokale regels (bruidsschat)

Bij de activiteiten die onder de Omgevingswet van rijksregels (Activiteitenbesluit en Activiteitenregeling) naar lokale regels verhuizen, gaat het vooral om lokale vraagstukken, zoals geur, horeca of lozingen van huishoudens. De gemeenten en waterschappen besluiten voortaan hoe ze die onderwerpen regelen.

Omdat de wetgever het onwaarschijnlijk achtte dat alle gemeenten en waterschappen³² al deze onderwerpen op tijd in het omgevingsplan, dan wel de waterschapsverordening, zouden kunnen verwerken, is er een pakket regels opgesteld dat automatisch onderdeel uitmaakt van het (tijdelijke deel van het) omgevingsplan of de waterschapsverordening. Deze regels vormen de bruidsschat.

In de bruidsschat zijn onder andere voorschriften opgenomen over het opruimen van zwerfafval (voorheen artikel 2.13 van het Activiteitenbesluit) en afvalwaterbeheer (voorheen afdeling 3.1 van het Activiteitenbesluit).

Vanaf het moment van inwerkingtreding van de Omgevingswet tot 2029 kunnen gemeenten en waterschappen bruidsschatbepalingen van het omgevingsplan en de waterschapsverordening wijzigen en laten vervallen. Het gaat namelijk om regelgeving die niet meer van het Rijk is. Wel moet het omgevingsplan daarbij voldoen aan de eisen van de Omgevingswet. Zo zijn er instructieregels van het Besluit kwaliteit leefomgeving met bepaalde eisen waaraan de inhoud van het omgevingsplan en de waterschapsverordening moeten voldoen. En er moet, als het om afvalstoffen gaat, rekening worden gehouden met het LAP.

---

32 De provincies hebben hun omgevingsverordening tijdig gereed, een bruidsschat is dus niet nodig.

A.8.3 Belangrijkste onderwerpen waarbij rekening moet worden gehouden met het LAP

A.8.3.1 Inleiding

Bij het opstellen van algemene regels voor het omgevingsplan (en in mindere mate de waterschapsverordening) moet rekening worden gehouden met het gehele LAP. Zo zijn de minimumstandaarden uit dit LAP bijvoorbeeld toetsingskader bij het formuleren van algemene regels voor een verwerkingswijze van afvalstoffen.

Een aantal onderwerpen behoeft bijzondere aandacht omdat zij bij alle of nagenoeg alle gemeenten spelen. Het beleid voor deze onderwerpen is in dit hoofdstuk opgenomen. Het staat, met de afwegingen die ten grondslag liggen aan het beleid en toelichtende tekst, ook opgenomen in andere hoofdstukken van het Beleidskader. Naar deze hoofdstukken wordt in elke paragraaf hierna verwezen.

A.8.3.2 Inzameling huishoudelijke afvalstoffen (in omgevingsplan of afvalstoffenverordening)

In het Besluit gescheiden inzameling huishoudelijke afvalstoffen is, ter implementatie van de wijziging van de kaderrichtlijn afvalstoffen (Kra) van 2018, vastgelegd dat de gemeenteraad en burgemeester en wethouders bij de uitvoering van artikel 10.21 van de Wet milieubeheer, zorg dragen voor gescheiden inzameling van een aantal bestanddelen/componenten uit het afval van huishoudens.³³

De Kra biedt de mogelijkheid om hier onder specifieke gevallen gemotiveerd van af te zien. Bij implementatie van de Kra is per afvalstroom beoordeeld of deze uitzonderingen in Nederland van toepassing zouden kunnen zijn. Uit deze beoordeling kwam naar voren dat dit in Nederland alleen aan de orde is voor metaal, kunststof, glas (en dan uitsluitend op basis van grond a van artikel 10 Kra) en bioafval van huishoudens (en dan uitsluitend op de gronden c en d) van de Kra.

Een gemeente die van één van deze uitzonderingen gebruik wil maken dient dit vast te leggen in haar afvalverordening / omgevingsplan. Hierbij geldt dat mogelijkheid om van een uitzondering gebruik te maken restrictief moet worden uitgelegd en dat de gemeente rekening dient te houden te houden met het LAP. In paragraaf B.3.3.2 van het LAP is uitgewerkt in welke gevallen en onder welke voorwaarden eventueel van een uitzondering gebruik kan worden gemaakt en welk voorzieningenniveau in een gemeente gewenst is om van gescheiden inzameling een succes te maken.

Tot slot moet de gemeenteraad zich op grond van de Besluit gescheiden inzameling huishoudelijke afvalstoffen met enige regelmaat over dit onderwerp buigen en beoordelen of het gebruik maken van een uitzondering op gescheiden inzameling nog steeds voldoet aan de criteria van de Kra en het beleid uit het LAP.

A.8.3.3 Voedselvermalers

Inleiding

Voor inwerkingtreding van de Omgevingswet was in artikel 6 van het Besluit lozing afvalwater huishoudens geregeld dat huishoudelijk afvalwater, afkomstig van het bereiden van voedingsmiddelen en daarmee samenhangende activiteiten, dat afvalstoffen bevat die door versnijdende of vermalende apparatuur zijn versneden of vermalen, niet mocht worden geloosd.

Deze regel maakt nu deel uit van de bruidsschat (artikel 2.3.7.3.3 omgevingsplan via art. 7.1 Invoeringsbesluit):

Huishoudelijk afvalwater, afkomstig van het bereiden van voedingsmiddelen in een huishouden en daarmee samenhangende activiteiten, dat afvalstoffen bevat, die door versnijdende of vermalende apparatuur zijn versneden of vermalen, wordt niet geloosd.

Dit betekent dat deze regel deel uitmaakt van het tijdelijk deel van het omgevingsplan tot het moment dat de gemeente anders besluit.

In afdeling 3.6 Voedingsmiddelen van het Activiteitenbesluit milieubeheer was geregeld dat bij het

---

³³ Het betreft (a) bioafval; (b) papier; (c) metaal; (d) kunststof; (e) glas; (f) textiel; (g) gevaarlijke afvalstoffen; en (h) afgedankte elektrische en elektronische apparatuur.

bereiden van voedingsmiddelen (met bepaalde apparatuur) afvalwater dat afvalstoffen bevat, die door versnijdende of vermalende apparatuur zijn versneden of vermalen, niet mocht worden geloosd. Bovengenoemd verbod is niet meer opgenomen in de regelgeving op basis van de Omgevingswet. Wel maakt ook deze regel nu deel uit van de bruidsschat (artikel 2.3.14.3 omgevingsplan via artikel 7.1 Invoeringsbesluit):

Afvalwater dat afvalstoffen bevat, die door versnijdende of vermalende apparatuur zijn versneden of vermalen, wordt niet geloosd.

Dit betekent dat ook deze regel deel uitmaakt van het tijdelijk deel van het omgevingsplan tot het moment dat de gemeente anders besluit.

Beleid voor voedselvermalers

Het is wenselijk dat gemeenten in hun omgevingsplannen bepalingen over voedselvermalers opnemen, zowel voor huishoudens als voor de bedrijven waarvoor de gemeente algemene regels kan opnemen in het omgevingsplan, in overeenstemming te zijn met de minimumstandaard voor bioafval. Het beleid waar de gemeenten in dit geval rekening mee moeten houden is opgenomen in paragraaf B.3.7.1 van het LAP.

A.8.3.4 Verbranden van afvalstoffen in de open lucht

Onder de Omgevingswet is het verbranden van bedrijfsafvalstoffen en gevaarlijke afvalstoffen in de open lucht aangewezen als een vergunningplichtige milieubelastende activiteit. Voor het verbranden van huishoudelijke afvalstoffen is het verbod van artikel 10.2 Wet milieubeheer en de mogelijkheid tot het verlenen van ontheffing daarvan op grond van artikel 10.63, eerste lid, blijven bestaan.

Verbranding van afvalstoffen in de open lucht is in principe ongewenst. Afvalstoffen kunnen hoogwaardiger worden verwerkt, in ieder geval door middel van verbranding met energieretourwinning. Uit het oogpunt van bescherming van de luchtkwaliteit is verbranding van afvalstoffen in de open lucht eveneens niet gewenst. Bekend is immers dat grootschalige verbranding in de open lucht leidt tot forse emissies van onder meer fijnstof.

Het is gewenst dat gemeenten in hun omgevingsplannen beleid vaststellen over het verbranden van afvalstoffen in de open lucht en hierbij uitgaan van het uitgangspunt dat dit vanuit doelmatig beheer van afvalstoffen en vanwege bescherming van de luchtkwaliteit in beginsel ongewenst is en alleen bij uitzondering kan worden toegestaan.

In hoofdstuk B.11 is het beleid opgenomen voor het verbranden van afvalstoffen in de open lucht.

A.8.3.5 storten en anderszins op of in de bodem brengen buiten stortplaatsen

Onder de Omgevingswet zijn het storten en het anderszins op of in de bodem brengen van bedrijfsafvalstoffen of gevaarlijke afvalstoffen buiten stortplaatsen in het Bal aangewezen als, al dan niet vergunningplichtige, milieubelastende activiteiten. Voor het storten, anderszins op of in de bodem brengen van nog niet ingezamelde of afgegeven huishoudelijke afvalstoffen is het verbod van artikel 10.2 Wet milieubeheer en de mogelijkheid tot het verlenen van ontheffing daarvan op grond van artikel 10.63, tweede lid (GS), blijven bestaan.

Gemeenten kunnen in het omgevingsplan regels opstellen voor de nuttige toepassing van bepaalde soorten afvalstoffen op of in de bodem. Daarbij moet rekening worden gehouden met het LAP (ook met de minimumstandaard). Er mogen geen regels worden gesteld voor afvalstoffen waarvoor en voor zover al uitputtende rijksregels bestaan (zoals voor het toepassen van grond, bagger en bouwstoffen).

In hoofdstuk B.12 is het beleid opgenomen voor het op of in de bodem brengen van afvalstoffen buiten stortplaatsen.

A.8.3.6 Zwerfafval

Inleiding

Vanaf 2007 was de zogenaamde 25-meter regel in het Activiteitenbesluit milieubeheer opgenomen. Deze regel bepaalde dat degene die een inrichting type A- of type B dreef, zo vaak als nodig etenswaren, verpakkingen, sport- of spelmateriaal of andere materialen die uit de inrichting afkomstig waren of voor de inrichting waren bestemd binnen een straal van 25 meter van de inrichting moest verwijderen.

De 25-meter regel is niet meegenomen in de algemene rijksregels onder de Omgevingswet. De gemeente geeft voortaan regels over het opruimen van zwerfafval. Regels van de gemeente kunnen zich namelijk beter toespitsen op de specifieke lokale situatie. Om geen gat te laten ontstaan tussen oude en nieuwe regelgeving, is de 25-meter regel onderdeel van de bruidsschat. Met de bruidsschat komt de 25-meter regel in 2021 automatisch in het tijdelijke deel van het omgevingsplan van de gemeente. Deze regel maakt nu deel uit van de bruidsschat (artikel 2.3.3.1 omgevingsplan via art. 7.1 Invoeringsbesluit [afval: zwerfvuil]):

Met het oog op het doelmatig beheer van afvalstoffen wordt binnen een straal van 25 m rond de begrenzing van de locatie waarop de activiteit wordt verricht, zo vaak als nodig etenswaren, verpakkingen, sport- of spelmaterialen, of andere materialen verwijderd die van de activiteit afkomstig zijn.

Beleid ten aanzien van het opruimen van zwerfafval

Gemeenten nemen in hun omgevingsplan (of in de afvalstoffenverordening) één of meer bepalingen op over het opruimen van zwerfafval rond de begrenzing van locaties waar (milieubelastende) activiteiten worden verricht. Deze regels zijn toe te spitsen op de lokale situatie. Zo kan de straal waarbinnen zwerfafval moet worden opgeruimd worden aangepast.

A.8.4 Kern van het beleid ten aanzien de inhoud van het omgevingsplan

In deze laatste paragraaf zijn de punten samengevat die de kern vormen van het beleid zoals opgenomen in dit hoofdstuk. Overige informatie in dit hoofdstuk is toelichtend aan onderstaand beleid of dient als duiding bij bijvoorbeeld bestaande wet- en regelgeving of jurisprudentie. Voor wijziging van onderstaande kern van beleid zal altijd een procedure van openbare inspraak worden gevolgd. Voor wijziging van meer toelichtende delen van dit hoofdstuk zal worden volstaan met bekendmaking.

Heel paragraaf A.8.3 is kern van het beleid.

Bijlage 7: mLCA Emissie naar de bodem (Bijlage 9 LAP)

Zie voor een toelichting op deze wijziging paragraaf 59 van deze inspraaknotitie. De in het LAP toe te voegen tekst luidt als volgt:

Uitloging

Voor uitloging wordt onderscheid gemaakt in [1] inzet als bouwstof, [2] het "standaard" storten van afvalstoffen op een stortplaats en [3] het storten van vormgegeven immobilisaten.

Algemeen

- Uitgangspunt is het zoveel als mogelijk hanteren van praktijkgegevens met betrekking tot de feitelijke uitloging (uitloogtesten). Daar waar deze gegevens ontbreken dienen zij gemotiveerd te worden ingeschat en dient men name in deze gevallen met gevoeligheidsanalyses te worden gewerkt. Vervolgens dient een gemotiveerde vertaling van uitlooggegevens op labschaal (kolomtest) naar de meest gebruikelijke praktijkcondities plaats te vinden (zoals bijvoorbeeld de toepassingshoogte en/of de aan- of afwezigheid van een bovenafdichting).
- Daar waar de onderzochte afvalstroom slechts een deel uitmaakt van de toegepaste secundaire grondstof (door stabilisatie of immobilisatie) worden de uitlooggegevens gecorrigeerd voor de opgetreden verdunning.
- Bij de berekening van emissie gedurende de levensduur vanuit de uitlooggegevens op labschaal worden de volgende waarden aangehouden:

component	k-waarde
As	0,01
Ba	0,17
Cd	0,32
Co	0,13
Cr	0,25
Cu	0,27
Hg	0,14
Mo	0,38
Ni	0,26
Pb	0,18
Sb	0,04
Se	0,16
Sn	0,1
V	0,04
Zn	0,28
Br	0,508
Cl	0,65
CN-complex	0,209
CN-vrij	0,225
F	0,26
SO4	0,33

[1] Inzet als bouwstof

Tenzij voor een specifieke situatie gemotiveerd andere waarden representatief zijn wordt voor de vertaling van uitloogtesten naar praktijkemissies uitgegaan van

- een kolomproef met $L/S=10$;
- een gemotiveerde representatieve toepassingshoogte (*). Indien de exacte toepassingshoogte niet bekend is wordt hiervoor een worst-case aanname gehanteerd;
- een infiltratie van 300 mm/jaar (*);
- een tijdshorizon van 100 jaar voor metalen en 1 jaar voor anionen.

(*) Vast aandachtspunt voor zwaartepunts- en gevoeligheidsanalyses.

Met het toepassen van secundaire grondstoffen in werken worden toepassingen van primaire grondstoffen vermeden. Naast de winning en de transport van deze primaire grondstoffen wordt ook de uitloging vanuit deze primaire grondstoffen vermeden. Ten aanzien van de uitloging van zware metalen en anionen aangenomen dat deze niet zal plaatsvinden bij primair materiaal. Uitloging uit de secundaire grondstof wordt dus volledig toegerekend aan de onderzochte afvalstroom zonder een correctie door te voeren voor de "vermeden nul-uitloging".

Voor het bepalen van de immissie van de verschillende componenten wordt, uitgaande van een kolomproef met $L/S=10$ gewerkt met de volgende formule:

$$I_{bodem} = \rho * (E_{L/S=10}^{-a}) * h * \left[\frac{1 - e^{(-\kappa * \left\{ \frac{t * N_i}{\rho * h} \right\})}}{1 - e^{(-\kappa * 10)}} \right]$$

waarbij:

- I_{bodem} : immissie van een component naar de bodem (mg/m²)³⁴
- ρ : de dichtheid van de afvalstof (kg/m³)
- $E_{L/S=1}$: uitloogwaarde van een component op basis van een kolomproef (mg/kg)
- a : hiervoor wordt standaard 0 (nul) aangehouden (**)
- h : toepassingshoogte (m)
- k : k-waarde uit bovenstaande tabel
- t : tijdspanne (jaren)
- N_i : infiltratie (mm/jaar)

(**) De a-waarde is in deze formule bedoeld om de berekende immissie naar de bodem te corrigeren voor een immissie afkomstig van schone grond. In vergelijkende LCA's in het kader van het LAP worden echter alle milieu-effecten meegenomen. Emissies naar lucht of water worden niet gecorrigeerd voor achtergrondwaarden en ook niet gecorrigeerd voor geldende normen. Om die reden worden deze correctiefactor voor emissie naar bodem in dit geval ook niet gebruikt en wordt voor de a standaard 0 (nul) aangehouden.

Voor die afvalstromen waarvoor alleen kolomproeven beschikbaar zijn op basis van L/S=1 wordt uitgegaan van de formule zoals weergegeven onder 'standaard storten van afvalstoffen

[2] "standaard" storten van afvalstoffen

Tenzij voor een specifieke situatie gemotiveerd andere waarden representatief zijn wordt voor de vertaling van uitloogtesten naar praktijkemissies uitgegaan van

- een kolomproef met L/S=1;
- een storthoogte van 15 meter;
- een infiltratie van 0,5 mm per jaar gedurende 10.000 jaar;
- een percolatie door de onderafdichting (lekverlies naar de bodem) van 0,5 mm per jaar, zowel gedurende de exploitatie als na de exploitatieduur; en
- een opvang en reiniging van het percolaat gedurende de exploitatieduur (15 jaar).
- De tijdshorizon van 100 jaar voor de anionen en 10.000 jaar voor de metalen. Hierbij wordt steeds per component gecontroleerd of er op basis van deze tijdshorizon niet meer uitloogt dan er aanwezig is.

Voor het bepalen van de immissie van de verschillende componenten wordt, uitgaande van een kolomproef met L/S=1, gewerkt met de volgende formule:

$$I_{bodem} = \rho * (E_{L/S=1}^{-a}) * h * \left[\frac{1 - e^{(-\kappa * \left\{ \frac{t * N_i}{\rho * h} \right\})}}{1 - e^{(-\kappa * 1)}} \right]$$

In deze formules is:

- I_{bodem} : immissie van een component naar de bodem (mg/m²)³⁴
- ρ : de dichtheid van de afvalstof (kg/m³)
- $E_{L/S=1}$: uitloogwaarde van een component op basis van een kolomproef (mg/kg)
- a : hiervoor wordt standaard 0 (nul) aangehouden (**)
- h : toepassingshoogte (m)
- k : k-waarde uit bovenstaande tabel
- t : tijdspanne (jaren)
- N_i : infiltratie (mm/jaar)

(**) De a-waarde is in deze formule bedoeld om de berekende immissie naar de bodem te corrigeren voor een immissie afkomstig van schone grond. In vergelijkende LCA's in het kader van het LAP worden echter alle milieu-effecten meegenomen. Emissies naar lucht of water worden niet gecorrigeerd voor achtergrondwaarden en ook niet gecorrigeerd voor geldende normen. Om die reden worden deze correctiefactor voor emissie naar bodem in dit geval ook niet gebruikt en wordt voor de a standaard 0 (nul) aangehouden.

³⁴ Dit geeft een immissie naar de bodem per oppervlak. Op basis van dichtheid van het afval en de hoogte van de inzet zal voor de LCA in het algemeen een terugrekening naar de emissie per functionele eenheid (vaak een ton afval) plaats moeten vinden.

[3] Storten van vormgegeven immobilisaten

Hierbij wordt uitgegaan van uitloogwaarden op basis van een diffusieproef en wordt voor de vertaling naar emissie in de praktijksituatie het volgende aangehouden:

- een storthoogte van 15 meter;
- een immobilisaat met een standaard afmeting van 1*3*3 meter (*);
- een percolatie door bovenafdichting (na exploitatie) van 0,5 mm per jaar;
- een percolatie door de onderafdichting (lekverlies naar de bodem) van 0,5 mm per jaar, zowel gedurende de exploitatie als na de exploitatieduur;
- een opvang en reiniging van het percolaat gedurende de exploitatieduur (15 jaar); en
- als factor voor de temperatuurcorrectie, veroudering en waterverzadiging, uitgegaan van uitlooggegevens op basis van een standtest van 64 dagen gerekend met 23,2 voor de componenten broom, chloor en sulfaat en met 1,8 voor de overige componenten. Ingeval sprake is van een standtest van een kortere tijd (t dagen) wordt een correctie uitgevoerd op deze factoren met behulp van een factor $(\sqrt{t \text{ dagen}})/(\sqrt{64 \text{ dagen}})$.
- De tijdshorizon van 100 jaar voor de anionen en 10.000 jaar voor de metalen; daarbij is steeds gecontroleerd of er op basis van deze tijdshorizon niet meer uitloogt dan er aanwezig is.

(*) Als gevoeligheidsanalyse wordt een berekening met een blokvorm van 1*1*1 meter³⁵ aangeraden.

Voor het bepalen van de immissie van de verschillende componenten is, uitgaande van een diffusieproef (na 64 dagen, in (mg/m²)), rekening gehouden met de volgende formule:

$$I_{bodem} = \frac{E_{dif,64} * A_E}{f * A_I}$$

waarbij:

I _{bodem} :	immissie van een component naar de bodem (mg/m ²) ³⁴
E _{dif,64} :	uitloogwaarde van een component op basis van een diffusieproef na 64 dagen (mg/m ²)
AE:	emissie-oppervlakte (m ²)
AI:	immissie-oppervlakte (m ²)
f:	factor voor de temperatuurcorrectie, veroudering en waterverzadiging.

---

³⁵ Er is in de gevoeligheidsanalyse gekozen voor een kleinere blok omdat daarmee het diffunderend oppervlak per ton afval groter wordt.